

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

İÇİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

4'üncü Toplantı
24 Haziran 2020 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Celalettin Güvenç'in Komisyon gündemindeki (2/2972) esas numaralı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.-Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can ve 64 Milletvekilinin; Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu Teklifi (2/2972)

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Bilecik Milletvekili Yaşar Tüzün'ün, (2/2972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin daha da olgunlaştırılıp toplumun işine yarar hâle getirilmesi için alt komisyon kurulmasıyla alakalı oylama talep ettiklerine ilişkin açıklaması

2.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, yerel bürokratlara ulaşamadıkları için Bakan Yardımcısından yerel bürokratların uyarılmasını rica ettiğine ve toplantıya teklifle ilgili toplumsal kesim temsilcilerinin çağırılması gerektiğine ilişkin açıklaması

3.-Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir'in, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun (2/2972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

İÇİŞLERİ KOMİSYONU

4'üncü Toplantı

24 Haziran 2020 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM İçişleri Komisyonu saat 11.04'te açılarak üç oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Celalettin Güvenç, Komisyon gündemindeki (2/2972) esas numaralı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklama yaptı.

Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can ve 64 Milletvekilinin; Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu Teklifi'nin (2/2972) tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanarak maddelerinin görüşmelerine başlandı.

Bilecik Milletvekili Yaşar Tüzün, (2/2972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin daha da olgunlaştırılıp toplumun işine yarar hâle getirilmesi için alt komisyon kurulmasıyla alakalı oylama talep ettiklerine ilişkin açıklama yaptı. Yapılan oylamada alt komisyon kurulma önerisi kabul edilmedi.

Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul, yerel bürokratlara ulaşamadıkları için Bakan Yardımcısından yerel bürokratların uyarılmasını rica ettiğine ve toplantıya teklifle ilgili toplumsal kesim temsilcilerinin çağrılması gerektiğine,

Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun (2/2972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine, ilişkin açıklama yaptı.

25 Haziran 2020 Perşembe günü 11.00'de toplanmak üzere saat 20.26'da toplantıya son verildi.

24 Haziran 2020 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.04

BAŞKAN: Celalettin GÜVENÇ (Kahramanmaraş)

BAŞKAN VEKİLİ: Sermet ATAY (Gaziantep)

SÖZCÜ: Alev DEDEGİL (İstanbul)

KÂTİP: Müslüm YÜKSEL (Gaziantep)

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – İçişleri Komisyonumuzun değerli üyeleri, kıymetli milletvekilleri, bakanlıklarımızdan gelen değerli temsilciler, Sayın Bakan Yardımcımız, kıymetli basın mensupları; herkese hayırlı bir gün diliyoruz, verimli bir çalışma günü temenni ederek İçişleri Komisyonumuzun 27’nci Dönem 6’ncı Birleşimini açıyorum. (*)

Toplantı yeter sayımız vardır, görüşmelere başlıyoruz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Celalettin Güvenç’in Komisyon gündemindeki (2/2972) esas numaralı Kanun Teklifi’ne ilişkin açıklaması

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Gündemimizde Meclis Başkanlığımızca 17/06/2020 tarihinde, esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen (2/2972) esas numaralı Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu Teklifi yer almaktadır.

Görüşmelere başlarken konuyla ilgili bir özet bilgiyi takdirlerinize sunmayı arzu ediyorum.

Bilindiği üzere, devlet memurluğuna alınacakların seçilmesiyle ilgili genel ve özel şartlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’muzda düzenlenmiştir. İlk defa veya yeniden kamu hizmeti ve göreve atanacaklar hakkında yapılacak güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması ise 4045 sayılı Güvenlik Soruşturması Yapılmasına İlişkin Kanun’la düzenlenmişti.

Anayasa Mahkememiz ilgili hükümleri iptal ettiği için meri mevzuatımızda bir boşluk oluşmuş bulunmaktadır. Bu boşluğun doldurulması amacıyla Ramazan Can, Ali Özkaya ve diğer milletvekilleri tarafından hazırlanan teklifi görüşmek üzere toplandık. Bu anlamda, uygun görürseniz ilk sözü imza sahipleri adına Sayın Ramazan Can’a vermek istiyorum.

Buyurun Sayın Can.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.-Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can ve 64 Milletvekilinin; Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu Teklifi (2/2972) (**)

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, İçişleri Komisyonunun değerli üyeleri, Anayasa Komisyon Başkanı Vekili arkadaşım Ali Özkaya, bürokratlarımız; hepinizi saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

(*) Coronavirus salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

(**) (2/2972) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Önemli bir kanunu görüşüyoruz. Temel hak ve hürriyetler ve güvenlik dengesinde bir kod kanun olarak getirdiğimiz...

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Değerli arkadaşlar, özellikle basın mensupları, danışman arkadaşlardan bir istirhamım var. Malum, bir süreç yaşıyoruz, şu sosyal mesafe kuralına göre birer koltuk boş bırakalım aralarımızda ve üst düzey bürokratlarımızın dışındakiler, lütfen dışarıdaki bekleme salonunda beklesinler, eğer bir şey sorulur ve amirleriniz talep ederse içeriye girersiniz. Yani rahatlatalım, riski minimize edelim çünkü uzun bir çalışma günü bizi bekliyor, akıllı davranalım diye düşünüyorum.

Buyurun Sayın Can.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Evet, Sayın Başkanım, çok önemli bir kanun teklifini görüşüyoruz; Anayasa, temel hak ve hürriyetler, diğer tarafta devletin güvenliği; bu denklem içerisinde uygun bir teraziyi inşallah İçişleri Komisyonu ile beraber bu kanun teklifinde somutlaştıracamız. Bu kanun teklifine girmeden önce bununla ilgili mevzuatlardan bahsetmek isterim. 1982 Anayasası başlangıç 6'ncı paragrafında “Her Türk vatandaşının Anayasa'daki temel hak ve hürriyetlerden, eşitlik ve sosyal adalet gereklerinden yararlanmasını...” devamında: “Millî gurur ve ıftiharla da, millî sevinç ve kederle de millî varlığa karşı hak ve ödevlerde, nimet ve külfetlerde” diyerek bir dengeden bahsetmektedir.

Yine, Anayasa'nın 5'inci maddesi ‘Devletin amaç ve görevi’ başlıklı, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaştıracak surette sınırlayan, siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya...” diye devam etmektedir.

Anayasa'nın 10'uncu maddesi “Herkes dil, din, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, ayrımı gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.” demektedir. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun davranmak zorundadır.

Yine, Anayasa'nın 13'üncü maddesinde “Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar Anayasa'nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve laik cumhuriyetin gereklerine, ölçülülük ilkelerine aykırı olamaz.” denmektedir. Anayasa'nın 16'ncı maddesinde “Temel hak ve hürriyetler, yabancılar için milletlerarası hukuka uygun olarak kanunla sınırlanabilir.” denmektedir.

Yine, Anayasa'nın 20'nci maddesinin ek fıkrası 2010 yılında, biliyorsunuz, referandumla eklendi, 12 Eylül Anayasası değişikliği diye tabir edilen kamuoyunda, “Herkes kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmesini kapsar. Kişisel veriler ancak kanunda öngörülen hâllerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir.” demektedir.

Yine mevzuatımızda Anayasa 70'inci maddede -Konuyu ilgilendirdiğinden bahsediyorum- “Kamu hizmetlerine girme hakkı” başlıklı “Her Türk, kamu hizmetine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez.” denilmiştir.

Anayasa madde 128: “Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür. Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir.”

Madde 129: “Memurlar ve diğer kamu görevlileri Anayasa ve kanunlara sadık kalarak faaliyetle bulunmakla yükümlüdürler.”

Sayın Başkanımın da arz ettiği üzere konuyla alakalı Devlet Memurları Kanunu’nun 48’inci maddesinde memurların şartları düzenlenmiştir.

Devlet Memurları Kanunu 6’ncı maddeye baktığımızda “Devlet memurları, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına ve kanunlarına sadakatla bağlı kalmak ve milletin hizmetinde Türkiye Cumhuriyeti kanunlarını sadakatla uygulamak zorundadırlar. Devlet memurları bu hususu ‘Asli Devlet Memurluğuna’ atandıktan sonra en geç bir ay içinde kurumlarınca düzenlenecek merasimle yetkili amirlerin huzurunda yapacakları yeminle belirtirler ve ... göreve başlarlar.” demektedir.

Yine madde 7, Tarafsızlık ve devlete bağlılık “Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına ve kanunlarına aykırı olan, memleketin bağımsızlığını ve bütünlüğünü bozan Türkiye Cumhuriyetinin güvenliğini tehlikeye düşüren herhangi bir faaliyette bulunamazlar. Aynı nitelikte faaliyet gösteren herhangi bir harekete, gruplaşmaya, teşekküle veya derneğe katılamazlar, bunlara yardım edemezler.”

Madde 31, Gizli bilgileri açıklama yasağı...

Madde 48’i izah etmek istiyorum, memur olmanın şartları, genel şartlar...

A) Genel şartlar: Türk vatandaşı olmak, yaş şartları, öğrenim şartları, kamu haklarından mahrum bulunmamak, kasten işlenen suçtan bir yıl veya daha fazla süreli hapis cezası affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, anayasal düzene karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma ve bunun gibi suçları işleyenler memur olamazlar. Askerlik şartı, engellilik, akıl sağlığı diye geçiyor; buna OHAL kararnamesiyle 8’inci madde olarak “Güvenlik soruşturması veya arşiv araştırması yapılmış olmak” ibaresi de eklendi. Biliyorsunuz, Anayasa Mahkemesinde de bu ibare iptal edildi.

B) Özel şartlar: Diploma, kurumların şartları, sınava katılma, sınav şartı... Demin de söylediğim gibi, Anayasa Mahkemesi 676 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’de “Genel şartlar”ın 8’inci maddesini açılan bir dava sonucu iptal etti. İşte bu teklifle, iptal edilen bu hükümlerin de karşılandığını göreceksiniz.

Memurluğa girişte 3 temel ilke vardır: Bir, serbestlik; iki, eşitlik; üç görevin gerektirdiği nitelikler. Görevin gerektirdiği nitelikler subjektif değil, objektif olmalıdır. Bu teklifle bu hususa riayet edilmeye çalışılmıştır. Sadakatten kastımız nedir? Hukuki bir kavram olan sadakat kavramı aynı zamanda ahlaki bir kavramdır. Hiyerarşik düzene itaat, tarafsızlık ve bağlılık, mesleki ihtiyat, gizlilik, Anayasaya sadakat bir yükümlülüktür. Anayasa 42, 657/6, Anayasa 129...

Tarafsızlık ve devlete bağlılık... “Devlet memurları her durumda Devletin menfaatlerini korumak mecburiyetindedirler. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına ve kanunlarına aykırı olan, memleketin bağımsızlığını ve bütünlüğünü bozan Türkiye Cumhuriyetinin güvenliğini tehlikeye düşüren herhangi bir faaliyette bulunamazlar.” Öğretide “Ülkeye ve millete bağlılık” olarak da tanımlanmaktadır. Danıştay, kamu görevlileri için de -aynı memurlarda olduğu gibi- itaat, sadakat ve bağlılığı daha geniş bir şekilde yorumlamıştır. İtaat yasal zorunluluk, hiyerarşi, aksine davranma, suç bile teşkil edebilirken sadakat hukuki ve ahlaki bir yükümlülük olarak tanımlanmıştır. Mukayeseli hukukta ve

modern hukukta bu kavramlar memur ve kamu görevlisi atamasında yerleşik uygulamaları beraberinde getirmiştir. Kamu görevlilerinin siyasal sisteme sadık olmalarını istemek rejimin gereği olduğu gibi devletin, siyasal iktidarın da hakkıdır. Mukayeseli hukuk da bu istikamettir. Peki sadakatin ölçüsü ne olmalıdır? Sadakatin bir sınavı var mıdır? Sadakatin bir terazisi var mıdır? İşte bu husus tartışmalıdır. Ancak öğreti ve uygulama, mukayeseli hukuk, davranışlar, somut olaylarla izah edilebilecek bir durum olarak değerlendirilmiştir. Sadakat yükümlülüğünün özü yeterlidir, bu, iktidarın araçlarını, politikalarını desteklemek anlamına gelmez ama iktidarın politikalarına saygı duymak, Anayasa’ya, mevzuata uygun gereği yerine getirmek yükümlülüğünü de beraberinde getirir.

Kamu görevlisinin hizmet etmek zorunda olduğu devlet ideasıyla hukuk devleti ve sosyal adalet üzerine kurulan devletin demokratik Anayasal düzenine sahip çıkmak da görevidir. Hiç eleştirmeyen devlet görevlisine sahip olmak devletin ve toplumun menfaatine değildir. Ancak kamu görevlisinin de devlet anayasal düzenine sadık kalması, kanunlara riayet etmesi, siyasal iktidarın meşruiyetini kabul etmesi ve saygı duyması anlamına da gelir ki bu da bir esastır. Nitekim Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 1982 tarihli Kosiek/Almanya davasında aday memur olan başvurunun anayasal düzen aleyhinde kitabının olmasını asil memurluğa geçişte engel gören Alman idaresini haklı bulmuştur çünkü gerekçe, anayasal düzene kalınmalıdır. Memurun anayasal düzene sadık kalması aynı zamanda bir görevidir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi devlete sadakati bir, hukuka sadakat; iki, devlete sadakat. Devlete ve ülkeye sadakat, egemenlik ve toprak bütünlüğü olarak izah edilirken hukuka olan sadakat, Anayasa’ya ve kanunlara meşru iktidara riayet olarak tanımlanmıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine göre kamu çalışanlarının devlete sadık kalmaları asli bir şarttır. AIHM özel sektörde çalışan biriyle ilgili güvenlik soruşturmasını uygun bulmaz iken kamu için yasal düzenleme yapılması şartıyla kamuda çalışan memur ve kamu görevlileri için güvenlik soruşturmasını uygun görmüştür. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Volkmer ve Petersen Almanya davasında, bir devletin memurlarından anayasal prensiplere sadakat göstermesi isteme hakkı olduğu belirtmiştir. Eğer devlet memurlarına güvenmiyor ise toplumun ve devletin kriz zamanlarında hiçbir şansı yoktur.

17-25 Aralık, nitekim 15 Temmuz giden süreç ve 15 Temmuzda bunun bedelini bu memleket, bu insanlar çok acı ödedi. Diğer taraftan idare, hizmetlerini kamu görevlileri vasıtasıyla ifade eder. Vatandaşlara kamu hizmetine girme hakkı Anayasa 70’inci maddede teminat altına alınmıştır. Kamu hizmetine girme hakkı yürütülecek kamu hizmetinin niteliğiyle alakalıdır. Kamu hizmetine girecek kişi hem kamu hizmetinin gerektiği gün sunulmasının sağlayacak özellikte olmalı hem de Anayasa’ya ve kanunlara sadakat etmelidir. Bu hassasiyette sahipliği sağlayabilmek için idare güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması müessesine elzemle ihtiyacı bulunmaktadır. Mevzuatımıza “Hukuki dayanak” çok geç girmiştir Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; bilindiği üzere “Kamu görevlilerinin mesleğe alınmasında serbestlik, çeşitlik, görevin gerektirdiği niteliklerden başka niteliklerin aranmaması esas ilkedir.” denir, gerek Anayasa 70 gerekse Devlet Memurları Kanunu 657/48... Genel ve özel şartlar düzenlendi. “Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılmış olması.” şartı KHK’yle eklendi ve Anayasa Mahkemesi iptal etti. Aslında güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kişinin kamuya hizmete alınmasında sakınca olup olmadığını, yapılan soruşturma ve araştırmanın, işin gerçeği, bam teli burasıdır. Evet idare, devlet kamu görevlisi seçerken kamu hizmetlerini göreceк kişinin yeterli ehliyeti ve liyakati olup olmadığını denetlemek durumundadır. Güvenlik soruşturması, arşiv araştırmasının hukuki dayanağı tartışmalı olsa da devamlı surette ülkemizde uygulanmıştır. Yasal dayanağının olduğu veya olmadığı, Anayasa’ya aykırı olup olmadığı yıllardır tartışılmıştır. Ayrıca alçak FETÖ darbesinden sonra, 15 Temmuzdan sonra OHAL KHK’yle 657 sayılı Yasa’nın 48’inci maddesine eklenen fıkra ile 4045’e eklenen maddelerle bu devamlı gündemde yerini almıştır.

Mevzuatımızda 657’ e göre kamu görevlilerinin en önemli görevi -demin de söylediğim üzere- sadakat, Anayasa’ ya devlete bağlılık, tarafsızlık, Anayasa ve kanunlara riayet, yetkilerini kötüye kullanmamak, bilgileri devlet aleyhine kullanmamak. İşte, idare bu şartlara riayet edecek, güvenli kişileri yine Anayasa’ ya ve yasalara, Anayasa’ nın ruhuna, kanunların ruhuna ve sözüne uyarak çıkaracağı güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması mevzuatıyla bu hususu düzenleme yetkisine haizdir. Bu, idarenin meşru hakkıdır ancak idarenin şeklen bir kanun çıkarıp bu hususları düzenlemesini de Anayasa Mahkemesi uygun bulmamıştır çünkü temel hak ve hürriyetler güvenlik denkleminde çok önemli bir terazidir. Burada şeklen bir kanundan ziyade Anayasa Mahkemesinin içtihatları ve Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarıyla karşılık bulacak düzenlemeleri hep beraber yapmak durumundayız. Bu nedenle, bu teklifi bir kod kanun olarak getirdik ve bu Komisyon da bunu somutlaştırarak ete kemiğe bürünmesini arzu ettik.

Evet, hem Danıştay hem Askerî Yüksek İdare Mahkemesi hem de Anayasa Mahkemesi güvenlik soruşturması, arşiv araştırması yapma yetkisini Türkiye Büyük Millet Meclisine vermiş. Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu alanda düzenleme yapabileceğinden, “kanunilik ilkesi” şartını yerine getirebileceğinden bahsetmiş ancak bu soruşturmaların objektif olarak yapılması ve değerlendirilmesi gerekir. Dedikodulardan, soyut iddialardan arındırılmış somut vakalar olmalıdır. Kanun anlamında ilk defa 4045 sayılı, 1994 tarihinde, bazı nedenlerle görevlerine son verilen kamu personeliyle kamu görevine alınmayanların haklarının geri verilmesi, kamuoyunda “1402’ likler” diye adlandırılan, Sıkıyönetim Kanunu’ nda değişiklik yapılan kanun tasarısı 1994 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçmiş. İlk defa, evet, mevzuatımızda ilk defa yasal güvenceye 1994 tarihinde bu kanunla yer bulmuş.

Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Yönetmeliği ise 14/2/2000 tarihinde çıkarılmıştır. Yönetmelik; arşiv araştırması, kişinin kolluk kuvvetleri tarafından hâlen aranıp aranmadığını, kolluk kuvvetleri ve istihbarat ünitelerinin ilişkisinin ve adli sicil kaydının ve hakkında herhangi bir tahdit olup olmadığı hususunun mevcut kayıtlardan saptanması olarak, yani somut veriler anlamında yönetmelik. Güvenlik soruşturması ise arşiv araştırmasındaki hususlarla beraber, yani güvenlik soruşturması aynı zamanda arşiv araştırmasını da kapsıyor. Yıkıcı ve bölücü faaliyetlerde bulunup bulunmadığının, ahlaki durumunun, yabancılarla ilgisinin, sır saklama hususunun mevcut kayıtlarından ve yerinden araştırmak suretiyle saptanması ve değerlendirmesi olarak düzenlenmiştir.

Tanımlarda görüleceği üzere, güvenlik soruşturması, arşiv araştırmasındaki hususlarla birlikte subjektif hususları da kapsamaktadır. Arşiv araştırması somut subjektif unsurların, subjektif değerlendirme için değerlendirme yapan, güvenlik soruşturması ise bir anlamıyla somut, belli bir anlamıyla da soyut, mücerret ilkeleri beraberinde getirmektedir. İşte, yönetmelikte yerinde inceleme, kişinin ikamet ettiği ve nüfusa kayıtlı olduğu yerlerde yapılıyor ise burada subjektiflik ağır basıyor maalesef. Teklifte bu husus alabildiğince objektif, ete kemiğe büründürülerek somut hâle getirilmeye gayret edilmiştir. Buradaki sıkıntılar telafi edilemeyecek hasarlara neden olduğu için nesnellik kriteri de getirilmiştir. 4045’ ten önceki yasal mevzuatımızda, demin de söylediğimiz üzere herhangi bir yasal dayanağı yok 4045’ ten önce. Bakanlar Kurulu kararları var Sayın Başkanım, 1953 tarihli Bakanlar Kurulu kararı var, 1964 tarihli ILO Sözleşmesi’ nin onaylanması var, yine 1964 tarihli 4/685 sayılı Güvenlik Soruşturması başlıklı Kararname var, ayrıca 4/3/1986 tarihinde yönetmelik çıkarılmış.

Değerli komisyon üyeleri, değerli arkadaşlar; enteresandır, bu yönetmelik Resmî Gazete’ de yayımlanmamış. Bir yönetmelik çıkıyor ve ciddi derecede uygulanıyor, çok geniş bir uygulama sahası buluyor fakat bu yönetmelik Resmî Gazete’ de yayımlanmıyor ve ileride Resmî Gazete’ de yayımlanmadığından bahisle iptal ediliyor. 1990 tarihli Güvenlik Soruşturması Yönetmeliği çıkarılmış

sonra, bunun da hukuki dayanağı yok. Yani bir yönetmelik bir kanuna dayanarak çıkarılabilir, kanuni dayanağı olmayan bir yönetmelik çıkmış, burada işçileri dahi işin içine katarak çok geniş bir kapsama alanında maalesef uygulama yeri bulmuştur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; alçak FETÖ darbesinden sonra OHAL KHK'leriyle terör örgütlerince üyeliği, mensubiyeti, iltisakı, irtibatı olanlar meslekten atılmış, darbenin önüne geçilmesi için yeniden atanmada çeşitli KHK'lerle düzenleme yapılması zarureti hasıl olmuştur. 676 sayılı OHAL KHK'siyle 657 sayılı Yasa'ya, demin de söylediğim üzere 48/8 eklenmiş, güvenlik araştırması yapılma olma şartı genel şartlar olarak eklendi. Bütün devlet memurlarına uygulanır hâle geldi, bütün devlet memurlarına uygulanır hâle gelen ancak ve/veya bağlacıyla idareye güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması takdir yetkisi verilmesi ve belirsizlik olması, bu belirsizliğin yeni düzenlemede teklifle karşılanmasını zorunlu hâle getirmiştir ki ve bunu da karşıladık. Ayrıca yine mevzuatımızda 680 sayılı OHAL KHK'siyle, 69'uncu maddesiyle 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetleri Kanunu'nun 10'uncu maddesine güvenlik soruşturmasının olumlu olması şartı eklenmiştir. Özel güvenlikle istihdam edilecekler, yöneticiler, şirket ortakları, eğitim kurumları, yöneticilerin de valilik tarafından güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasına tabi tutulmuştur.

Yine 680 sayılı OHAL KHK'sinde KİT'ler de aynı kapsama alınmıştır. 694 sayılı OHAL KHK'siyle 1325 sayılı Kanun'a eklenen ek madde 11'le MİT tarafından hazırlanan yönetmeliğin Cumhurbaşkanının onayıyla yürürlüğe gireceği eklenmiştir. Yine 690 sayılı KHK'yle 375 sayılı KHK'ye eklenen maddeyle, taşeronluktan kadroya geçirilen işçilerin de güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasına tabi olacağı hususu düzenlenmiştir. Tabii, bunlar OHAL zamanlarında alçak FETÖ darbesinden sonra olan hadiselerdir. Şu an itibarıyla o belayı atlattık, inşallah, daha da önümüzü gördük, daha somut, daha müşahhas bir kanun teklifiyle karşınızdayız.

Danıştayımız, güvenlik soruşturmasında yer alan bilgilerin başkaca hukuki bilgi ve belgelerle desteklenmesinden bahsetmektedir. Kişilere temel hak ve menfaatlerine ilişkin konularda şüpheye dayanılarak işlem tesis edilmemelidir. Bu nedenle güvenlik soruşturması raporunda belirtilen hususlar, istihbari bilgiler objektif nesnel bilgilerle desteklenmelidir. Biz de aynı kanaatteyiz Danıştayla beraber. Teklifle, Güvenlik Soruşturması Bilgi ve Değerlendirme Komisyonunun arzı subjektiflikten öte objektif olgulara dayanan, nesnel olarak tanzim etmeye gayret ettik. “Güvenlik soruşturması kişinin içinde bulunduğu ortam göz önünde bulundurularak yapılacaktır.” Yönetmeliğin dediği bu. Bu ortamın ne olduğu tartışmalıdır; ikamet çevresi, konut. Danıştay 1. Dairesinin bir kararı var: Danıştay 1. Dairesi: “Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması personelin yakınlarını ve birinci derece akrabalarını da kapsamaktadır. Kişinin sosyal ortamdan soyutlanarak hakkında bilgi edinilmesi mümkün olamaz. Sadece kişiye özel inceleme yetersiz olur.” Diğer yandan, Anayasa 38, ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesi burada geçerli olamaz, zira ceza hukukunun şahsiliği cezalandırma ile alakalı değil, güvenlik soruşturması ise cezalandırma değil, bir usul; idari işlem olduğundan bahsetmektedir. Danıştayın 1. Dairesinin kararına rağmen... Danıştay 1. Dairesi, belli bir dereceye kadar akrabalarında güvenlik soruşturması yapılabileceğine cevaz vermiştir fakat bizim bu noktada sınırlı davranmamız lazım. Özellikle Danıştay 1. Dairesinin kararına rağmen mevcut yönetmelikte incelemeye konu olan yakınların değerlendirilmesi belirsizdir. Ancak vermiş olduğumuz teklifte somut veriler, olgusal veriler yorumsuz tespit ve arzı sağlayacağı için husumet, dedikodu, kin, nefret ve bunun gibi saiklere dayalı somut olmayan verilere itibar edilmeyecektir. Dolayısıyla bu teklif subjektif olan bu unsurları arındırarak objektif bir hâle getirmeye gayret etmiştir. Yine Astsubay Meslek Yüksek Okulları Yönetmeliği'nde ikinci dereceye kadar olan incelemeler bu teklifte birinci dereceye düşürülmüştür Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; diğer taraftan ceza sorumluluğu neticesinde kişinin bazı haklarından mahrumiyeti doğaldır. Kimsenin işlemediği bir suçtan dolayı cezalandırılması, başkasının suçundan dolayı sorumlu tutulması ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesine aykırıdır, bu bir evrensel kaidedir. Kişinin mahkûmiyeti neticesinde yakınlarının da bazı haklardan mahrum edilmesi Anayasa'nın ceza sorumluluğunun şahsiliği ilkesine de aykırıdır. Kamu hizmetlerinin gerekçesi ile kişi hak ve hürriyetleri arasından denge kurulmalıdır, işte bu teklifte bu dengeye riayet etmeye çalıştık. Bireysel başvuruda Anayasa Mahkemesi bir karar veriyor, arkadaşlar, çok önemli bir karar: Yakınlarının durumu nedeniyle güvenlik soruşturmasının olumsuz sonuçlanması hâlinde kişiye doğrudan suç isnadı olmadığından masumiyet karinesinin ihlal edilmediğine karar vermiştir, Anayasa Mahkemesi bireysel başvuru üzerine bu kararı veriyor. İsteyenlere tarihini de verebilirim: 2014/16941 tarihli bireysel başvuru, 24/1/2018'de karar vermiş. Ayrıca Anayasa Mahkemesi askerlik ve millî güvenlik konularında hizmete özel koşulların aranmasının da uygun olduğuna karar vermiştir.

Güvenlik soruşturması raporunun değerlendirilmesi, raporda yapılan tespitler ile görev arasında bir ilgi, alaka olması gerekir. Kişinin işlediği suç ile görev arasında bağlantı olmazsa, bu bağ kişinin görevini yerine getiremeyeceğini somut olarak ortaya koymazsa değerlendirmeye tabi olmalıdır. Nitekim Danıştay çok önemli bir karar veriyor Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar. İnfaz koruma memurluğu için geçici olarak adaylığa kabul edilen davacının güvenlik soruşturmasında 6136 sayılı Yasa'ya muhalif olmaktan her ne kadar hükmün açıklanmasını geri bırakma kararı verilmiş olsa da işlemiş olduğu suç ile görev yapacağı infaz koruma memurluğu arasında bir bağlantı olduğu için lehinde hükmün açıklanmasını geri bırakma kararı verilmiş olsa dahi asaletle atanması işleminin iptalini uygun bulmuştur yani idareyi haklı bulmuştur. Sebep de şudur: Bir güvenlik soruşturması yapılmış, arşiv araştırmasında hükmün açıklanmasını geri bırakma çıkmış. Hükmün açıklanmasını geri bırakma, biliyorsunuz, bizim ceza muhakememizde bir sistem. Bir yargılama yapılıyor, yargılamanın sonucunda hâkim bir kanaate ulaşıyor. Tam karar verecekken kişinin geçmişteki iyi hâlini de dikkate alarak diyor ki: “Evladım, ben seni beş yıl suç işlememek şartıyla bu hükmün açıklanmasını geri bırakacağım. Beş yıl içerisinde suç işlemediğin takdirde bunları tamamen keenlemeyekün sayacağım.” Bu şartlarda kişinin 6136'ya muhalif yani ateşli silahla, yaralayıcı, kesici aletlerle işlemiş olduğu bir suçta hükmün açıklanmasını geri bırakma verdi, kararı tebliğ etmedi, infaz koruma memurluğu silahla alakalı, mahkûmlarla alakalı bir görev olduğu için bu görevin niteliğiyle bu hükmün açıklanmasının geri bırakılması arasında ilişki kurduğundan bahisle idareyi haklı bulmuştur.

Yine, hükmün açıklanmasını geri bırakmayla ilgili bir karar daha var. Danıştay on bir yıl önce, 18 yaşındayken görevli memura mukavemet, hükmün açıklanmasını geri bırakma, beş yıl süreyle denetimli serbestliğe tabi olan birinin bu sürele riayet ettiğini, dolayısıyla bunun dayanak yapılarak güvenlik soruşturmasının olumsuz olamayacağına karar vermiştir. Burada da idareyi haklı bulmuştur. Çünkü kişinin işlemiş olduğu suç ile görevi arasında bir bağ olmadığı için güvenlik soruşturmasında bunu doğru bulmamıştır. Burada Danıştayın verdiği kararı da biz aynı şekilde teklifimizde karşılamaya çalıştık Sayın Başkanım.

Yine, “suça sürüklenen çocuk” sıfatıyla yargılanan, bir yıldan az ceza alan davacının güvenlik soruşturmasının bu nedenlere dayanarak olumsuz olamayacağına da karar vermiştir. Biliyorsunuz, 18 yaşından küçük çocuklarla ilgili, hem sabıka kaydıyla ilgili, verilerle alakalı, talep edilemeyeceği, diğer taraftan da az bir ceza alan, buna dayanarak da güvenlik soruşturmasını olumsuz kılamazsın, diye Danıştayın da çok önemli bir kararı vardır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kamu hizmeti ve güvenlik soruşturması arşiv araştırması bağlantılı konuyla ilgili de birkaç şey söylemek isterim. 1982 Anayasası'nın 70'inci maddesi "Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir." demektedir. Hizmete alınmada görevin gerektirdiği niteliklerden başka da hiçbir ayırım gözetilemez. Kamu görevlisi olabilmek bir haktır, herkes bu hak karşısında eşittir. Ancak tek farklılık, görevin gerektirdiği nitelikler. Devlet, kamu görevlisi seçiminde eşitlik ilkesine riayet etmek zorunda. Ayrıca, sadece memur için değil, kamu görevlisi için de bir hak diyerek geniş tutmuştur. Diğer yandan Anayasa madde 13'e göre, temel hak ve hürriyetler özlerine dokunulmaksızın sınırlandırılabilir ancak bunun da belirli şartları vardır: Bir, temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılabilmesi için bir kanun gerekliliği; iki, Anayasa'nın sözüne ve ruhuna uygunluk, demokratik toplum düzeni gerekleri, laik cumhuriyetin nitelikleri, ölçülülük ilkesine aykırı olamayacağı. O hâlde Anayasa'ya göre tek sınırlama madde 70.

Görevin gerektirdiği nitelikler: Anayasa 128'inci madde, ikinci fıkra memurların ve diğer kamu görevlilerinin niteliklerinin kanunla düzenlenmesinden bahseder. Kamu hizmetlerine girmede güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılması bir sınırlamadır. Evet, bunun farkındayız. Bu sınırlama Anayasa 70'te var, idareye böyle bir sınırlama yetkisi verilmiş. Ancak idare bu sınırlamayı Anayasaya 13'e göre yapabilecek. Yani kanunla, ölçülü, aklın ruhunu ortadan kaldırmadan yapabileceği bir düzenlemedir. İşte biz bu teklifle, bu kanunla bunu sağlamaya çalıştık.

Anayasa Mahkemesine göre 1994 yılında 4045 sayılı Yasa çıkıncaya dek yapılan uygulamalar Anayasa'ya aykırıdır. Kanunilik ilkesi gereği yasal bir mevzuata dayanmadığından demin de söylediğim üzere Resmî Gazete'de dahi yayımlanmayan, kanuni bir dayanağı olmayan yönetmeliklerin çıkması talihisiz bir dönem olmuştur. Ancak, Anayasa 70'teki yasal kanunilik şartı yerine getirilse bile bu kavramın da içinin doldurulması lazım. Bu kavram da Anayasa'nın ruhuna ve özüne uygun olmalıdır. Anayasa Mahkemesinin bir kararında görevin gerektirdiği niteliklerle ilgili değerlendirmesi, aynı, çok önemli bir karar bu. Anayasa ödev ile nitelik arasında sıkı bir ilişki bulunduğunu, bunun dışında hizmete alınmada hiçbir nedenin gözetilmeyeceğini, daha açık bir anlatımla, ayırımın yalnızca ödev ve nitelik ilişkisi yönünden yapılması gerektiğini ortaya koymuştur. Evet, ödev ile nitelik ilişkisi Anayasa Mahkemesi açısından en önemli kriterdir. Nitekim kanun teklifimizde çok önemli olan bu hususa da riayet edilmiştir. Buna göre o nitelikler görevlide olmaz ise o görevi ifa edemez veya iyi bir biçimde ifa edemez diyerek ehliyet, liyakat şartına vurgu yapmıştır.

Anayasa Mahkemesine göre, yine, aranacak nitelikler kamu hizmetinin etkin ve gereği gibi yürütülmesine yönelik olmalıdır; kamu hizmetinin özelliğine göre adaylarda bu nitelik farklı olabilecektir. Örnek: Anayasa Mahkemesine göre yabancıyla evlilik tüm kamu görevlileri açısından bir sınırlama olduğu için Anayasa Mahkemesi iptal etmiş, demiş ki: "Yabancıyla evli olmak memuriyete engel değildir." Ancak, istisna, Emniyet, Dışişleri gibi hassas hizmetlerde bu şartın aranabileceği hususunda idareye de böyle bir yetkiyi vermiştir.

Şimdi, Danıştaya göre kamu hizmetlerine girme hakkı bakımından herkesin eşit olduğunu, kamu hizmetine girebilmek için görevin gerektirdiği nitelikleri belirttik. Güvenlik soruşturması, Danıştayın 1. Dairesi kararında belirtildiği üzere, devlet ile memur arasındaki güven ilişkisinin tesisidir. 657/48 genel ve özel şartları belirlemiş, "Kurumların özel kanun veya diğer mevzuatında aranan şartları taşımak" konusuna yer vermiştir. Ayrıca kanunda Anayasa'ya ve yasaya sadakat, tarafsızlık, devlete bağlılık memurun görevidir. Kamu görevlisi yetkisini kötüye kullanmamalıdır. Neticede görevin gerektirdiği nitelikler ile kısıtlamalar arasında gerçeklere uygun objektif ve zorunlu bir neden-sonuç ilişkisinin kurulması da gereklidir. Bu teklifle bu hususa da riayet edilmeye çalışılmıştır.

Öte yandan, bir hak ve hürriyetin özü, onun vazgeçilmez unsuru ve dokunulduğu takdirde söz konusu hürriyeti anlamsız kılacak asli çekirdeğidir. Hakkın ve hürriyetin kullanılmasını açıkça yasaklayıcı veya örtülü bir şekilde yapılamaz hâle koyucu ve ciddi surette güçleştirici, amacına ulaşmasını engelleyici sınırlamalar hakkın özüne dokunur. Hak ve kısıtlama et ve tırnak gibidir. Tırnağı keseceğiz, ancak ete zarar vermeyeceğiz. İşte bizim terazimizin ölçüsü bu olmalıdır.

Bir kişinin hakkının kullanımının idareye bırakılması hakkın özüne dokunabilir. İdarenin subjektif değerlendirmesine göre hakkın kullanımına karar verilmesi hakka zarar verebilir. Güvenlik soruşturmasının subjektif veri ve subjektif değerlendirme kriterleri hakkın özüne dokunacaktır. İşte bu tekilfte subjektif veriler yerine hakkın özüne dokunmaması için objektif, nesnel, olgusal verilere dayanan, objektif değerlendirmenin yapılacağı, uygulamadaki problemlerin verilmesini de amaçlayan kurallar bu teklife dercedilmiştir. Doktrinde bir hakkın kullanılmasının nihai olarak idarenin takdirine bırakılması o hakkı anlamsızlaştıracaktır. Bu nedenle bu tür değerlendirmeler ve araştırmalar objektifliği sağlayacak usul ve esaslarla yapılmalıdır. Bu soruşturma neticesinde elde edilen veriler objektif, hukuki, somut ve doğru olmalıdır, dedikoduya dayanmamalıdır. Ayrıca, kişilerin bunlara erişimi sağlanarak şeffaflık sağlanmalıdır. Böylece güvenlik soruşturması neticesinde başvuru kanun yollarında etkili denetim yapılabilir. Aksi hâlde idarenin keyfi veya kamu hizmeti gereklerine aykırı olarak aldığı kararların denetlenmesi de mümkün olmayacaktır.

Netice olarak, kamu hizmetleri kamu görevlileri tarafından yapılmakta, bu görevlerin hukuka uygun yürütülmesi için uygun kişilerin seçilmesi de idarenin hakkıdır. Ancak bu doğru yapılmalıdır, somut şekilde yapılmalıdır, aksi hâlde kişiyi toplumda deşifre edecek ve sosyal bir yalnızlığa bırakacaktır. İstihbari nitelikte herhangi somut bilgi ve belgeye dayanmayan raporlara dayanılarak işlem tesis edilmemelidir. İşte bu teklifle bu hususlar bertaraf edilmeye çalışılmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu izahattan sonra, Anayasa Mahkemesinin bu konuyla ilgili iki tane iptal kararı var, biraz da onlardan bahsetmek istiyorum. Anayasa Mahkemesine 2018 tarihinde Cumhuriyet Halk Partisi, 657 sayılı Kanun'un 48'inci maddesinin -genel şartlar- (8)'inci bendinin iptali için yani güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasına genel ibare olarak eklenen (8)'inci fıkrayı iptal için dava açtı. Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesi: "Anayasa'nın 20'nci maddesindeki mevcut kuralla güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılması devlet memurluğuna alımlarda genel şartlar arasında sayılmıştır. Memur olabilmek için hakkında güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılması lazımdır."

Anayasa 20'de "herkesin, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahip olduğu; özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulmayacağı" belirtilmiştir. Yine, kişisel veriler kanunda öngörüldüğü hâlde, kişinin açık rızasıyla işlenebilir; kişisel verilerin korunmasıyla ilişkili esas ve usuller kanunla düzenlenir. AYM, kişisel verilerin korunması, özel hayatın gizliliğinin korunması kapsamında güvenceye kavuşturulmuştur.

Anayasa madde 13 "temel hak ve hürriyetlerin yalnızca Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ancak kanunla sınırlanacağını" ifade etmiştir.

128'in ikinci fıkrası: "Memurlarla ilgili düzenlemeler kanunla olur." Kanuni düzenleme ilkesi, düzenleme alanında temel ilkelerin kanunla konulmasını ve çerçevenin kanunla çizilmesini ifade etmektedir. Anayasa Mahkemesi, bu ilke uyarınca "Kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaya ilişkin kuralların kanunda gösterilmesi; kuralın açık, anlaşılır ve sınırlarının belli olması gerekmektedir." demiştir.

Kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı, insan onurunun korunması, bireyin kişiliğini serbestçe geliştirebilmesi hakkının özel bir biçimi olarak bireyin hak ve özgürlüklerini kişisel verilerin işlenmesi sırasında korumayı amaçlamaktadır. Anayasa 20 uyarınca “Kişilerin kişisel verilerinin güvence altında olabilmesi için kanunla açıkça, anlaşılabilir, elverişli düzenleme yapılmalıdır.” denilmiştir.

24/3/2016 tarihli 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun 3’üncü maddesine göre kişisel veri “kimliği belirli veya belirlenebilir, gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgiyi” ifade etmektedir. Anayasa Mahkemesi kararlarında da adı, soyadı, doğum yeri, telefonu, plaka, sosyal güvenlik, öz geçmiş, resim, görüntü vesaire -IP adreslerine kadar, E-posta adreslerine kadar- tüm verileri kapsamaktadır. Bu bağlamda güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasıyla elde edilen veriler kişisel veri niteliğindedir. Kural olarak güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kapsamında “Kamu mercileri tarafından özel yaşamıyla ilgili sorular sorulması da dâhil olmak üzere bir bireyin özel hayatı, iş ve sosyal yaşamıyla ilgili bilgilerin alınması, kaydedilmesi, kullanılması özel hayata saygı hakkına sınırlama niteliğindedir.” demiştir.

Anayasa 129 “Kamu görevlilerinin Anayasa’ya, kanunlara sadık kalarak çalışmalarını” öngörmüştür. Bu nedenle atamaya şartlar getirilmesi normaldir. Bu şekilde aranan nitelikler kamu hizmetinin etkin ve sağlıklı bir biçimde yürütülmesi amacıyla yöneliktir. İdarenin bu tür hakkı vardır ancak kamu görevine atanmadan önce kişilere güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılmasını öngören kural yasa koyucunun takdirinde olduğu gibi, kuralın hangi koşullarda, hangi sınırlar içinde yetki verdiğini veya kötü kullanımların güvencelerini sağlaması gerekir, demiştir. Bu gerekçelerle kanuni düzenleme yapılırken uyulması gereken kurallar, kişisel verilerin bilgilendirilmesi, kullanılması, işlenmesi gibi temel ilkeler kanunda belirlenmediğinden izin verilmesini Anayasa’nın 13, 120, 128’inci maddelerine aykırı bulmuştur. Yani, Anayasa Mahkemesi demiştir ki “Güvenlik soruşturmasıyla ilgili bir yasal düzenleme yapabilirsin, arşiv araştırmasıyla ilgili yasal düzenleme yapabilirsin fakat bu yasal düzenlemede benim saydığım -deminki saydığım- o kriterlere uygun bir düzenleme olmazsa kanunilik ilkesi şeklen karşılanmıştır ama içerik olarak karşılanmadığından bahisle OHAL kararnamesini iptal etmiştir.

Evet, ikinci davayla da ilgili kısaca Başkanım... 2018/163 esas, 2020/13 karar, 19/2/2020 karar tarihi, davacı Cumhuriyet Halk Partisi, 4045’e eklenen ek madde. Ek maddeyi okuyorum: “Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapmakla görevli birimler, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kapsamında Bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları arşivlerinden, elektronik bilgi işlem merkezlerinden bilgi ve belge almaya, 4/12/2004 tarihli, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 171’inci maddesindeki kayıtlara ulaşmaya, soruşturma sonuçlarını, kovuşturmayla yer olmadığına dair mahkeme kararını almaya yetkilidir.” Eklenen madde bu OHAL’le. Bu maddenin iptali istenmiştir; hazırlık soruşturması, kovuşturma, kesinleşmiş paraların istenmesi, evrakların talebi, ertelenme, hükmün açıklanmasını geri bırakma vesaire...

Anayasa 20: “Herkes kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunması isteme hakkına sahiptir.” Bu hakkın, kişinin kendisiyle ilgili verilerin korunmasını isteme hakkına sahip olduğu ve kanunla düzeleceği aşikârdır. Kişisel verilerin korunmasını isteme hakkı, insan onurunun korunması ve kişiliğini serbestçe geliştirecekleri hakkın özel bir biçimi olarak bireyin hak ve özgürlüklerini kişisel verilerin işlenmesi sırasında korumayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasıyla elde edilen veriler, kişisel veri niteliğindedir. Dava konusu kuralla, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapmakla görevli birimler tarafından kişisel veriler niteliğindeki özel hayatı, iş ve

sosyal yaşamıyla ilgili bilgilerin alınmasını, hakkında suç işlediğine dair iddiaların değerlendirildiği cumhuriyet savcılığının veya hâkimin mahkeme kayıtlarına ulaşmasına yetki verilmesi kişisel verilerin korunması hakkına sınırlama getirir, demiş.

Anayasa 13: “Temel hak ve hürriyetler özlerine dokunulmaksızın Anayasa’da belirtilen çerçevelerle sınırlanabilir. Bu sınırlamalar Anayasa’nın özüne demokratik toplum gereklerine, ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.” Anayasa Mahkemesi “Kanun düzenlemesinin şeklen olması yeterli değildir, yasal kuralların keyfiliğine izin verilmeyecek şekilde, belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir düzenleme niteliğinde olması gereklidir.” demiş. Yine, Anayasa Mahkemesi, esasen temel hakları sınırlayan kanunun bu niteliklere sahip olması, Anayasa’nın 2’nci maddesinde güvenceye bağlanan “hukuk devleti” ilkesinin de bir gereğidir. Hukuk devletinde kanun düzenlemelerinin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer verilmeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfî uygulamalarına karşı koruyucu önlemler içermesi gerekir. Kanunda bulunması gereken bu nitelikler hukuki güvenin sağlanması bakımından da zorunludur. Zira bu ilke ve hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar. Dolayısıyla Anayasa’nın 13 ve 20’nci maddelerinde sınırlama ölçütü olarak belirlenen kanunilik Anayasa’nın 2’nci maddesinde güvenceye bağlanan “hukuk devleti” ilkesi ışığında yorumlanmaktadır.

Anayasa 129: “Memurlar ve kamu görevlileri, Anayasa ve kanunlara sadık biçimde faaliyette bulunabilirler.” Bu nedenle kamu görevlileri için güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılması hakkında yasal düzenleme yapmak yasa koyucunun takdiridir. Ancak bu alanda düzenlenmesi öngörülen kuralların kamuya hangi koşullarda, hangi sınırlar içerisinde tedbirler uygulama ve özel hayata saygı gösterilmesini isteme hakkına yönelik müdahalede bulunma yetkisinin verildiğinin açık olarak gösterilmesi ve muhtemel kötüye kullanımlara ilişkin tedbir sağlaması gerekir, demiş. Kuralda güvenlik soruşturması ve arşiv araştırma yapmakla görevli olanlar kişisel veri niteliğinde bilgilere ulaşacak ancak kanunda bu bilgileri ne şekilde kullanacağına, hangi mercilerin soruşturma ve araştırma yapacağı, bu bilgiler ne surette, hangi sürede saklanacağı, ilgililerin bu belgelere itiraz hakkı olup olmadığı, silinip silinmeyeceği, silinecekse usulün ne olduğu, kötüye kullanım hâlinde yaptırım öngörmediği için Anayasa 13 ve 20’ye aykırı bulunmuştur.

Evet arkadaşlar, Anayasa Mahkemesi yasal düzenleme yapma yetkisi veriyor fakat bunun ölçülerini, sınırlarını belirliyor. Bu ölçülere ve sınırlara uyulmadığından da bu ek maddeyi iptal etmiş. Biz, bu teklifle Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesinde saymış olduğu şartların hepsini teklifimize dercettik. O nedenle, Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarını karşıladık.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın bu bölümünde mukayeseli hukukta durum nedir, bununla ilgili birkaç ülkeden örnek vermek istiyorum. Amerika Birleşik Devletleri’nde güvenlik soruşturması, bireylerin ulusal güvenliğe ilişkin gizli bilgilere erişime ehil olup olmadığı tespit edilme sürecidir. Genellikle memuriyete girişte bir öz geçmiş denetimi yapılmaktadır. Burada, Amerika’da sadakat, güvenilirlik, dürüstlük, doğru düşünüp karar verme yetkisi, gizli bilgilerle ilgili mevzuata uyma yeteneği beklenmektedir. Güvenlik soruşturmasında 3 soruşturma karakteri var Amerika’da: Hizmete özel, gizli ve çok gizli. Ön soruşturma; ilgili kişinin gizli sayılan bilgilere erişiminin gerekli olup olmadığının tespit edildiği aşama; soruşturma, başvuru sahibinin başvurudaki bilgilerinin kontrol edilerek ilgili kişi hakkında bir öz geçmiş araştırması yapıyor; personel yönetim ofisi var, ulusal öz geçmiş araştırma bürosu var, ilgili kişi hakkında verilen bilgiler çerçevesinde, yapılan denetim

sonrasında karar verilme süreci var, yeniden soruşturma var. Güvenlik soruşturmasından sonra kişiler belirli aralıklarla, belirli periyotlarla memur ya da kamu görevlisi kişilerce belirli dönemler içerisinde her zaman bir denetime tabi tutuluyor Amerika’da.

Güvenlik soruşturmasından muaf olanlar -istisnalar- var. ABD Başkanı, Başkan Yardımcısı, Kongre üyeleri, Yüce Mahkeme hâkimleri, Anayasa’da bahsedilen diğer görevlerde bulunanlar açısından güvenlik soruşturması zorunlu değil. Zira, teamül olarak, Amerika’da, bu görevlere gelenlerin gizli belgelere erişecek güvenilirlik ve sadakate sahip oldukları peşinen kabul edilmektedir yani Amerika’da böyle bir durum var. Görev başına gelenler zaten bunu içselleştirmiş, bu noktada o tecrübeye ehil kabul edilmiş sayılıyor ve bunlarla ilgili güvenlik soruşturması istenemiyor.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Amerika’dan bize ne Ramazan Bey?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Mukayeseli hukuktan örnek veriyoruz arkadaşlar, çok önemli bir kanun görüşüyoruz. İstersiniz konuşmamı bitirebilirim de. Konuşmamı bitirebilirim de isterseniz.

Sayın Başkanım...

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Zaten Amerika’ya özene özene bu hâle geldik Ramazan Bey ya!

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, bir kod kanun görüşüyoruz, isterseniz kısa kesebilirim, isterseniz bitirebilirim de.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Toparlayalım.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Bu kadar Amerikancı olmayın Ramazan Bey!

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Mukayeseli hukuktan bahsediyoruz arkadaşlar, aynı hissiyatı paylaşıyoruz; güvenlik soruşturması yapılsın ama kimse mağdur olmasın, hak, hukuk neyse uygulansın, derdimiz o. Burada yapmış olduğumuz bütün konuşmalar da kanunun gerekçesini oluşturacak.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Zaten sorun bu Ramazan Bey.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Evet arkadaşlar, Almanya’da da aynı şekilde, çok gizli, gizli veya hizmete özel olarak hem federal yetki alanında hem de ülkenin tamamında bu yetkiler kullanılmakta. Federal İstihbarat Dairesi var, Güvenlik Soruşturması Kanunu var ve kural gereği her beş yılda da Almanya’da kamu görevlileriyle ilgili mütemadiyen güvenlik soruşturması yapılıyor. Hizmete özel bilgi var, gizli bilgi var, çok gizli bilgi var.

Avusturya’da da aynı şekilde Güvenlik Soruşturması Kanunu var, Avusturya’da da gizlilik dereceli bilgilerin ifşa edilmemesi anayasaca teminat altına alınmış.

Evet, İngiltere’de -çok önemli- güvenlik soruşturmasının bir tanımı var. “Terörist gruplar, siyasal, ekonomik ya da şiddet olayları, ulusal güvenliğe yönelik dış istihbarat faaliyetleri” diye devam eden... Güvenlik soruşturmasını, memur, güvenlik istihbarat birimi üyeleri, silahlı kuvvet mensupları, polis, hükümetin diğer alanında çalışanlar... Terörist saldırı riski altındaki önemli kişilerle yakın çalışması, terörist için değerli olacağı değerlendirilen bilgiler, bir teröristin faaliyetleri, kimliğin doğrulanması... Bu konuda araştırma devam etmektedir.

Dolayısıyla mukayeseli hukukta da güvenlik soruşturmasıyla ilgili mevzuatlarında hükümler vardır. Orada da yargısal boyutlar olmuştur ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine kadar gitmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin -demin verdiğim iki örnekte- Almanya idaresini haklı bulduğu ve haksız bulduğu kararlardan örnekler verdim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şu anki vermiş olduğumuz kanun teklifinin gerekçelerinden bahsedip sunumumu bitireceğim.

Kamu görevlilerinin kamu hizmetini icra ederken Anayasa'ya ve kanunlara sadık kalarak faaliyette bulunmakla ve devletin menfaatlerini korumakla yükümlü olduklarından bahsettik. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na ve kanunlara aykırı olan, ülkenin bağımsızlığını ve bütünlüğünü bozan, Türkiye Cumhuriyeti'nin güvenliğini tehlikeye düşüren herhangi bir faaliyette bulunamazlar. Bu nitelikte faaliyet gösteren herhangi bir harekete, gruplaşmaya, teşekküle ve örgütsel yapıya katılamazlar, bunlara yardım edemezler. Devlet memurları herhangi bir kişi ve zümrenin yararını veya zararını hedef tutan bir davranışta bulunamazlar. Görevlerini yerine getirirken dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep gibi ayırım yapamazlar. Hiçbir şekilde siyasi ve ideolojik amaçlı beyanda ve eylemde bulunamazlar. Yönetici kadro ve pozisyonundaki kamu görevlileri amir oldukları kuruluş ve hizmet birimlerinde kanun ve diğer mevzuatta belirlenen görevleri zamanında ve eksiksiz olarak yapmaktan, yaptırmaktan, memurlarını yetiştirmekten, hâl ve hareketlerini takip ve kontrol etmekten görevli ve sorumludurlar. Astlarına hakkaniyet ve eşitlik içinde davranmak yükümlülükleri vardır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda da bu husus açıkça belirlenmiştir. Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının kime, hangi kapsamda yapılacağı genellikle özel kanunlarda düzenlenmektedir. Bununla birlikte, ülkemizde çok yakın tarihlerde, anayasal düzene karşı terör örgütlerince işlenen suçların kamu görevlileri eliyle kamu güç ve kaynaklarına dayanılarak yapılabildiği 15 Temmuz 2016 alçak hain darbe girişiminde açıkça görülmüştür. Bu ise demokratik toplum düzenini korumada güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının ne kadar önemli olduğunu ortaya koymuştur. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda memuriyete girişlerde güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılmasını öngören hüküm başta olmak üzere, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasını düzenleyen kanun hükümlerinin bazılarının iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine davalar açılmış, Anayasa Mahkemesinin verdiği iptal kararları sonucunda bu hususta kanuni düzenlemelere olan ihtiyaç ortaya çıkmıştır.

Bu kanunun hazırlanmasındaki temel gerekçe, oluşan hukuk boşluğunu, Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarında gösterdiği gerekçeler de dikkate alınarak, adil, tarafsız bir güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sisteminin kurulmasıdır. Kanun hazırlanırken, Anayasa Mahkemesinin iptal kararları, mevcut uygulama tecrübeleri, diğer ülke mevzuatları, yargı kararları incelenip dikkate alınmış ve düzenlemenin, değişiklik taslağı yerine yasa yapım tekniğine uygun olarak kod kanun şeklinde düzenlenmesi amaçlanmıştır.

Kanunla, temel ilke olarak güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının yapılmasına ve elde edilecek verilerin kullanılmasına ilişkin temel ilkeler, kimler hakkında yapılacağı, araştırma konusu edilecek bilgi ve belgelerin neler olduğu, bu bilgilerin ne şekilde kullanılacağı, hangi mecraların soruşturma ve araştırma yapacağı, değerlendirme komisyonu veri güvenliği ile verilerin saklanma ve silinme süreleri düzenlenmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, demin girişte söylediğim gibi, Anayasa mevzuatımız, hukuk mevzuatımız, mukayeseli hukuk mevzuatı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Danıştay, Askerî İdare Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi kararları ışığında, genel itibarıyla Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanun Teklifi'mizin gerekçelerini izah etmeye çalıştım. Bir hukuki boşluk vardı. Bu hukuki boşluğu sadece şeklen değil, esasen de muhteva itibarıyla da doldurmaya gayret ettik. Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarını karşıladık. Takdir ederse, İçişleri Komisyonunun da katkısıyla ete kemiğe büründürerek bu kanun teklifimizin genel gerekçelerini bu şekilde izah ediyorum.

Beni dinlediğiniz için sabrınızdan dolayı da hepinize teşekkür ediyorum.

Başarılar diliyorum Sayın Başkanım.

Arz ederim.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Sayın Can, emek vermişsiniz gerçekten, çok teşekkür ediyorum; bu ciddi bir çalışma ürünü. Bir sunuş yaptınız, bayağı da zaman aldı ama ben kendi adıma istifade ettiğimi belirtmek istiyorum.

Şimdi, söz isteyen öncelikle Komisyon üyelerimize, sonra diğer vekillerimize söz vereceğim.

Sayın Tüzün, buyurun.

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, sevgili milletvekili arkadaşlarım, Bakanlığımızın sevgili bürokratları; Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ve Bilecik Milletvekili Yaşar Tüzün olarak ben de sizleri saygıyla selamlıyorum.

Evet sevgili arkadaşlar, bugün, aslında toplumumuzun temelini ilgilendiren, tamamını ilgilendiren bir teklifle karşı karşıyayız. İç Tüzük gereği, temel kanunu AKP Grubu bir gelenek hâline getirdi; kanunların tamamı Genel Kurula temel kanun olarak geliyor, maddeler görüşülüyor, önergeler üzerinde ve bölümler üzerinde ancak konuşma şansımız olabiliyor. Bu kanun da toplumun tamamını ilgilendiren bir temel kanun olarak önümüze gelmiş bulunuyor.

Değerli arkadaşlar, teklif sahibi arkadaşımızı çok detaylı bir şekilde dinledik. Zaten kendisi de gerekçeleri söyledi. Anayasa Mahkemesinin Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun bu müracaatını neden kabul ettiğini ve bu 2 maddenin Anayasa Mahkemesi tarafından neden reddedildiğini açık bir şekilde belirtti. Biz Türkiye Büyük Millet Meclisinin üyeleri olarak ve İçişleri Komisyonu olarak, bu teklifin öncelikle isminin de yanlış olduğunu düşünüyoruz. Güvenlik soruşturması çok farklı bir konu, arşiv araştırması çok farklı bir konu. Yani bu ayrı iki konunun bir paket hâline getirilip bir kod kanun olarak getirilmesinin doğru ve etik olduğunu düşünmüyoruz. Dolayısıyla güvenlik soruşturması kanunu çıkarılabilir mi? Evet, çıkarılabilir. Arşiv araştırması kanunu çıkarılabilir mi? Evet, çıkarılabilir. Ama bu ayrı iki konunun birbirine bağlanarak tek kanun teklifi olarak getirilmesinin doğru olmadığını söylemek istiyoruz.

Şimdi, sevgili arkadaşlar, biliyorsunuz, 18 Aralıkta, bütçe görüşmelerinin yapıldığı aşamada, bir torba kanuna bu teklifte bulunan 2 madde ilave edilmek istendi, oldubittiye getirilmek istendi ama o günkü yine o Komisyonunda bulunan arkadaşlarımızın... Bu torba kanuna bunun ilave edilmesinin son derece yanlış olduğu söylendi ve o Komisyonunda yedi sekiz saat, belki de on saat bu tartışıldı ve bu 2 madde geri çekildi. Aynı zamanda, Anayasa Mahkemesinin bu konuda içtihadı var, kararı var ama bu içtihadı, karara uymayan bir teklif hazırlanmış; böyle bir teklifle karşı karşıyayız.

Yine, İçişleri Komisyonunda görüşüyoruz. Evet, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının İçişleri Komisyonunda görüşülmesi doğal, ancak Anayasa Mahkemesi tarafından iade edilen bu maddelerin de yine Anayasa Komisyonunda, Adalet Komisyonunda bir değerlendirme yapılarak bize sunulmasının daha doğru olacağını düşünüyorum.

Yine diğer bir konu arkadaşlar, teklif sahibi arkadaşımız birçok örneklemelerle anlattı, Danıştayın bu davalara konu olan meseleleri var, Anayasa Mahkemesinin kararı var. Bütün bunların genel görüşme yapmadan, çok da fizibilite çalışması yapmadan, herhangi bir alt komisyon kurarak bunun değerlendirmesini, olgunlaştırmasını yapmadan direkt ana komisyona gelmesinin tekrar doğru olmadığını söylemek istiyorum.

Sevgili arkadaşlar, kanunda bir düzenleme yapıyoruz. Tabii bu düzenlemenin içerisinde Anayasa'mızın 13'üncü, 20'nci, 135'inci ve 149'uncu maddelere aykırılıkları var. Kişisel verilerin korunması konusunda AİHM'in (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi) kararları var. Bunların hiçbir dikkate alınmadan oldubittiyeye getirilmiş, bir uyum yasası adı altında bir kılıf teklif bugün İçişleri Komisyonuna sunuluyor.

Yine diğer bir konu: Teklifin 2'nci maddesinde değerlendirme komisyonu var. Bu komisyonun kaç kişiden oluşacağı, nasıl görev yapacağı, süresinin ne olacağı hiçbir şekilde belirtilmemiş. Yine diğer bir konu: Veriler. Yani, yapılan güvenlik soruşturması verileri kişiye verilmiyor. "Güvenlik soruşturmanız olumsuz çıktı." denilen bir vatandaşa nedenini ve niçini öğrenme şansı mümkün gözüküyor bu teklifte ancak bir mahkeme kararıyla, bir mahkeme sonucuyla güvenlik soruşturmasının neden olumsuz olduğu tespit edilebilecek.

Sevgili arkadaşlar, yine, en önemli konulardan bir tanesi: Bu teklif tamamen kanun hükmünde bir teklif olmadığı gibi yönetmeliklere atıfta bulunan bir teklif. Yani biz bu teklifi çıkarsak da, Genel Kurulumuz kabul etse de, tamamen bu teklifin içeriği yönetmeliklere bağlı. Gerek Cumhurbaşkanlığı yönetmeliklerine gerekse İçişleri Bakanlığının çıkarmış olduğu yönetmeliklere bağlı olacak. Zaten uygulanan hatalar ve sorunlar yönetmeliklerden kaynaklandığına göre kanun koyucu, kanun yapıcı olarak biz niye bir kanun teklifini doğru bir şekilde görüşmüyoruz, niye komisyonumuzu da doğru şekilde yönlendirmiyoruz diye düşünüyorum.

İstihbari bilgiler silinmiyor. Ne zaman, niçin ve neden konuları, bu bilgiler silinmediğine göre bunun teklifte madde metninin içerisinde geçmesinin ne sakıncası var?

Yine teklif sahibimizin söylemiş olduğu, yapmış olduğu sunumda Anayasa Mahkemesi neden bu 2 maddeyi iade ettiğini bütün gerekçeleriyle söylemiş. Aslında ölçütler şu şekilde: Elde edilen bilgi ve belgelerin ne şekilde kullanılacağı teklif metninde yok. Hangi mercilerin soruşturma ve araştırma yapacağı teklif metninde yok. Bu bilgilerin ne suretle ve ne kadar süreyle saklanacağı teklif metninde yok. İlgililerin söz konusu bilgilere itiraz etme imkânının olup olmadığı bu teklif metninde yok. Bilgilerin bir müddet sonra silinip silinmeyeceği bu teklif metninde yok, silinecekse bu sırada izlenecek usulün ne olduğu bu teklif metninde yok. Yetkinin kötüye kullanımını önlemeye yönelik nasıl bir denetim yapılacağı bu teklif metninde yok. Gizlilik dereceli kamu personeli ve meslek gruplarının tespiti bu teklif metninde yok. Güvenlik soruşturmasının ve arşiv araştırmasının usul ve esasları, bunu yapacak mercilerin kimler olduğu belli değil. Kişilerin geçmiş ceza mahkûmiyetlerine ilişkin kayıtlar bakımından hangi suçların kamu görevine girmeye engel olduğu net bir şekilde belirtilmemiştir.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Hepsi belli, hepsi.

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) – Sevgili arkadaşlarım, bizim çıkardığımız teklif sadece yönetmeliklere atıfta bulunan bir teklif gibi gözüküyor. Dolayısıyla, Sayın Başkan, bu teklifin geri çekilmesini, daha da olgunlaştırılarak tekrar komisyon gündemine getirilmesini talep ediyoruz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak. Tabii, geneli üzerinde değerli arkadaşlarım görüşlerini belirtecekler. Ben bu aşamada sözlerimi burada tamamlıyorum ve Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu kanun teklifinin geri çekilmesini talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Ben teşekkür ediyorum Sayın Tüzün.

Buyurun Sayın Kaboğlu.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle riskli bir ortamda -siz de belirttiniz, ikramınız için çok teşekkürler ama- ikramların Covid-19 riskini daha da arttıracaklarını düşünüyorum. O nedenle ikram yerine sıkça teneffüs yapmakta yarar var diye düşünüyorum.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Pencereleri açtık ama hocam.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Yine de yeterli değil, çok riskli bir ortamdayız.

Şimdi, Sayın Tüzün değindi somut olarak. Ben konuya bizim Anayasa madde 84 gereği ortak adımızla girmek istiyorum çünkü burada “Namusum ve şerefim üzerine ant içerim.” demek esasen haysiyet yemini etmek. Anayasa’ya sadakat bakımından haysiyet sözcüğü ikisiyle birlikte değerlendirilebilir. Şimdi, bu konu Aralık ayında gündeme geldiğinde Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekilleri, özellikle Sayın Doğan Kubat aracılığıyla bizimle temasa geçtiler ve biz de kendi önerimizi hazırladık. Biraz önce belirtildiği gibi 18 Aralık gecesi tam da aşağıda bütçe görüşmeleri yoğun bir biçimde devam ediyor iken, burada bir anda getirildi bu konu ve Plan ve Bütçe Komisyonunda uzun uzun konuştuk, görüştük ve esasen teklif sahibi parti de hak verdi ve geri çekti bu maddeleri. Bu maddeleri geri çektikten sonra -ki geri çekilinceye kadar, hep son ana kadar aramızdaki müzakere, medeni ilişkiler devam etti- sonrasında şöyle bir beyanda bulundu arkadaşlar, Adalet ve Kalkınma Partili sayın vekiller: “Eğer bunu yeniden gündeme getirirsek sizinle birlikte çalışacağız ve bu şekilde yapacağız.” diye. Şimdi aslında bu süreçte, tabii demokratik açıdan gerçekten o akşam neden o komisyona getirildiği, neden Anayasa Komisyonuna getirilmediği veya Adalet Komisyonuna getirilmediği çok tartışıldı ama geri çekildi. Bu gerçekten müzakereci parlamenter işleyiş açısından kayda değer bir durumdu fakat verilen söz tutulmadığı gibi sanki imza sahibi olan kişi ilk kez bu konu gündeme geliyor ve bu konuyu bu Komisyon ilk kez görüşüyor gibi bir yaklaşımda bulundu. Latinlerin “Dignitas” yani bizim haysiyet kavramına verdiği ilk anlam göreve bağlılık yani haysiyet. “Dignitas”, bir kişinin görevini yapması, görevine bağlı olması, görevindeki ciddiyeti. Ben şunu soruyorum: Çok üzülerek söylüyorum acı bir biçimde. Acaba biz bu şekilde bir yasa süreciyle Anayasa madde 84’ün bize yüklediği Anayasal ant ve yükümlülük yani “Dignitas”ı ne ölçüde yerine getirebiliyoruz?

RAMAZAN CAN (Kırkkale) – Anayasa 84 değil, 81.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim düzelttiğiniz için.

Anayasa 81 üzerine içtiğimiz andın asgari gereklerini ne ölçüde yerine getirebiliyoruz? Çünkü bunun hem hukuki tarafı var hem de ahlaki tarafı var. Bunun ötesinde bir yemin olmaz zaten. Biz o zaman kendi kendimize saygı duymalıyız bu tür düzenlemeleri yaparken asgari ciddiyet ve özen açısından.

Şimdi bu ön bilgidен sonra altı ayda ne oldu da altı ay beklenildi de neden covidin tam yeniden azmaya başladığı bir ortamda bu yeniden getirildi? Şimdi, özellikle Anayasa Mahkemesinin bu kadar açık kararı varken neden bu, bu şekilde tek yanlı olarak bugün gündeme getirildi? Zannediyorum bunu sorgulamak sadece hepimizin hakkı değil, aynı zamanda ödevi.

Şimdi, tabii, aslında sayın imza sahibi sunucu da farklı biçimlerde açıklamaya çalıştı, ben onun niyetini okuyacak değilim. Acaba ikna olmadı da mı Amerika’ya kadar gitti?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Ama tabii ki o onun hakkı fakat keşke onları gerekçesinde yazsaydı, keşke Anayasa Mahkemesi kararlarını gerekçesinde dercetsedeydi. Şimdi, bu açıdan bakıldığı zaman, Anayasa Mahkemesinin bir kararı yok ki, Anayasa Mahkemesinin iki kanalda devam eden kararı var.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Üç.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Üçten çok. Bir: Norm denetimi üzerine verdiği kararlar. İki: Bireysel başvuru üzerine verdiği kararlar. Bir kısmına Sayın Ramazan Can'ın kendisi de değindi, bir kısmına Sayın Tüzün biraz önce değindi. Tabii, Anayasa Mahkemesi kararlarını kuşkusuz ayrıntılı olarak ele alabiliriz fakat buradaki sorun öncelikle bir anayasal değerlendirme yapmamız gerekir. Bu anayasal değerlendirme açısından iki şeyi kesinlikle ayırt etmek gerekir. Birincisi, memurluğa aday olan kişiler, kamu görevine girmemiş olan kişiler, kamu görevine girecek olan kişiler açısından madde 70'tir. Tamam, Anayasa'nın diğer maddeleri var ama o kamu görevinde bulunan kişiler açısından geçerli yani bir kez göreve başladıktan sonra 128, 129, memur olan, kamu görevlisi olan kişiler açısından geçerli. Yoksa henüz memuriyete başlamamış olan bir kişinin amirine itaati veyahut da sadakatı veyahut da bir başka ölçütü mümkün değil ki. Hukuk fakültesini bitirmiş, tıp fakültesini bitirmiş, dolayısıyla onun için Anayasa'nın 128, 129'uncu maddeleri geçerli değil ki o, statüye girdikten sonraki uygulama. Bu bakımdan bizim üzerinde yoğunlaşmamız gereken alan, madde Anayasa 70 -çünkü giriş- ve 70'e giden süreçte değinilen hak ve özgürlüklere ilişkin maddeler. Gördüğünüz gibi, 70'inci madde, aslında Anayasa'nın en istisnai maddelerinden biridir, en nezih, en kısa, en özlü ve hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım... Bu madde istisnai bir maddedir, istisnai bir yazım şeklidir ve liyakatin ölçütün merkezinde yer alacağını öngören bir maddedir; lütfen bu konuda uzlaşalım. Görevin gerektirdiği nitelikler: Diploma, sınav, eğer gerekiyorsa staj. Genel liyakat ilkesi dışında olsa olsa görevin gerekleri, yabancı dil gibi, bilgisayar gibi, sürücü belgesi gibi, seyahat edebilme vesairesidir, bunlar ilgili göreve göre değişebilir. Bunlar elden geldiğince somut bilgiler oluyor, somut gereklilikler oluyor. Aslında bunlar sınavın gerekleri olarak ön koşullar şeklinde aranmaktadır çünkü “Hiçbir ayırım gözetilemez.” şeklindeki yasak, görevin gerektirdiği nitelikler açısından göreve girmede herhangi bir ayırım yapılamayacağını ifade eder ki “Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması” başlığı altında yürürlükte bulunan ve önerilen düzenleme istisna kabul etmeyecek biçimde öngörülen ayrımcılık yasağı ilkesini zedelemektedir.

Bu açıdan, kamu görevlilerinin atanmalarının kanunla düzenleme kuralına bağlanmış olması esasen burada kanunun Anayasa madde 70 ve diğerlerine uygun olarak yapılması hâlinde bu yasanın Anayasa Mahkemesi kararlarında gördüğümüz gibi ölçüt olarak alınabileceğini öngörmektedir yoksa kanuni düzenleme Anayasa madde 70'i ve diğer maddeleri ihlal edememektedir. Bu açıdan madde 129, görevde bulunan kamu görevlilerinin görev ve sorumluluklarıyla disiplin kovuşturmasına ilişkin düzenlemedir, bunlar sıralanmış bulunuyor. Bunlar nedir? Anayasa ve kanunlara sadakat, disiplin soruşturmasında savunma hakkı güvencesi, disiplin kararlarına karşı yargısal güvence, ceza kovuşturmasının izne bağlanması gibi kamu görevi statüsünde bulunanlar açısından görevin gerektirdiği nitelikleri taşımakla birlikte “Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması” adı altında görevle ilgisi bulunmayan birtakım bilgi ve öznel değerlendirmeler sonucu kamu görevine atanmayı yasaklayan bir madde olmaya devam etmektedir. Şöyle ki: Madde 70'in yanı sıra çifte aykırılık söz konusu. Bu düzenleme güvenlik soruşturmasına ilişkin görevin gerekleri açısından ayrımcılığa açık bir düzenlemedir. Madde 2 hukuk devleti; sadakat, hukuk devletine sadakattir. Hukuk kurallarının kapsamıyla beraber kişinin hak ve yükümlülüklerinin öngörülebilirliği temeline dayanır hukuk devleti. “Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması” kavramıyla ilgili düzenleme belirsizdir. Her ne kadar maddeler hâlinde somutlaştırılmışsa da maddeler sırasında eğer bu, görüşülmeye geçilirse keyfilığe açıktır ve hukuki güvenlik ilkesini ihlal etmektedir. Bu açıdan, madde 129'da öngörülen Anayasa'ya sadakat ilkesi girdikten sonra gerekli oluyor fakat Anayasa'ya sadakatle amire sadakat ilkesi birbirinden ayrıdır, karıştırmamak gerekir. Amire sadakat... Bildiğiniz gibi, önceki gün ve dün tanık olduğumuz Baro Başkanlarına yapılan şiddet

uygulanmasında eğer o suç oluştuyorsa polis memuru sorumluluktan kurtulamaz. Yani eğer bir emir suçsa o zaman amire değil, hukuka, Anayasa'ya sadakat göstermekle yükümlüdür, anayasa madde 137 açıktır. Dolayısıyla hangi maddelerin kimlere uygulanacağını çok iyi belirlemek gerekir.

Şimdi, bu bakımdan çok yollama yapıldığı için, referans alındığı için biraz değinmek istiyorum, Madde 13. Sayın Can Madde 13'ü birçok kez somutlaştırmaya çalıştı. Madde 13 gerçekten çok önemli bir madde, hak ve özgürlüklerin temel taşı oluşturur; "Sınırlama istisnadır, güvence ise kuraldır." Maddesi. Fakat sayın vekiller, sayın yetkililer; dikkat edelim, 13'üncü madde hak ve özgürlüklerin sadece sınırlandırmasına cevaz veren bir maddedir, dikkat edin sadece sınırlandırmasına. Hak ve özgürlükten yoksunluk maddesi değildir; sınırlama da ölçülü olmalıdır, demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olmalıdır, laik cumhuriyet ilkesini ihlal etmemelidir ve hakkın özüne kesinlikle dokunmamalıdır. Bir arşiv araştırması... Fakültesinin önünde düzenlenen bir toplantıda resmi çekilen bir öğrencinin tıp fakültesini bitirdikten sonra, hukuk fakültesini bitirdikten sonra veya Mülkiyeyi bitirdikten sonra kaymakam adayı olduğunu düşünelim, o öğrencinin arşivinden sırf o resim, öğrencilerin yaptığı konferans resmi çıktı diye...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Hocam arşiv araştırmasında fotoğraf istemiyor.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Var, var...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Eğer o oluştuyorsa... Şimdi burada başka örnekler de verebiliriz ama... O kadar var ki, kendisi değil, kendisinin akrabasına kadar var.

Sayın Başkan, değerli vekiller; buradaki sorun şu, resim veya başka davranış, kullanılan nedenler ne olursa olsun siz onu kullandığınız zaman, güvenlik soruşturmasından veya arşiv araştırmasından geçemedi diye onu kamu görevine almamanız ömür boyu kamu görevinden yasaklıyor, ömür boyu bir yasak getiriyor. Bu bir sınırlama değil, bu bir yoksunluktur. Ve hak ve özgürlükten mahrumiyet kuralını getirdiler 12 Eylül Anayasası'na, Danışma Kurulu getirdi, kraldan çok kralcılık yapmak istedi, hatta dolaylı olarak Almanya örneğini verdiler -Sayın vekiller, dikkatinize sunuyorum- askerler, Millî Güvenlik Konseyi üstünü çizdi, "Bu kadar da olmaz." dedi.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Hocalar yaptı galiba Sayın Hocam.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Hayır, 12 Eylül Danışma Kurulu, hocalar değildi. 120 kişiden oluşan bir kuruldu Danışma Kurulu ve "Haktan mahrumiyet söz konusu olmaz." diye o maddenin üstünü çizdiler. Dolayısıyla hukuk sistemimizde, anayasal sistemimizde haktan mahrumiyet yoktur, bu tanınmamıştır. Şimdi, bunu hep birlikte kabul edelim. Bu o kadar önemli bir konudur ki bakın dün bizim Grup Başkan Vekilimiz Engin Altay, Genel Kurulda, o büyük uzlaşmanın sağlandığı yerde "Ben şu kadar yıl öğretmen olamadım." dedi ama bunu önceki Meclis Başkanı da söyledi, bunu şu andaki Meclis Başkanı da -bir meslektaşım olarak Marmara Hukuk'dan- bana başına geleni anlattı, yani güvenlik soruşturması engelini. Bu, a veya b değil herkesi vurabilecek bir hançerdir, bir kılıçtır. O nedenle biz Anayasa'yı, mutlaka Anayasa'nın bu konudaki güvence ilkelerini öne çıkarmak durumundayız.

13'üncü madde kesinlikle bir hak ve özgürlükten yasaklanmaya cevaz vermeyen bir maddedir, sadece sınırlandırmaya cevaz vermektedir. Sınırlamada az önce saydığım 4 ölçüt; ölçülü olmalı, gerekli olmalı, elverişli bir araç kullanacaksınız ve de kullandığınız araçla amaç arasında adil denge olacak, özüne kesinlikle dokunamayacak. O nedenledir ki bizde geçen aylarda tartışma oldu hak ve özgürlükler askıya alınabilir mi acaba diye. Çünkü olağanüstü hâlde ancak mümkündür Anayasa 15'e göre, o da durumun gerektirdiği ölçüde, yoksa 13'üncü madde sadece sınırlandırmaya cevaz verir, yoksa yasaklama ve yoksunluğa kesinlikle cevaz vermez. Lütfen bu konuda ortak bir dil kullanalım.

Şimdi, bunlar tabii ki, bu değindiğim hususlar esasen Anayasa Mahkemesinin verdiği kararlar. Çok sayıda karar var, eğer gerekirse onu ben bilginize sunabilirim, tabii ki burada zamandan tasarrufa adına bunlara girmiyorum ama sadece değinmekle yetinip geçeceğim. Mesela, bireysel başvuru kararlarından bir; Fatih Saraman başvurusu kararı, iki; Turgut Duman başvurusu kararı bu açıdan değinilen kavramlar. Sayın Can'ın özellikle birden çok kez dikkat çektiği Anayasa maddesi açısından da ihlâl görülmekle birlikte -yani madde 20, esasen madde 20 ikincil kalmaktadır çünkü masumiyet karinesi yanında madde 70 Anayasa Mahkemesinin kullandığı en önemli maddedir fakat bunun dışında Anayasa Mahkemesinin norm denetimi yaparken kullandığı ölçütler de oldukça önemlidir. Bir kısmına Sayın Can farklı biçimde değindi, bir kısmını Sayın Tüzün somut olarak saydı, bunları daha da sayabiliriz, uzunca listesini oluşturabiliriz ama ben ona girmeyeceğim çünkü ben burada özellikle herhangi bir biçimde siyasal bir konuşma yapmamaya çalışıyorum, bir parti mensubu olarak konuşmamaya çalışıyorum, kırk yıllık Anayasa hukuku uzmanlığımla konuşmaya çalışıyorum. Burada, Anayasa madde 153 son, Anayasa Mahkemesi kararları bizi bağlıyor. Şimdi, Anayasa Mahkemesi kararlarını dolanmayalım biz, Anayasa Mahkemesi kararına rağmen düzenleme yapmayalım. Anayasa'nın ilgili maddelerini eğer yorumlayacaksak ya okuduğumuz gibi, anladığımızı ortaya koyalım ama bir güçlük olursa tamam, biz yorum yapmayalım. Resmî yorumu Anayasa Mahkemesi yapıyor. Anayasa Mahkemesinin her yaptığı yoruma katılmıyorum, tamam ama resmî yorumdur. Bakın, burada çok sıkça dile getirdiğimiz husus madde 129: "Silahlı kuvvetler mensupları ile hâkim ve savcılar hakkındaki hükümlerin saklı tutulması..." Bu mesleklerle özgü düzenlemelerin yapılabileceği ancak bunların da Anayasa'nın emredici ve yasaklayıcı hükümlerine aykırı olamayacağı anlamına gelmektedir. Dolayısıyla bir güvenlik soruşturması türü uygulama olacaksa ancak Anayasa'nın tanıdığı bu istisna çerçevesinde mümkündür.

Şimdi, biz Anayasa'nın 128'inci maddesini bolca "cite ettik" ama kamu görevlileri kategorisini 128'inci maddesi çerçevesinde veyahut da Anayasa madde 70 çerçevesinde göreve gelenlerle de sınırlı tutmadık. O nedenle Anayasa madde 49 açısından da konuya bakmak durumundayız çünkü 70 sözcük teknik anlamda "kamu görevlisi" diyorsa, madde 49, genel olarak çalışma hakkı ve kamu görevlisi dışında, memuriyet dışında çalışma yapmak isteyenlerin çalıştığı alanlar da bu yeni düzenlemeyle onları da ilgilendiren alanlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sayın Başkanlar, sayın imza sahipleri; bu bakımdan, bu düzenleme kesinlikle Anayasa'ya aykırı bir düzenlemedir. Tıpkı, 18 Aralık gecesi burada uzun uzun konuştuğumuz üzere değişen bir durum yoktur. İyi ki geri çektiniz, sağ olun ama bu yaptığınız düzenleme ufak tefek rötüşlerle ama bazen katmerli hâle getirerek örneğin: birinci derece akraba filan, "suç ve cezaların şahsiliği" ilkesi gereği bunu yapamayız, yapmayalım. Anayasa'nın üstün hükümleri konusunda lütfen birlikte okuyalım, birlikte değerlendirelim, olmayanı biz zorlamayalım. Bakın, yerindeliğe girmiyorum. Kırk üç yıllık devlet memuriyeti yapmış olan bir kişi olarak güvenlik soruşturmasının ne işe yaradığını ve yaramadığını benim gibi Sayın Başkan da -özellikle mülki idare amirliği yaptı- biliyor. 15 Temmuzla güvenlik soruşturması arasında kesinlikle doğrudan bağlantı kuramayız. Tam tersini düşünebiliriz 70'inci maddeye uyulmuş olsaydı, liyakat ilkesine riayet edilmiş olsaydı, o zaman Sayın Can'ın en az 5 kere -haklı olarak- vurguladığı hain darbe sürecine Türkiye gitmezdi. O nedenle biz hukuktan ayrılmayalım, biz Anayasa'dan ayrılmayalım.

Bitiriyorum Sayın Başkan.

Şu anda benim gördüğüm bugünkü mevzuat çerçevesinde güvenlik soruşturmasına gerek yok, zaten var olan mevzuat çerçevesinde yapılabilecek soruşturma yeterlidir. Orada bile Anayasa'ya aykırılıklar var, Anayasa Mahkemesi buna rağmen iptal etmiş ise geri kalanına dokunmamışsa "Biz sadece yasa yapıyoruz." diye yönetmeliğe yollama yaparak, yasada somut hukuki öğeler koymadan

-Anayasa Mahkemesinin belirlediği üzere- yeniden yasa yaparsak o zaman yeniden iptal olacak. Bizim Meclisimizin, yüce Meclisin saygınlığı... İşte, Sayın Özkaya bakıyor, ne güzel, bir haftadır bir oy birliğiyle bir yasa çıkardık, çok önemli bir şey. Geçen hafta çarşamba günü ve dün Mecliste, Genel Kurulda tarihi bir gün yaşadık. Heyecanlandık, bu heyecanımızı konuşmalarımızla paylaştık. Şimdi, eğer öyle bir sürece girmişsek, Meclisi böyle bir eşiğe sokmuşsak hani bunu birbirimizi kesinlikle aldatmak için, kandırmak için yapmadığımıza göre, bunu içten olarak yaptığımıza göre şimdi bunu yapmayalım. Bunu geri çekelim, eğer gerekiyorsa bir alt komisyon kuralım. Bütün partiler -AK PARTİ, MHP, HDP, İYİ PARTİ, CHP- oturalım bunun olabilirliğini somut ilkeler çerçevesinde tartışalım ve gerçekten bir yasa yapmak gerekiyorsa bunu birlikte yapalım. Ve yasaya ad verebiliriz, hani 7250 diyebiliriz buna fakat içerik olarak öngörülebilir, anlaşılabilir, ulaşılabilir değilse, Anayasa Mahkemesinin belirlediği somut ölçütleri içermiyorsa o zaman bizim bugün kendi yaşamımızı tehlikeye atarak yaptığımız yasa başkalarının uzmanlık alanına ihanet etmenin dışında bir hizmet görmez çünkü bir kişi altı yıllık tıp fakültesini bitiriyor ve “Hastanede çalışamazsın.” diyorsunuz. Bir kişi Mülkiyeyi bitiriyor, yüksek lisans yapıyor “Hayır, seni kaymakamlığa almıyorum.” diyorsun. Neden? İşte, “Bekçimin verdiği istihbarat bilgisine göre.” diyorsunuz. Bunu yapmayalım. Yani, burada hukuk ötesinde ahlak da giriyor işin içerisine. Ben müsterihim bunun Anayasaya aykırı olduğu konusunda, hiç kuşku yok ama zamanı daha fazla uzatmamak için diliyorum, temenni ediyorum ki, bütün vekiller, komisyon üyeleri “Bunu geri alalım.” diyeceklerdir. Üzerinde ayrı bir çalışma yapılıp konusunda mutabakat sağlanacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ - Ben çok teşekkür ediyorum Sayın Kaboğlu.

Sayın Aytekin.

ENSAR AYTEKİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son sözü başta söyleyelim. Bu teklifle getirilen düzenlemeler aslında KHK’ler temelinde ihraç edilen görevlilerin Anayasa Mahkemesine açtığı davalardan elde ettikleri iptal kararlarından dolayı iktidarın bu engeli ortadan kaldırma çabasıdır. Burada güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kişisel veriler kapsamında olduğu için ortada insan hakları alanına ilişkin bir durum söz konusudur. Bu durumda da teklifin genel ruhu sorgulanmalıdır. Bu kapsamda 3686 sayılı Kanun’la kurulan İnsan Hakları İnceleme Komisyonunun görevlerine baktığımızda, ülkemizce onaylanan uluslararası antlaşmalar ile mevzuatın uyumunu sağlamak için ulusal mevzuatta gerekli değişiklikleri önermek ve istem üzerine diğer komisyon gündemlerinde bulunan konular hakkında görüş ve öneri bildirmek hükümleri yer almaktadır. Ayrıca, İnsan Hakları İnceleme Komisyonu için tam da bu kanun teklifiyle ilgili özel bir durum var. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’na göre, “Kişisel Verileri Koruma Kurumu yıllık faaliyet raporunu Cumhurbaşkanlığının yanı sıra komisyona da sunar.” denilmektedir. Araştırdık, 2018 faaliyet raporu Kurumun sitesinde var ancak 2019 raporu ne sistemde mevcut ne de komisyona sunulmuş. Yani Kurum raporunu sunmaktan aciz.

Şimdi, gelelim bu teklifin 10’uncu maddesine. “Kişisel verilerin silinmesi ve yok edilmesi” başlığıyla düzenlenen maddede “Değerlendirme komisyonunca iki yılda bir silinir, yok edilir.” deniliyor. Sırf bu verileri korumak için kurulan Kurum bile faaliyet raporunu vermekten aciz iken bir değerlendirme komisyonu kurup kalkıp verileri imha edecek deniliyor. Mümkün mü? Bizce değil.

Yine, Güvenlik ve İstihbarat Komisyonunun görevlerine baktığımızda “Güvenlik ve istihbarat hizmetleri sırasında elde edilen kişisel verilerin güvenliğini ve bireyin hak ve özgürlüklerini koruyucu öneriler geliştirmek” hükmü yer alır. Bu kanunun genel gerekçesinde, kanun hazırlanırken Anayasa Mahkemesi iptal kararları, mevcut uygulama tecrübeleri ve diğer ülke mevzuatları, yargı kararlarının incelenip dikkate alındığı ifade edildi. Evet, yapılan bir kamu hizmetine girişte uygulama esaslarıdır

ancak olay kamu kurumlarının içerisinde daha çok İçişleri Bakanlığı ve güvenlik kapsamına girdiği için bu komisyona gelmiştir. Gelen teklifin İçişleri Komisyonu'yla olan bağı, haklarında soruşturma yapılacak olanların bu Bakanlığın görev sahasındaki kişileri kapsamıdır. Onun dışında bu kanun ilk olarak İnsan Hakları İnceleme Komisyonu ve Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu ve Adalet Komisyonunca da ele alınmalıdır.

Bir hatırlatma yapmakta fayda var, komisyonlar görüşülen kanun tekliflerinin kapsamlı ve tartışmalı olması ya da ayrıntılı şekilde incelenmesi gerektiği durumlarda alt komisyon kurabilmektedirler. Alt komisyonlar, kanun tekliflerinin olgunlaştırılması yönünde daha detaylı ve teknik çalışma yapılmasına ve üzerinde uzlaşılan bir metnin hazırlanmasına ortam oluşturabilmektedir. Eğer, illa İçişleri Komisyonunda görüşülecekse de alt komisyon kurulmalı ve konu tüm detaylarıyla bu 2 komisyon üyeleri ve Anayasa ile Adalet Komisyonları üyelerinden oluşacak bir alt komisyonca yeniden değerlendirmelidir diyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Çok teşekkür ediyorum.

Buyurun, kendimizi de tanıtalım.

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – Hasan Özgüneş, Halkların Demokratik Partisinden Şırnak Milletvekili. Bütün arkadaşları selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bu, Güvenlik Soruşturması Ve Arşiv Araştırması Kanun Teklifi... Meşhur deve misali anlatılır. Deveye sormuşlar “Boynun niye eğri?” demiş “Neresi düzgün ki?” Bize göre tek bir maddesi düzgün bir tarzda düzenlenmiş değildir. Nedeni de şu: Hukuk dediğimiz olgu, ahlak dediğimiz olgu, kanun dediğimiz olgu toplumların ihtiyaçları üzerinden, toplumların sosyolojisi, tarihi, inancı, çeşitliliği ve cins yapısı ya da cinsel yapısı, diğer ekonomik ilişkileri üzerinden düzenlenir. Toplumlar dinî kurallara göre de ahlaki kurallara göre de kendilerini şekillendirebilirler. Kanun ise devletin işi, bu Sümer’le başlar.

Şimdi, Türkiye’de güvenlik denildiği zaman gerçekten toplumsal ve sosyolojimizde, yarattığımız psikolojide, yaşadığımız tarihsel süreçte birbirimize bir güven var mıdır? Bizim tarihimiz güveni tahsis eden bir tarih midir gerçekten? Şimdi Osmanlılardan bir örnek vereyim: Osmanlı’da tahta çıkan çocuğuna güvenmiyordu ve onun için fetva çıkardılar “Öldürülmesinde beis yoktur.” diye. Ne için? İktidar için, devlet için.

Şimdi, değerli arkadaşlar, ikincisi, Cumhuriyet kuruldu. Peki cumhuriyet kuruldu da bu kadar darbe yapıldı, kim kime güvenmiyordu? Değil mi? Şimdi, dün tartıştık da hep birlikte. Bir darbeyi hep birlikte mahkûm ettik ama onlar niye birbirlerine güvenmiyorlardı, kavga neyin üzerineydi? Bir iktidar hikâyesiydi, mal mülk paylaşım hikâyesiydi. Kim daha çok ele geçirecek... Yani demek ki birileri diğerine güvenmiyordu ki darbe yaptı.

Peki, 70’lerdeki darbe kim kime güvenmedi de yapıldı? Yine iktidar grupları, hâkim olanlar, bu devlet bizim, bu sermaye, mal mülk bizim diyenler, kendisine eleştirel yaklaşan kesimleri düşman görüp karşısında darbe yaptılar. 12 Eylül aynı şekilde ve bu darbeler zinciri geliyor. Kendi sosyolojimize baktığımız zaman “tek millet” diyoruz, tek dile de indirildi, söylenmiyor ama tek din, tek mezhep, pratik hayatta yaşıyoruz. Şimdi, Türkiye’de bu kadar “halklar mozaigi” diyoruz, tarihselliği bilen arkadaşlar bilirler. Tarih toplumsal hafızadır. “Bu hafızadan yoksun insan zihinsel olarak körlüğü yaşar.” deniliyor. Bugünü yaşar, dünü bilmez, sonuç da çıkaramaz. Peki, şimdi, bu halklar gerçekten -Anayasa’ya geleceğiz- birbirlerine güveniyorlar mı, tümünden bir güven var mı, herkes eşit mi? İnançlar birbirlerine güveniyorlar mı? Mesela, bir Alevi bir Sünni’ye yeterince güveniyor mu? Sünniler Alevilere yeterince güveniyorlar mı? Erkekler kadınlara yeterince güveniyorlar mı ya da kadınların gözünde erkekler ne

hâldedir? Demek ki sosyolojik olarak baktığımızda bizim sosyal tabanımız, toplum dediğimiz taban ve toplum için, ülke için kurulan bu “devlet” denilen aracın yöneticileri açısından kimin tehlikeli, kimin güvenilir olduğu net değildir. Dün birisi için yurtsever olan bugün haindir, bugün yurtsever olan yarın hain olabilir. Mesela, FETÖ’yü çok güzel biliyoruz. 1993’te ben öğretmendim değerli arkadaşlar, bir öğretmen arkadaşım –kendisi Ankara’da ilahiyat fakültesinde öğretmendi- bana şunu söyledi: “FETÖ devlet içerisinde örgütleniyor, silahsız bir devrim yapmak için valisini koyacak, emniyet amirini koyacak, generalini koyacak ve devleti ele geçirecek.” 1993, 1993, düşünün... Şimdi, “Kimin İslam’ı?” diye bir kitap var, her arkadaş gitsin okusun, FETÖ’nün kim olduğunu, ne zamandan beri başladığını görecektir. Dolayısıyla, FETÖ’nün elini eteğini öpmek için -tırnak içerisinde söylüyorum- hasret ağıtlarını yakanlar iktidar uğruna, bölüşemedikleri için belli bir tarihsel süreçten sonra birbirlerine düşman oldular ve güvenmez oldular.

Şimdi, arkadaşlar, burada deniliyor ki: “Devlet.” Devlet kavramı Arapçada mal mülk demektir ve bunun kurumsallaşmasıdır. Soldan baktığımız zaman devlet, bir sınıfın diğer sınıf üzerindeki ya da bir kesimin diğer kesim üzerindeki tahakkümüdür, zapturaptıdır. Şimdi, herkes kendine göre farklı söyleyebilir ama şu gerçeğimiz var: Bu mevcut devlet yapısı, mevcut Anayasa ne bizim sosyolojimize göre düzenlenmiştir ne inanç gruplarımıza göre düzenlenmiştir ne cinsel yapıya göre düzenlenmiştir ne emek ile sermaye arasındaki düzensizlik doğrultusunda düzenlenmiştir. Kenan Evren vefat ettiğinde, öldüğünde kaç kişi sahip çıktı? Hiç kimse, 10 kişi, 20 kişi ama onun Anayasasına yüzde 93 oy verildi değil mi? Meşru o, meşru ama sonradan yargılandı. Peki, bu devlet, Alevi’yi düşünmeyen devlet, Kürt’ü düşünmeyen, ayrı düşüneni düşünmeyen, kadını düşünmeyen, farklı düşüneni düşman ilan eden zihniyet ve onun Anayasası, 12 Eylülün Anayasası birkaç rötuşla önümüze konulmuş, şimdi onun kanunlarını yok şu, Anayasa’ya uygundu, şu uygun değildi diye düzeltmeye çalışıyoruz.

Değerli arkadaşlar, bize deniliyor ki: “Memur alındığında ne yapılacak? Devlete sadakati olacak.” Yani devleti kim yönetiyorsa ona sadakati olacak. Yani benim AKP-MHP ortaklığına sadık olmam lazım. Ya, ben ayrı düşünüyorum. Dolayısıyla, zorlamayla “Şuna sadık olacaksın.” “Buna sadık olacaksın.”la olmuyor. Deniliyor ki: “Devlet memurları dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep gibi ayırım yapamazlar.” Çok güzel, buna hiç kimse itiraz edemez. Toplumsal sosyolojiyi tarihsel olarak bilen bir insan “Helal olsun, bravo ya! Bundan daha güzeli konulamaz.” der ama Ali Poyrazoğlu’nun çok güzel bir skeci vardı, bununla bağlantısını kurmaya çalışacağım. Ailesini getirmiş, iki üç çocuk, bir tane de çaydanlık getirmiş; çaydanlıkta su yok, ocak koymuşlar altına, bardaklar var yani yapmacık. Çay dolduruyorlar, çay içiyorlar ama içeride çay gerçekliği yok. Çay seansları var, çay içme seansları var ama içinde çay gerçekliği yok. Şimdi, arkadaşlar, bunlar muhteşem kavramlar, bunlar on bin yıllık tarihsel, toplumsal, toplumların ortak hafızasıyla ortaya çıkarılmış değerlerdir, bunlara kimse bir şey diyemez. Ama uygulamaya geldiğimiz zaman Türkiye’deki bütün hükümetler döneminde Ali Poyrazoğlu’nun çay içme hikâyesinin aynısıdır. Nerede inançlara saygı, cinslere saygı, ırklara, dillere saygı? Bizim toplumumuzdaki sosyolojiden size basit bir örnek vereyim: Bizim Kürt insanlarımız da hacca gidiyorlar Türklerle birlikte –aynı devletin vatandaşıyız- Mekke’de biri bana anlatıyor, diyor ki: “Biz Türk grubu, Kürtler, beraber gidiyoruz işte, Türk, Kürt aynı grupta; kendi aramızda Kürtçe konuştuk. Türk bir vatandaş diyor ki: ‘Yahu, kardeşim, bari bu kutsal topraklarda bu dili kullanmayın.’” Bu, hikâye değil arkadaşlar, gerçek bir şeyden bahsediyorum. Şimdi, ezilen diller falan filan, yasaklı diller konferansına katıldım, dünyada bir konferans yapıldı, çok büyük katılımı; Berberi bir arkadaşım şunu söyledi, dedi ki: “Araplar açısından Berberi dili haramdır, Kur’an Berberice okunamaz ya da çevirisi yapılamaz ya da Berberiler konuştuğu zaman haram konuşuyorlar, günah işliyorlar.” Toplumlardaki zihniyet bu.

Devlet memuru ayrıcalık yapmamalı, doğrudur çünkü topluma hizmet etmeli. Topluma nasıl hizmet eder bir insan? Eğer siz toplumda uzlaşa sağlayabilmişseniz, cinsel açıdan, kimlikler açısından, inançlar açısından vesaire özgürlükleri, hukuku sağlayabilmişseniz ve onun üzerinden bir Anayasa veya kanunlar yapmışsanız işte, o zaman güvensizlik olgusu en aza, bireylere iner. Ama şu an toplumsal güvensizlikler vardır. Bakın, maddenin birinde ne diyor: “Bir birey suç işlemişse ailesi, eşi, akrabası araştırılacak.” Allah aşkına, dünyanın hangi hukuk sisteminde, hangi mantıkta bu vardır? İşte, Türkiye’de vardır. Şöyle yapıyorlardı, mesela, bu, Genelkurmay belgelerinde var: Cumhuriyet dönemindeki isyanlarda şu aile devletten yanaydı, şu aile değildi; şu aşiret böyleydi, şu aşiret şöyleydi.” Aynı zihniyet devam ediyor, aynı zihniyet. Devlet memuru dediğiniz kimdir? Topluma hizmet edecektir, aynı zamanda, ekmek kapısıdır bir boyutuyla; şimdi, birisi bir suç işledi, ömrübillah bu insanı devlet memurluğundan mahrum bırakıyorsunuz. Onunla da yetinmiyorsunuz, ailesini –Arapçada denildiği gibi- cibilliyetini bilmem nereye kadar götürüyorsunuz. Böyle bir zihniyet olabilir mi? Böyle bir mantık olabilir mi? Bakın, biz vekiliz değil mi? Diyoruz ki: Vekil, Türkiye’nin temsilcisidir, toplumun temsilcisidir. Ayrımcılıktan bahsediyorum yani şimdi iktidar olan memurun zihniyetinden. Diyorsunuz ya: “Bunlara karşı olmalı, bunları düşünmeli.” diye. Şırnak’ta üç ay boyunca corona virüsü vaka sayısı 83’tü. Vekil olarak ben defalarca hem sağlık müdürünü aradım hem vali beyi ve yardımcılarını aradım, günlerce. Dedik ki: Bizim aldığımız duyuma göre Vefa Sosyal Destek Grubu yardım götürürken o Vefa Grubunun içerisinde iki kişi coronalı çıkmış ve Cizre’de -sayısını tam bilmeyebilirim ama- 100’den daha fazla aileye ulaşmış. Dolayısıyla, buna tedbir alalım diye arıyoruz, bize cevap vermiyorlar. Niye? “HDP”lidir, HDP Milletvekilidir; onun için, düşmandır, onunla görüşülmez, ona bilgi verilmez. Bakın ne oldu sonuçta biliyor musunuz? Şu an 600’ün üzerinde vaka bu son on günde meydana geldi. İdil’e dağıldı, Cizre’ye dağıldı, Silopi’ye dağıldı ve –dün araştırma yaptırdım arkadaşlarıma, kriz komisyonumuz ayrıyeten var- korkunç yayılıyor, hastaneler dolmuş, bu sefer dışarıya gönderiyorlar.

Şimdi değerli arkadaşlar, yani burada bir arkadaşımız daha biraz önce tahammül edemedi arkadaşların bir cümlesine. Şimdi, hani diyorlar ya: “Eğri oturalım ama doğru konuşalım.” Yani biz ne Anayasa’yı takıyoruz – yönetenler açısından söylüyorum– ne kanunları takıyoruz, ne gerektiğinde ahlaki takıyoruz; hesabımıza nasıl geliyorsa onu yapıyoruz. Bir örnek daha vereyim sosyolojik açıdan, bu memurlarla alakalı. Bir kadın arkadaşım bir panelde anlattı. “Bir gence karşı şikâyetle bulundum, beraber karakola gittik.” Karakoldaki gence soruyor: “Nerelisin?” diyor, “Dersim, resmî dilde Tunceli.” “Vay! Siz zaten hepiniz terörist, şaki bilmem nesiniz, bellidir senin suçlu olduğun.” diyor. Neyse vuruyorlar, vuruşturuyorlar genci... Artık ne zaman ikna oluyorsa sonra kıza soruyorlar: “Sen nerelisin, necisin?” “Vallahi ben Ermeni bir kızım.” diyor. “Ya, zaten siz bu memleketin baş belasısınız.” diyor. “Şimdi ben bin pişman oldum şikâyet ettiğime. Ben adalet ararken biz neye uğradık?” dedi.

Değerli arkadaşlar, bunlar, bu hikâyeler bizde çok. Siz hepiniz bilirsiniz aslında. Biliyoruz da ideolojik duygularımız ve vicdanımız iktidar, sermeye hırsıyla kilitlendiği için biz gerçekleri göremiyoruz, göremiyoruz. Ama bire bir konuştuğumuzda herkes birçok konuda “Ya vallahi doğrudur ya, hakikaten ya. Biz ne yapıyoruz?” diyor. O açıdan arkadaşlar, şimdi bu arşiv araştırmasıydı, güvenlik soruşturmasıydı, demokratik hukuk anlayışına aykırı bir şeydir. Mevcut Anayasa’mız da anayasa sayılmaz. Tamam, biz hepimiz ona göre hareket ediyoruz, mecbur kalıyoruz, mecburiyetten; ya da sevdiğimizden değil, kabullendiğimizden değil. İşte Kenan Evren’in yaptığı Anayasa’nın birkaç rötüşüyle biz yürütürüz. Demokratik, toplumcu bir anayasa olmadığı için onun kanunları da toplum sosyolojisine uygun değildir, hakkaniyete, hukuka, hakka... Hukuk haktan gelir, herkesin hakkı.

Alevi'nin durumunu görüyoruz, kadınların durumunu görüyoruz, Kürt'ün durumunu görüyoruz, Arap'ın, diğerlerinin... Yani mesele... Bazen bize soruyorlar: “Ya, sizin neyiniz eksiz? Memur oluyorsunuz, Cumhurbaşkanlığına kadar çıkıyorsunuz.” Doğrudur ama hangisi “Ben Kürt'üm.” diyebiliyor. Cemal Gürsel'in kitabını okuyun, diyor ki: “Size kim ‘Kürt’ derse yüzüne tükürün.” Cemal Gürsel kimdi?

Zihniyet bu, şimdi biz buradan birbirimizi anlarız, dinleriz hepimizin bir hafızası var bir emeği var, bir seviyesi var. Ama bu topluma indiği zaman nelere mal oluyor, buradan herkes göremiyor maalesef. O açıdan değerli arkadaşlar, yani kanunların yazılı şeyinin güzelliğine bakarak “O, ne güzel yazmışız.” Ya da “Şurası eksik bunu düzeltirsek iş düze çıkar.” Çıkamaz arkadaşlar. Niye çıkmaz?

Bakın, bir örnek vereyim, belki biraz uzatıyorum. Avrupalılar Otuz Yıl Savaşları'nı yaşadılar, Yüzyıl Savaşları'nı, Birinci Dünya Savaşı, İkinci Dünya Savaşı... Birbirlerinin canlarına okudular. Milyonlarca insan öldü gitti. Ne zaman düzeldiler? Ne zaman ki toplum oturdu, dedi ki: “Bu mantık, bu zihniyet olmaz. Demokrasi, çoğulculuk, hukuk, inanç özgürlüğü, emek-sermaye arasında denge kurma, evrensellik vesaire.” İşte Anayasa'nın bu söylenilen şeyleri var ya o güzel dediğim, altını çizdiğim şeylerin hepsini kendi içlerinde uygulayanlar bazen kanunlara da ihtiyaç duymuyorlar. Çünkü toplumu buna göre ayarladılar, eğittiler herkesin hak hukukunu korudular.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Toparlarsanız.

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – Şimdi bizde hak hukuk olgusu ne Anayasa'da korunmuş ne kanunlarda korunmuş ne toplumsal yaşamda kurulmuş zihniyetimizde –tamam, partiler olmalı, bu çoğulcu toplum için gereklidir ama- kendimize düşmanlar yaratmışız, toplumu da buna göre bölmüşüz.

Şimdi, bölünmüş topluluklar, ister inanç açısından, ister cinsiyet açısından ister emek-sermaye boyutuyla ister kimlikler boyutuyla olsun eğer bir toplum problemliyse, çatışmalıysa ve onun psikolojisine, sosyolojisine, zihniyetine, siyasetine sirayet etmişse siz hangi kanunu çıkarırsanız çıkarın tökezler, amacına ulaşmaz, sadece onu bir şiddet aracı olarak kullanırsınız.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Özen, buyurun.

ZEYNEL ÖZEN (İstanbul) – Teşekkürler Başkan.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum, Vekilime teşekkür ediyorum.

Ben, tamamlayıcı olarak geçmişte yaşanan bir olayı size anlatayım. Aleviler Osmanlı'nın baskısından, zulmünden dolayı hep kırsal kesimde yaşarlardı. 60'larla birlikte metropollere göç ediyorlar, metropollere yerleşiyorlar. Ama metropollerde sorunlar yaşanmaya başlanıyor ve rahmetli Demirel İzzettin Doğan'ı çağırıyor “Sorunlar çoğaldı, Aleviler de kırsaldan kentlere geldi, bunu nasıl çözeceğiz?” diyor. Birtakım öneriler falan konuşuluyor, en son İzzettin Doğan serzenişte bulunuyor, diyor ki: “Beyefendi, bizde, Alevilerde ne vali var ne emniyet müdürü var ne de yüksek düzeyde görevli var.” “Olur mu böyle şey, siz de Türkiye Cumhuriyeti'nin vatandaşlarısınız. Bir araştırın.” diyor. O zaman Mehmet Ağar Emniyet Genel Müdürü, çağırıyor, diyor ki: “Mehmet Bey, bak, İzzettin Bey diyor ki ‘Ne emniyet müdürü var ne vali var ne de üst düzeyde şey var.’” “Yok efendim, biz vali atarken, kaymakam veya emniyet müdürü atarken mezhebine, meşrebine, onun milliyetine bakmayız.” diyor. Demirel zeki, diyor ki: “Oğlum, var mı yok mu onu söyle” Diyor ki: “Efendim, bir Amasya Valisi öyle gibi geliyor.”

Bu zihniyet bugün devam ediyor, bu zihniyet devam ediyor. Bu zihniyet değişmediği sürece yasalar dakiler bile uygulanmıyor. Örneğin, bugün devasa bir kuruluşumuz var Diyanet. İstanbul Belediyesi inançlar konusunda bir kitapçık hazırladı, orada da bir resim koymuş; bir imam koymuş, bir papaz koymuş, bir haham koymuş, bir dede koymuş, isyan çıktı. Diyanet dedi ki: “Nasıl böyle, oraya bir dedeyi koyarsın?” Bu Sünniliği şey yapmaktır.

Yani bu toplumda 15-20 milyon Alevi varsa ve bir dedenin inanç önderleri olarak aynı resme konulmasına tahammül edilemiyorsa... Diyanet İşleri isyan çıkardı, birçok parti de bunu destekledi. Yani şimdi siz toplumda bu kadar ayrımcılık, bu kadar nefret suçları işlenirken yasaymış, güvenlik soruşturmasıymış, “İrk, cins, din, mezhep gözetilmeksizin memur alacağız...” Bunların hepsi hikâye arkadaşlar, bunların hepsi hikâye. Onun için bu cumhuriyet demokratikleşmediği sürece, demokratik bir anayasasına yapılmadığı sürece biz 12 Eylül faşist cuntasının o darbeci anayasasına ucundan köşesinden yama yapmakla bu sorunu çözemeyiz. Her şeyin başı demokratik bir anayasa yapmaktır.

Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Evet, çok teşekkür ediyoruz.

Sayın Kerestecioğlu, buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli üyeler; şimdi, Ramazan Bey’in sunumundaki genel heyecana, hâl ve ajitatif söylemlerinin aslında içeriğine baktığım zaman gerçekten bir an kendimi 12 Eylül zamanlarında da hissettim çünkü aynı 1402’likler, aynı uygulamalar, bugün OHAL KHK’leri... Gerçekleşen şey aslında, Anayasa’ya aykırı olan bir metni, Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği düzenlemeleri yapmaya çalışarak, biraz soldan sağdan dolandırarak şimdi hayata geçirmeye çalışmak. Şimdi biz de burada buna ikna edilmeye çalışıyoruz. Ama gerçeklik böyle değil, çok acılar yaşandı yani 12 Eylülde gerçekten 1402’likler çok büyük acılar yaşadı. Bunu İbrahim Hoca’nın da söylediği gibi, bugün siz yaşamazsınız, yarın siz yaşarsınız, dün biz yaşıyorduk ya da biz her daim yaşarız, genelde solcular için böyledir, her daim böyle yaşanır ama bunu aynı şekilde devam ettirmeye çalışmak gerçekten çok akıl kârı gibi bir şey gelmiyor bana.

Şimdi, detaylara çok fazla girmeyeceğim ama evet Anayasa Mahkemesi, güvenlik soruşturması ve arşiv taramasının işte 13’üncü maddeye, özel hayatın gizliliğini düzenleyen 20’nci maddeye, kamu hizmetiyle ilgili hükümler kısmının genel ilkelerini düzenleyen 128’inci maddeye aykırı olduğunu tespit etti ve iptaline karar verdi. Dediğim gibi, şimdi bir başka yerden dönülmeye çalışılarak bunlar giderilmeye çalışılıyor, aslında iktidarın yapmaya çalıştığı bu.

Şimdi, biz şunu da gördük aslında: Partiniz içerisinde de farklı görüşler olduğunu, özellikle bu Anayasa Mahkemesi iptal kararı üzerine düzenleme üzerinde çalışılırken mesela “McCarthy kanunu” yahut “Gestapo kanunu” diye bazı ifadeler de kullanıldığını duyduk. Tabii, bunlar, bizim için rivayet, sizler daha iyi bilirsiniz ama hani, böyleyse en azından bu farklı düşünceleri de kendi aranızda da dikkate almanızın iyi olacağını düşünüyorum. Çünkü demokrasinin gereği de budur aynı zamanda.

Hasan Hocam çok güzel özetledi aslında: “Sosyolojik olarak neden iktidarlara buna ihtiyaç duyarlar? Bu ayrıştırma neyi sağlar?” Aslında iktidarı yürütmeyi sağlar, korumayı sağlar. Şimdi yapılmak istenen bu. Geçen Komisyona gelen neydi? Bekçiler teklifiydi, kanunlaştı. Aynı şekilde orada da bir güç oluşturulmaya çalışılıyordu, yine iktidar kendi bekası için aslında bir güç oluşturmaya çalışılıyordu ve bu yasalaştı. Bugün, işte güvenlik ve arşiv soruşturmalarıyla da yapılmak istenen, bu

güvenlik paradigmasının... Hani bunun detaylarına, “Güvenlik mi, özgürlük mü?” diye bir tartışmaya artık girmeyeceğim çünkü bunu çok yaptık, bunu tekrar tekrar yapmanın çok bir faydası olduğunu da düşünmüyorum ama görünen o ki güvenlik paradigması her zaman öne geçiyor. Ve bu neyin güvenliği?

Ben bir HDP milletvekili olarak mesela demokrasi yürüyüşünde şunu gözlemledim ve bununla ilgili hatta bir yazı da yazdım. Biz yürüyoruz ve bir şehre girerken engelleniyoruz yani milletvekilleri şehre girerken engelleniyor. Nedir paradigma? Güvenlik, terör, kamu yararı, istikrar, mesafe vesaire... İşte, başka neler var? Talimat var. Mesela en sihirli cümlelerden, kelimelerden birisi o “Talimat var.” Şimdi, bunlar söylenerek biz engelleniyoruz. Biz milletvekiliyiz, güvenlik görevlilerinin -sadece milletvekilleri değil- barışçıl bir toplantı veya gösteri yapan insanlarla ilgili olarak ne yapması gerekir? Onları koruması gerekir, barışçıl gösteriyi hayata geçirmelerini sağlaması gerekir. Ama biz şunu görüyoruz: Bir süre sonra, işte, diyelim ki o engel müzakere ediliyor, şöyle oluyor ya da biz direniyoruz; kalkıyor. Ondan sonra ortada güvenlik görevlisi yok yani ne bizi koruyan var ne “İleride başınıza bir şey gelir mi?” diyen var. Demek ki mesele neymiş? İktidarın güvenlik paradigması, onların korunması aslında. Yani yaşadığımız şey sürekli... Sizler bunları yaşamazsınız. Hani bazılarınızın şunu kafanızdan geçirdiğinizi de tahmin edebiliyorum: “Ama siz de terörle mesafe koymuşsunuz, ondan yaşıyorsunuz.” Hayır, biz barışçıl bir toplantı ve gösteri yapıyoruz, “demokrasi” diyoruz ve yürüyoruz. Onun dışında, sizin düşünceleriniz ne olursa olsun, bizim düşüncelerimiz ne olursa olsun kurallar herkes için geçerliyse herkes için geçerli olmalı. Yoksa ne Anayasa’ya sadakatten söz edebiliriz, Ramazan Bey’in söylediği gibi... “Sadakat” diyor; o sadakat o zaman Anayasa’nın iktidar için uygun olduğu zamanlara, mekânlara ve ortamlara sadakattir, başka bir şey değil. Tabii ki konuştuğumuz Anayasa’nın aynı zamanda hâlâ 12 Eylül faşist darbesinin bir Anayasa’sı olduğunu da unutmazsak iyi olur diye düşünüyorum.

Evet, bu Kanun Teklifiyle Anayasa’nın 70’inci maddesinde belirtilen “Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayrım gözetilemez.” hükmü de açıkça çiğneniyor aslında. Ha “Türk diyor, Kürt demiyor.” dersiniz anlarım ama bu ayrımcılık Kürt olmayanlara da yapılıyor. Sizler de “Türk-Kürt ayrımı asla yapmayız.” diye defalarca ifade ettiğiniz için bu da boşa düşüyor bu durumda ama 70’inci maddeye aykırı.

Bugün, mahkemelere yansıyan karar örneklerinde görüldüğü gibi, güvenlik soruşturması bütün kamu personeli için genelleştirilmiş durumda. Bu kamu hizmetine katılmak üzere yeterli koşulları sağlayan kişilerin bazıları kendileriyle hiç ilişkisi olmayan şeyler nedeniyle haksızlığa uğruyorlar ama biz bunu önce öğrenemiyoruz. Onlar başvuruyorlar çünkü sonucunu öğrenemiyorlar yani OHAL Komisyonu’nda öğrenemiyorlar, başka yerlerde öğrenemiyorlar. Ondan sonra, bakıyoruz ancak işte, dava açıyorlar, dava açtıktan sonra o davada anlıyoruz ki işte, ailesinde mesela iltisaklı -o da bir başka sihirli kelime- birileri varmış. Ya, hani masumiyet karanesi, hani suçların şahsiliği; benim babamın işlediği suçtan bana ne, sizin annenizin işlediği suçtan size ne? Suçsa eğer. O zaman hep beraber ailecek suçluyuz, hep beraber sülalecek -Hasan Hocamın dediği gibi- cibilliyetimize bakılarak suçluyuz. Böyle bir şey mi var? Böyle kanun mu olur? Böyle eşitlik mi olur? Şimdi, bu nedir? Bu, iktidarın silahıdır işte. Ama bugün sizin silahınız -ki silah lafını da kullanmayı hiç sevmem ama aracınız diyeyim ya da- sizin aracınız gerçekten yarın size karşı araç oluyor. Bizim anlatmak istediğimiz de bu aynı zamanda.

Evet, diğer arkadaşların da vaktinden çok fazla çalmayayım. Aslında söylenecek çok fazla şey var ama şunu söylemek isterim: OHAL Komisyonu’nu kurdunuz. O zamanlar Avrupa Parlamentosu üyesiydim ve Genel Sekreter Jagland’la bu konuda ciddi tartışmalarımız oldu. Çünkü Avrupa Konseyi Genel Sekreteri olarak o da OHAL Komisyonu kurulmasını destekleyenlerden biriydi. Ve o zaman şunu söylüyordum: “Anayasa Mahkemesi de -aslında AİHM’e gidilmemesi için- bir yerde fren mekanizması

görmesi için kurulmuş bir mahkeme olduğu gibi, OHAL Komisyonu da aynı şekilde insanların yargı yoluna başvurmalarını engellemek için ve onları daha fazla mağdur edebilecek bir Komisyondur.” Dört yıl oldu arkadaşlar, dört yıldır insanlar sonuç alamıyorlar. O KHK’lerle çıkarılan insanlar sonuç alamıyorlar.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Ya da uygulanmıyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ya da uygulanmıyor, alanlara da uygulanmıyor. Yani işte 1402’liklere de bu yapıldı. Bugün Baskın Oran yazıyor “Ne olursa olsun söke söke o üniversiteye döneceğim dedim ve Siyasal Bilgilere döndüm diye. Dönecek bu arkadaşların hepsi, hepsi yargıdan sonuçlarını olumlu olarak alacaklar ama hayatlarını beş yıl, on yıl karartıyorsunuz. Ne farkı var? 28 Şubatta sizlere uygulananlardan ne farkı var bunların ya? Niye biz hep beraber bir demokrat olamıyoruz? Niye hep beraber kalkıp da birbirimize aynı mesafede duramıyoruz? Kanunları yaparken bu şekilde yapamıyoruz.

Evet, diyorsunuz ki... Eski ile yeni arasındaki farklara baktığım zaman şunu görüyorum: “Güvenlik soruşturması -yani o iptal edilen- ve arşiv araştırmalarında hangi unsurların inceleme konusu yapılacağı daha detaylı olarak sayılmıştır.” diyor. Şimdi, bu önemli, hangi unsurlar bunlar? Bakıyorum, “Görevin gerektirdiği niteliklerle ilgili kolluk kuvvetleri ve istihbarat ünitelerindeki olgusal verilerinin...” Ben “olgusal” lafına bir şeyde rastlamadım ama burada çok rastlıyoruz. Nedir “olgusal veri?”

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Somut hâl demek.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hayır, “somut” demiyorsunuz, açıklamıyorsunuz. Açıklamadığınız zaman ben neler olacağını en son söz olarak bir yargı kararını da göstererek size söyleyeceğim. Bir tane daha vardı... Evet, hangi somut veriler? Bunlar hiç net değil. Ayrıca yabancı devlet kurumları ve yabancılarla ilişkisini, işte örgütlerle eylem birliği, irtibat ve ittifak içinde olup olmadığının... Yani bunlar dediğim gibi insanın o andaki liyakatine, şahsiyetine, haysiyetine, varlığına ilişkin şeylerdir. Bunlar içerisinde o arşive baktığımız zaman siz HDP’li görürsünüz, sendikacı bir aile görürsünüz, başka anlamda, aslında kanuni olan, yasal olan ama size taraf olmayan birçok şey görürsünüz. Sonra ne yaparsınız? Soruşturmaya bakarsınız ya da işte nasıl bir yargılama sonucunda mesela diyelim ki ceza almıştır o insan? Yani bugün yargının içi o kadar boşaltıldı, o kadar boşaltıldı ki komik bir örneklerle bitirmek istiyorum. Savcı, Mahir Çayan’ın 2012’de kurulan YPG’nin üyesi olduğunu ileri sürdü ve böyle bir iddianame hazırladı. “Hüseyin Cevahir -1 Haziran 1971’de ölmüştü sanıyorum- yaşıyor açıklamasıyla PKK, KCK terör örgütü mensubu Hüseyin Cevahir’e ait fotoğraf paylaşımında bulundu.” diyor. Yani Mahir Çayan’ı bir resmi nedeniyle YPG üyesi yapmış, Hüseyin Cevahir’i de PKK, işte KCK örgütü üyesi yapmış. Sol Parti üyesi bir yurttaş bu ve yargılandığı şey de şu: Facebook paylaşımları ha, o kadar. Hüseyin Cevahir ve Mahir Çayan’la ilgili Facebook paylaşımları. Yani gerçekten şimdi bu insanın sicili nasıl olacak? Nasıl olacak, bu nasıl savcı olmuş? Ve mahkeme de bu iddianameyi kabul ediyor. Yani daha yeni, işte 19 Haziran 2020 haberini okuyorum size.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Toparlayalım Sayın Demir.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, bitiriyorum, teşekkür ediyorum sağduyunuz için.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Ben çok teşekkür ediyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Gerçekten bu yargılamalarla olmaz, bu sonuçlarla olmaz, güvenlik değil özgürlük diyoruz ve herkes için demokrasi diyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Toğrul, buyurun.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de şu anda Komisyon salonunda bulunan tüm milletvekili arkadaşlarımı saygıyla selamlayarak başlamak istiyorum.

Sayın Başkan, işin doğrusu Ramazan Can gidiyor ama ona bir laf atacağım. Ramazan Can'ın uzun sunumu aslında Komisyon üyelerinin dikkatini dağıtıp Komisyon üyelerine öyle bir profil çizdi ki her şey çok mükemmel, ben bir anda Norveç'te olduğumuzu ve Norveç'te yaşadığımız fikrine kapıldım ama gerçekler keşke öyle olsaydı.

Şimdi, gerçekten biraz önce arkadaşlarımız özellikle Hasan Hocam tarihsel ve sosyolojik arka planda bu ülkede neden bir demokrasiyi yaratamıyoruzun nedenlerini ortaya koydu. Şimdi, işin doğrusu, sıkışan siyasi iktidarlar sanırlar ki güvenlikçi politikaları esas alırlarsa iktidarlarını sürdürebilirler. Hâlbuki tarihsel deneyim bunun tam tersi olduğunu göstermiş. Güvenlik politikaları her zaman toplumda yarılmayı artırmış ve o ülkelere kaos ve krizler daha da yükselmiş durumda.

Şimdi, işin doğrusu, AKP'nin özellikle son dönemde iktidar ortağıyla birlikte getirdikleri güvenlik şeylerine baktığımızda aslında kendi bekalarını bir olağanüstü hâl durumunun koşullarında devam ettirebileceklerini düşünüyorlar. Dolayısıyla 15 Temmuzda yaşanan o darbe girişiminin sonrası olağanüstü hâlin neticesinde getirilen koşulları şimdi yasallaştırmaya çalışıyorlar.

Sayın Başkan, Türkiye'nin bir diğer önemli sorunu, her gelen siyasi iktidar devleti ele geçirmeye çalışıyor. Yani her gelen iktidar “İktidar olmak için devletin tüm kurumlarını ele geçirmeliyim.” diyor. Devletin tüm kurumları dolayısıyla parti kurumları hâline getirilmek isteniyor ve karşısında duran, muhalefet eden herkes düşmanlaştırılıyor.

Şimdi, güvenlik soruşturması diyoruz, Ramazan Bey öyle bir profil çizdi ki: “İşte böyle uyulacak, böyle uyulacak.” Bakın, 28 Şubat sürecinde sakallı olduğu gerekçesiyle insanlar mürteci olmakla ya da dinî cemaatlere üye olmakla suçlanıyorlardı. Şimdi de bir başka biçimiyle geldiği aile ortamı, geldiği il... Şimdi bu ülkede artık öyle bir hâle geldik ki sakıncalı aileler, sakıncalı illere doğru hızla ilerlemeye devam ediyoruz. Bu çok tehlikeli bir şey. Bu ülkede dolayısıyla şimdi maalesef Parlamentomuzda da artık çoğulcu bir sistem yok -çok net olarak söylüyorum- çoğunlukçu bir sistem var, muhalefet ne derse desin hiç kimsenin umurunda değil çünkü söyledikleri hep kötü niyetlidir. Hele hele HDP'liyseniz bu kötü niyet katbekat artar, mutlaka kötü niyetlidir, asla iyi niyetli bir şey söyleyemezler.

Şimdi, bakın, aralık ayında bütçe görüşmelerinde bu güvenlik ve arşiv soruşturması bir torbanın içerisine eklenmek istendi. O dönem karşı çıkıldığında denildi ki “Biz bunu geri çekiyoruz, tekrar bunu dikkate alacağız, muhalefeti de bu işe ortak edeceğiz ve ortak bir noktada buluşacağız.” Ben şimdi soruyorum muhalefet partilerine, sayın İYİ PARTİ milletvekillerine, sayın Cumhuriyet Halk Partisi vekillerine, Halkların Demokratik Partisi vekilleri olarak bizlere. Siz bu düzenlemeyi tekrar gözden geçirme aşamasında hangi partiyi ortak ettiniz? Hangi sivil toplumu ortak ettiniz? Çünkü güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması tüm yurttaşları ilgilendiren bir durum. Tüm yurttaşları ilgilendirir ve siz kimleri ortak ettiniz, nasıl hazırladınız? Tamamen kapalı kapılar ardında yapılıyor, dolayısıyla kaliteli yasama yapma ihtimali de maalesef artık Mecliste mümkün değil çünkü katılımcılık yok çünkü “Çoğunluğum var, istediğimi yaparım, muhalefet zaten dediğim gibi kötü niyetli, muhalefeti dinlemeye gerek yok, onlar mutlaka kötü niyetli olacaklar.” diye düşünülüyor. Şimdi, işin doğrusu, Temmuzun 20'sinde ilan edilen OHAL KHK'leri şimdi yasallaştırılarak gerçekten mevcut iktidarın kendi bekasını yürütmesi ve devam ettirme cabası devam ettirilmek isteniyor.

Bakın, bu ülkede 11 Ocak 2016'da -daha 15 Temmuz darbe girişiminden önce- yaşanan bir çatışmalı ortamda bu ülkenin üniversite hocaları bir bildiriye imza attılar, dediler ki: "Biz bu suça ortak olmayacağız." Şimdi sizin eleştirileriniz olabilir bildiriye ama yargı nihayetinde bir karar verdi. Biraz önce Filiz arkadaşım Olağanüstü Hâl Komisyonundan bahsetti. Olağanüstü Hâl Komisyonu zaten hiçbir işe yaramadı, sadece süreci uzattı ama nihayetinde Temmuz 2019'da Anayasa Mahkemesi bu bildiriye imzalayanların düşünce ve ifade özgürlüğü çerçevesi içerisinde kaldığı yönünde ve dolayısıyla o bildiriye tamamen suç unsuru olmaktan çıkaran bir karar aldı ve yerel mahkemelere gönderdi. Yerel mahkemeler akademisyenlerle ilgili hepsi, tamamı hakkında beraat kararı verdi. Peki, bir yıl oldu arkadaşlar, bir yıl oldu. Şimdi, siz bu güvenlik soruşturmasında yarın şöyle yapacaksınız. Ömürlerini otuz yıl, yirmi yıl üniversitelere vermiş, çoğu gerçekten bu ülkenin değeri olan yurt dışı doktoralı, alanının belki en iyileri olanlara "İşte, sana biz güvenlik soruşturması tekrar yapacağız ve sen OHAL KHK'sıyla ihraç edilmişsin." diyeceksiniz. Dolayısıyla bunu "üniversiteye dönezzsin" in gerekçesi yapacaksınız. Ama ne olmuş? Anayasa Mahkemesi ve mahkemeler beraat kararı vermiş. Yani beraat edilen bir şeyde "Ama siz bu şeyin içindesiniz." diye... Bakın, bir yıl olmuş, Anayasa Mahkemesi ve yasaların, hukukun gereğini yapmıyorsunuz ama getirip şimdi, hepimizi efendim bir güvenlik soruşturması... Dedğim gibi güvenlik soruşturmasıyla bizi, kendimizi geçici olarak güvene aldığımızı sanırsınız ama böyle değil çünkü subjektiftir güvenlik soruşturmaları. 15 Temmuzdan önce FETÖ'nün devlet kurumlarına yerleştirilmesinin temel mantığı şuydu: "Alın secdeye değenden zarar gelmez." diye işte, illa ki de bir cemaatin üyelerinin devlete yerleştirilmesi o zaman devlet için bir güvenlik gerekçesi sayılıyordu. Hatırlayın, bu ülkede bürokraside, ticarete, akademide, her yerde yükselmenin biricik aracı FETÖ'den bir olur almaktı. Bizzat ben üniversite hocasıyken rektör adayı olarak gelip "cemaatten ben icazet almışım, cemaat beni atayacak" diyen rektörler dönemini gördük biz ve nihayetinde gerçekten atandı.

Şimdi, dolayısıyla güvenlik dediğiniz kime göre güvenlik, neye göre güvenlik? Bu aşamada, gelin hep birlikte biz demokratik bir anayasa yapalım, bu ülkede yaşayan her yurttaşı kapsayan, her dili, her inancı, her farklı fikri kapsayan ve bu ülkede ortak yaşama, kendini buraya ait hissetme duygusu yaratan bir anayasaya ihtiyaç var. Aksi takdirde, yasalarla oynayarak, kendine göre güvenlik önlemi aldığınız şeyleri ya da devletin kurumlarını ele geçirmekle bu ülkede hiçbir zaman güvenliği sağlayamazsınız. Bakın, siz bu ülkenin yetişmiş insanlarına şunu yaparsanız: Üniversiteyi bitiriyor, sınavlara giriyor, kazanıyor, bir mülakat sınavı yapıyorsunuz ve mülakat sınavında, adayın Sayın Cumhurbaşkanıyla ilgili fikrini soruyorsunuz. Şimdi, bu kadar subjektif bir yapılan değerlendirmelerle bu ülkenin çocukları kendisini nasıl buraya ait hissedecek arkadaşlar? Dolayısıyla bu şeylerden bence bir an önce vazgeçmek gerekiyor. 15 Temmuz sonrasında olağanüstü hâl ilan koşullarının belki o dönem için anlayışla karşılanabilecek bir tarafı vardı ama tüm siyasi partiler darbeye mücadelede ortak tavır sergilemişlerdi ama geldiğimiz bu koşullarda bu artık insanlar üzerinden bir işkenceye dönüştürülmüş, birçok insan aşından, işinden edilmiş ve subjektif değerlendirmelerle, sadece neye dayandığı belli olmayan, ekli listeler diyerek insanlar cezalandırılmış. Bunları tekrar değerlendirmekte fayda var.

Bakın, ben Meclis İdare Amiriyim. Deniyor ya: "Güvenlik soruşturmaları şu kadar hakkaniyetli olacak, bu kadar hakkaniyetli olacak." Değerli arkadaşlar, biz, 15 temmuz sürecinden sonra milletvekilleri olarak danışman bulmakta zorlandık, her danışmanımıza bir bahane üretildi, her danışmanımızın yedi sülalesi araştırıldı. İşte, daha önce nasıl ki, sakalından dolayı 28 Şubat sürecinde mürtecî veya dinî cemaatlerle irtibatlı olacağı iddia ediliyordu, bu sefer de, öğrenemiyorsunuz ama soruyorsunuz "Ailende senin geçirdiğin bir soruşturma var mı?" diye. "Kesinlikle yok." diyor ama güvenlik soruşturması negatif çünkü sonucunu da öğrenemiyorsunuz. Dedğim gibi, bu ülkenin Meclisinde milletvekili çalışacağı bireyi belirleyemiyor ve bu konuda hâlâ sorunlar yaşanıyor. Siz

neyin güvenlik soruşturmasından bahsediyorsunuz arkadaşlar? Zaten adli sicil kaydında o kişiyle ilgili bir suç var mı, yok mu, bunların tamamı yer almıyor. Şimdi, dolayısıyla siz ekstra yapacağınız araştırma, yedi sülalesini -Hasan hocamın deyimiyle cibilliyetini- araştırma ve oradan mümkünse muhalefetteyse bir suç üretme mantığı yoluna gideceksiniz. O açıdan bence bu güvenlik soruşturması ülkeye fayda getirmez, özgürlükçü olmak bu ülkeye güven getirir. Daraltarak, yasalarla, sopayla siz bu ülkede güvenliği sağlayamazsınız, bu ülkede birliği, beraberliği, eşitliği sağlayamazsınız diyor, saygılar sunuyorum Başkanım. Sağ olun.

BAŞKAN CELALATTİN GÜVENÇ – Ben, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Çulhaoğlu’nun bir mazereti varmış, sözü ona veriyorum hoşgörünüze sığınarak.

Buyurun, Sayın Çulhaoğlu...

MEHMET METANET ÇULHAOĞLU (Adana) – Sayın Başkan, Sayın Komisyon üyesi arkadaşlarım, Sayın Bakan Yardımcısı; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, Aralık 2019 tarihinde Plan ve Bütçe Komisyonuna gelen torba teklifte, güvenlik soruşturması maddelerine yer verilmiş ancak Genel Kurul görüşmeleri sırasında ilgili maddeler tekliften çıkarılmıştır ve doğru da yapılmıştır. O gün grup başkan vekilleri arasında görüşmeler yapıldı ve bu karar alınarak o teklif gündeme bugün geldi.

Şimdi, değerli arkadaşlar, o günden bu güne bir baktığımızda, Parlamentoyu bu konu ziyadesiyle meşgul etmiş, yani Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanun Teklifi... Ta 26 Ekim 1994 tarihli ve 4045 sayılı Güvenlik Soruşturması, Bazı Nedenlerle Görevlerine Son Verilen Kamu Personeli ile Kamu Görevine Alınmayanların Haklarının Geri Verilmesine ve 1402 numaralı Sıkıyönetim Kanunu’nda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunun 1’inci maddesine eklenen ikinci fıkrası güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması faaliyeti kapsamında kamu idaresine kamu görevine girme hakkını kullanmak isteyen kişiye ait kişisel verilere sınırsız bir şekilde erişme ve bu verileri toplama, sınıflandırma, işleme ve değerlendirme imkânı verdiği, kişisel verilere ilişkin kanunların kişisel veri niteliğindeki bilgilerin teminine, kullanabilmesine, işlenebilmesine, ulaşılabilmesine, saklanma süresine, temin edilme gerekçesine, bilgilerin silinmesi ve değiştirilmesine, kötüye kullanımının engellenmesine yönelik birtakım güvenceleri içermesi ve hukuki belirliliğe sahip olması gerektiği, yapılan güvenlik soruşturması sonucunda kişilerin kamu görevine girmesinin engellenebileceği ya da mevcut kamu görevlerinden çıkarılması mümkün olabileceği gibi bu itibarla düzenlemenin kamu hizmetine girme hakkına öngörülemez bir sınırlama getirdiği belirtilerek kuralın Anayasa’nın 2,7,12,13,17,20,38,40,70 ve 129’uncu maddelerine aykırı olması sebebiyle Anayasa Mahkemesi Başkanlığının 2018/163 esas sayılı ve 2020/13 karar sayılı kararıyla 19 Şubat 2020 tarihinde iptal edilmiştir.

Evet, değerli arkadaşlar, şimdi Anayasa’mızın 2’nci maddesinde “Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir.” denir. Hukuk devletlerinde tüm icraatlar kanun, yönetmeliklerle belirlenir ve kanunlar önünde tüm vatandaşlar eşit haklara sahiptir. Hukuk devletinin tüm kuralları, olaylar ya da kişilere göre farklı yorumlanmadan her olay ve kişiye karşı taraf olmadan uygulanmalıdır. Devleti yönetenler partizan yaklaşımlardan uzak bir yönetim sergilediği varsayımıyla bakıldığında devlet üst düzey görevlerine atanacak kişilerin güvenlik soruşturmalarının yapılması, memuriyete atanacakların arşiv araştırmasının yapılması yönünde Komisyonumuzda görüştüğümüz Güvenlik Soruşturmasını ve Arşiv Araştırması Kanun Teklifi’ni bazı çekince koyacağımız kısımları olsa da genel anlamda olumlu mütalaa edebiliriz. Fakat on sekiz yıllık yönetim şekline baktığımızda, muhalif görülen kişilere farklı muameleler yapılmasının, kendi görüş ve düşüncelerine katılmayanlara bazı suçlar isnat edilerek yargılama süreci

başlatıldığının, yasalar önünde suçsuzluğu kanıtlanarak beraat eden kişilerin hukuki haklarının iade edilmediğinin bu dönemde yüzlerce, binlerce örneklerini gördüğümüz için acaba kanuni düzenlemeden sonra uygulamada çarpıklıklar devam eder mi sorusunu da sormadan edemiyoruz. Geçmişte Ergenekon, Balyoz davalarında birçok kişi suçlandı, yıllarca davalar sürdü, neticede büyük bölümü suçsuzluğunu kanıtlayarak tahliye edildi, çoğu da emekli edildi, devlet tazminat ödemek zorunda kaldı fakat hayatını kaybedenlerin telafisi mümkün değildi. “Allah affetsin, millet affetsin.” denilerek özetlenen süreçler bu ülkede yaşandı. Cenabı Allah Kuran-ı Kerim’de birden fazla ayetinde “Bana kul hakkıyla gelmeyin.” buyuruyor. Kul hakkıyla gelenlerin affolunmayacağını buyuruyor. Bizler burada milleti temsil eden, milletin vekilleri olarak devletin devamlılığını sağlamak için sorumluluk bilinciyle görevlerimizi yerine getirirken uygulamada vatandaşlarımızın mağduriyetine neden olacak düzenlemelerden kaçınmamız gerekir. Bu da yasaları hakka, hukuka uygun olarak uygulama merci olan yürütmenin boynunun borcudur.

Değerli arkadaşlar, 15 Temmuz darbe girişiminin ardından olağanüstü hâl döneminde uygulanan ve sonrasında da bir kısmı kalıcı hâle getirilen düzenlemeler hak ihlalleri yaratmış ve kişi hak ve hürriyetlerini baskı altında bırakmıştır. Bu düzenlemelerden en önemlisi de olağan hâle gelen güvenlik soruşturması uygulamasıdır. Öncelikle bu teklifin ilgili bu maddeleri Anayasa’yı ilgilendiren bir düzenleme ve değişiklikler içerdiği için İçişleri Komisyonu ile birlikte Anayasa Komisyonunda da görüşülmelidir. Daha önceki uygulamayla hakkında hiçbir adli süreç bulunmayan kişilerin kamu personeli olma hakkını kazandıktan sonra güvenlik soruşturması uygulamasıyla kamu görevine katılmaları ihlal edilmekte ve bu kişilerin kamu nezdinde suçlu lanse edilmesine neden olmaktadır. 1971 tarihli 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu’na paralel bir uygulama olarak toplumda karşılık bulan bu uygulama aynı zamanda 16 Nisan 2017 yılında yapılan Anayasa değişikliği referandumuyla kaldırılan sıkıyönetim hâlinin oranlaştığı algısı yaratmaktadır.

Evet, demokratik ve adil bir değerlendirme mekanizması oluşturmak ve anayasal düzeni korumak adına kapsamlı, detaylı bir kod kanun teklifini biz Grup Başkan Vekilimizle o zaman önermiştik biliyorsunuz dolayısıyla bu kanun teklifi geldi, bu kanun teklifine genel manada karşı olmamakla beraber bazı çekincelerimiz var, bunları da ileriki dönemde inşallah görüşeceğiz.

Anayasa’nın zaten iptal nedeninde de “Kamu görevine atanmadan önce kişilerin güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının yapılmasını öngören kural, kanun koyucunun takdir yetkisindedir. Ancak bu alanda düzenleme getiren kuralların kamu makamlarına hangi koşullarda ve hangi sınırlar içinde tedbirler uygulama ve özel hayatın gizliliğine yönelik müdahalelerde bulunma yetkisi verildiğini yeterince açık olarak göstermesi ve olası kötüye kullanmalara karşı yeterli güvence sağlanması gerekir.” denilmektedir. Biz burada ortak akılla yani görüşlerimizi de ifade ederek, onları da göz ardı etmeden, eğer yürütme de bu konuda “Ortak akla varım.” derse bence daha ileriki dönemlerde tekrar bu konuda Meclisin zamanını almayacak şekilde yeni bir düzenlemeyi hep birlikte yapma imkânı buluruz diye düşünüyorum.

Hepinize sevgi ve saygılarımı sunuyorum, sağ olun.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ– Ben çok teşekkür ediyorum Sayın Çulhaoğlu.

Sayın Öztunç, mazeretiniz mi var? Yoksa hanımefendi çok bekledi de eğer ayrılacaksan sana söz verelim.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Buyursunlar.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ– Peki, o zaman hanımefendi...

Teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Söz konusu Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanun Teklifi için yapılan bu Komisyon çalışmasının usul açısından da son derece yetersiz bir çalışma olduğunu hemen söylemek gerekiyor çünkü bu kadar önemli, Türkiye’deki yurttaşların tamamını ilgilendiren, toplum kesimlerinin tamamını ilgilendiren bir çalışmada, bir kanun teklifinde mutlaka toplumun bütün kesimlerinin görüşleri alınmalı ve yine muhalefetin de görüşleri doğrultusunda hareket edilmesi gerekir ama bugüne kadar bütün kanun tekliflerinde olduğu gibi yine antidemokratik bir işleyiş burada da kendini gösteriyor.

Şimdi, Türkiye’deki bütün herkesi ilgilendiren böyle bir kanun teklifinin getirilmesinin sebeplerine bakmak gerekiyor. Aslında bakarsanız, gerçekten çok tuhaf günlerden de geçiyoruz, bir taraftan da mesela bugün Elâzığ Karakoçan, Sarıcan belde belediyesine kayyum atandı ve eş başkanları sanıyorum -yanılmıyorsa, sosyal medyadan öğrendiğim kadarıyla da- gözaltına alındılar. Dün Yassıada’yla ilgili bir görüşme oturum gerçekleştirdik, Yassıada’da idam edilenlerin itibarlarını iade ettik. AKP iktidarının, bir taraftan sanki darbelere karşıymış gibi bir hava, bir tablo çizerken öte taraftan da hemen her gün bir darbe uygulamasını hayata geçirdiği görüyoruz. Elbette biz dün Yassıada’yla ilgili olumlu oy kullandık çünkü kendi ilkelerimiz gereği bütün darbelere karşı olduğumuz için oy kullanmıştık fakat AKP iktidarının, AKP-MHP iktidar bloğunun ise tam tersine kendisine bir makyaj olarak bu Yassıada meselesini gündeme getirdiğini düşünüyoruz. Şimdi burada da aynı şekilde bir güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması isteniyor. Neden bu isteniyor? Çünkü şu anda iktidarda darbeci bir anlayış var, sürekli olarak darbelerle kendini ayakta tutmaya çalışan bir iktidar, yönetme anlayışı var. Bu darbe, 15 Temmuz darbe girişimi başarısız oldu ama hemen arkasından 20 Temmuzda hayata geçirilen, OHAL süreciyle başlayan ve bugün kendisini tek adam rejimi olarak tahkim etmeye çalışan bir iktidar anlayışıyla devam ediyor.

Kendi kadrolarını yaratmak ve kendisinden farklı düşünen kesimleri de ötekileştirmek için, kamu hayatından mütemadiyen dışarıya atmak için ve iktidarını sürekli kılabilmek için böyle bir yasa çıkartmak istiyor. Bu yasa Anayasa Mahkemesinden haklı olarak döndü fakat tekrar AYM’nin arkasından dolaşarak, Anayasa’nın arkasından dolaşarak tekrar çıkartılmaya çalışılıyor. Bir kere bu kabul edilemez bir durumdur. Biz yakın bir tarihte, 20 Temmuzdan sonra KHK’lerle bir gecede mesleğinden atılan, işinden atılan insanlara tanıklık ettik ve onların mağduriyetleri hâlâ giderilebilmiş değil. Neden bu yaşandı diye baktığımızda güvenlikçi politikaların arkasına sığınıldığını görüyoruz. “Beka sorunu”, “Terör sorunu” adı altında yapılan şeyin aslında tek adam iktidarını, tek adam rejimini hayata geçirebilmek, bu topluma giydirmeye çalışmak için yapıldığını görüyoruz. Bunun için toplumsal muhalefetin ortadan kaldırılması gerekiyordu, zayıflatılması gerekiyordu; demokrasi mücadelesini yükselten, hayatı boyunca darbelere karşı mücadele eden özellikle sendikaları, demokratik kitle örgütlerini, kadın örgütlerini ve siyasi yapıları ortadan kaldırmak, tasfiye etmek gerekiyordu. O yüzden de 20 Temmuzda OHAL’e gidilerek, hâlbuki bu Parlamentodaki bütün partiler darbeye karşı olduğunu söylediği hâlde “Gelin birlikte bu darbeyi, 15 Temmuz darbe girişimini araştıralım.” dedikleri hâlde 20 Temmuzda böyle bir hava yaratarak ve toplumun üzerinden silindir gibi geçen, binlerce, on binlerce insanın suçsuz yere hapslere atıldığı, işkencelerden geçtiği, işinden, mesleğinden atıldığı bir süreç yaşadık ve hâlâ yaşıyoruz.

Partimiz açısından baktığımız zaman ise, yine aynı darbeci anlayışa ve güvenlikçi politikalara sığınarak, sanki Türkiye’nin bekası tehdit altındaymış gibi aslında sarayın bekasını gözetken bir anlayışla, aldığımız belediyelerin çok önemli bir kısmına -sanıyorum şu an 46 oldu sayısı- 46 belediyemize kayyum atanarak, eş başkanlık sistemimizi de kriminalize etmeye çalışarak yine bir darbe yapılmıştır.

Burada kadınların siyaseti, katılımı önünde de bir darbedir bu. Toplumsal mücadele dinamiklerinin görüşlerini, önerilerini, toplumun şekillenmesi yönünde, harekete geçirmesi yönünde bir engel olarak bu darbe yapılmaktadır. O kadar ileriye gidilmiştir ki aslında, Hitler Almanyası'ndaki modeller, istihdam modelleri neredeyse Türkiye'ye dayatılmaya çalışılmıştı. Bunu en son Sağlık Komisyonunda hekimlerin durumuyla açıklayabiliriz, orada karşımıza gelmişti. Yani neredeyse herkesin koluna bir kolluk takarak kendini ifade etmesi, biat etmesi, iktidara biat ettiğini açıklaması şeklinde bir istihdam politikası, bir kamu politikası izlemek durumunda hissetmiştir iktidar. Eğer toplumsal mücadele bu kadar güçlü bir şekilde direnç geliştirmeseydi bunu da yapmaya çalışacağını, yapmak istediğini biz o zaman gözlemlemiştik.

Şimdi, bu güvenlikçi anlayışın bir an önce terkedilmesi gerektiğini, bu darbeci anlayışın bir an önce ortadan kaldırılması gerektiğini düşünüyoruz. Bu darbeci anlayış kendisini tabii ki kendi kendine ortadan kaldırmaz, geçmişteki darbelere baktığımız zaman, 60'lara, 70'lere, 80'lere baktığımız zaman o darbelerin hep toplumsal mücadelelerle, toplumsal muhalefetin gelişmesiyle ortadan kalktığını görüyoruz.

Şimdi, toplumu örgütsüzleştirerek, dağınık bırakarak ve özellikle kamusal hayattaki sendikaları tahrif ederek özel sektördeki sendikalaşmalarda yandaş sendikacılık anlayışını besleyen yaklaşımlarla bir kadrolaşma ve istihdam politikası izleyerek toplumdaki mücadele dinamikleri zayıflatılmak isteniyor ve herkesin kendisini gözetim altında hissettiği bir gözetim toplumu oluşturulmaya çalışılıyor ve böyle bir toplumun da ancak bu iktidarı kendi hedefleri olan, işte, 2023'lere, ondan sonralara taşıyabileceği düşünülüyor. Bu, Türkiye halklarına, Türkiye'deki demokrasi güçlerine büyük bir haksızlıktır, hak ve özgürlüklerin gasbedilmesidir. Bu, aslında, iktidarın otoriterleşme arzularının bu yasayla hayata geçirilmesidir. Burada bahsedildiği şekilde, "Efendim, işte, biz, zaten şuna da dikkat edeceğiz, bu kurala da uyacağız, bu şekilde bu güvenlik yasasını Anayasa'ya çok uygun bir şekilde hayata geçireceğiz." söylemleri gerçeği yansıtmayan, bizlerin de gündelik hayatımızda asla karşılaşmadığımız bir durumdur. Çünkü Türkiye'de şu anda Anayasa yürürlükte değildir, Anayasa yoktur. Anayasa şu anda izlenmemektedir, takip edilmemektedir. O yüzden, biz, aslında, burada çok şekilsel bir şey yapıyoruz. Sanki Anayasa gerçekten Türkiye'de yürürlükteymiş ve Anayasa'ya göre de bir yasa, kanun çıkartacakmışız ve o kanun da uygulanacakmış gibi bir durum var ama aslında Türkiye'de şu anda paralel bir devlet var, paralel bir sistem var. Bir tarafta sarayın yasaları, sarayın düzeni, sarayın sistemi işlerken bir tarafta da göstermelik olarak burada kamuoyunu oyalayacak bazı tablolar sergilenmeye çalışılıyor. Biz biliyoruz ki aslında sokağa indiğimizde ne düşünce, ifade özgürlüğü var ne yasa var ne anayasa var. Şu anda "Ben devletim." diyen, işte, İçişleri Bakanlığına bağlı birtakım memurların sokaklarda her türlü hukuksuzluğu, her türlü hak ihlalini yapabildiği bir dönemden geçiyoruz.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Toparlayalım.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Toparlıyorum.

Şu anda Türkiye'de büyük bir ekonomik kriz var, büyük bir sosyal kriz var, ayrımcılık var, yasa yok, hukuk yok, dolayısıyla büyük bir adalet sorunu var ve bu nedenle Türkiye'ye şu anda güvenlikçi hiçbir yasa, hiçbir teklif getirilmemeli. Tam tersine, Türkiye'nin şu anda güvenceye ihtiyacı var, güvenceli bir yaşama ihtiyacı var; hem ekonomik güvenceye ihtiyacı var hem sosyal güvenceye ihtiyacı var hem inançlar açısından, kadınlar açısından, toplumun en geniş kesimleri açısından bir güvence toplumu yaratmaya ihtiyacımız var. Bunun için doğru bir paylaşıma ihtiyacı var, doğru bir üretim tarzına ihtiyacı var ve bunun için özellikle de işçi sınıfının, emekçilerin haklarının tanındığı, onların haklarının gözetildiği, Kürtlerin, Alevilerin haklarının gözetildiği, tanındığı yeni bir toplum sözleşmesi etrafında bir araya gelmeye ihtiyacı var. Yoksa işte, burada sözü edilen bu yasa teklifi, tamamen, şu

anda herkesin elini kolunu bağlamak için çıkartılmak istenen bir yasa teklifidir. Türkiye halklarının tamamını tahakküm altına almak için, otoriter rejimi daha da pekiştirmek için ve büyük bir korku toplumu, gözetim toplumu yaratmak için çıkartılmak isteniyor. Bu yüzden buna karşı çıkılmalıdır ve bu sadece buradaki, Parlamento çatısı altındaki partilerin sorunu değildir. Bu Parlamento çatısı altındaki partilerin toplumdan giderek kopuşunu biz gözlemliyoruz. Buradaki bir avuç elitin çıkarlarını korumak için çıkartılan bu yasa kabul edilemez bir yasadır.

Son olarak şunu da söyleyeyim: AKP iktidarı bugüne kadar yani on sekiz yıl önce iktidara gelirken Türkiye'deki mağduriyetlerin ifadesini ortaya koyarak, onların sözcülüğünü yaparak geldi. Efendim, mütedeyyin kesimin sözcülüğünü yaptı; düşünce, ifade özgürlüğünü ortaya koyamayan demokratların, liberallerin sözcülüğünü yaptı; Kürtlerin sözde temsilciliğini, sözcülüğünü yaptı, birçok şey yaptı ve bütün bu mağduriyetleri ifade ede ede iktidarını pekiştirdi, kuvvetlendirdi ve yine kendisinden önceki iktidarlara rahmet okutacak kadar despotik, diktatöryal bir sistemi kendisi oluşturmak istiyor ve buna karşı yapılan dirençleri ortadan kaldırmak için de işte böyle bir “güvenlik soruşturması” ve “arşiv araştırması” adı altında bir fişlemeye ihtiyaç duyuyor. Bu fişlemeyi kesinlikle kabul etmiyoruz, bu yasa teklifinin geri çekilmesi gerektiğini söylüyoruz.

Teşekkürler.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Öztunç, herhâlde aceleniz var, buyurun.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Evet Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Rica ederim, buyurun.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, herhâlde yıllar sonra gazeteciler bugünkü Hükûmeti, AK PARTİ'yi kitap olarak yazmak isteseler çok sayıda kitap yazabilirler, 2002 yılından bugüne kadar pek çok konu bulunabilir ama galiba kitaplardan birisinin ismi “fişleme sevdası” olur. Hani Recaizade Mahmut Ekrem'in Araba Sevdası vardır ya, ilk realist romandır; herhâlde “fişleme sevdası” diye bir kitap yazılır.

Son birkaç yıldır Adalet ve Kalkınma Partisi toplumu fişlemek için özel yasalar çıkartıyor. En son yine bizim Komisyonumuzdan, İçişleri Komisyonundan, bir torba yasanın içerisinde çıkan derneklerle ilgili yasa ortada. Bu da benzer bir fişleme; birazdan detaylarını anlatacağım. Altı ay önce bu salonda -Plan ve Bütçe Komisyonu salonunda- Plan ve Bütçe Komisyonu bir torba yasa görüşürken bu maddelerin bir kısmı o torbanın içerisinde girmişti; sonraki birtakım görüşmelerin ardından bunlar çıkartıldı, geri çekildi. Bugün getirecektiniz, neden o zaman geri çektiniz? O zaman birtakım süreler mi kazanmak istemiştiniz? Bakın, 10'uncu maddede deniliyor ki: (2) Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasını yapan birimlerdeki istihbari faaliyete konu olmayan ilgisine ait güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasına ait veriler iki yılın sonunda silinir ve yok edilir.” Tamam, siliniyor. Peki -istihbari faaliyete konu olmayanlar siliniyor- istihbari faaliyete konu olan nedir? Devlet toplumun, insanların istihbaratını mı tutuyor? İşte, fişlemenin ispatı, itirafı budur.

Bir başka madde, 4'üncü maddede deniliyor ki “...fıkraları kapsamında alınan kararlar ile kişi hakkında devam eden veya sonuçlanmış olan soruşturma ya da kovuşturmalar kapsamındaki olguların...” Şimdi, bakın, birisi komşusu hakkında bir şikâyetle bulunuyor, iftira atıyor varsayalım. Gerekli soruşturma yapılıyor, adamın suçsuz olduğu ortaya çıkıyor ama buna göre bu adamın suçsuzluğunun bir anlamı kalmayacak çünkü bu adamla ilgili istihbarat raporunda bu soruşturma duracak. Bu yanlış. Hükümün açıklanmasının geriye bırakılmasına ilişkin binlerce, on binlerce

dosya var mıdır? Değil mi Ramazan Bey? Vardır. Şimdi, buraya göre, bu maddeye göre hükmün açıklanmasının geriye bırakılmasına ilişkin dosyalar da o şahsın istihbari raporunda olacak, sicilinde olacak. Bu da yanlıştır.

Bir başka madde, yanlış hatırlamıyorsam 5’inci madde, evet, deniliyor ki: “Güvenlik soruşturmasına görevin gerektirdiği niteliklere etkisi yönüyle kişinin eşi ile birinci derece kan ve sıhri hısımları da dâhil edilir.” Allah aşkına arkadaşlar yani suç kişisel değil midir? Benim kardeşim bir suç işlese bana ne, ben işlesem kardeşime ne? Daha da ilerisini söyleyeyim arkadaşlar size: Dün, Meclis Genel Kurulunda oybirliğiyle geçti, Sayın Mendereslerle ilgili... Yani, şimdi Sayın Mendereslerden dolayı Sayın Menderes’in oğlu bu kanun olsaymış ne diplomat olabilirmiş ne Dışişlerinde personel olabilirmiş ne milletvekili olabilirmiş, arkadaşlar. Tarım Bakanının kardeşi şu anda FETÖ’den yargılanıyor mu? Evet, mevcut Tarım Bakanının. O zaman bunu devlet memurunda arayan devletimiz, lütfen bunu o zaman bakanlarda da arasın. Kardeşi şu anda FETÖ örgütünden yargılanıyor ama ağabeyi Bakan. İlgilendirmez ağabeyini kardeşinin işlediği suç, doğrusu odur.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Teklife kardeş girmiyor.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Bakın, işte diyor ki: “Kişinin eşi ile birinci derece kan ve ...” “Kayınbiraderi”

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Anne baba usul fûru olduğu için...

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Eşyle... Ya arkadaşlar, birinci derece kan ve sıhri hısımları ne demektir? Ramazan Bey, birinci derece, kişinin eşyle...

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Ramazan Bey, usul olarak rica ediyorum, bitirsin, not alın, cevap verin.

Buyurun Ali Bey.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Evet, yani...

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Mehmet Dişli’yle Şaban Dişli kardeş değil mi?

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Nihat Bey, Nihat Bey...

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Bakın değerli arkadaşlar, burada yazıyor. Arkadaşlar benim Türkçem de iyidir, fena değildir, yıllarca da gazetecilik yaptım yani deniliyor ki “Güvenlik soruşturmasına görevin gerektirdiği niteliklere etkisi yönüyle...”

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Tamam, siz devam edin cevap verir Ramazan Bey.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – “Güvenlik soruşturmasına görevin gerektirdiği niteliklere etkisi yönüyle kişinin eşi ile birinci derece kan ve sıhri hısımları da dâhil edilir.” Birinci derece kan, hısımlar kimdir?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Kardeş yok orada işte.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Anne, baba.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Yapmayın Allah aşkına! Yani Sayın Bakanı mı kurtarıyorsunuz?

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Medeni Kanunda... (Gürültüler) O zaman bir saniye, bir saniye...

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Ben devam edeyim mi arkadaşlar, rica etsem?

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Telaşa gerek yok, Medeni Kanun’da tanımını var, onu söyleyecektim.

Buyurun.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Daha önce Anayasa Mahkemesi iptal etmiş. O zaman iptal edilirken demişiz ki, burada Cumhuriyet Halk Partili milletvekilleri “Yahu, bu yanlış, Anayasa’ya aykırı.” Dinlememişsiniz, Anayasa Mahkemesi iptal etmiş. Şimdi yine söylüyoruz: Bu Anayasa’ya aykırı hem de çok sayıda maddesine, 20’ye, 135’e, 149’a aykırı; bu da Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilir, bozulur değerli arkadaşlar. Geçmişte fişlemeden en çok şikâyetçi olan siyaset anlayışı -bilirim, muhabirlik dönemimde- Refah’tı, Refah Partisi’ydi arkadaşlar, devamında Fazilet’tir, Saadet’tir, AK PARTİ’dir; bundan şikâyetçi olurdu. Meclis Başkanı Sayın Şentop yanlış hatırlamıyorsam, Erzincan’da hukuk fakültesine bu güvenlik soruşturması nedeniyle girememiş. Şimdi, geçmişte bu işten mağdur olanlar bugün başka mağdurlar yaratmasınlar. Bu yanlış bir uygulamadır.

Sayın Can uzun bir sunum yaptı. Sunumunuzla bana “Evet, kanun başka yerlerde hazırlandı, aslında benim hazırlamam gerekiyordu ama başka yerlerde hazırlandı geldi, ben de hâkimim.” diye gösterdiniz “Ben de kanuna hâkimim.” dediniz. Çalışmışsınız, kutluyorum, gerçekten kutluyorum sizi. Kötü bir şey söylemiyorum, dersinize iyi çalışmışsınız. Yani bazı kanunlar oluyor, bazı milletvekili arkadaşlarımız hiç bakmıyor bile; geliyor burada, işte, bürokrat arkadaşlar idare ediyorlar, Sayın Bakan Yardımcı idare ederek süreci götürüyor. Siz çalışmışsınız, saraydan gelen kanun teklifine, dersinize çalışmışsınız ama dediniz ya konuşmanızda “Bunu liyakatli atamalar için yapıyoruz.”

Sayın Can, bu konuda ben kendi adıma söylüyorum, size güvenim yok, yani sizden kastım şahsınız değil, lütfen yanlış anlamayın, siyaset anlayışınıza, Hükûmetinize. Niye biliyor musunuz? Size birkaç liyakatli atama söyleyeceğim: Hamza Yerlikaya, ekonominin “e”sini bilmez, millî güreşçimiz, gurur duyuyorum -Hamza Yerlikaya ve benim hemşehrim, Kahramanmaraşlı Şeref Eroğlu, “şampiyon” deriz biz; ikisi de defalarca Millî Marşı’mızı yurt dışında, statlarda, spor salonlarında okutturdu, bayrağı dalgalandırdı ama ekonomiyi bilmez, banka yönetiminde ne işi var ya? RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin’in, RTÜK Başkanı’dır- ekonomi yönetiminde, banka yönetiminde ne işi var? 22, 23, 24’üncü Dönem AK PARTİ Çorum Vekili Murat Yıldırım’ın şoförü Mustafa Öztaş; önce, KOSGEB’e muhasebe memuru oluyor, sonrasında da Cevahir Uzkurt’un imzasıyla, 11 Şubat 2020 tarihinde Iğdır İl Müdürü oluyor; önce şoför, nasıl bir şeyse, Iğdır İl Müdürü oluyor. Liyakat bu mu Ramazan Bey! Bakın, Diyanet İşleri Başkanının kardeşi üniversiteye araştırmacı gönderiliyor, eğitimiyle alakası yok gittiği bölümün, hiç ilgisi yok adamın. Munzur Üniversitesi Rektörü Ubeyde İpek’in on yıl şoförlüğünü yapan Yunus Başarır İletişim Fakültesinde sekreter yapıyor; liyakatli atama! Kamu Finansmanı Genel Müdürlüğüne, daha önce hiç bu konuda çalışmamış, borç yönetimi konusunda tecrübesi olmayan Yalçın Yüksel getiriliyor, Borçlanma Genel Müdürlüğüne tecrübesi hiç olmayan Mustafa Turan atanıyor. Yani bunları, benzer atamaları o kadar çok sayabiliriz ki. Bir tane daha söyleyeyim, son olsun bu da. Ankara Hayvanat Bahçesi Müdürü Mustafa Sancar da TÜBİTAK’ta ULAKBİM Müdür Yardımcısı olmuş.

Şimdi, değerli arkadaşlar, liyakatli atamalar olsa, geçmişte olsa yani yapmış olsanız bu konuda belki ben size itimat ederdim ama maalesef itimat yok, hele hele bu FETÖ’ye teslim edilmiş kurumlar, yıllarca teslim edilmiş kurumlar bugün Allah bilir hangi cemaatlere, tarikatlara teslim ediliyordu; biliyoruz da işte, sizler de biliyorsunuz. Yıllarca FETÖ’cülerin göreve getirdiği isimler şimdi istihbari raporlar yazacaklar, öyle mi arkadaşlar? Ya da geçmişte FETÖ’cülerin tuttuğu istihbari raporlar geçerli olacak mı olmayacak mı Ramazan Bey, size soruyorum? Şimdi FETÖ’den yargılanan ya da ihraç edilmiş herhangi birisinin on yıl önce kendi kurumunda tuttuğu not bugün geçerli mi geçersiz mi? Bu güvenlik soruşturmasında etkisi olacak mı, olmayacak mı?

Bu kanun teklifinin alt komisyona gönderilmesinin talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Ben çok teşekkür ediyorum.

Nihat Bey, buyurun.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, Sevgili Bakan Yardımcısı, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, dün bir yasa geçti “Yassıada Yasası” diye; yani hep çelişkiler yumağı gibi... Bunu şimdi, arkadaşımız Ali Bey, Ali kardeşim benden önce, dile getirdi, tekrar aynı konuları yine söylemeye gerek yok. Siz bir tarafta bunların ortadan kalkması için bir kanun teklifi veriyorsunuz hem de “Yassıada Kanun Teklifi” diye getiriyorsunuz ama aynı yargı mekanizmasını 12 Eylül ve 12 Martta yargılanmış yüzlerce insanın hakkını hiç... Sadece bir yasayla, o mağduriyetlerin bir kişiye ait olduğu veya kişilere ait... Ki biz bunları hep oybirliğiyle yaptık, çok doğru bir anlayış; darbeyle yapılan... Hangi hukuksuzluğu, kim yapıyorsa yapsın onun karşısında hepimizin durması bir borçtur. Parlamentoda görev alan bu arkadaşlara, bize de nasip olduğu için hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyorum ama çelişkiler yumağı. Bir tarafta bunu diyorsunuz bir tarafta da insanları... Yani istihbarat devleti yaratmak için her türlü yöntemi kullanıyorsunuz.

Ramazan Bey, mesela siz şimdi diyorsunuz ki: “Bunları, bunları yaptık.” -Ya burada şu anda, Komisyon üyesi arkadaşlarımızın çoğu, içimizde hukukçu arkadaşlarımız var; saygı duyuyorum, mesleklerinde çok yetkin- ama Anayasa Komisyonunda, Adalet Komisyonunda bunlar tartışılrsa, sivil toplum örgütlerinde, barolardan, akademisyenlerden, üniversitelerden bu bilgiler alınsa, doğru kararlar verilmiş olsa...

Anayasa Mahkemesi iptal ediyor, aradan altı ay geçmeden tekrar aynı yasayı getiriyorsunuz. Beraber tekrar geri çekiyorsunuz. Yani bu acele niye? Türkiye’nin temel sorunu -biraz önce tüm arkadaşlarım dile getirdi- bu anlamda yoklукken, yoksullukken, bu sosyal, siyasal süreç içerisinde birlikte, hep beraber omuz omuza vermemiz gereken bir süreçken ne hikmetse ya Bekçi Yasası geliyor önümüze, ya istihbarat yasası geliyor önümüze ya güvenlik yasası geliyor önümüze. Bunlar hiçbirimize bir yarar getirmiyor değerli arkadaşlar.

Şimdi, Hitler dünyasında, mesela, bir zaman Almanya’da bunu yaptılar, bu istihbaratçı örgütler insanlık tarihinin bir yüz karası oldu. O yüz karası olanları tarih yargıladı. Yani biz demokrasinin olduğu yerde, hukukun olduğu ülkede hep beraber doğru olan bir şeyi yaptığımız zaman... Tabii ki devletimiz kurulduğundan beri, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nda kimlerin memuriyete girip girmeyeceği çok açık ve nettir ama soy ve kütük -biraz önce değerli avukat arkadaş- aileye bağlı... Ben diyelim suçluyum, benim çocuğumun günahı ne veya çocuğum suçlu, benim günahım ne? Örnek diyorum. Hiçbir anne baba “Ya oğlum, sen git katil ol, sen git suçlu ol, sen git terörist ol, sen git bilmem ne ol.” demez, hepimiz evlat sahibiyiz arkadaşlar ama onlar o kadar mantık dışı bir şey getiriyoruz ki suçun bile... Gelişmiş ülkelerde 18 yaşına gelmiş insana “Kardeşim, senin beninle bağın kesildi, git.” deniliyor ama biz onu ömür boyu, torununun torununa kadar suçlu ilan ediyoruz. Arşiv tutulması, bu böyledir yani.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Öyle değil.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – “Öyle değil.” değil Sevgili Bakanım. Burada bunu yaşadık 12 Eylülde. Ben, şahsım olarak on beş sene boyunca hiçbir şey... Tek suçum, o dönem, öğrencilik dönemimde bir derneğe üye olmamdır ama o on beş yıl boyunca hiçbir kamu kurumuna... O zaman 20 yaşında gencecik bir çocuktuk. Şimdi, 20 yaşındaki çocuğun her tarafı solcu olsa ne olur, sağcı olsa ne olur, bilmem ne olsa ne olur? Ama bakış çok yanlış. Yani arşiv araştırması yapıyorsunuz. Geliyoruz, işte, çocuklarımızla karşılaşıyoruz. Kamu kurumlarında siz değerli arkadaşlarımıza gidiyoruz, efendim, 20 yaşındaki delikanlı bir çocuk, çevresinden etkilenmiş; onun bir arşivini tutuyorsunuz, bunu ömür boyu suçlu ilan ediyorsunuz ve o çocuğun hayat bağlarını koparıyorsunuz. Bunlarla karşılaştık, yaptık

yani. Elbette ki devletin ilgili birimlerinde olacak bir şey varsa onu yapsın; nedir, askeriyemizdir, çok üst düzeyde kamu görevlisidir, buna saygı duyuyoruz, bu ayrı bir olay. Ama normal bir devlet memurluğunda, demokrasinin olduğu hak ve hukukları savunmak için... İşte, diyelim ki FETÖ'den -biraz önce Ali arkadaşım sordu- şimdi, yüzlerce, binlerce insan bulaşmış; ne yapacaksınız bu adamları? Yani arkadaşlar, böyle laf olarak değil, söylediklerinizle çeliştığınız için bunu söylüyoruz. Ya demokrasiye inanacağız ya demokrasinin demokratik kurallarını bu ülkede egemen kılacağız ya da o dediğiniz gibi...

Şimdi, tek güvenceniz ne? Diyorsunuz ki “Biz devletin her türlü kılcal damarlarına kadar aldık, şimdi de korumak için, kendimizi korumak için...” Bu değil yani. Bugünler hepsi için geçerli. Bunu insani anlamda, vicdani anlamda, hukuk anlamında, anayasal anlamda... Anayasa hukukçusu arkadaşımız biraz önce anlattı, Anayasa'nın ilgili maddesinden de teker teker gündeme getirdi, tüm arkadaşlarımız konuştu, aynı şeyi tekrarlamak istemiyoruz ama -biz yaşadıklarımızı anlatmak için- güncel anlamda tarihsel sorumluluğumuz var. Bir gün kala bu yasayı getiriyorsunuz; hukukçu arkadaşlarımız ilgili konuları belirtiyor, tamam, sağ olsunlar ama bu anayasal bir sorunsal o zaman Anayasa'yla ilgili komisyonda görüşülmesi lazım, alt komisyonlarda görüşülmesi lazım, bilgi ve beceriyi hep beraber ortak bir akılla ortaya koymamız lazım. Dün “Yassıada Kanunu” dediğiniz kanun nasıl ki oy birliğiyle, güç birliğiyle çıktıysa, devletimize verilen bir zarar varsa, böyle bir olay varsa; hayhay, canla, başla... Ama siz herkesi kendinize göre “Benden değilsen zararlısın.” “Benden değilsen zararlısın.” diye bir mantık olmaz ki. Dün de siz kendiniz bundan dert yanıyordunuz -arkadaşımızın dediği gibi- yirmi sene önce her gittiğiniz yerde o takımdan herkes -“Millî Görüş Takımı” diyordunuz ya- dert yanıyordu; istihbarat yaptı, bilmem ne oldu. Bunları yaşadık. Siz 1 yandıysanız; sol, demokrat, yurtsever insanlar 10 bin sefer yandı, hâlen daha yanıyor. Yani kamu kurumlarına gidiyorsunuz, çocuğun işe giremiyor; onu yapıyorsunuz, onu yapmıyorsunuz.

Bundan dolayı değerli arkadaşlar bizim sizden ricamız şu: Bu yasayı çıkarırken bilimsel anlamda alt komisyonlarda -kabul etme noktasından- Anayasa Komisyonunda veya Adalet Komisyonunda bunlar tartışılın. Güzel, doğru, teknik, idari, mali ne varsa onlar ortaya konulsun; ilgili bürokrat arkadaşlarımız da tecrübe sahibi olan, deneyim sahibi olan arkadaşlarımız da o bilgilerini koysun ve bu yasa canı gönülden geçsin. Ben yaptım, ben ettim mantığıyla bu yasa olmamalı. Her yasayı aynı şekilde getiriyorsunuz. Biz yoksa bu ülke için yapılan doğru bir şey varsa... İşte, dün o darbe yasasının ortadan kalkması. Sadece bir darbeye özgü değil, tüm darbeler ortadan kalmalıdır, tüm darbeler. Şimdi, birini affediyorsun, diğer darbeye diyorsun ki “Benim darbem iyidir.” Bu değil yani. Her darbe kötüdür. Hiçbir zaman o darbe, bu darbe diye savunma hakkımız yok. İnsan hakkına zarar veren, toplumsal yaşamımızı yok eden hangi anlayış varsa “insanım” diyen, bu ülke vatandaşı olan herkes bunu diyor. Biz, radikal iki üç tane sözcük söylemekle değil; mantıklı, akıllı, bilinçli bu yasaları çıkaralım. Ülkemize, evlatlarımıza, insanlığa hepimizin borcu var. Bunları başararsak daha güzel şeylerle toplumumuza hizmet etmiş oluruz. Yani, sosyal sorunlar varken, ülkenin temel, acil sorunları varken bu acil gündemde getiriyoruz; olağanüstü, hemen toplanıp bir günde bir yasa çıkarmaya çalışıyoruz. Bu doğru değil.

O anlamda benim tek ricam -tekrar Sayın Başkanım- bu yasanın alt komisyona havale edilmesini istiyoruz; orada görüşülsün, bilgi alınsın, doğru şeyler yapılsın, biz de elimizden geleni yapmaya çalışırız.

Saygılar sunuyorum, sağ olun.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Çok teşekkür ediyorum Nihat Bey, çok sağ olun.

Buyurun Sayın Kılınç.

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) – Sayın Başkanım, izin verirsiniz önce kendimi tanıtmak istiyorum: Yüksel Mansur Kılınç, İstanbul Milletvekili, Türkiye Büyük Millet Meclisi Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu üyesi.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, medyamızın değerli emekçileri; konu Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülürken görüşlerimizi kısmen iletmıştik ancak bir hatırlatma ihtiyacı içindeyiz. Ayrıca kapsamlı olarak değerlendirilmesi için hangi unsurların gözetilmesi gerekir bunlarla ilgili görüşlerimizi ifade etmek istiyorum.

Bir kere “Konu Adalet Komisyonunda ele alınmalı.” deniliyor, buna katılıyoruz; “Anayasa Komisyonunda ele alınmalı.” deniliyor, buna katılıyoruz ama ayrıca Türkiye Büyük Millet Meclisinde Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu tam da bu hizmetlerin yürütülmesiyle ilgili denetim görevini yerine getirmek, önerilerde bulunmak, sorunları tespit etmek ve bunlarla ilgili Türkiye Büyük Millet Meclisini bilgilendirmek üzere kurulmuş bir Komisyon. Şimdi, denilebilir ki “Bu Komisyon o zaman niye değerlendirmiyor ve bu önerileri niye sunmuyor?” Yine çok bilinmeyen bir şey, hatırlatma görevi de bize düşüyor: Türkiye Büyük Millet Meclisi Güvenlik ve İstihbarat Komisyonunda ele alınan konular tümüyle devlet sırrı niteliğini taşıdığı için oradan hiçbir bilgiyi, değerlendirmeyi, veriyi ne bu Komisyona ne Genel Kurula ne kamuoyuna sunamıyoruz.

Peki, o zaman millî güvenliğe ilişkin konularda görüş ve öneriler sunmak; güvenlik ve istihbarat hizmetleri sırasında elde edilen kişisel verilerin güvenliğini ve bireyin hak ve özgürlüklerini koruyucu öneriler geliştirmek ve bir anlamda ifade ettiğim gibi bu hizmetler -yani güvenlik ve istihbarat hizmetleri- sırasında kişisel verilerin korunup korunmadığını denetlemek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisinde kurulmuş, görevini yapan, her yıl denetimlerini gerçekleştiren, üstelik de Adalet ve Kalkınma Partili üyelerin çoğunlukta bulunduğu bir Komisyonunda tam da bu konu neden değerlendirilmez, neden ele alınmaz? Bu sadece bir komisyonda konunun değerlendirilmesi olarak değil, aynı zamanda güvenlik ve istihbarat hizmetleriyle ilgili -güvenlik soruşturması kısmıyla daha çok ilgili olmak üzere, yani arşiv araştırması kısmını çok dâhil etmiyorum- güvenlik araştırmasıyla ilgili konuların ele alınmasını, değerlendirilmesini, buralardaki denetim sorunlarını, denetimin doğru yapıp yapılmadığını, denetimin yapılabilirliğini, sürdürülebilirliğini; denetimi yapan görevlilerin hangi ihmaller, suiistimaller içerisinde olduğuyla ilgili bilgileri yani kişisel verilerin güvenliğini denetlediğimiz; denetleme görevi Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından verilmiş bu Komisyondaki birikimler, bu Komisyondaki tecrübeler, bu Komisyonun raporları değerlendirilmeden konunun ele alınması, Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine getirilmesi -ki orada da yine Komisyonun yaptığı çalışmaların özelliği nedeniyle gündeme getirebilmemiz çok mümkün olamayacak hatta hiç mümkün olamayacak burada olduğu gibi- konunun yani Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanun Teklifi’nin Türkiye Büyük Millet Meclisinin kendi komisyonlarından, kendi birikimlerinden, denetim görevinden çıkardığı sonuçlardan bile yararlanmadan bir yasa teklifi gündemine alması anlamına geliyor. Peki, bir taraftan güvenlik soruşturması, güvenlik soruşturmasıyla ilgili birikimlerin önemi, yaşanan tecrübeler. Türkiye’de güvenlik soruşturmalarıyla ilgili sürece ve tarihe baktığımızda ne görüyoruz? Bunlardan biri güzel bir hikâyedir, “Sakıncalı Piyade”dir. Sakıncalı Piyade, Uğur Mumcu’nun askerlik anılarını, sakıncalı bir asker olarak askerlik anılarını anlatır. Uğur Mumcu’nun Türkiye Cumhuriyeti ülkesi ve halkı için nasıl bir aydın olduğu... Güvenilirliğiyle ilgili bugün hiçbir sorun ve soru işareti yokken ülke böyle bir kadersizliği yaşamışsa, o zaman bu soruna ki ondan sonraki yıllarda yoğunlaşan soruna mutlaka kapsamlı bir biçimde bakmak, ele almak ve Türkiye’nin güvenlik ve istihbarat hizmetlerinin doğru yönetilmesi, yürütülmesi için bu anlayışla ele almak lazım.

“Sakıncalı Piyade” 1971 ama ondan sonrası da var. Ondan sonra güvenlik ve istihbaratla ilgili çalışmalar ve bu soruşturmalarda Türkiye’nin başına gelenlerin hikâyeleri çok. Sakıncalı Piyade yazıldı ama yazılmayan hikâyeler var; sakıncalı öğrenciler, sakıncalı medya yöneticileri, sakıncalı radyolar, sakıncalı radyocular ve tüm bunları yaşamış Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının çok rahatlıkla, sakıncasız milletvekili olma süreçleri var.

Sayın Başkan, değerli üyeler; Türkiye Cumhuriyeti’nde güvenlikle ilgili, güvenlik soruşturmalarıyla ilgili tarihe baktığımızda, Türkiye Cumhuriyeti’nin kendi iç güvenliğiyle ilgili sorunların en az olduğu, tehditlerin daha çok da dışarıdan yönlendirildiği dönemleri biliyoruz. Denilebilir ki tehditler artınca güvenlik soruşturması ihtiyaçları da arttı ama ülkemizin tarihi böyle değil; tam tersi, ülkemizde güvenlik soruşturmalarıyla ilgili gerek Bakanlık gerek bürokrasi gerek emniyet gerek istihbarat gerek dış istihbarat açısından değerlendirdiğimizde, ülkemizin güvenlik soruşturmalarıyla ilgili önlemler, yönetmelikler, uygulamalar sonrasında daha güvensiz hâle geldiği ve güvenliğini tehdit edecek, ülke güvenliğini tehdit edecek noktalara geldiğini tarihî bir süzgeçten şöyle bir geçirdiğimizde çok rahatlıkla göreceğiz. Yani demek ki biz bir yandan vatandaşlarımızın kişisel verilerinin güvenliğiyle ilgili bir duyarlılık içinde olurken, aynı zamanda ülkemizde güvenlik soruşturmalarının ülkemizde güvenlik ve istihbarat hizmetlerini sağlıklı hâle getiren değil, tam tersine güvenlik risklerimizi artıran düzenlemeler olduğunu düşünmek, değerlendirmek, tümüyle bu açıdan da ele almak durumundayız.

Sonuç olarak, konunun Türkiye Büyük Millet Meclisi Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu görevleri çerçevesinde bir düzenleme olduğunu, bu nedenle teklifin Komisyondan geri çekilmesi yönündeki öneriye katıldığımızı ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Ben çok teşekkür ediyorum.

Sayın Çelik, sabrınıza çok teşekkür ediyorum, bana hiç bakmadınız “Bana niye söz vermiyorsunuz?” demediniz. Gerçekten çok teşekkür ediyorum.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Rica ederim.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Buyurun.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın İçişleri Bakanlığının Değerli Bakan Yardımcısı, değerli bürokratlar; ben de konuşmama başlamadan önce hepinize saygılar sunuyorum.

Aslında bu Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanun Teklifi’nin ihtiyaca binaen ve teknik olarak hazırlandığı yönünde bir görüşe sahibim çünkü başta da Sayın Ramazan Can’ın açıkladığı gibi, Anayasa Mahkemesinin almış olduğu 2 iptal kararından sonra bu alanda bir boşluk olduğunu görmüş olduk. Dolayısıyla böyle bir hazırlığın yapılmış olması iyidir. Yalnız, yasama faaliyetlerinin yapılması sürecinde Bekçi Kanunu gibi ya da Güvenlik Soruşturması Kanun Teklifi gibi, daha önce çıkardığımız birkaç kanun daha var, şimdi bunların acelesi nedir, ben onu henüz anlayabilmiş değilim. Çünkü ulusal güvenliğimizi, makroekonomik dengelerimizi, işsizliği, yoksulluğu, açlığı, ülkenin devasa boyutta olan tarımını bir bir ele alıp bu konuda Türkiye Büyük Millet Meclisinin hem yasama faaliyeti hem de denetim faaliyetini yürütmesinin çok daha anlamlı olacağını ben buradan ifade etmek istiyorum. Yani aciliyet sıralamasında bu yasa teklifinin biraz daha gerilerde yer alması gerektiğini de huzurlarınızda ifade etmek istiyorum.

Şimdi, bunları anlatırken, tabii, ben de meslek olarak otuz yıl civarında İçişleri Bakanlığı bünyesinde görev yapmış bir kişi olarak... Biz daha çok genç yaşlardayken, Bakanlıkta Millî İstihbarat Teşkilatından bir heyet geldi, bizi orada kursa aldılar istihbarat faaliyetleriyle ilgili. Kursta -o zaman 1982 yılı- büyük bir tahta var, tahtaya büyük bir koordinat yaptı MİT yetkilisi. Koordinatın sağ tarafına “sağ” yazdı, sol tarafına “sol” yazdı. Sağ tarafında en ucu ikiye böldü “ırkçı sağ”, “dinci sağ” yazdı.

İrkçi sağ: “MHP”, ülkücü kuruluşlar “Ülkü-Tek”, “Ülküm”, “Ülkü-Bir”; hepsini yazdı.

Dinci sağ: “Millî Selamet Partisi”, “Akıncılar”, “Süleymancılar”, “Nurcular”; hepsini yazdı, orası tamam.

Biraz ortaya yakın bir nokta koydu: “Adalet Partisi”, “Hür Genç”; oraya yazdı.

Sol tarafa geçti: “Komünistler”, “Sosyalistler”, en uca “bölücü solcular”; hepsini yazdı. Ondan sonra bir ucuna da “Apopular” yazdı, o zaman öyle diyorlardı.

Ortaya doğru “CHP” yazdı, “CHP Gençlik Kolları”.

“Efendim, işte bu tabloda gördüğünüz bütün örgütlerin hepsi devletimizi yıkma peşindedir.” dedi. Bizim bir arkadaşımız çıktı, dedi ki: “Yani bu mantıkla gidersek, Türkiye’nin nüfusu şu anda 45 milyon -1982 yılından bahsediyorum- 45 milyon insanımızın hepsi demek ki devlet yıkıcısı.”

Yani şimdi bu mantıkla baktığınız zaman, devlette çalışan bürokratları özellikle burada uyarmak istiyorum, milletimize böyle şaşı bakmasınlar, milleti bir kül hâlinde, bir bütün hâlinde ele alsınlar. Bizim içimizde, Türk milletinin içinde kötü insanlar olabilir, yanlış yapanlar olabilir ama total olarak milletimiz dünya milletleri içerisinde fevkalade iyi bir millettir, ahlakıyla, dürüstlüğüyle, çalışkanlığıyla, vatanseverliğiyle herkeste bu maya vardır. Onun için o arkadaşımız “Ben bunu kabul etmiyorum, böyle bir mantık olamaz.” dedi. O kişi Cemal Ayman, burada da anmış olalım. “Yani siz elit bir grupsunuz 5 bin kişi, 10 bin kişi, devletin içinde -bunu MİT mensubuna söyledi- yerleşmişsiniz. Sizin dışınızdaki herkes devleti yıkma peşinde. Yani devletin koruyucusu siz misiniz?” dedi ve orada ara verildi ve sonra özür diledi o şahıs. Yani, o mantıktan bugüne kadar biz çok mesafeler katettik, çok büyük mücadeleler verdik, bunların bedelinin ödedik. Bireysel olarak ben de ödedim ama ben tabii, görev yaptığım her yerde daha sonra -işte içimizde İçişlerinden gelen arkadaşlar var, Bakan Yardımcımız var- sicilimi görme imkânına da kavuştum, yazmışlar yani o kadar kötü şeyler yazmışlar ama bunun yanında çalışkanlığımızı da ifade etmişler ondan dolayı müteşekkirim.

Şimdi efendim, ben özellikle AK PARTİ’ye bu konuda uyarıda bulunmak istiyorum. Bu yasayı getirdiniz, madem gerekli gördünüz, Meclisin birinci partisi olarak getirdiniz, tabii ki burada biz hem Komisyonunda hem Genel Kurulda bu yasa teklifiyle ilgili eleştirilerimizi yapacağız. Yalnız burada dikkat edilmesi gereken şey bir parti devletine gitmemeniz, devlet kademelerine alacağınız kişilerde kariyer ve liyakate dikkat etmeniz gerekir. Görüntünüz fevkalade kötü, yani bunu AK PARTİ’liler söylüyor, fevkalade kötü. Şimdi, bir ilin valisi oturuyor, yanına sıralanıyor AK PARTİ milletvekilleri, il müdürleri, başka kimse yok. Ya, bu görüntü AK PARTİ’yi yerin dibini batırıyor. Bunu yapmayın. Halk size ciddi oranda oy veriyor, bu oyun hakkını verin. Yani, siz iktidarı temsil ediyorsunuz Cumhurbaşkanı nezdinden dolayı.

Sayın Cumhurbaşkanı yürütmenin başıdır ve kabinesi vardır, Anayasa’da “bakanlar” yazılı ama bakanlar -2018’de uygulamaya geçtiği için 24 Haziranı baz alalım- ondan önceki bakanlar gibi değil şimdiki bakanlar, bürokrat ama her şeye rağmen var. Şimdi, burada bakanlık makamı yetkili olabilir, bu yasanın içeriğinde “Emniyet Genel Müdürlüğü” deniliyor direkt yetki verilen. Böyle bir mantıksızlık olabilir mi? Madem Emniyet Genel Müdürlüğü yazdınız niye Jandarma Genel Komutanlığı yazmıyorsunuz? Bunlara maddesinde değineceğim, o 6’ncı maddede. Bunlara dikkat edin. Bakın, bu

konuda Bakanlığın yetkili olması fevkalade önemlidir. İllerde valilerin ve kaymakamların yetkili olması lazım yoksa yazı yazılır; diyelim, bir ilçede yazılır bir arşiv araştırması ya da güvenlik soruşturması... Oradaki bir memur yazar bunu, bilgi notu gibi imzasız yazar; onu da bir üst yazıya bağlarlar o formu; kaymakam imzalar, kaymakamın imzasının ekindeki o bilgi notu, imzasız not o şahsı neredeyse ölünceye kadar bağlayıcı hâle gelir. Bu bir leke sürmedir. Yani bunu yapmamak lazım. Yani, burada rasyonaliteyi mutlaka uygulamamız lazım.

Şimdi devlette eğer tutar da devlet mekanizmasını AK PARTİ'liler, teşkilatlardan “Gençleri alalım, polis yapalım; gençleri alalım bekçi yapalım.” –Bekçi Yasası çıktı- “Gençleri alalım Milli Savunma Üniversitesi kanalıyla harp okuluna sokalım.” böyle yaptığınız zaman ve AK PARTİ teşkilatlarından gelenlerin hepsinin doğal olarak güvenlik soruşturmaları, arşiv araştırmaları da fevkalade mükemmel geçeceği için buna “parti devleti” denir, “partizanlaşma” denir. Dünyada buna benzer uygulamalar var. Mesela benim aklıma gelen bizim gençlik yıllarımızda Sovyetler Birliği Komünist Partisi vardı, Brejnev dönemi. Brejnev, Komünist Partisi Genel Sekreteriydi, Devlet Başkanıydı aynı zamanda ve bütün Komünist Partisi, Sovyetler Birliğini yönetiyordu.

Şimdi, 780 bin kilometrekare Türkiye Cumhuriyeti AK PARTİ'nin malı değildir. AK PARTİ, bizim bir gerçeğimizdir –benim de akrabalarım var AK PARTİ'li, hatta şu anda yönetimde olanlar var- yani bu, bizim ülkemizin bir realitesidir, gerçeğidir. Onun için başka partilere hayat hakkı tanıyacak, özgürlük alanı tanıyacak birtakım imkânları da sunmak bizatihi AK PARTİ'nin ve AK PARTİ'nin lideri Sayın Erdoğan'ın vazifesidir; bunu tanınması lazım. Cumhurbaşkanı sıfatıyla çıkıp konuştuğu zaman Sayın Cumhurbaşkanı hepimizin büyüğüdür, babasıdır öyle konuşmalı ve bizi tatmin etmeli bu ülkenin vatandaşı olarak gurur duyabilmeliyiz Cumhurbaşkanımızdan dolayı ama Parti Genel Başkanı olarak konuştuğu zaman da siyasi cevabını aldığında bunu da sindirebilmeli, hazmedebilmeli. İnsanları mahkemelere verip Cumhurbaşkanlığına hakaretten hapsilere atırmanın da bu anlamda gereği yok.

Onun için, dönersek, mağduriyetlerin gerçekten çok fazla olduğu bir sürecin içerisindeyiz. Burada “terör örgütü” kavramı biraz muğlaklaştı bunu toparlamamız lazım çünkü bütün yasalarımızda “terör örgütü mensubu”, “terör örgütüne iltisaklı”, “bağlantılı” gibi kelimeler geçiyor; bunu rasyonel bir tanıma kavuşturmamız lazım. O zaman Terörle Mücadele Kanunu var, o kanunla ilgili ben size öneriyorum bir çalışma yapın, yapalım; onu bir nizama kavuşturalım, güncelleyelim, günümüz şartlarına uyarlayalım diye teklif ediyorum. Çünkü, bakın, şimdi, 15 Temmuz terör hareketi devlete karşı yapılan büyük bir suçtur, vatan hainliğidir; bu gerçekleşmiştir ama bu 15 Temmuz terör girişimi, daha doğrusu darbe girişimini kendi bünyesinde yani, bu terör örgütünün mensuplarının içeriğini incelediğimiz zaman, Anadolu'dan çocuklar, polisler, memurlar bir şekilde oraya intikal etmiş, girmişler. Şimdi bunları Komisyonun çalışıp –bakın Komisyondan karar çıkmıyor- derhâl sonlandırması lazım; burada büyük aile yıkımları var, büyük, korkunç hikâyeler var. Mesela bir kız okumuş, hemşire olmuş geçen gün beni aradılar bu hemşire kızımız bu FETÖ'cülerin kurmuş olduğu bir kamu çalışanları sendikasına “Üye ol.” demişler o zaman, üye olmuş; hiç gitmemiş, hiçbir ilişkisi yok ve masumiyeti kanıtlanmış, beraat etmiş yargı kararıyla, hâlâ mesleğine dönemiyor ve çok sefil, perişan. Şimdi bunun gibi hikâyeler var ama bu FETÖ terör örgütünün tepe noktasındaki ekibi gerçekten vatan haini ve bu asrın en büyük casusluk faaliyeti olarak da adlandırılabilir. Bunlara karşı gereği yapılsın ama polis olmak için FETÖ'nün kursuna gitmiş, oradan polis olmayı başarmış bir Anadolu çocuğunun ne kabahati var mesela? Bunların özel hayatlarını inceleyerek bunları bir an önce sonucu kavuşturmak da bizim, özellikle Türkiye Büyük Millet Meclisinin ve iktidarın görevidir diye düşünüyorum, bunu da burada hatırlatmak isterim.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Toparlarsanız Sayın Çelik.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Toparlayacağım efendim, sona doğru geliyoruz.

Kamu İhale Kanunu var, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu madde 11, şimdi bu hiç dile getirilmedi burada “İhaleye Katılamayacak Olanlar” diye bir başlık var. Deniliyor ki: “Aşağıda sayılanlar doğrudan veya dolaylı veya alt yüklenici olarak, kendileri veya başkaları adına hiçbir şekilde ihalelere katılamazlar.” Nedir bu? “Terör örgütlerine iltisaki yahut bunlarla irtibatı olduğu Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından bildirilen gerçek ve tüzel kişiler ile bu kapsamda olduğu MİT Müsteşarlığı tarafından bildirilen yurt dışı bağlantılı gerçek ve tüzel kişilerdir.” bu madde var. Şimdi, burada da bir rasyonel tutum içerisinde girmemiz gerektiğine inanıyorum.

Şimdi, burada teşebbüs hürriyeti var; insanlar işe girecek, çalışacak, ihaleye katılacak, buradan ekmek yiyecek insanlar olacak. Burada, bu, kötüye kullanılırsa yani yetkililer tarafından kötüye kullanılırsa ya da bu konuda rapor tutan... “MİT” diyor mesela, “Emniyet Genel Müdürlüğü” diyor, Emniyetin yetkilileri, şimdi, “Şunları ihaleden çıkar ağabey.” dedikleri zaman, çıkarıldığında, sipariş olarak ihale birisine yönlendirilmiş olmuyor mu? İşte bu kanunun da dikkate alınması gerektiği kanaatindeyim yani 4734 sayılı Kanun.

Evet, şimdi ben geneli üzerinde sözümü burada noktalarken bu kanun teklifi üzerinde muhtelif görüşleri de dikkatle dinledim, yapıcı konuşmalar oldu. Sayın Başkan, özellikle size ve konuşmacıların hepsine teşekkür ediyorum. Yalnız şöyle bir ifade de bulunmak istiyorum: İşte, bazı komisyonlar öneriliyor, işte “Şu komisyona da gitsin, Adalet Komisyonuna gitsin, Anayasa Komisyonuna gitsin.” diye. Bu yasa tam da İçişleri Komisyonunun görevidir çünkü o zaman tutup da güvenlik soruşturmasıyla ilgili kişiler hastalanırsa, şimdi coronavirüs dönemindeyiz, o zaman Sağlık Komisyonuna mı gidecek yani bu? Yani ondan dolayı bu tam da İçişleri Komisyonunun görevidir, Komisyonun bakması gayet makuldür. Başta da arz ettiğim gibi yalnız tabii, bu bayağı gerilerde, özellikle biz buna dikkat edeceğiz, insanlarımızı hiç mağdur etmemek en iyisi, ideal olanı ama en az zayıflatla bunun da yapılması gerekiyor çünkü şöyle bir şey var: Biz Türkiye olarak, 83 milyon insanımızın, kimin ne olduğunu da aşağı yukarı biliriz aslında. Ondan dolayı buradaki en önemli endişe haklıya hakkını teslim edebilmek, kariyer ve liyakati önde tutmak, insanları güvenlik soruşturması yoluyla talep edilen hizmetlerden mahrum bırakmamaktır diyorum, hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Efendim, ben çok teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan Yardımcısının, teklif sahiplerinin istifade ettiği gerçekten önemli görüşler dile getirildi. Herkese katkısı için teşekkür ediyorum.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Sayın Bakan Yardımcımız buradayken iki cümle kurmak istiyorum.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Bir saniye...

Herkese söz vereceğim.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlandı.

Maddelere geçilmesini...

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) - Maddelere geçmeden önce bir önerim olacak.

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Sayın Başkanım, ben de söz istedim.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Söz vereceğim.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Görüyorum, söz vereceğim.

Sayın Özkaya’ya, hepinize söz vereceğim.

Yaşar Bey, buyurun.

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) – Genel görüşmeler bitmeden, maddelere geçilmesi oylanmadan önce bir düşüncemi paylaşmak istiyorum. Oylamaya geçecek misiniz hemen?

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Sizden sonra oylamaya geçeceğim.

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) – Tamam.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Ben de söz istedim ama...

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Sonra geldiniz ama söz vereceğim.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Bilecik Milletvekili Yaşar Tüzün'ün, (2/2972) esas numaralı Kanun Teklifi'nin daha da olgunlaştırılıp toplumun işine yarar hâle getirilmesi için alt komisyon kurulmasıyla alakalı oylama talep ettiklerine ilişkin açıklaması

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) – Sayın Başkanım, konuşmamın ilk başında da belirttiğim gibi toplumumuzun tamamını ilgilendiren çok önemli bir teklifi görüşüyoruz, 83 milyonu ilgilendiren bir konu bu. Parti gruplarımızın temsilcilerini, milletvekillerimizin düşüncelerini de dikkate aldığımızda böyle bir teklifin daha da olgunlaştırılarak, daha da toplumun işine yarar hâle getirilmesi suretiyle bir alt komisyon kurularak alt komisyonda bir genel değerlendirme yapılması teklifimizi söylemiştik ama tahmin ediyorum sizler biraz sonra maddelere geçilmesini oylayacaksınız. O nedenle bir alt komisyon kurulması noktasında oylama talep ediyoruz.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Olur, usulde mümkün olabilir ama yazılı önerge vermediniz.

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) – Vermedik ama sözlü olarak söylüyorum, isterseniz verebiliriz de kayıtlara geçiyor.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Alt komisyon kurulması önerisini kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Teşekkür ediyorum.

Kıfayetimizakere diyorum arkadaşlar.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

Bir önerim var: 15.00'te bir saat yemek arası verelim diye düşündüm ama 2 kişi, Sayın Özkaya, Sayın Toğrul'un talepleri var. Söz vereyim sonra ara verelim.

Buyurun Sayın Toğrul.

2.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, yerel bürokratlara ulaşamadıkları için Bakan Yardımcısından yerel bürokratların uyarılmasını rica ettiğine ve toplantıya teklifle ilgili toplumsal kesim temsilcilerinin çağırılması gerektiğine ilişkin açıklaması

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan Yardımcım, hoş geldiniz.

Şimdi, işin doğrusu, burada biz hani tüm yurttaşların eşitliğinden bahsediyoruz ama maalesef şu Meclis çatısının altında tüm vekiller de eşit değil. Sayın Bakan Yardımcım, sizlere ulaşabiliyoruz ama maalesef yerel bürokrasiye, kaymakamlara, emniyet müdürlerine, valilere, yerel bürokratlara

ulaşma şansımız çoğu zaman ben Meclis İdare Amiri sıfatıyla aradığım hâlde neredeyse yok. Şimdi, bu, bir talimat mıdır? Ben buradan gerçekten sormak istiyorum: Nasıl oluyor da vatandaşın... Ben Gaziantep'te 126 bin oyla seçildim Sayın Bakan Yardımcım ama dediğim gibi, maalesef yerel yetkililer bizim telefonlarımıza çıkmıyor, bizi aramıyor; dolayısıyla biz de en basit noktada bile sizi aramak durumunda kalıyoruz; bakan beyleri veya Meclis Başkanını aramak durumunda kalıyoruz. Bu konuda ben sizler tarafından yerel bürokratların uyarılmasını rica ediyorum çünkü gerçekten ön yargılarla davranırsak birbirimize söz anlatamayız, sözün kıymeti kalmaz. Dolayısıyla tarafsız olarak birbirimizi dinleyelim, yine dediğimiz yapılmayabilir, illa aynı fikirde olmak zorunda değil ama telefona çıkmamak, dinlememek, ne dediğini duymaya bile tahammül etmemek kabul edilebilir bir şey değil. Hepimiz milletvekiliyiz, hepimiz halkın oylarıyla seçildik, bürokrasinin bu konuda uyarılması gerekir.

Ben söz almışken bir cümle daha söylemek istiyorum: Sayın Başkanım, bu yasa teklifiyle ilgili burada birçok konuşma yapıldı. Ben en azından Komisyonun, teklif sahiplerinin kendi aralarında bile -Burada hiçbir toplumsal kesim yok, buraya çağrılmamış- bile bizim yaptığımız eleştirileri tartmaları, hazmetleri için bir tartışma yürütmesi gerekmez mi? Peşinen... İşte, benim çoğunlukçu sistem dediğim tam da bu Sayın Başkanım. “Çoğunluğumuz var; oylarınızı geçeriz.” geçerli diyoruz. Ben bunun doğru bir tarz olduğunu düşünmüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Teşekkür ederim.

Sayın Gergerlioğlu maddelerde de söz alabilirsiniz ama kısa bir şey söyleyecekseniz siz bilirsiniz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Maddelerde konuşayım.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Peki, teşekkürler.

Sayın Özkaya, buyurun.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can ve 64 Milletvekilinin; Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu Teklifi (2/2972) (Devam)

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri, Komisyon üyelerimiz, Değerli Bakan Yardımcım, Bakanlıktan gelen uzmanlar; tabii biz buraya nereden geldik, niye geldik? 15 Temmuz yaşadık.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Uzunsu...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Çok kısa, 5-6 cümle.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Yani Gergerlioğlu demesin ki “Beni konuşturmadınız, bir saat konuşuldu.” dönüşte konuşalım hep beraber ama kısa konuşacaksanız herkese söz vereyim.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Kısa konuşacağım.

15 Temmuz yaşadık; kanun hükmünde kararname çıktı, kanunlaştırdık -2016-2018- Anayasa Mahkemesi 2019 Temmuzda iptal etti, 29 Kasım'da yayımlandı. Anayasa Mahkemesi, kararıyla kanunun yürürlüğüne süre vermedi dolayısıyla otomatik yürürlüğe girdi ve bir boşluk oluştu. Boşluk oluştuğu için de 2019'un sonunda bu kanun verildi. O kanundaki teknik konular grubumuzda müzakere edildi ve Sayın Cumhurbaşkanımızın tensipleriyle de kanun geri çekildi.

Ben bu kanunun çalışmalarında yaklaşık yedi sekiz aylık bir sürede bulundum; tüm süreçlere de katıldım, çok zor hazırlandı, kolay bir iş değil. Gerçekten özgürlük, hürriyet, temel haklar, kamu hizmeti gibi inanılmaz derecede zor konuları bir araya getirdik, cumhuriyet tarihi boyunca ilk defa bir kod kanun yapıyoruz. Bundan öncekiler bir kod kanun değildi. İkiye ayırdık sistemi; güvenlik soruşturması, arşiv araştırması. Kural olarak 3'üncü maddedeki “devletin nitelikli görevleri” dediğimiz, silah kullanan; Türk Silahlı Kuvvetleri, istihbarat, jandarma, infaz koruma memuru, mülki idare amiri, kanundan kaynaklı hâkimler, savcılar -kendi kanunundan buraya atıfla- bunlar güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasına tabi, diğerleri arşiv araştırmasına tabi.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Peki, teşekkür ediyorum.

ALİ ÖZKAYA (A fyonkarahisar) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Birleşime bir saat ara veriyorum.

Kapanma Saati:14.41

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.01

BAŞKAN: Celalettin GÜVENÇ (Kahramanmaraş)

BAŞKAN VEKİLİ: Sermet ATAY (Gaziantep)

SÖZCÜ: Alev DEDEGİL (İstanbul)

KÂTİP: Müslüm YÜKSEL (Gaziantep)

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – 27’nci Dönem 6’ncı Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Yeterli sayımız vardır.

Önceki oturumdan söz verdiğimiz konuşmacılar var. Önce Sayın Gergerlioğlu’na, sonra cevap için Sayın Ersoy, Sayın Can ve Ümit Bey’e söz verelim ve maddelere geçelim, oylamasını yapmıştık.

Sayın Gergerlioğlu, buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, Güvenlik Soruşturması Yasa Teklifi şimdiye kadar çok büyük hak ihlallerine sebep olduğu gibi bundan sonrasında da gençlerimizin hayatını karartacak çok büyük ihlallere neden olacaktır. Elimizi vicdanımıza koyarak milyonlarca genci etkileyecek bu insafsız teklife “dur” diyelim.

Ben size bugün iki anekdot anlatmak isterim değerli arkadaşlar. Önceki yasa teklifi görüşmelerinde belki burada çoğunuz yoktu çünkü Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmüştü ve oradaki bir anekdotu size aktarmak isterim. Zamanında yaşanan olaylar çok büyük haksızlıklara neden oluyordu ve ben Komisyonunda bu anekdotları anlattığım zaman gerçekten bayağı şaşkınlıkla karşılanmıştı, size de anlatmak isterim neler yaşandığını.

Birincisi şu: Bir tıp öğrencisi, 2012 yılında bu tıp öğrencisi üniversite sınavına giriyor. O zaman tabii ki lise mezunu ve üniversite sınavında 1’inci oluyor Türkiye’de. Bunun üzerine tabii medyaya yansıyor ve Sayın Cumhurbaşkanı, o günkü Başbakan Erdoğan da kendisini arayarak tebrik ediyor; gittiği dershanesi bir araba parası kadar bir hediye veriyor kendisine ve bunu da ilan ediyor. Genç kız parayı gidip Bank Asya’ya yatırıyor ve daha sonra kazandığı Hacettepe Tıp Fakültesine geliyor, çok başarılı bir öğrenim hayatından sonra altı yılda bitiriyor okulu ama bakın, sonrasında ne oluyor. Tıp fakültesini bitirip müracaat ettiği zaman kendisine güvenlik soruşturmasında olumsuz cevap geliyor. Neden? Bakanlığa müracaat ediyor ve iş ortaya çıkıyor. 2012 yılındaki Bank Asya hesabı mevzu bahis edilerek güvenlik soruşturması olumsuz sonuçlanıyor. İki gözü iki çeşme olarak beni arayan genç kıza ve babasına ne diyeceğimi bilemedim arkadaşlar ve bu çok başarılı, Türkiye birincisi arkadaşımız hâlen doktorluk yapamamakta böyle bir nedenden dolayı. Düşünün, Sayın Tayyip Erdoğan kendisini tebrik etmiş ve başına daha sonra bu hadiseler gelmiş.

İkinci vakayı anlatayım; Kahramanmaraş’tan bir mühendis, ismini de vereyim: Fatih Aygan. Bu mühendis arkadaşımız kardeşinin biraz sağa sola çok borç takmasından sonra bütün bu borçları ödemeye çalışmış, çok iyi niyetli bir arkadaşımız ve bütün bu borçları ödemeye başlamış, çeşitli bankalara borçlar ödüyor. Bir ödediği borç da Bank Asya’ya kardeşinin 100 liralık bir borcu. Bu borcu ödüyor ve ardından ilan edilen KHK’lerde ihraç ediliyor. Kendisine OHAL Komisyonunun cevabı geldiğinde –şaşkınlıkla karşılıyor bu cevabı, çünkü hiçbir şeyle alakası olmayan birisi- OHAL Komisyonu diyor ki: “Şu tarihte Bank Asya’ya 100 lira yatırmışsın, bundan dolayı ihraç edildin ve reddedildin.” Ayrıca adli bir süreç başlıyor, iki yıl bir ay örgüte yardımdan da ceza alıyor bu kişi.

Şimdi, ben bu 2 örneği aralık ayında Komisyonda anlattım. Ne oldu biliyor musunuz? AK PARTİ Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir arkadaşımız benim yanıma Komisyondan sonra geldi, “Ya, Ömer Bey, gerçekten bu vakalar doğruysa çok çok büyük haksızlık yapılmış demektir. Bu kişilerin telefonu var mı? Ben bunlara ulaşmak isterim başka bir durum var mı diye.” dedi. Buyurun dedim, telefonlarını, isimlerini, OHAL Komisyonu belgelerini de verdim ama Sayın İbrahim Aydemir’den tek bir dönüş alamadım. Haksızlık apaçık ortadaydı ve belki iktidar hatırına, iktidar partisinde olma hatırına ses çıkarılmamıştı ama vicdanlar kanamaktaydı.

Değerli arkadaşlar, bundan dolayı hatırlatıyorum. Bakın, bu iki gözü iki çeşme ağlayarak bizi arayan insanlar, kardeşinin borcunu ödemediği için hapis cezası alıp hapse girmek üzere olan insanların vebalini kimse ödeyemez. Bunun gibi yüz binlerce insan var. Şu ana kadar yüz binlerce insana büyük haksızlıklar yapıldı ve 2016’daki güvenlik soruşturması geleneği maalesef devam ettirildi. Anayasa Mahkemesi “Dur!” dedi ama yüz binlerce kişiye büyük haksızlıklar yapılmış oldu. Şu anda da sabah Sayın AK PARTİ sözcüsü “Efendim, biz AYM’nin kararından sonra daha iyi bir yasa hazırladık.” dedi. Peki, dört beş yıldır bu binlerce insana yapılan haksızlıklar ne olacak? İnsanlar sersefil oldu, işe giremedi, büyük haksızlıklarla karşılaştı ve şu anda getirilen teklif de aynı yola hizmet edecek. Bakın, düzenlemede muğlak ifadeler var ve amire geniş bir takdir marjı tanınıyor ve hukuki öngörülebilirlik kaybolmakta. Yine, aynı olumsuzluklar devam ediyor, değişen çok bir şey yok.

Bakın, bu, çok önemli; evet, herkese belki güvenlik soruşturması yapılmayacak. Ama ne diyor? “Teklifte her ne kadar güvenlik soruşturması uygulaması tüm kamu personelleri için öngörülme de...” denildikten sonra -işte, âdeta zurnanın zırt dediği yer, bütün haksızlıkların başlayacağı yer- “İstisnai olarak belirlenecek kadrolar için de bu yöntemin belirlenebileceği” söyleniyor.

Şimdi, bunlar büyük haksızlıklara yol açacak, büyük keyfiliklere yol açacak. Yarın öbür gün AK PARTİ iktidardan düştüğü zaman belki bu yasadan en çok kendisi şikâyetçi olacak. Bakın, daha önce hakkında yürütülen ve herhangi bir davaya dahi dönüşmeyen bir soruşturma arşiv araştırmasında raporlanacak ve bu kişi hakkındaki önceki bir soruşturmadan dolayı güvenlik soruşturmasından olumsuz sonuç alacak.

Yine, kamu personeli olmasına engel teşkil etmeyen bir suçtan dolayı aldığı ve tamamladığı bir ceza da yine arşiv araştırmasının konusu edilmekte. Tüm bunların yanı sıra elde edilen verilerin değerlendirilmesi gizlilik esasına dayanmakta ve böyle bir komisyona bırakılmakta ve nihai karar önceden olduğu gibi atamaya yetkili en üst amire verilmektedir. Bu durum keyfilğe büyük bir fırsat tanımaktadır.

Şimdi, bakın, gerçekten AK PARTİ her zaman iktidar olmayabilir. Bu yasa yarın öbür gün döner ve AK PARTİ’lileri de vurabilir. Hukuktan ayrılmayalım arkadaşlar. Siyasetin birtakım kanalları vardır ama bu ülkede her farklı kesimden, partiden insan var ve bir anlayışından, düşüncesinden dolayı çok basit bir şekilde acımasızca bir güvenlik soruşturmasıyla engellenmesi, milyonlarca gencimizin bu ülkeye küstürülmesi kesinlikle kabul edilebilecek bir şey değil, toplumsal barışı bozacak bir husus ve biz aralık ayında önemli bir direnç sergiledik Komisyonda; sonunda bu yasadan vazgeçildi, Anayasa Mahkemesi de çok net bir şekilde Anayasa’ya aykırı olduğunu söylemesine rağmen, şimdi birtakım kısa yollar, yan yollar kullanılarak eski hâle dönülmek istenmektedir. Bunu son derece sakıncalı buluyorum.

Daha sonraki maddelerde de konuşmaya devam edeceğim.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Çok teşekkür ederim Sayın Gergerlioğlu.

Ümit Bey, sizin söz hakkınız baki demiştim.

Buyurun.

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, tabii, ülkemizin içinden geçmiş olduğu zor dönemleri hep beraber yaşadık, hep beraber hatırlıyoruz. Yani 15 Temmuz süreci, 15 Temmuzdan önce 17-25 Aralıkta meşru Hükümeti devirmeye yönelik, yasadışı yollardan yapılan birtakım soruşturmalar, daha öncesinde 2011 Anayasa referandumu, Ergenekon, Balyoz süreçleri; bunların hemen hemen hepsi ülkemizin darbeler tarihinde “postmodern darbe” dedikleri darbe şekilleri. En son 15 Temmuzdaki hain darbe girişimi milletin –Allah’a şükür- karşı durmasıyla savuşturuldu ve o günden beri de ülkenin içinde, devletin içinde bulunan birtakım örgüt mensuplarını uzaklaştırmak için gerekli işlemler yapılıyor.

Demin bazı konuşmacılar Covid sürecini de bahane ederek. “Bu yasa teklifinin aciliyeti mi var? Ekonomik olarak çok zor günlerden geçiyoruz.” vesaire gibi eleştirdi. Bu tip bir soruşturmanın aciliyeti her zaman var ve olacak da yani ülkemizin geçmiş olduğu evrelere baktığımız zaman bunun bugüne kadar olmaması bence abesle iştigal; bunun olması lazım. Ama yasa teklifinde de benim kafama takılanlar var, onları soracağım zaten gerek Sayın Can’a gerek Sayın Özkaya’ya.

Yalnız, demin yine konuşmacılar birtakım münferit olaylardan hareketle ülkenin tamamını ilgilendiren konularda yanlış yorumlarda bulundular; işte, hacda yaşadığı bir örneği verdi bir milletvekilimiz. Şimdi, münferit olaylardan yola çıkarsak eğer bu işi çözümlendiremeyiz. Bu tip görüşlerde olan insanlar olabilir ama bu ülkede, ana dilde konuşma hakkı zaten insanlarda var. İnsanlar sokağa çıktığı zaman ana dilde konuşma hakkını şu anda kullanıyorlar. 12 Eylül Anayasası’nda bu kısıtlanmıştı, değişiklikle düzeltildi. Vatandaş böyle söylemiş diye ülkenin tamamını töhmet altında bırakmak doğru bir yaklaşım değil. Eğer böyle olayları münferide indirirsek o zaman, işte, birtakım parti yöneticilerinin terör örgütlerine sağladığı destekten dolayı bir parti örgütünü tamamen terör örgütü olarak açıklayamayız. Veya bölgede yaşanan birtakım sıkıntılardan, terör olaylarından dolayı o bölgede insanların tamamını terörist olarak değerlendiremeyiz. Biz nasıl bu şekilde değerlendiremezsek diğer konuşmacı arkadaşların da buna dikkat etmesi gerektiği kanaatindeyim. Buna Genel Kurulda da sıklıkla denk geliyoruz, burada da bence yine aynı hata yapılıyor. Türk, Kürt, Çerkez, Laz, Abaza...

Bakın değerli arkadaşlar, eğer biz milletvekiliysek ve Anayasa’ya sadakatle bağlılık yemini ettiysek Anayasa’nın 66’ncı maddesinde Türk tanımı belli. Ben hukukçu değilim ama ne deniliyor Anayasa’nın 66’ncı maddesinde: “Türk Devletine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkes Türktür.” Ha, illa da Kürt’le, Çerkez’le, Abaza’yla, Laz’la, Gürcü’yle birini karşılaştıracaksak o zaman bunu Türkmen’le karşılaştırabiliriz. Yoksa, Türk bir üst kimlik ve hepimizin kimliği; bunu inkâr ederek, yadısiyarak hiçbir yere varamayız ve işin içinden de çıkamayız.

Benim genelde söyleyeceklerim bunlar, çok fazla vaktinizi almak istemiyorum ama elimize geçtikten sonra taslağı incelediğim zaman benim de kafama takılan birtakım soru işaretleri var.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – İlgili maddelerde sorarsınız.

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Yok, direkt maddeler değil de geneli üzerinde.

Mesela, Sayın Can’a veya Özkaya’ya sormak istiyorum: Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılan, sonuçlanan kişiye neden verilmiyor mesela? Ne sakıncası var? Niye illa da mahkeme yoluyla gidip bunu alması gerekiyor insanların?

Jandarma Genel Komutanlığı neden bu soruşturmaları yapamıyor? İnsanların kafasında hâlâ soru işaretleri mi var? Ki biliyorsunuz, Jandarma Genel Komutanlığı uzun süredir İçişleri Bakanlığına bağlı bir birim olarak çalışıyor.

Burada, birinci derece yakınlardan terör örgütüyle irtibatlı ve iltisaklı olanların memuriyete girişinin engellenmesi var, 5'inci maddenin son fıkrasında zannederim. Mesela “sıhri hısımları” demiş yani sizin kızınız veya oğlunuz birisiyle evlenecek, dünür olacaksınız. İnsanların dünürleriyle ne kadar tanışıklığı olabilir, hele günümüz koşullarında? Hadi önceden, daha çok görücü usulüydü, bakabiliyordunuz. E, şimdi, geliyor oğlunuz “Baba, ben bu kızla evleneceğim.” diyor; tamam, dünürler tanışıyor. Dünürünüz sizi bir yemeğe davet ediyor, iki üç sefer yemeğe gidip geliyorsunuz ve dünürünüzün FETÖ'cü olduğu veya başka bir terör örgütüne mensup olduğu ortaya çıktığı zaman siz bu konuda töhmet altında kalacaksınız. Bunlara dikkat edilmesi gerekebilir veya mantıklı açıklaması varsa onu da duymak isteriz Sayın Can'dan, Sayın Özkaya'dan.

Kafama takılan diğer bir... Ama yine söylüyorum, burada benim kafamdaki çekincelerin haricinde, diğer vekillerin kafasındaki çekincelerin de giderilip acilen gelmesi gerekiyor çünkü Türkiye Cumhuriyeti devleti gibi bölgesinde çok sıkıntılar yaşayan, geçmiş dönemde de terörden olsun, darbelerden olsun çok sıkıntılar çekmiş bir ülkenin böyle bir yasa eksiğiyle hâlâ daha memuriyete insan alması veya memuriyete vatandaşlarını katması veya üst düzey memuriyette temsil edilmesi çok doğru bir yaklaşım değil diye düşünüyorum.

Bir de en çok kafama takılan şey şu: Bu bilgilerin silinmesine iki yıl deniliyor. Neden bu kadar beklenecek? Neden iki yıl? Niçin daha önce değil veya daha sonra değil? Bu bilgilerin silinmesi nasıl olacak? İşte, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 6'ncı maddesi zaten Anayasa'ya bağlı olarak yasa da tanımlamış, yemin etmesi gerekiyor; adaylığınız bittiği zaman devlet memuriyetine... Çok uzun, okumayacağım ama burada diyor: “Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyip, koruyup bunları geliştirmek için çalışacağıma; insan haklarına ve Anayasanın temel ilkelerine dayanan milli, demokratik, laik, bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilerek...” vesaire vesaire. İşte, 7'nci maddesinin ikinci fıkrasında yine birtakım şeyler var.

Toparlıyorum Başkanım, çok fazla zaman da almak istemiyorum.

Bir de bunları, bu kanun teklifindekileri geriye dönük uygulayacak mıyız? Yani “Kardeşi birinci derece değil.” dediniz, ben birinci derece biliyordum mesela, bugün öğrendim kardeşlerin birinci derece olmadığını ama siz de basından takip ediyorsunuz, toplantıları seyre diyorsunuz; hâlâ daha FETÖ'cülere maaşının bir kısmını verdiğini, yardımcı olduğunu söyleyen kişiler, üst düzey yöneticiler ne olacak, büyükelçi yapılanlar ne olacak? Ben şuna inanıyorum: Kötü bir kanun olabilir ama herkese adaletli uygularsanız sorun çıkmaz. Ama siz doğru kanunu insanlara farklı şekilde uygularsanız, o zaman, toplum nezdinde kamu vicdanını yaralarsınız diye düşünüyorum.

Bu saiklerle konuşmamı tamamlıyorum. Maddeler üzerinde de yine benim söyleyeceklerim var. Bu güvenlik soruşturmalarından en çok sıkıntı çekenlerden biriyim, siz de varsınızdır. Çünkü 15 Temmuz sürecinde ben il başkanlığı yaptım, çok sıkıntılı süreçlerdi gerçekten, hepimiz yaşadık, hepimiz gördük. Bunları dikkate alarak belki düzenleyebiliriz veya açıklama getirebiliriz veya yönetmelikle de düzenlenebilir bunlar, bilmiyorum ama benim söyleyeceklerim bunlar Sayın Başkanım.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Çok teşekkür ediyorum.

Maddelere geçmeden önce on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.20

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 16.36****BAŞKAN: Celalettin GÜVENÇ (Kahramanmaraş)****BAŞKAN VEKİLİ: Sermet ATAY (Gaziantep)****SÖZCÜ: Alev DEDEGİL (İstanbul)****KÂTİP: Müslüm YÜKSEL (Gaziantep)**

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Değerli arkadaşlarım 27’inci Dönem 6’ncı Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Yılmaz Bey, anladığım kadarıyla imza sahipleri adına bir söz istiyorsunuz?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Yok imza sahibi değil, imzam da var da, geneli üzerinde söz istemiştim ama zaman kısıtlılığı nedeniyle verememiştiniz.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Buyurun.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Ben çok detaylı değil de kısaca bir değerlendirme yapmak istiyorum.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Buyurun efendim.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekillerimiz, değerli Bakan Yardımcımız, değerli katılımcılar; tabii, öncelikle şunu ifade etmek gerekir: Bu kanun teklifi, ihtiva ettiği hususlar bakımından bir fişleme yasası değil, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının kanuni, yasal güvencelerini ihtiva eden bir kanun teklifi. Kamu görevine girişte görevin gerektirdiği genel ve özel niteliklere sahip olup olmadığının hem arşiv araştırması açısından hem de güvenlik soruşturması bakımından mevcut kayıtlardan ya da güvenlik soruşturması ise yerinden ve mevcut kayıtlardan araştırılması hususunu düzenleyen bir kanun teklifi.

Şimdi, öncelikle ülkemizde güvenlik soruşturması ilk kez yapılmıyor ya da arşiv araştırması bu kanunla beraber yapılmış olmayacak, evveliyatı var, yıllarca ülkemizde kamu görevine atanmada arşiv araştırması ve güvenlik soruşturması hep yapılageldi. Bunun dayanakları neydi? Ülkemizde güvenlik soruşturması, ilk temel kanun olan 20 Ekim 1994 tarihli 4045 sayılı Kanun’a dayanarak yapıliyordu. Bu Kanun, Doğruyol Partisi ve Sosyaldemokrat Halkçı Partinin iktidar olduğu bir dönemde çıkarılan 2 maddelik, yürürlük ve yürütme maddeleriyle beraber 4 maddelik bir kanunla, kamuya alımda güvenlik soruşturmaları yapılageldi. Tabii, 2000 yılında da bir yönetmelik çıkarıldı. 4045 sayılı Kanun’a dayanarak çıkarılan bu yönetmelik ki, aslında o kanunda olması gereken birçok husus yönetmelikte yer aldı ve o yönetmeliğe dayanarak 2000’den bu yana -18 maddelik o yönetmelikle- güvenlik soruşturmaları yapılageldi.

Bu husus, şu andaki kanun teklifi neden zaruret hâline geldi? “Güvenlik soruşturması yapılmış olmak” hükmü, 2016’da, kanun hükmünde kararnameyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’na girdikten sonra bu husus Anayasa Mahkemesine götürüldü ve Anayasa Mahkemesi de “‘Güvenlik soruşturması yapılmış olma’nın sınırlarını kanunla belirlemen gerekir.” dedi. Kanuna bakıyoruz; bu sınırlar, Anayasa Mahkemesinin kararının gerekçesinde belirtilen hususlar 4045 sayılı Kanun’da var mı? Maalesef yok. O zaman, ne yapmak gerekirdi? Yönetmelikle de düzenlenemez, mutlaka bir kod kanun, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının sınırlarını belirleyecek bir kanun çalışması yapılması gerekiyordu; bu, zaruret hâline geldi.

Ayrıca, kişisel verilerin korunmasına ilişkin hukuk da aslında ülkemizde yoktu. 2010 Anayasa değişikliğiyle kişisel verilerin korunmasına ilişkin hususlar Anayasa'mıza girdi ve Anayasa'mıza girdikten sonra da kanuni düzenlemelerin yapılması gerekiyordu, 2016'da da kişisel verilerin korunmasına ilişkin kanun çıkarıldı ve kişisel verileri güvenceye alan Anayasa hükümleri ve kanun hükümleri 6698 sayılı Kişisel Verileri Koruma Kanunu kişisel verileri güvenceye alan mevzuatımız olarak şu anda uygulanmaya devam ediyor.

Anayasa Mahkemesinin güvenlik soruşturması ve diğer kanunlarda güvenlik soruşturmasıyla ilgili davalarda incelediği hususlara baktığımız zaman “Kişisel verileri güvenceye almanız gerekir. Güvenlik soruşturmasının sınırlarını belirlemeniz gerekir ve idarenin takdir hakkını azaltarak kötüye kullanımların önüne geçmeniz gerekir.” dedi özetle ve gerekçede de 9 ana husus var, bu 9 ana hususun kanunla düzenlenmesi zarureti ortaya çıktı. Kanun teklifi sahibi arkadaşlarımız, Sayın Can da açıkladı, güvenlik soruşturmasının gerek mukayeseli hukukta gerek ülkemizdeki durumuyla ilgili çok tafsilatlı açıklamalar yaptı, ben buradan Sayın Can'a teşekkür ediyorum.

Şimdi, bizim bakmamız gereken husus şu: Anayasa Mahkemesi ne istiyordu da bu kanunda yok ya da bu kanun kişisel verileri güvenceye alıyor mu, kişi hak ve özgürlüklerini koruyor mu, idarenin takdir hakkını azaltıyor mu; bu hususlara bakmamız lazım. Bu kanun teklifinde eğer bu noktada bir eksiklik varsa tabii ki Komisyonumuz gündeme hâkim, bu noktada görüşler ifade ediliyor; hepinize teşekkür ediyoruz.

Şimdi, 9 ana husus var, isterseniz... “Şu yok mu, bu yok mu?” diyen arkadaşlarımız da oldu, onlara cevap niteliğinde değil ama mesela diyor ki: “Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının yapılmasına ve elde edilecek verilerin kullanılmasına ilişkin temel ilkeleri belirlemen lazım.” “Sadece ‘güvenlik soruşturması’nı kanunda yazmış olmak yetmez, bu temel ilkelerin ne olduğu belirle.” diyor. Kanun teklifinin 8’inci maddesinde bu hususlar açık açık belirlenmiş.

“Kimler hakkında yapılacak, bunu belirle.” diyor. Önceki uygulamada arşiv araştırması ile güvenlik soruşturması arasında bir ayrım yoktu, şimdi madde 3’te arşiv araştırmasının kimler bakımından yapılacağı ve güvenlik soruşturmasının kimler bakımından yapılacağı ayrı ayrı belirlenmiş. Bunlar yönetmelikte de önceki kanunda da olmadığı için ve kişi güvencesi açısından da önemli düzenlemeler. Stratejik görevlerde görev alacaklar güvenlik soruşturmasına tabi olacak, diğer kamu görevlerine atanacak olanlar da arşiv araştırmasına. Arşiv araştırması da sadece mevcut kayıtlarda ne varsa o, güvenlik soruşturmasında ise mevcut kayıtlara ilaveten yerinde araştırmanın dâhil olması söz konusu.

Araştırma konusu edilecek bilgi ve belgelerin neler olduğunu belirtmiyor Anayasa Mahkemesi. Şimdi, bakıyoruz, teklifte bu yer almış mı? Evet, ayrıntılı bir şekilde yer almış. Madde 4 ve 5’e baktığımızda arşiv araştırması neleri kapsar, güvenlik soruşturması neleri kapsar tek tek sayılmış.

“Bu bilgilerin ne şekilde kullanılacağını da belirt.” diyor, bunun kanuni dayanağını görmesi lazım herkesin. Dolayısıyla madde 7’de de bu bilgilerin, kişisel verilerin, istihbari bilgilerin ne şekilde kullanılacağı belirtilmiş.

Hangi merciler soruşturma ve araştırma yapacak, madde 6’da da açık açık sayılmış.

“Değerlendirme komisyonunun çerçevesini çiz.” diyor. “Uygulama usulünü yönetmeliğe bırakırsın ama kanuni güvencesini de ortaya koy.” diyor. Kanun da bunu -3 kişiden az olmamak şartıyla vesaire- 7’nci maddede belirtmiş.

Veri güvenliğiyle ilgili, verilerin saklanma ve silinme süreleriyle ilgili “Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’ndaki hususların, özellikle kişisel verilerin korunması anlamında bu verilerin saklanmasını ve silinmesini bir süreye bağla.” diyor ve o noktada da 10’uncu maddede süreler belirtilmiş.

“Kişisel verilerin korunmasına dair tedbirleri al.” Diyor; bu tedbirlerin de 9’uncu maddede alındığını görüyoruz.

Kişisel verilerin korunmasına aykırı davranan istihbarat görevlisi olabilir, değerlendirme komisyonu üyesi olabilir, kim bu veriyi ifşa ediyorsa bu noktada da cezai hükümleri getirmiş; madde 11’de de bu cezai hükümleri görmek mümkün.

Özetle şunu ifade etmek istiyorum: Bu teklif, hukuk güvenliği ilkesine, kişisel verilerin korunmasına dair hukuka ve idarenin takdir hakkını azaltan, idarenin bu hususta kötüye kullanımlarının önüne geçen ve Anayasa Mahkemesi kararlarında ve kararın gerekçesinde yer alan tüm hususları karşılayan ve bunun da ötesine geçerek aslında fişlemeleri de önleyen bir teklif.

Ben söz verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum.

Hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Ben çok teşekkür ediyorum.

Sayın Aydemir, “Cevap hakkı doğdu.” diye söylediniz ama Gergerlioğlu yok burada ama buyurun yani kayıtlara girsin diye.

Buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Evet, o da ben yokken zaten konuşmuş ya Başkanım.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Buyurun efendim, özet olarak.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

3.-Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir’in, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu’nun (2/2972) esas numaralı Kanun Teklifi’nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasında geçen bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Bütün hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Biz, görüştüğümüz kanunu Plan ve Bütçe Komisyonunda aralık ayı içerisinde burada, şu salonda görüştük. Tabii, o esnada, çok, böyle, dramatize edilmiş ifadeler söz konusu oldu; bunlardan birini de Gergerlioğlu serdetti. Ben de bunun üzerine karşı cevap olsun diye “Bu hakikatse ben kesinlikle yapılması gereken neyse onu yaparım.” dedim. Çünkü söylediği şey şuydu arkadaşlar -güvenlik soruşturması söz konusu, konuşuyoruz bunları- “Bir bankaya 100 lira yatırdığı için bir memur işinden edildi yani ihraç edildi.” Aynen ifade bu: “100 lira yatırdığı için.” Ve 100 lirayı da şu şekilde yatırmış: Güya, ablasının kirasını ödüyormuş gibi. “Böyle bir şey olmaz, mümkün değil kardeşim. Ver bakayım; kimdir bu, ben inceleyeyim.” dedim, aldım, sonra o arkadaşla irtibatlandım Değerli Başkanım, gördük ki FETÖ’nün önde gideni. Böyle bir şey olur mu? Yani bir bankaya kazara 100 lira yatıracaksın, ihraç edileceksin. İşte belgeleri burada, bende. Dolayısıyla, şimdi, benim olmadığım bir zeminde gene aynı şeyleri gelip burada söylemiş, duyunca... Keşke olsa, karşılıklı konuşsak, o arkadaştan aldığım...

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Siz dönüş yaptınız mı kendisine? İnceledikten sonra bu bilgileri verdiniz mi?

ZEYNEL ÖZEN (İstanbul) – İsmi de yanlış söylediniz, Mehmet Ruştı Tiryaki’ydi onu söyleyen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yok, değil.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Yok, yok, Gergerlioğlu söylemiş. Yani Gergerlioğlu diyor ki...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Tiryaki’yi nereden siz dediniz beyefendi, anlamadım ben. Şimdi mi, bugün mü konuşan Tiryaki’ydi?

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Yok, değil, Tiryaki değildi, Gergerlioğlu’ydu.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Burada aralık ayı içerisinde konuştuk, biliyorum. Sonrasında kendisine dönmedim, dönme gereği duymadım yani böyle bir şey yok çünkü.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Madem tespit ettin, dönsen iyiydi.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ben dönmedim yani...

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Başkanım, o 100 lira meselesi değil...

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Dönseniz söylemezdi bir daha, en azından aklı netleşirdi.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bir saniye, dönmedim değil. Hayır, bir saniye, bir saniye arkadaşlar, üstünden zaman geçti tabii.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Böyle binlerce örnek var, siz neden bahsediyorsunuz?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şöyle oldu arkadaşlar: Ayaküstü, Genel Kurulda “Ben gördüm, sizin söylediğiniz gibi değil.” dedim. Bir dakikalık söz alma esnasında geldi, karşıdaydı, aynen böyle söyledim ama böyle tafsilatıyla belgeleri filan söylemedim kendisine.

Belgeyi kim verdi Değerli Başkanım? Belgeyi de o ilgili arkadaş verdi, ismini açmıyorum ben burada, kendisi gönderdi, mahkeme kayıtlarını gönderdi, kayıtlardaki belgeleri aktardı bana; ben de onun üzerine mevzunun 100 lira olmadığını... Arkadaşlar, bir defa, şunu çok net bir şekilde söyleyeyim: 100 lira bankaya yatırmış, kazara yatırmış, ablasının kirasını ödemek için yatırmış, bu sebepten dolayı ihraç edilmiş; yok böyle bir şey kardeşim, yok, bunu söylüyorum ben.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sen mahkeme misin?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Belgeleri burada yani güvenlik soruşturması yapılmasına gerekçe olarak bunlar, burada söylenmemeli, serdedilmemeli, ifade edilmemeli, bunu söylüyorum ben.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ama binlerce örnek var böyle. İstisnalar kaideyi bozmaz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Güvenlik soruşturması... O gün ben burada söylemiştim, bugün de söz almışken bir milletvekili olarak söylüyorum: Devletin kendini koruması, devletin korunaklı bir hâle gelmesi, terörist yapıların sirayet etmesine mâni olması en tabii hakkıdır.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – O, sizin hayaliniz.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Vatandaşı kim koruyacak?

Sayın Aydemir, bu yeni mi aklınıza geldi Allah aşkına?

Birçok FETÖ’cüyü yerleştirdiniz.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Arkadaşlar...

Sayın Aydemir, çok teşekkür ediyorum efendim, kayıtlara girdi.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.-Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can ve 64 Milletvekilinin; Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu Teklifi (2/2972) (Devam)

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Sayın Can, Sayın Ersoy, size söz hakkı verecektim, arzu ediyor musunuz? Konuşalım mı, yeri gelince mi konuşursunuz?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Kısa kısa bir şeyler söyleyeceğim.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Buyurun Sayın Can.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle bütün milletvekili arkadaşlara -grup ayrımı yapmaksızın- teşekkür ediyorum. Her arkadaşımızın beyanı bizim için değerlidir, kutsaldır. Genel itibarıyla arkadaşlarımızın değerlendirmelerinde, genel siyaset üzerinde, temel hak ve hürriyetleri açısından, güvenlik açısından değerlendirmeler yapıldı. Somut, müşahhas bir şekilde kanunla ilgili az değerlendirme yapıldı. Bu kanunla ilgili değerlendirmelere de değerli Adalet Komisyonu Başkan Vekilimiz Yılmaz Tunç demin çok güzel cevaplar verdi. Ben teferruata fazla girmeyeceğim, kısaca şunu demek istiyorum: Sayın Öztunç’un maddelerle ilgili değerlendirmesi olduğu somut, müşahhas; kendisine de teşekkür ediyorum, çalışmış. Şimdi, burada sıhri ve kan hısımlığıyla ilgili değerlendirme yapmak isterim. Medeni Kanun’da düzenlenmiştir sıhri hısımlık ve kan hısımlığı. Kan hısımlığı, akraba hısımlığı. Birinci derecede, usul fûru dediğimiz anne, baba, çocuk. Evlilikten meydana gelen sıhri, yapay hısımlık diye tabir ettiğimiz olay ise kaynana, kayınbaba. İkinci derece kardeş, kayınbirader. Üçüncü derece amca, dayı, hala, teyze, yeğenler. Bu konuya bir açıklık getirmek istedim.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Yani sıhri hısımlıkta birinci derece sadece kayınvalide ile kayınpeder var, öyle mi Medeni Kanun’a göre?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Evet, sıhri o. Tabii, tabii.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Kan hısımlığında ise ana, baba ve fûru dediğimiz çocuklar var.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Başkanım, şu denilebilir ki “Kardeş yakındır.”

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Ama “Yok.” diyorsunuz.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – İkinci derecede, kayınbirader de ikinci derecede. Ha, şu denilebilir: “Efendim, kardeşin girmedığı bir yerde kaynana, kayınbaba girer mi?” Bu, tartışılır. Bu, komisyonun takdirinde.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Bunu Genel Kurulda da tartışırız.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Oğlu?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ramazan Bey, neye göre belirlediniz? Kriter ne?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Bunu biz belirlemiyoruz, Medeni Kanun bu.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Ramazan Bey, oğlu birinci derece, değil mi?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Tabii, tabii çocuk.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – O zaman, Menderes’in oğlu örneği, doğru örnektir.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Doğru, ona bir şey demedim.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Neye itiraz ettiniz?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, hocamız temel hak ve hürriyetler konusunda gerçekten Türkiye’deki sayılı hocalardan biri, teşekkür ediyoruz. Derslerinde olmadık ama kitaplarından yararlandık fakat hocamız temel hak ve hürriyetler bazında sadece olaya temel hak ve hürriyetler

açısından bakıyor. Anayasa 13, 20, 70... Gayet güzel, güzel de anlattı fakat güvenlik boyutuna hiç girmedir. Temel hak ve hürriyetlerde Anayasa Mahkemesinin kararları var. Anayasa Mahkemesi iptal kararı vermiş, bu iptal kararına hepimiz “Tamam.” diyoruz. Peki iptal kararına “Tamam.” diyorsak...

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Ramazan Bey, Anayasa Mahkemesinden önce böyle bir durum var mıydı?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – ... Anayasa Mahkemesi temel hak ve hürriyetleri kısıtlama noktasında iptal kararı verdiğine göre şunu diyelim: Anayasa Mahkemesinin iptal kararı doğru mu? Doğru. Biz de bu kanunda iptal kararını karşılıyoruz işte. Karşılamadığımız noktalar varsa “Anayasa Mahkemesi iptal etmiş ama siz burada şöyle bir hüküm getirerek Anayasa Mahkemesinin iptal kararını karşılamıyorsunuz.” deyin, onu değerlendirelim.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – OHAL’den önce böyle bir sorun var mıydı Ramazan Bey?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Diğer taraftan, arkadaşlar, 15 Temmuz gecesi ben Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulundaydım, kafamıza bombalar yağdı. Bunu yağdıranlar kim? Kamu görevlisi bunlar.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sizin arkadaşlarınız.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Başkanım, sen gelmeden biz oradaydık.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – 15 Temmuzdan sonra bile Rus diplomat, büyükelçi öldürüldü arkadaşlar. Bu arkadaşla ilgili güvenlik soruşturması yapılmasın mı?

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Zaten vardı o.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Teşekkür ediyorum, toparlar mısınız?

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) – Güvenlik soruşturması yapmış, almışsınız işte.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Evet, Başkanım, bir de burada Ümit Bey’in bir sorusu olmuştur, onu cevaplayacağım. “İki yıllık süre.” dedi, zaten amaç hasıl olduktan sonra silinmesi gerekiyor, her hâlükârda iki yıl; o, son sınırdır.

Arz ederim, saygılar sunarım.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Ersoy...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Saat on birden beri değerli milletvekillerimizi dinledim. Çok güzel katkılar aldık gerçekten, herkes yapıcı katkılarda bulunmaya çalıştı. Ben de bu anlamda kanunun özü itibarıyla uygulama sorumluluğunda olan Bakanlık olarak sadece bir iki hususa açıklık getirmek istiyorum.

Bu kanunla, aslında, bugüne kadar güvenlik soruşturması dediğimiz uygulamayla esas itibarıyla sayın vekillerimizin iddia ettiği, ortaya çıkan mağduriyetlerin giderilmesi temel alınmış yani artık milyonlarca insan bu ülkede güvenlik soruşturmasına konu olmayacak. Genellikle değerlendirmeler bunun üzerinden yapıldığı için şey yapıyorum. Esas itibarıyla, devlet memurluğuna girişte arşiv araştırması yapılacak. Arşiv araştırması da sadece ve sadece yetkili makamların verdiği kararlarla sınırlıdır. Bu, mahkemenin verdiği mahkûmiyet kararı olabilir, hak kısıtlılığı kararı olabilir, memuriyetten muaf tutma kararları gibi kararlar olabilir ama hepsi karar. Sadece ve sadece “affa uğramış olsalar bile” kısımları falan da dikkate alınmayacak. Affedilen her türlü karar da arşiv kayıtlarından çıkmış olacak. Esas itibarıyla, güvenlik soruşturması dediğimiz, çok eleştirilen husus, sadece ve sadece güvenlik görevlileri ve Cumhurbaşkanınca ataması yapılacak yüksek yöneticiler için geçerli. Şimdi, bir devletin

yüksek yöneticileri ve güvenlik görevlileri için de güvenlik soruşturması dediğimiz bir uygulamayı yani arşiv araştırmasının daha genişletilmiş şeklini yapıp bu konuda bilgi sahibi olmasından daha doğal bir şey olamaz. Verilen örneklerin tamamı... Aslında bu düzenleme, eğer bir mağduriyet varsa hepsini ortadan kaldıracak çok somut değerlendirmelerle ortaya konulmuş bir düzenleme; o anlamda bu kaygıların çok yerinde olmadığını... Bundan sonraki uygulamalarda -yine ayrıca değerlendirme komisyonu diye bir komisyon getirilmiş- biz güvenlik soruşturması taleplerine cevap verecek Bakanlık olarak hiç kimse hakkında “Bu, memur olur; bu, yönetici olur; bu, polis olur; bu, asker olur.” gibi bir rapor vermeyeceğiz. Biz elimizdeki arşiv araştırması ve güvenlik soruşturmasına dayanak olacak bilgileri bizden bu bilgiyi isteyen yetkili makama vereceğiz, onların yönetmeliğe göre oluşturacakları komisyonlar tarafından değerlendirilecek bu. Bunun için de güvenliğin herhangi bir şekilde keyfine, takdirine bırakılmış bir uygulama da olmayacak.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Bu komisyon hangi belgeye dayanacak Sayın Bakanım?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Hayır, hayır. Komisyon yönetmelikle 3 kişiden aşağı olmamak üzere belirlenecek ya, onu kastediyorum, en az 3 kişi olacak. Bu komisyon değerlendirme yapacak. Esas itibarıyla, burada güvenlik soruşturmasının hiç yapılmaması gerektiği gibi bir gerçeği ortaya yatıracak olursak o zaman sanki hiçbirimiz bu ülkede yaşamıyoruz, bu sorunları birlikte yaşamadık gibi bir sonuca varırız.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Zaten varamadık.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Bu ülkenin üst yöneticilerine bari, polisine, askerine bari bu güvenlik soruşturmasını yapalım.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Sayın Bakanım 80 öncesi herkese yapılıyor, o günden beri yapılıyor.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Sayın Vekilim, sizin söylediğiniz de geleceğim. Ben de tam onu söylüyorum, bunları eleştire eleştire geldik. Anayasa Mahkemesi bir karar verdi, Anayasa Mahkemesinin verdiği bu kararı karşılamak üzere çok ciddi bir çalışmayla bir teklif yapılmış. Bu sizin dediklerinizin hiçbirinin olmayacağı bir düzenleme ilk defa geliyor. Şimdi, Behiç ağabey bir şey söyledi: “Ya, bunu üst yöneticilere yapalım da polis olmak için emek vermiş bir çocuğu mazur görelim.” Değerli arkadaşlar, şunu hiçbir zaman unutmayalım: Dünyanın en alçak, en sinsî, en kriptö ve en kalles bir örgütüne karşı -henüz 3’üncü yılındayız- Türkiye Cumhuriyeti devletini koruma ve var etme mücadelesi verdik. Hâlen bu mücadelemiz devam ediyor ve hâlen yeni yeni bilgilere, yeni yeni belgelere ulaşıyoruz. Şimdi, bir sınavın şifrelerini yeni çözdük; 1.000 kişi sınava girmiş, 980 komiser adayı yanlış soruya doğru cevap vermiş.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ama siz yargılamamışsınız o zaman kişileri.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Yanlış soruya doğru cevap vermiş. Şimdi, hiçbir şey olmamış gibi bu insanları komiserliğine devam mı ettirelim? Soruları son on yıldır...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Vaktizamanında yargılatmamıştınız.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Efendim, ben siyasetçi değilim burada, bir kamu görevlisi olarak elimdeki bilgilerle cevap vermeye çalışıyorum, siyasetçi kimliğimle konuşsam elbette ki karşılıklı konuşabiliriz ama benim görevim, pozisyonum ve nezaketim karşılıklı konuşmaya müsaade etmez, sadece bazı bilgileri vermeye çalışıyorum.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Toparlayın ama Sayın Ersoy.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Toparlıyorum efendim.

Şimdi, evlerde toplanıp soruları verdikleri ve ondan sonra polis yaptıkları çocuklara elbette ki -bugün bu bilgilere ulaştıysak- bunun hesabını sormamız lazım çünkü onlar girdiği için yüzlerce, binlerce çocuk bu sınavlarda başarısız gösterildiler. Bu mücadeleyi sizlerin de katkısıyla Türkiye Cumhuriyeti'nin bundan sonraki huzuru, güvenliği ve bekası ve bir daha bu tür sorunlarla karşılaşmaması için sizlerin de desteğiyle başarıyla yürütebileceğimize inanıyorum ve katkılarınız için de bütün milletvekillerimize canıgönülden teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Ben çok teşekkür ediyorum.

Usul olarak bir şeyi arz edeyim heyete: Mehmet Ersoy'a, Sayın Ramazan Can'a, Yılmaz Bey'e -on birden beri buradaldı- getirilen eleştirilere cevap vermek üzere söz vermiştik, onu tamamladık.

Maddelere geçmiştik. Hepinizin talebini karşılayacağım.

1'inci maddeyi okutuyorum:

GÜVENLİK SORUŞTURMASI VE ARŞİV ARAŞTIRMASI KANUNU TEKLİFİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanun, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının yapılmasına ve elde edilecek verilerin kullanılmasına ilişkin temel ilkeleri, kimler hakkında yapılacağını, araştırma konusu edilecek bilgi ve belgelerin neler olduğunu, bu bilgilerin ne şekilde kullanılacağını, hangi mercilerin soruşturma ve araştırma yapacağını, değerlendirme komisyonunu, veri güvenliği ile verilerin saklanma ve silinme sürelerini düzenlemektedir.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ– Evet, şimdi maddeyle ilgili söz isteyenlerin taleplerini karşılıyorum.

Zeynel Bey buyurun.

ZEYNEL ÖZEN (İstanbul) – “Bu Kanun, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının yapılmasına ve elde edilecek verilerin kullanılmasına ilişkin temel ilkeleri, kimler hakkında yapılacağını, araştırma konusu edilecek bilgi ve belgelerin neler olduğunu, bu bilgilerin ne şekilde kullanılacağını, hangi mercilerin soruşturma ve araştırma yapacağını, değerlendirme komisyonunu, veri güvenliği ile verilerin saklanma ve silinme sürelerini düzenlemektedir.”

Anayasa Mahkemesi 26/10/1994 tarihli 4045 sayılı Güvenlik Soruşturması, Bazı Nedenlerle Görevlerine Son Verilen Kamu Personeli İle Kamu Görevine Alınmayanların Haklarının Geri Verilmesine ve 1402 Numaralı Sıkıyönetim Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun'un 1'inci maddesine eklenen, güvenlik soruşturması yapan görevlilerin tüm kayıtlara ulaşmasına imkân veren ikinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline 19/2/2020 tarihinde oy birliğiyle karar vermiştir. Fakat AKP iktidarı Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği bu hukuksuzluğu farklı şekillerde yeniden uygulamaya geçirmek istemektedir. Bu anlamda biz reddediyoruz. Bu maddeyi reddediyoruz.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Peki, teşekkür ediyorum.

Hasan Hocam, buyurun.

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – İzninizle, arkadaşımızın eleştirel yaklaşımına birkaç cümle söyleyeyim, sonra buraya geçiyorum.

Şimdi, Kâbe’de Kürtçe konuşulmasına “Bu kutsal topraklarda bari bu dili kullanmayın.” denildiğinde arkadaş diyor ki “Münferit bir olay.” Keşke, keşke, keşke münferit olsaydı. Şimdi, Islahat Planı’nı öneriyorum arkadaş gitsin okusun, Islahat Planı’nda 1925-26’larda -o dönemlerde çıkarılıyor- diyor ki: Belediyelerde, sokaklarda, okullarda, çarşıda, köyde herhangi bir yerde Kürtçe konuşmak yasaktır; bir. Konuşursa önce para cezası, ikinci seferde mahkemeye verilir ve hükmi ceza.

Şimdi, değerli arkadaşım, ben atlası inceledim, resmî, Millî Eğitim Bakanlığının atlası.

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Bu olay 1925’te mi olmuş, hacda, Sayın Vekilim.

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – Islahat Planı’nı okursanız görürsünüz, Şark Islahat Planı’nı okumanızı diliyorum.

Şimdi, Doğu raporlarında -bir sürü rapor yazıldı biliyorsunuz o dönemlerde- diyor ki: “Sürgün edilen Kürtler, 3 aileden fazla yan yana gelirlerse Kürtçe konuşurlar bu dil yok olmaz; Elâzığ, Dersim Ermenilerin göçünden sonra eğer Kürtleşirse Kürdistan kurulur.” Şimdi, onlarca raporu ben size sunabilirim.

Bir de değerli arkadaşım, “kart kurt” hikâyesini hepimiz bilirsiniz. Bütün bu acılardan sonra en son denildi ki “Ya, kardeşim, vallahi, hakikaten biz yanlış yapıyoruz. Bunlar sadece kar üzerinde yürüdükleri için değil, herhâlde Kürttürler.”

Şimdi, Anayasa’da... Millî Eğitim atlasına gidin bakın, 146 ülkenin bayraklarını koymuş. Ben tek tek inceledim, 146 devletin 43 tanesi tek dilliydi, bunların da Irak hariç -diğer hepsi Arap ülkeleri- diğer yarısında kalanlardan biri Türkiye’dir. Dünyanın hiçbir yerinde dillerin eğitime kapatılması, gelişiminin önlenmesi diye bir şey yoktur ama Kürtçe müzik yapıldı diye, Kürtçe konuştu diye neler, neler, neler olmadı. İnsanlar gidiyorlardı, cezaevlerinde çocuklarıyla göz göze geliyorlardı; ana, hiçbir şey söylemeden geri dönüyordu. Bunu Meclislerde çok konuştuk, herkes biliyor.

Şimdi, onun için “Yani, şurada münferitti. Yok, burası yanlış anlaşıldı.” meselesi değil ki. Anayasa’nın bilmem kaçınıcı maddesi -bu yeni Anayasa’da 42’nci madde yanılmıyorsa, maddenin sayısı çok önemli değil- “Türkçe’nin dışında hiçbir dille eğitim yapılamaz.” diyor, değil mi?

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Doğru.

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – Doğru, size göre doğru ama bize göre bir cinayettir.

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Size göre öyle olabilir.

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – Şimdi, doğru ayrı bir şeydir, herkesin doğrusu kendisine göre dünyaya bir bak bakayım. Ben niye örnek verdim Avrupalıları? Otuz yıl, kırk yıl, elli yıl, yüz yıl...

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Konumuz o değil ki, konumuz güvenlik soruşturması.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Sayın Ümit Bey...

Daha fazla konuşursak ilerleyemeyeceğiz, toparlayalım lütfen

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – Şimdi, olay oraya gelecek. Oraya geleceğiz.

Şimdi, işin siyasi ve sosyolojik boyutunu ekarte ederek, teknik, işte “Şu madde şunu söylemiş.” “Bu madde böyle olursa...” Şimdi, arkadaşımız iki saattir hısımlardan bahsediyor. Ya, arkadaşım, dünyanın hiçbir hukukunda eğer kanun devletiyse -eğer değilse, eğer diktatöryal bir anlayış, ırkçı, milliyetçi bir anlayış yoksa- kardeşi ya da kayınbabası bilmem kimi suç işledi diye kendisi suçlu görülmez. Yani böyle bir mantık olabilir mi? Şimdi, diyelim ki birisi sizin deyiminizle “terörist” çıktı. Öbürü Meclistedir, öbürü bilmem Millî Eğitim müdürüdür ya da Emniyet amiridir, ne yapacaksınız? Şimdi, böyle olmaz işte.

Değerli arkadaşlar, ben sosyolojik, tarihsel meseleye onun için girdim. Yani mantık şu: Biz kendi zihniyetimizi değiştirmezsek, Anayasa'yı demokratikleştirmezsek, özgürleştirmezsek kendi farklılıklarımızı bahçenin farklı çiçekleri olarak görmezsek şu çıkarmak istediğiniz kanun, herhangi bir kesimin başına her zaman bela olur ve Türkiye tarihi bununla doludur. Bugün AKP iktidardır; MHP'yle, Ergenekon'la, şurayla burayla... Yarın bir başka iktidar gelir bunları kullanmaya başlar, bu sefer sizler sıraya girersiniz suçlu olarak. Nasıl ki FETÖ... Yani ben şimdi niye 93 örneğini verdim? FETÖ'nün kuruluşu 80'lerden itibaren ve Amerikan ajanları örgütlediler. Kime karşı? Sola karşı. Ama öyle bir gün geldi ki... Siz beraber, kol kolaydınız, şimdi "Biz bilmiyorduk, şöyleydi, sakladılar, gizlediler..." bunların hepsi hikâye. Ben niye biliyorum, siz niye bilmiyorsunuz? Bu hikâyeleri birbirimize anlatmayalım. Ama gün geldi iktidar çatışması başladı, terörist oldu; şimdi yargılanıyorlar, işte "tehlike" diyoruz. Yarın, Allah korusun, bu zihniyetlerimiz demokratik olmadığı müddetçe bir başka grup günün birinde sizin için aynı söyler sizin bize söylediğiniz gibi. HDP'yi ne yapıyorsunuz? "Şunu kınamadığı için teröristtir." diyorsunuz, "Terör yanlısıdır." diyorsunuz, 6 milyon oy almış. Böyle olur mu yani şimdi? Mantık, mantık, kanun meselesi değil.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Toparlayalım Sayın Özgüneş.

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – Şunu söylüyorum: Bu hazırlanan maddeler, güvenlik soruşturması, arşiv araştırması tehlikelerle dolu, her an her insanı suçlu gösterebilir. Bakın, yeğenimden bahsedeyim: Benim dayımın oğlu motor mühendisliğini bitirmiş, bir uçak şirketinde göreve de başlıyor, sonra diyorlar ki: "Senin araştırmanı yapacaklar güvenlik güçleri." Sonunda çıkardılar çocuğu, dediler ki: "Sen öğrenciyken bir protesto eylemine katılmışsın." Bakın, ne bir yeri yakmış ne kimseyi öldürmüş, ne bıçak var ne silah var; öğrenciyken herhangi bir yürüyüşte bir slogan atmış ve görev vermediler. Bunun gibi milyonlar var milyonlar.

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – FETÖ'cüler de zamanında öyleydi işte.

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – Aynen, sizin lideriniz ne dedi? "12 Eylülde bizim zihniyetimiz iktidardı ama biz içerdeydik." Evren bunun için şunu söyledi, dedi ki: "Haklılığımızı ortaya koyabilmek için 'Biraz solculardan alın, biraz da sağcılardan alın.' dedim."

ZEYNEL ÖZEN (İstanbul) – Komünizme karşı mücadeleyi ilk kuran adam da Fetullah Gülen'dir, biliyor musun?

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Mahmut Bey, buyurun.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, şimdi, ben bu kanunun hazırlayıcılarını dinlediğimde temel olarak bir şey söylüyorlar, deniliyor ki: "Anayasa Mahkemesi bir iptal kararı verdi, dolayısıyla burada bir boşluk oluştu." Şimdi, bu söylenince sanki daha önceden beri sürekli böyle bir güvenlik soruşturması yapılmıyormuş da Anayasa Mahkemesi bunu durdurmuş. Şimdi, mevcut durum neydi, Sayın Başkan, bunu bilmek gerekiyor çünkü yoksa bir algı yaratarak yürüyoruz.

Bakın, güvenlik soruşturması ve kamu görevinde atamada mevcut durum şuydu: 1994 yılında çıkarılan 4045 sayılı Kanun'la Silahlı Kuvvetler, Emniyet, MİT Teşkilatında, ceza ve infaz kurumlarında görev yapacaklar ile devletin iç ve dış güvenliği yönünde gizlilik dereceli bilgilerin olduğu kamu görevlileri yönünden güvenlik soruşturması yapılması düzenlenmişti zaten. Diğer kamu görevlileri yönündeyse 657 sayılı Kanun'un devlet memurluğuna atanmada aranacak genel şartlarını düzenleyen 48'inci maddesinde yüz kıırtıcı veya/ya da devlet aleyhine suçlardan ceza alanlar ile bir yıl ve üzerinde hapis cezası alanların kamu görevine atanmayacağı düzenlenmişti. Genel olarak kamu görevine atanmanın koşulu olarak 2016 yılında yani darbe girişiminden sonra arşiv araştırması

ya da güvenlik soruşturması yapılması yönünde bir düzenleme yapılmış. Şimdi, ilk defa OHAL döneminde 676 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle 657 sayılı Kanun'un 48'inci maddesine eklenen cümleyle güvenlik soruşturması istisnasız bütün kamu görevlileri için uygulanmış. Şimdi, ben Bakan Yardımcısını dinleyince sanki bu da yokmuş gibi davranıyor ama biz biliyoruz ki herkes için bu güvenlik soruşturması yapılıyor.

Bir diğeri, sanki darbenin nedeni güvenlik soruşturması yapılmamasıymış gibi sunuluyor. Bu da doğru değil Sayın Başkan, tam tersi. Ben birinci bölümde konuşmamda şunu söylemiştim: Bakın, geçmişte öyle bir hava estirildi ki bunların kamuya girmesi özendirildi, hatta ön şart hâline getirildi. Bürokraside, akademide, ticarete, siyasette yükselmesinin yolu burası olarak gösterildi. Şimdi, örneğin sınavlarda yapılan birtakım hilelerden bahsediyorsunuz, bunların hepsi sizin atadığınız yöneticiler döneminde yapıldı. Şimdi, dolayısıyla o zaman burada sorumluluk sadece "Güvenlik soruşturması yoktu."ya bağlanarak işin içinden kurtulmaya çalışmak aslında yapılacak olanın gizlenmesidir. Burada şu çok açık: AKP iktidarı şu anda bir beka meselesi yaşıyor, tüm sıkışan iktidarlar, dikkat edin, güvenlikçi politikalara başvururlar Sayın Başkan. Şu anda AKP de güvenlikçi politikaları ha bire toplumun üzerine boca ediyor. Şimdi, birbirimizi kandırmayalım. Yok efendim, Anayasa Mahkemesinin kararından sonra boşluk oluşmuş. Hayır, böyle değildi, zaten böyle bir durum yoktu. Bu, OHAL'le geldi. Dolayısıyla, şimdi siz OHAL pozisyonunu, OHAL şartlarını kanunlaştırmak istiyorsunuz, bunu lütfen kabul edin, bu kadar basit.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Gergerlioğlu...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, benim biraz evvel anlattığım anekdotla ilgili Sayın İbrahim Aydemir bir açıklama yapmış. Ben burada yoktum, talihsizlik fakat İbrahim Bey'le biraz evvel telefonda konuştuk, sizi bilgilendireyim ve hani daha geniş açıklama yapayım. Aslında, bakın, bu tartışmanın açılması var ya, şu güvenlik soruşturması meselesinde anlatmaya çalıştığımız şeyi netleştiren bir olay, bir fırsat hepimiz için. Bakın, ben size arzu ederseniz hem mahkeme karar belgesini göndereyim hem de OHAL Komisyonu belgesini göndereyim.

OHAL Komisyonu belgesinde bu kişinin Bank Asyaya 100 lira yatırdığı için ihraç edildiği ve bunun da doğru olduğu yazıyor. İkinci mahkeme kararındaki bulgular ise daha vahim. İşte, Güvenlik Soruşturması Yasası'nın niye böyle genele şamil edilmemesi gerektiğini bize öğretiyor. Şimdi, bu kişinin mahkeme kararında şu yazıyor: "Bank Asyaya şu dönemde 100 lira para yatırmış, artı, 22 tane FETÖ soruşturması geçirmiş insanla telefon görüşmesi olmuş, artı, arabasının arkasına 'Haram lokma yemedim.' diye bir yazı asmış. Bütün bunlar toparlandığında kişinin FETÖ terör örgütü mensubu olduğu ve iki yıl bir ay cezalandırılmasına hükmolunmuştur." Size göndereyim. Şimdi, arkadaşlar, hukuk olmazsa böyle oluyor işte. Bakın, ya, ben sorarım şimdi AK PARTİ'li arkadaşlara: Sizin HTS kayıtlarını incelemeye kalksak binlerce böyle telefon konuşmasını görürüz yani yerine göre belki iktidarı bir dönem eleştirmişsinizdir. Sayın Soylu bir zamanlar çok şiddetli eleştiriyordu, şimdi İçişleri Bakanı. Hani böyle dünya dönüyor işte, bir kişinin bir eleştirisiyle, birileriyle 22 defa telefon konuşma kaydının olmasıyla, Bank Asyaya 100 lira yatırmasıyla bu kişiye "FETÖ'cü" diyorsanız Allah'tan korkmak lazım.

Bakın, bu şekilde bir kanaatin oluşmasıyla yüz binlerce kişi mağdur edildi. Zaten yol bundan dolayı yanlış. Yarın öbür gün de bunun benzeri şeyler olacak, ben o yüzden uyarıyorum. İbrahim Bey’le biraz evvel görüştük, kendisine de söyledim: Bakın, OHAL Komisyonu belgesine yeterli bakmamışsınız herhâlde. “Tamam, ben sadece mahkeme belgesine baktım, OHAL Komisyonu belgesine de bakacağım.” dedi ama bu mahkeme kararının keyfiligi ve fevrliligi yüzünden insanlar mahkûm ediliyor. Bakın, bu çocuk şu anda KHK’li diye belki eşi ve çocukları da damgalanmış durumda, onlar da ihraç ediliyor ve bir işe giremeyecek. Yanlış, başka nasıl yanlışları doğurmuş veyahut da düşen mahkemeler de böyle oluyor. Bakın, 2012’de diyelim ki KCK davasından mahkeme düşmüş yani sonuç yok ortada ve bu, insanın güvenlik soruşturmasında olumsuz bir not oluyor, şu anda da aynısı olacak. Yani bitmiş mahkemeler, soruşturmalar aynı şekilde insanların damgalanmasına neden olacak. Ben arzu edenler varsa Fatih Aygan’ın hem mahkeme kararını hem OHAL Komisyonu kararını göndereyim, bir tetkik edin, elinizi vicdanınıza koyun ve yapılan binlerce yanlışın anlayın arkadaşlar, gerçekten çok büyük yanlışlıklar yapıldığını görürsünüz, ne kadar keyfi kararlar. Bir insanın bir bankaya para yatırması nasıl bir suç olabilir yani bunu anlamak mümkün değil ama işte, bunun gibi deliller birleştiriliyor ve sonrasında “Sen FETÖ’cüsün.” denilerek bir damga vurulmuş. Bu insan, şu anda Yargıtay onamak üzere, onarsa da boş yere hem işinden atılmış hem de ceza yiyip yatacak. Kahramanmaraş’ta bir mühendisti, şu anda iş bulamadı, Çanakkale Köprüsü’nde iş güvenliği uzmanlığı yapıyor ve ailesinden ayrı zor bir hayat yaşıyor. Adamın mühendis olarak iş bulma imkânı yok artık ve iş güvenliği uzmanlığı da olmasaydı aç kalacaktı. Bakın, insanları neye mahkûm etmişsiniz. Yarın öbür gün böyle şeyler olacak, devam edecek. Yani bu kadar keyfi bir şekilde kararlar doğru değil, bunu tüm ülkedeki insanlar da biliyor. Bu tür nedenlerden dolayı insanları böyle damgalayıp toplumun dışına atmak, mahkûm etmek doğru bir şey değil. Ben istirham ederim, gerçekten bu mahkeme kararlarını hepinize de vermek isterim; lütfen okuyun, elinizi vicdanınıza koyun ve kararınızı verin. Yani olacak işler değil ya, benim aklım duruyor. İnsan bir erkek kardeşine borcunu ödemek için 100 lira bankaya yatırırdıktan sonra başına bu kadar, pişmiş tavuğun başına gelmeyen işler geliyorsa gerçekten çok üzücü bir durumdur.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Ben çok teşekkür ediyorum.

Buyurun Ünal Bey.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sözlerime başlamadan önce bütün hazıruna en içten saygılarımı sunuyorum. Teklifte kamu görevine ilk ve yeniden atama işlemleri için -belli görevliler dışında- bütün kamu görevlilerine atama ve arşiv araştırması, belli görevler ve işler yönünden güvenlik soruşturması yapılması ve bu işlemle ilgili usul ve esaslara yer verilmiştir. Kamu görevine ilk defa veya yeniden atanacak bütün kamu görevlilerinde yapılacak atamadan önce arşiv araştırması yapılmaktadır. Getirilen düzenleme, kişilerin çalışma hakkı, kamu görevine girme hakkı; kendi kişiliğini, sosyal varlığını, onurunu koruma hakkına ve özel hayatına olumsuz etki edecek nitelikte bir düzenlemedir. Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuruda verdiği ihlal kararında atıfta bulunulduğu üzere, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarında da devletlerin millî güvenlik gerekçesiyle temel hakları sınırlandıran bu tür müdahalelerin hukuka uygun olabilmesi için her şeyden önce hukuki güvenlik hakkını güvence altına alan bir kanunla yapılması gerekmektedir. Yine, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 8/2 maddesinde çizilen çerçeveye uygun olarak demokratik bir toplumda gerekli olması ve getirilen düzenlemenin amacını gerçekleştirmeye elverişli ve ölçülü olması unsurlarının da birlikte bulunması gerekmektedir ancak 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun kamu görevine girmede aradığı şartların neden yetersiz olduğu ve bütün kamu görevlileri için bu düzenlemenin neden gerekli olduğu ortaya konulmamıştır. Demokratik bir

toplumda olan gereklilik unsurunu da bu sebeple taşımamaktadır. Kayıtlardan toplanan bilgiler ve komisyon değerlendirmelerinin ilgililere bildirilmesi ve gerektiğinde itiraz etme haklarına ilişkin bir düzenleme yapılmamıştır. Bilindiği üzere, arama ve yakalama kararları kişi özgürlüğünü sınırlandırıcı işlemlerdir. Ceza Muhakemesi Kanunu uyarınca bu tür tedbirler ancak hâkim kararıyla alınabilir. Yasada yer almayan kolluk tarafından aranmaya dair bilgi toplanması yönündeki düzenleme kişi hak ve özgürlüklerini, güvencelerini zedeleyen bir durumdur.

Yine, kişi hak ve özgürlükleri sınırlandıracak “tahdit kaydının” ne olduğu tanımlanmadığı gibi, böyle bir sınırlama sebebiyle bütünüyle belirsiz bir düzenleme ortaya çıkmaktadır. Yargıç tarafından verilmiş bir karar mı yoksa idari makamlar tarafından yapılan ve kişilerin haberdar olmadığı ve itiraz etme imkânının bulunmadığı işlemler mi olduğu anlaşılamamaktadır. Öngörülebilirlik, belirlilik ve yasallık ilkelerine bütünüyle aykırı, sınırlanan bir teklif vardır önümüzde. Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 171’inci maddesinin (5)’inci fıkrası uyarınca kamu davasının açılmasının ertelenmesine dair kararlar ile yine Ceza Muhakemesi Kanunun 231’inci uyarınca verilen hükmün açıklanmasına dair kararların arşiv araştırmasına dâhil edilmesi bu müesseselerin getirilmesi amacına bütünüyle aykırıdır. Kaldı ki her iki maddede de bu kararların özel bir sicilde yer alacağı, cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenildiğinde ve yine bu maddelerdeki amaçlar doğrultusunda kullanılabileceği özel olarak düzenlenmiştir. Ceza muhakemesi hukukunda kamu düzenini, insan hak ve özgürlükleri koruma amacıyla yer verildiği belirtilen düzenlemeler, kamu görevine ilk defa veya yeniden atama işlemlerinde getirilen arşiv araştırması düzenlemeleriyle zımnen yürürlükten kaldırılmaktadır. Millî güvenlikle ilgisi olmayan kamu görevlileri için kişiler hakkında devam eden ya da sonuçlanmış ceza soruşturması ya da kovuşturmasının bulunup bulunmadığıyla ilgili soruşturma ve kovuşturmadaki olguların araştırılması ve değerlendirmede dikkate alınması da demokratik bir toplumda gereklilik ölçütüne ve kanunilik ölçütüne aykırıdır.

Bireylerin temel haklarını sınırlandırabilecek işlemlerde hangi olgunun nasıl dikkate alınacağı bütünüyle idarenin takdir yetkisine bırakılmış olup öngörülebilir değildir. Özellikle günümüzde en temel haklardan olan ifade özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü gibi hakları kullanan kişilerin yıllar önceki Facebook paylaşımları, “tweet”leri nedeniyle haklarında soruşturma, kovuşturma açıldığı dikkate alındığında, mevcut düzenlemelerin Anayasa Mahkemesinin değinilen kararlarında vurgulanan keyfiliğe karşı yeteri kadar güvenceye sahip olmalarını sağlayacak, açık ve detaylı kuralları içermemesi gerekliliğine aykırı olduğu görülmektedir.

Bu maddeyle ilgili ifade edeceklerim bunlar, ilerleyen süreçte yine görüşlerimi ifade etmeye devam edeceğim.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Çok teşekkür ediyorum.

Buyurun.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu teklif, öncelikle belirtmeliyim ki hukuk devletin gerekleriyle çelişmektedir. Hukuk öngörülebilir olmayı gerektirir. Hukuk devletinde vatandaş yaptığı bir eylemin neticelerini öngörebilmelidir ki nasıl bir eylem yapıp yapmamakta iradesini ortaya koyabilsin. Bu hâlde eğer eyleme bir yaptırım öngörülmüşse eylemi yapan bu yaptırımı çarptırılmayı da göze almış denilecektir. Ama belirsizlikler içinde oluşturulmuş yaptırımlar keyfiyete bırakılmışsa kim nasıl davranacaktır? Bu, büyük bir belirsizlik oluşturur. Neye göre eylemlerini belirleyecektir vatandaş? Bir gün suç sayılan

eylem ertesi gün suç olmaktan çıkarılacak veya bir gün suç sayılmayan eylem ertesi gün suç olarak öngörülürse vatandaş ne zaman, nasıl davranacağını neye göre belirleyecektir? Bu, hukuk devleti olmanın başlıca gerekliliğidir, öngörülebilir olmak.

Mesela, birileri terör örgütlerinin ele geçirdiği kurumlarda aktif görevler almış, kuruluşunda veya yönetimde bulunmuş, gazetesinde yazmış, bankasında hissedar olmuş ama çeşitli görevlere getiriliyor; öbür tarafta, bazı kişiler görevden el çektiliyor veya göreve kabul edilmiyor. Bu ortamda, belirsizlikler içinde bu düzenlemenin gündeme getirilmesi samimiyet anlamında izaha muhtaçtır bana göre. Aslında bu düzenleme keyfilğin yasallaştırılması düzenlemesidir. İdare keyfilik yapmak istiyor ve bunu yapacak ama bu yasal bir statü içerisinde olsun, yasal bir dayanağı olsun diye bu düzenleme getirilmiş, anlaşılan o. Bu kanun teklifiyle yapılan düzenlemelerle ucu açık değerlendirmelere yol açacak, dönemin siyasi erkinin anlayışına veya konjonktürün yol açtığı subjektif değerlendirmelerin önünü açmakta, daha doğrusu bunu kanunlaştırmaktadır. Mesela, arşiv incelemesiyle ilgili düzenleme, kolluk tarafından aranıp aranmama, hükmün açıklanmasının geri bırakılması veya kamu davasının açılmasının ertelenmesine dair arşiv kayıtlarının kamu görevine alınmasında nasıl bir etkisinin olacağı öngörülmemektedir. 7'nci maddede bir komisyonun değerlendirme yapacağı öngörüldüğü ama bu komisyon hangi kriterlere göre bu kararları veya bu önüne gelen arşiv kayıtlarını neye göre değerlendirecek? Mesela, hükmün açıklanmasının geri bırakılması açısından baktığımızda, koşulları oluştuğunda hukuk aleminde hiç doğmamış gibi kabul olunacak bir kararın kamu görevlisinin alınmasına veya alınmamasına nasıl bir etkisi olacağı öngörülmemektedir kanunda, bu belirlenmelidir kesinlikle. Daha doğrusu, böyle bir kritere yer yoktur ama yapılacaksa da bir belirlilik getirilmelidir. Bu eksiklik masumiyet karinesinin ihlali anlamına da gelecektir. Mesela, polis tarafından aranıyor olmak kriterinin de hukuksal olarak ne anlama geldiğini ben anlayamadım. Yani “Bir adamı polis boşa aramaz.” mı diyoruz veya polis bir adamı arıyorsa “Suçludur.” mu diyoruz? Yani bu nasıl bir kriterdir, nasıl hukuksal bir değer atfedilmektedir? Bu da anlaşılamamaktadır.

Kamu görevinde esas olan liyakattir. Bununla birlikte, kişinin adli sicil kaydı göreve kabule engel suçlar bakımından yeterli görülmelidir. Elbette birtakım meslek grupları için güvenlik araştırmasının kanunla sınırları net biçimde çizilmiş şekilde öngörülmesi de kabul edilebilir. Anayasa'nın emredici ve yasaklayıcı hükümlerini de burada temel sınırlayıcı unsur olarak kabul etmek gerekir, gizlilik dereceli birimler bu kapsamda görülebilir. Güvenlik soruşturmasındaysa istihbarat ünitelerindeki olgusal verilerin değerlendirilebileceği düzenlenmektedir. Şimdi, istihbarat örgütlerimizin FETÖ darbesini istihbar edememesi, güvenlik görevlilerimizle birlikte bu darbeyi önleyememesi gerçeği karşısında bu istihbarat örgütlerinin verilerine nasıl güvenileceği noktasında teminatınız nedir? Ya, bu, cevaplanması gereken önemli bir sorudur bence. İstihbarat örgütlerimizde ve güvenlik güçlerimizde şöyle bir alışkanlık vardır -oralarda, o örgütlerde görev yapmış sayın milletvekillerimiz de var- yani genel bir bakış açısı vardır; bu bakış açısı da soğuk savaş döneminden kalmadır. Yani soğuk savaş döneminden kalma bu yaklaşım bugün bizi nereye götürür? Bu kanunla birlikte değerlendirdiğimizde, mesela bizim güvenlik ve istihbarat örgütlerimizde “yasa dışı sol örgüt” diye bir tanımlama vardır ama “yasa dışı sağ örgüt” diye bir tanımlama yoktur. Bu anlamda, mesela FETÖ terör örgütünün burada oturtulduğu yer güvenlik ve istihbarat bakımından neresidir? Yani soğuk savaştan kalma bu tür alışkanlıkların var olduğu istihbarat ünitelerinin gerçekliği tartışmalı verilerine kanunla sınır çizmeden kanuni bir değer atfetmek bence hukuk devleti açısından çok sakıncalıdır. Bu, keyfiyete yol açabilecek, keyfiyeti doğuracak bir düzenlemedir. Burada en önemli eksiklik -başta da ifade ettiğim gibi- öngörülebilir olmasıdır, yaptırımların, müeyyidelerin kanunla sınırlarının çizilmesidir diyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Ben de çok teşekkür ediyorum.

Sayın Kaboğlu...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan. Hepinizi tekrar selamlıyorum.

Sayın Bakan, Sayın Ersoy, hoş geldiniz efendim.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Teşekkür ederim.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sabahleyin selamlaşamadık. Bir soru sormak istiyorum: Acaba 18 Aralık gecesi var mıydınız, siz burada mıydınız, aramızda mıydınız?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Evet.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Bağışlayın hatırlayamadığım için çünkü hercümerçti burası bildiğiniz gibi. Adsız torba kanun o kadar doluydu ki, hemen hemen bütün kamu görevlileri buradaydı; o bakımdan kusura bakmayın.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Estağfurullah.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Şimdi, tabii, sizin burada olmanız çok önemli fakat hatırlayacağınız üzere o adsız yasa önerisini getiren vekil yok burada. Yani torba kanuna güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasını koyan -2 madde tabii uzun madde hâlinde koyan- ve torba kanunu hazırladığını söyleyen imza sahibi yok burada. Şimdi, ben, tabii sabahki konuşmamdan sonra tekrar baktım bu gerekçeye, Sayın Can'ın hazırladığı imzası olan metne ve sanki o olmamış gibi yani bir torba kanuna güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasına ilişkin maddeler konmamış, geri alınmamış, hiçbir şey olmamış ve bugün ilk kez bu getiriliyormuş gibi bir izlenim var bilmeyenler açısından ve ben bunu tekrar vurguluyorum. İyi ki buradasınız, iyi ki siz buradasınız. Tabii ki siz deneyimli bir politikacısınız aynı zamanda ama şu andaki şapkanız gereği eski şapkanızı kullanamama durumundasınız; bunu da çok nazik bir biçimde ifade ediyorsunuz. Ama tabii ki ben bunu solunuzda oturan, şu anda vekillik statüsünü birlikte paylaştığımız vekillere yönelik olarak söylüyorum. Bu neden çok önemli? Çünkü eğer o doğru idiyse neden geri alındı? Eğer o yanlış idiyse neden şimdi onunla ilgili bir not yok yani o neden “ignore” ediliyor, neden yadsınıyor, neden yok sayılıyor? Bu açıdan bunu mutlaka sorgulamamız gerekir.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Yani bundan maksadınızı bir açabilir misiniz? Şunun için soruyorum ben de: Netice itibarıyla çekilmiş, yeniden bir teklif getirilmiş. Bu arada da Anayasa Mahkemesine başka bir iptal kararı gelmiş, doğru mu?

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Yeni bir karar daha var, doğru.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Hayır, ama şimdi anladık da bir kanun teklifine konulmuş, onun yok sayılması yasama faaliyeti...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Hocam, yani uygulamada, aşağıda bile Genel Kurulda Komisyon isterse kanun teklifini çekebilir.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sevgili Can, bu sıradan bir şey değil.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Bu başka şeylere rehavet arz etmesin.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Ben yasama faaliyetinin devamlılığı... Size yönelik bir şey söylemiyorum. Yani ben saptama yapıyorum, biraz sonra size yönelik olarak da söyleyeceğim yaptığınız açıklamalar -sağ olun- benimle ilgili söyledikleriniz konusunda da. Fakat bu çok önemli yani daha önce yapılan, başlanılmış, geri alınmış ama şimdi hiç yokmuş gibi getirilmesi arasındaki ilişki... Hangi Anayasa Mahkemesi kararı çıktı? Eğer ben, şimdi, bizim önerimizden seçenek önerisi,

sizin Grup Başkan Vekillerinin bize önerdiği, “CHP ne yapıyor bu konuda?” “Peki, CHP de gelsin önerisiyle.” dediğini, bunu burada size aktaracağım. Fakat bu çok önemli yani neden yeniden bu düzenleme gereği duyuldu? Hangi Anayasa Mahkemesi kararı sonucu ve ne tür değişiklikler var o günden bugüne? Bunları mutlaka saptamalıyız.

Şimdi, bu çerçevede tabii ki Sayın Can benim uzmanlığımla ilgili olumlu sözler söyledi; sağ olsun ama bir konuda, güvenlik konusunda, özgürlük güvenliği konusunda -benim özgürlükler hukuku kitabımda ayrıntılı olarak ele aldığım üzere- özgürlük güvenlik içerisinde olur, tabii kullanılır. Onun da ölçütlerini koyuyoruz, onda bir şey yok fakat hani “Hep bize yöneltiyorsunuz.” biçiminde bir ön yargı gibi durum olduğu için Ecevit’le başlayayım ben örnek olarak. 2000 yılının başında, belki Sayın Başkan Valiydi o zaman, Vali olmuş muydunuz Sayın Başkan?

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Yok.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – 2000 yılında Ecevit, Sezer ilk Cumhurbaşkanı olduğu aylarda şöyle açıklama yapmıştı Başbakan olarak: “30-35 bin kamu görevlisinin işine son vermek durumundayız; devletin güvenliği açısından bu çok önemlidir.” diye. Bunu kanun hükmünde kararnameyle yapmak istediler ve Ahmet Necdet Sezer 2 kez geri gönderdi, hatta öğretilde de tartışıldı, Necdet Sezer eleştirildi “Bir kez imzalamazsın, geri çevirirsin ama ikinci kez olur mu?” diye ve bu şekilde Ahmet Necdet Sezer onu önledi. Yani yürütmenin güvenlikçi tarafının var olduğunu hep biliyoruz. Ben aynı zamanda İçişleri Bakanlığında görev yapmış bir kişi olarak bunu gözlemiş bulunuyorum.

Şimdi, dolayısıyla izleyen yıllardaki durum... Çok değinildiği için söylüyorum, sayın vekiller değindiler. Mesela, şimdi FETÖ diyoruz, o zaman Fetullah Gülen hareketi veyahut da “hizmet hareketi” denilen hareketin... Ben İnsan Hakları Danışma Kurulunda, Sayın Erdoğan Başbakan iken ve seçimle geldiğim Kurulda tanık olduklarımı burada paylaşacak değilim ama orada, o kadar önemsiyordu ki birinci Hükümet, Sayın Erdoğan Bakanlar Kurulunu saat ondan on ikiye kaydırды Danışma Kuruluna katılabilmek için. Öyle günleri de gördük ama onun bir de FETÖ ayağı vardı -ki benim karşımda seçimi kaybeden kişi- sonra biz soluğu mahkemede aldık, Ankara Adliyesinin koridorlarında aldık insan hakları raporlarımız nedeniyle; ayrı bir hikâye fakat söylemek istediğim burada şu Sayın Başkan: Şimdi FETÖ olayı, Sayın Ümit Yılmaz da bu konuya girdiği için çünkü onun eleştirel yaklaşımları oldu ve değerli. Bu güvenlik soruşturması nedeniyle olmadı FETÖ hareketi, FETÖ olayı.

Şimdi, 2 örnek vereceğim sadece size: Bir, 2011-2015 yılları arasında HSYK üyesi olan bir meslektaş, bir profesör hâlen üniversitede. Oysa 4 bin hâkim ve savcının çok büyük bir kısmının atanmasında onun imzası var ama üniversitede görevini yapıyor ya da önceki İçişleri Bakanı “81 il üzerinden 74 il Emniyet müdürü FETÖ’cü” dedi. Bu bir sızma değil, bu bir güvenlik soruşturması değil. Esasen onlar tarafından yönetildiğinin bir kanıtı oluyor, göstergesi oluyor. O bakımdan, geçmişe bakarken bunlar güvenlik soruşturması zaafı nedeniyle mi oldu yoksa belirli bir yönetim politikasının uygulamaya konuluşu sonucu mu oldu; bunu ayrıca tabii ki tartışmak lazım ama konumuz açısından şu bakımdan önemli: Güvenlik soruşturması konusunda biz kural koyarken mutlaka bu kuralları objektif temellere dayandırmak durumundayız. Yoksa Sayın Bakanın, Sayın Ersoy’un biraz önce söylediği gibi üst düzey kamu görevlileri ve güvenlik görevlilerinin güvenlik soruşturması konusuna itirazımız yok, veyahut da Anayasa’da sabahleyin okuduğum madde 129, sonda belirtilen kategoriye itirazımız yok ama bizim itirazımız, genelleştirilmiş ve hatta kamu görevlilerini aşan ve öznel değerlendirmeye dayanan güvenlik soruşturmasının esasen, hukuk sistemini sekteye uğratacağı ve kamu yönetiminin etkililiğini zaafa uğratacağı yönündeki derin kaygımızdan kaynaklanıyor.

Şimdi, Sayın Can önceki tekliften neden bahsedilmediği ya da onun dikkate alınmamasının ne tür bir zaaf yaratabileceği konusunda sorgulama yaptı. Bu çok önemli, yasa yapma süreci açısından çok önemli. Ben, bizim partimiz benden bir seçenek isteyince, “Alternatif bir öneri yapalım.” deyince “Benim kanaatime göre güvenlik soruşturmasına gerek yok.” dedim ama mutlaka hazırlayacaksak -hani burada yapıcı muhalefet yapmak durumundayız- o zaman seçenekli 2 madde yazdık. İzninizle bir maddeyi -sadece 3 cümle- paylaşmak istiyorum: “Kamu hizmetine girişi koşullarını taşıyan ve gerekli sınavları başarmış adaylarla ilgili bilgi ve belgeler, aday olunan kamu göreviyle ilgili kamu kurumları tarafından, ilgili kurumun yönetim, denetim ve hukuk birimlerinin birer temsilcisinden oluşan kuruma iletilir. Adayın ilgili kamu görevinin gerektirdiği nitelikleri taşımadığına ilişkin kuvvetli şüphe doğuran ve hukuka uygun şekilde elde edilmiş bilgi ve belgeler konusunda aday bilgilendirilir. Bu çerçevede, değerlendirilen veriler adayların anayasal haklarının meşru kullanımına ilişkin olamaz ve istihbarat notu niteliği taşıyamaz.” Son cümle: “Adaya kendisi hakkında, iddialar konusunda savunma hakkı tanınır, adaylar arasında kesinlikle ayrımcılık uygulanmaz. Görüşme kamera kaydı altında yapılır, kamera kayıtları sadece yargısal başvurularda kullanılabilir.” İşte, bizim seçeneklerden biri. Görüldüğü gibi, somut bir düzenleme.

Burada son sözüm şudur: Biz “Adaylarda diploma dışında herhangi bir nitelik aranmasın.” demiyoruz, yargı kararı varsa, adli sicil kaydı varsa tabii ki o ayrı bir sorun. Ancak bunlar yoksa sadece idari değerlendirmeye, özellikle alınacak olan görevin amirlerinin yapacağı değerlendirmeye bu olacaksa o zaman Anayasa madde 70 kesinlikle ihlal edilir. Sevgili Can, ben Anayasa 70’in berisini derken Anayasa 70’in koşullarını kamu görevine gelecek olan kişi açısından öncelikli liyakat ilkesi mi, yoksa öncelikli olarak onun aile yaşamı, sosyal eğilimleri, ideolojik tercihleri mi çerçevesinde yaptığım tartışmada, hayır, öncelikli olan onun liyakatidir, onun uzmanlığıdır; bu açıdan bakıyorum, yoksa tabii ki anayasal hükümler bütününe mutlaka dikkate almamız gerekir. Memur olduktan sonra tabi olacağı kurallar ile olmadan önceki kurallar birbirinden kesinlikle ayrıdır, ayrı olmalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Ben çok teşekkür ediyorum.

1’inci maddeyle ilgili aynı mahiyette 2 önerge vardır, okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2972) esas numaralı Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu Teklifi’nin 1’inci maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Hasan Özgüneş

Şırnak

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ali Öztunç	Ensar AYTEKİN	Yaşar Tüzün
Kahramanmaraş	Balıkesir	Bilecik
Faruk Sarıaslan	Nihat YEŞİL	
Nevşehir	Ankara	

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Önergeler hakkında konuşmak üzere Nihat Bey, buyurun.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; teklifin “Amaç ve kapsam” başlıklı 1’inci maddesiyle bu kanunun kapsamına dair bir genel tanım yapıldığı göze çarpıyor. Sırasıyla gitmek gerekirse, bu tanımın içerisinde güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının yapılmasına ve elde edilecek verilerin kullanılmasına ilişkin temel ilkeleri kapsadığını belirtiyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, biz geneli üzerinde arkadaşlarımızla konuşurken burada herkes kuşku ve panikledi. Biraz önce hocam da çok güzel, doğru şeyler ifade etti. Yani, biz, sadece güvenlik politikalarını, soruşturma yapılmasını, birimler üzerine bunu değil ama kuşku ve panik, eğer öyle olmuş olsa işte, bahsettiği 74 il Emniyet müdürünün bu yanlış bir politikanın sonucunda alınmış olan bir karar olduğu... Bu güvenlikle veya güvenlik soruşturması veya kamu kurumlarında bugün bahsettiğiniz, herkesin dile getirdiği FETÖ terör örgütünün ta kılcal damarlara kadar nasıl girdiğini... Öyle güvenlik politikalarıyla yani güvenlik soruşturması yapılmadı diye oraya girmedi. Bunlar, bir anlayışın, bir planlamanın yanlış sonuçlarıyla geldi. Ha, dünü bugünü tartışmak veya ne zaman geldi, ne zaman girdi, ne zaman çıktı? Bunlar bir günde olmuyor. Masada arkadaşlarımızla konuşurken 300 küsur generalimizin 200 küsuru... Yani adam geliyor ordumuza giriyor, ordumuzun içerisinde görev alıyor. Bunu kim getirdi? Bunu herhâlde ben getirmedim veya buna karşı mücadele eden yüzlerce aydın getirmedim. Bu ülkenin en zor döneminde, en karanlık döneminde -hem ordumuza kumpas kuruldu, orduyu bu noktada bertaraf ettiler- o generallere her türlü yetki verildi. Burada güvenlik soruşturmasıyla mı? Yani düşünün, ufakık bir memur alıyorsunuz, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48'inci maddesi gereğince, o memuru soruşturmak için bin dereden su geliyor ama adam bu ülkede general oluyor, bu ülkede genel müdür oluyor, bu ülkede müsteşar oluyor, bu ülkede bakan oluyor hiçbirine en ufak bir soruşturma olmadan gelip oturuyor. Şimdi, efendim "Biz yanıldık. E, şimdi ne yapalım?" Güvenlik soruşturması yapma adında tümünü kapsayarak... Zaten, Türkiye Cumhuriyeti kurulduğundan bugüne kadar 657'ye göre devlet memurluğuna giren herkesi -ben 80 öncesi memurdum, küçük bir memurken- o memuru, araştırmadan, soruşturmadan memuriyete alma şansı yoktu, onun belli nedenleri vardı, açıktı. Ha, 94 yılında, bu tehlikeyi görme noktasında üst düzey memurlara böyle bir yasa getiriliyor ama bu yasayı getirirken de... Zaten 94, bu kadar soruşturma gelmesine rağmen sözde... Bu, devletin tümünü kapsama noktası nasıl olmuş? Bu dönemden sonra olmuş. Yani 2000'lere geliyor, 2000'lerin içerisinde 94'te bu yasa çıkıyor, güya üst düzey görevliler hakkında güvenlik soruşturması yapılacak, bunlar kamunun ilgili yerlerinde, askeriyemize, MİT'e, diğer ilgili birimlerimize giren insanları... Ama bu adamlar elini kolunu sallayarak gitmişler, oturmuşlar. Böyle bir anlayış doğru bir anlayış değil. O zaman ne yapmamız lazım? Hocamın da belirttiği gibi bu anlayışı Anayasa'nın ilgili hükmüne, demokrasinin oturma noktasında, eğer biz hukuk devleti olamazsak, demokratik bir anlayışı bu ülkede egemen kılamazsak hangi güvenlikçi politikaları alırsanız alın, asla onun tedbirinde ne başarı elde edersiniz ne de başarıyı biz elde ederiz, hiçbirimiz. Bu ülke hepimizin, hepimizin çabası da o. Belki arkadaşlarımız bazen sözcüklerimizden rahatsız olabilirler, biz rahatsızlık anlamında bunu getirmiyoruz, karşı çıkmak için de bunu söylemiyoruz. Biz diyoruz ki: "Doğru bir şey yapalım." Yani bu ülke için bir kanun çıkaracaksak hepimiz birlikte ilgili... Genelinin üzerinde konuşurken de söylüyoruz, anayasa hocalarımız var, Anayasa Komisyonumuz var, Adalet Komisyonumuz var, ilgili teknik insanlar var yani bu Anayasa yoluyla iptal ediyor. Daha iki ay olmadı, pandemi sürecini beklediler -ikinci ayda iptal olmuş Anayasa Mahkemesi tarafından- pandemi biter bitmez, hemen, sanki tek acil sorun buymuş gibi "Efendim, güvenlik soruşturması yapalım." Yapın, yapmışsınız zaten yapma noktasında olsaydı bu duruma gelmezdi. Onun için, değerli arkadaşlarımdan ricam... Hocam zaten teknik, anayasal konumda, idari anlamda anlattı. Biz, burada söz söylemek için bunu söylemiyoruz, hep uyarıyoruz, diyoruz ki: "Bu maddenin, bu yasanın, bu güvenlikçi anlayışın, bu ülkeye egemen..." Tabii ki ülkemizin güvenliği için elimizden ne geliyorsa yapalım ama mantığı doğru koyalım. Mantığı doğru koymadığınız zaman, hukuk devletine bağlı kalmadığınız zaman, hak ve adaleti sağlamadığınız sürece hangi yasayı getirirseniz getirin onda başarı şansınız olmaz. O da demokrasiyle olur, o da hukuk devletiyle olur, o da Anayasa'nın ilgili kurumuyla olur. Nedenlerini burada vermek için söylemiyorum, bu yasanın, bu anlamdaki konumuna doğru 1'inci maddesine de herhâlde ret oyu veriyoruz.

Onun için sevgili Başkanımıza çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Ben çok teşekkür ediyorum.

HDP’nin önergesiyle ilgili gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Bu maddeyle güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının yapılmasına ve elde edilecek verilerin kullanılmasına ilişkin temel ilkeleri, kimler hakkında yapılacağını, araştırma konusu edilecek bilgi ve belgelerin neler olduğunu, bu bilgilerin ne şekilde kullanılacağını, hangi mercilerin soruşturma ve araştırma yapacağını, değerlendirme komisyonunu, veri güvenliği ile verilerin saklanma ve silinme süreçlerini düzenlenmektedir.

Anayasa Mahkemesi 26/10/1994 tarihli 4045 sayılı Güvenlik Soruşturması, Bazı Nedenlerle Görevlerine Son Verilen Kamu Personeli ile Kamu Görevine Alınmayanların Haklarının Geri Verilmesine ve 1402 Numaralı Sıkıyönetim Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun’un 1’inci maddesine eklenen güvenlik soruşturması yapan görevlilerin tüm kayıtlara ulaşmasına imkân veren ikinci fıkranın Anayasa’ya aykırı olduğuna ve iptaline 19/2/2020 tarihinde oy birliğiyle karar vermiştir. Fakat AKP iktidarı Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği bu hukuksuzluğu farklı şekillerde yeniden uygulamaya geçirmek istemektedir dolayısıyla maddenin çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunmadan uzman arkadaşlar maddenin sonundaki bir cümlede redaksiyon istiyorlar, şöyle: “komisyonu, veri güvenliği” diye devam ederken “komisyonun oluşumu ve çalışma usul, esasları” şeklinde daha şık olur diyorlar. Bunu da takdirlerinize, oylarınıza sunacağım.

Redakte edilecek şekilde maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

2’nci maddeyi okutuyorum:

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunda geçen;

a) Değerlendirme Komisyonu: Güvenlik soruşturması veya arşiv araştırması sonucunda elde edilen kişisel verilerin göreve atanma yönünden değerlendirildiği komisyonu,

b) Kurum ve kuruluş: Güvenlik soruşturması veya arşiv araştırması yapılmasını talep eden kamu kurum ve kuruluşları ile millî güvenlik açısından stratejik önemi haiz birim, proje, tesis ve hizmetleri yerine getiren diğer kurum ve kuruluşu,

c) Üst kademe kamu yöneticisi: Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile atanmalarına ilişkin usul ve esaslar üst kademe kamu yöneticisi olarak belirlenmiş olanı, ifade eder.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Abdurrahman Bey, buyurun.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çok önemli bir konuyu tartışıyoruz. Gerçekten, hukuk devleti ilkesiyle çatışan, aslında daha önce de Anayasa Mahkemesi tarafından verilen iptal kararının gerekçesiyle de örtüşmeyen, demokratik bir toplumun gerekleriyle de bağdaşmayan bir kanun teklifi üzerine tartışmaları, görüşmeleri yapıyoruz.

Değerli arkadaşlar, konuyla ilgili, özellikle kanunun geneliyle ilgili arkadaşlarımız düşüncelerini ifade etmişlerdir, ben de tekrara girmeyeceğim ancak yine referans olarak Anayasa'mızı alarak birkaç değerlendirme yapacağım.

Anayasa'mızın 20'nci maddesinde "Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir." şeklinde düzenleme yer almaktadır. Yine, Anayasa'mızın 70'inci maddesinde "Her Türk, kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemez." denilmektedir. Bu çok önemli, buna bütün arkadaşlarımızın dikkat etmesi gerekiyor ve hepinizin dikkatini de bu maddeye çekiyorum. Ayrıca, yine Anayasa'mızın 128'inci maddesinde "Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir." şeklinde emredici nitelikte hükümler var. Ancak şu anda görüşmelerini yapmış olduğumuz teklifte özellikle burada çok genelleyici bir... 3'üncü maddede arşiv araştırmasının hem daha önce memuriyetten atılıp yeniden göreve başlayanlar veya yeniden veya ilk defa göreve, kamu hizmetine alınacaklar hakkında yapılacak olması çok ciddi bir sıkıntıyı beraberinde getirecektir. Arkadaşlarım da ifade ettiler, devletin bazı birimleri için, bazı görevleri için güvenlik araştırmasının ve arşiv araştırmasının kapsamlı yapılması devletin güvenliği açısından gerekli olabilir, makul da karşılanabilir. Ancak burada özellikle son dönemlerde, AK PARTİ iktidarı döneminde, kamuya alımlarındaki partizanlık ve mutlaka kamuya gireceklerin hepsinin AK PARTİ'yle bir şekilde ilişkili olması gibi bir kriterin ön plana çıktığı, kamuoyunda böyle bir algının olduğu bir dönemde bu şekilde geniş kapsamlı bir düzenlemenin maddede yer almış olması, kanunda yer almış olması toplumun büyük bir kesiminin artık kamuya girmeyeceği şeklinde bir algı da yaratacaktır ki uygulamada böyle bir sonucu da bu madde doğuracaktır. Biz bu konuda endişeliyiz ve bu nedenle buna da itiraz ediyoruz; bu, doğru bir şey değil. Zaten Devlet Memurları Kanunu'nda ve ilgili kanunlarda devlet memurunun kamu hizmetine alımları konusunda bireylerde aranacak şartların ne olduğu açıkça yazılıdır. Ona ek olarak yeniden böyle bir düzenlemenin yapılmış olması gerçekten toplumda yeni bir ayrıştırmaya sebebiyet verecektir. Anayasa'nın biraz önce okumuş olduğum maddelerinin de ihlali yolunu doğuracaktır. Burada, salonda belki avukat arkadaşlar da vardır. Ben avukatlık mesleğimde bu güvenlik araştırmasının uygulamada ne kadar tehlikeli ve gerçekten hak kayıplarına sebebiyet verdiğini bir örnekle açıklayayım:

Adıyaman'ın bir köyünde engelli kadrosundan Erzurum'a ataması yapılan bir kişi göreve başlatılmamıştı ve bize başvurmıştı, biz dava konusu etmiştik. Kendisi Adıyaman'da oturmuş, hiçbir şekilde Malatya'yla ilişkisi yok; alınmama sebebi olarak çok evvel, belki de gencimiz daha çocuk yaştaiken ablasının Malatya'da katıldığı bir eylemi, bir yürüyüşü gerekçe göstererek çocuğu göreve başlatmamışlardı. Tabii, biz bunu mahkemeye taşındık ve o pratiğe baktığımızda, aslında bu, güvenlik araştırmasının uygulamada, uygulayıcılar elinde ne kadar kötüye kullanıldığının açık bir örneği idi ve şu anda biz bu tür kötü örneklerle yasal zemin oluşturuyoruz, bu düzenlemeyle bu tür kötü örneklerle bu yasal bir zemine kavuşacaktır. Bu doğru değildir. Bu, hem Anayasa Mahkemesinin hem de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin konuyla ilgili olan içtihatlarına da açıkça aykırılık teşkil edecektir.

Yine, Anayasa'mıza göre, suçta ve cezada şahsilik ilkesi var ancak burada güvenlik soruşturmasının kişinin eşiyle beraber birinci derece kan ve sıhrî hısımlarının da dâhil edilmesi gerçekten kabul edilebilecek bir şey değil. Bu hukuk devletinde bunun sınırları nasıl olacak? Şimdi, adamın kardeşi bir suç işliyor, kardeşinin işlediği suçtan dolayı -şahsın kendisi aslında bütün niteliklere sahip, liyakat sahibi birisi- kardeşinin veya çocuğunun veya babasının yapmış olduğu bir suçtan dolayı kamu hizmetlerinden men edilecek olması çok büyük bir travmayı beraberinde getirecektir. Yani bunun ölçüsü ne? Bu işe nasıl bir ayar verilecek? Suçta ve cezada şahsilik ilkesiyle bu nasıl açıklanacak? Çok geniş bir serbesti var burada. Bu, uygulamada gerçekten çok büyük sıkıntılar yaratacaktır, bu doğru

değildir. Güvenlik soruşturması yapılacaksa şahsın kendisiyle ilgili yapılabilir veya bunun bu kadar kapsamının geniş tutulması hukuk tekniği açısından ve hukuk mantığı açısından kabul edilecek bir şey değildir. Çok tehlikeli buluyoruz.

Ayrıca, Anayasa Mahkemesinin kararına biz baktığımızda, güvenlik soruşturmasının kriterlerinin somut olmayışından kaynaklı bir şekilde bir iptal kararı vermişti. Fatih Saraman kararında da aynı şekilde vardı. Ancak gelen düzenlemeye baktığımızda, yine somut ibarelerle yani güvenlik soruşturmasından neyi kastediyor? Soyut birtakım kavramlarla kanunun içerisine soyut kavramlar yerleştirilerek güvenlik soruşturması yapılmasının usulü belirleniyor. Burada “istihbarat ünitelerindeki olgusal veriler” diyor yani bunun kriteri ne? Yani istihbarat örgütlerindeki olgusal veri... Daha önce, hepimiz çok iyi biliyoruz, hem Danıştay kararlarında da var, idare mahkemesinin çok sayıda kararı da var. Diyor ki: “İstihbari bilgiler güvenlik soruşturmasına gerekçe gösterilemez. Bu istihbari bir bilgidir.” İsmi üzerinde, istihbari bilgi; doğruluğu tamamen tespit edilememiş bir şeydir. Şimdi, olgu nedir? Olgusal verinin burada kriter olarak alınması gerçekten büyük bir keyfiliğe yol açacaktır, çok tehlikeli bir durum yaratacaktır. Bunun bu şekilde kabul edilmesi ve bu şekilde yasada yer alması sıkıntılar yaratacaktır, bunu doğru bulmuyoruz.

Değerli arkadaşlar, tabii, ülkemizde özellikle darbeden sonra güvenlikçi bir anlayışın hâkim olduğunu görmekteyiz. Evet, devletin güvenlik refleksiyle hareket etmesi yerine, zamanına göre makul karşılanabilir ancak her şeyi gerçekten güvenlik penceresinden bakarak diğer temel hak ve özgürlükleri, hem uluslararası sözleşmelerden hem Anayasa’dan kaynaklı birtakım özgürlükleri ortadan kaldıracak düzenlemelere de Parlamento olarak imza atmak gerçekten büyük bir çelişki olacaktır ve Anayasa’ya da aykırı olacaktır. Bu nedenle, sabah sözcümüz de söyledi, bu hâliyle bu teklifin yasallaşması Türkiye’de başta hukuk devleti olmak üzere, diğer temel ilkeleri bir şekilde ortadan kaldıracaktır ve vatandaşların eşit ve adil bir şekilde kamu hizmetlerine girme fırsatını, fırsat eşitliğini de ortadan kaldıracaktır.

Bugün, siz iktidarsınız, yarın başka bir parti iktidar olur. Bugün sizin taraftarlarınız veya size yakın insanlar kamu hizmetlerine rahat giriyor olabilirler; hâkim olurlar, polis olurlar, savcı olurlar bir şekilde hatta kamuya girmek için gidip teşkilatlarınıza kayıt da oluyorlar, şu anda öyle bir referans iş görebilir ama biz kanun yapıyoruz, sonuçta, bu kanunlar belki gelecek on yıl, yirmi yıl, otuz yıl yürürlükte kalacak, belki daha uzun süre yürürlükte kalacak; bu tür sıkıntılara sebebiyet vermemek adına, kanunların da genelliği ilkesi göz önünde bulundurularak bu düzenlemenin bu şekilde kanunlaşması ciddi sıkıntı yaratacaktır. Bu nedenle, bu teklifin geri çekilmesi gerektiğini de ben düşünüyorum. Bu hâliyle, yasa mevcut hâliyle hem Anayasa Mahkemesinin içtihatlarına hem de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin içtihatlarına açıkça aykırıdır. Biz, bu nedenle bu teklifin geri çekilmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI SERMET ATAY – Biz teşekkür ediyoruz.

Sayın Ruştü Tiryaki, bir talebiniz var herhâlde?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Bu maddeyle ilgili kısa bir şey söylemek istiyorum Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI SERMET ATAY – Buyurun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ederim.

Bu yasa, açıkça, kamu kurum ve kuruluşlarında göreve başlayacak herkesi, yalnız devlet memurlarını değil, herkesi hatta kamu kurum ve kuruluşu olmayan stratejik önemi haiz birim, proje, tesis ve hizmetlerde görev alacak herkesi fişleyecek bir kanundur. Bu “fişleme” kavramını siyasi bir jargon olarak kullanmıyorum çünkü zaten hukukumuzda “fişleme” diye bir kavram var.

Ben okuyayım isterseniz, 4045 sayılı Kanun yani şu anda güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılmasının dayanağını oluşturan kanunun geçici 4'üncü maddesi, diyor ki: “Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış bulunan güvenlik soruşturması sonucunda ilgililerin dosyasına konulmuş olan ve mahkemelerce verilen cezalara ilişkin adli sicil kayıtları dışındaki kayıt ve fişler ilgilinin başvurusu aranmaksızın dosyadan çıkartılır.” Yani 1994 tarihinde yürürlüğe giren 4045 sayılı Kanun, o tarihe kadarki bütün fişlemeleri, değilse bile önemli bir kısmının dosyalardan çıkarılmasını sağlamış.

Şimdi, bu kanunla, biz, kamu kurum ve kuruluşlarında göreve alınacak herkese, görevde olanlara hatta az evvel söylediğim gibi, kamu kurum ve kuruluşları arasında sayılmayanlara da fişlenme olanağı tanımış olacağız. Dolayısıyla, bir bütün olarak -böyle baktığım için- güvenlik soruşturmasının ve arşiv araştırmasının bu kadar geniş biçimde uygulanmasını doğru buluyorum.

Maddeyle ilgili sadece şunu söyleyeceğim: Şimdi, bütün kanunlarda “Tanımlar” başlıklı bir madde olur ve bunun asıl amacı, o kanunda geçen kavramların ne anlama geldiğini tanımlamaktır. Ama bu “Tanımlar” maddesinin kendisi bir sorun yaratıyor. Diyor ki 2'nci maddenin (1)'inci fıkrasının (b) bendinde: “...milli güvenlik açısından stratejik önemi haiz birim, proje, tesis ve hizmetleri yerine getiren diğer kurum ve kuruluşu” Bunlar neler? Mesela -sayılabiliyor değil mi, eski yönetmelikte vardı- baraj gibi veya diyelim ki boğaz köprüsü gibi böyle stratejik önemde. Ama eğer bu kadar yuvarlak koyarsanız kamunun yaptırdığı her projeyi bu kapsamda değerlendirebilirsiniz. Yani sadece kamu kurum ve kuruluşlarını değil, bunun dışındaki her kurumu “Stratejik öneme sahiptir.” diyerek işte, şehir hastanelerini de buna katabilirsiniz, bilmem, köydeki başka bir şeyi de katabilirsiniz, bir sürü şeyi katabilirsiniz. Dolayısıyla, bunun çerçevesinin belirlenmesinin yararlı olduğunu düşünüyorum.

İleride, diğer maddelerde bütün kamu kurum ve kuruluşlarının katılmasının zararlarını anlatacağım, ne anlama geldiğini söyleyeceğim ama burada en azından bunun düzeltilmesi gerektiğini düşünüyorum. Mecliste görüşülmeden önce bu stratejik önemi haiz birim, proje ve tesislerden ne anladığınızı söylerseniz ve “Tanımlar” maddesini buna göre düzenlerseniz bir eksikliğin önüne geçmiş olursunuz diyorum.

Teşekkür ediyorum Başkan.

OTURUM BAŞKANI SERMET ATAY – Biz teşekkür ederiz.

Aynı mahiyette 2 önerge var. Önergeleri okutuyorum:

TBMM İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2972) esas numaralı Güvenlik Soruşturması Ve Arşiv Araştırması Kanunu Teklifi'nin 2'nci maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Hasan Özgüneş

Şırnak

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ali Öztunç

Ensar Aytekin

Yaşar Tüzün

Kahramanmaraş

Balıkesir

Bilecik

Faruk Sarıaslan

Nihat Yeşil

Nevşehir

Ankara

OTURUM BAŞKANI SERMET ATAY – Buyurun Hasan Bey.

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – Bu madde, “Değerlendirme Komisyonu” “Üst kademe kamu yöneticisi” “Kurum ve kuruluş” olarak tanımlama esaslarını belirten maddedir. Bu madde, kanunda geçen bazı ifadelerin hangi anlamda kullanıldığını ve hangi kurumları kapsadığını açıklamıştır. Bu maddedeki millî güvenlik vurgusundan anlaşıldığı üzere, AKP’nin çatışmayı esas alan politikalarının bir devamı olarak kendi parti devletinin bekasına engel olarak gördüğü riskleri bertaraf etmesinin kurumsal altyapısı hazırlanmaktadır. Anayasa ve yasalara aykırı olan bu maddenin çıkarılması gerekmektedir.

Değerli Komisyon üyeleri, şimdi, hep güvenlikçi bir kaygıyla, tüm yasalar güvenlikçi bir kaygıyla... Dünyada biz sayılı ülkeler içindeyiz, kişi başına güvenlikçi düşen ülkeyiz. Bir ülkenin güvenliğini siz güvenlikçilerle sağlayamazsınız. Siz, ancak bir demokratik hukuk devletinin kural ve gereklerini yerine getirirseniz işletirsiniz.

Hep beka, beka... Bu ülkede beka sorunu yok arkadaşlar. Beka, sarayın bekasıdır. Beka, bir ülkenin bölünme, parçalanma kaygısıdır. Oysaki Halkların Demokratik Partisi bu bekanın güvencesidir arkadaşlar. Türkiye’nin beka sorununu çözmüştür çünkü Halkların Demokratik Partisi birlikte, bir arada, eşit yurttaşlık temelinde yaşamayı savunmaktadır; bunun için mücadele etmektedir; barış için, demokrasi için mücadele etmektedir. Ama ne yazık ki bizi bölücülükle, terörizmle ilişkilendirmek isteyenlerin tavrı, esas bölücülük odur. Bu ülkede eşit yurttaşlık olmadığı sürece, demokratik bir Anayasa olmadığı sürece bu sorunlar devam edecek. Biz de bunun için mücadele edeceğiz.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI SERMET ATAY – Diğer önerge için söz talebi yoksa oylamaya sunacağım.

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) – Gerekçe?

OTURUM BAŞKANI SERMET ATAY – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Güvenlik ve arşiv araştırması, hâlihazırda 4045 sayılı Kanun’la güvenlik kuvvetleri ve devletin iç ve dış güvenliği yönünden devlet sırrı niteliğindeki kamu görevlilerinin güvenlik soruşturması düzenlenmiştir. Ayrıca 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 48’inci maddesinde, devlet memurluğuna atanma şartları açıkça düzenlenmiştir. Getirilen kanun teklifinin içeriğine yönelik daha önce Anayasa Mahkemesinin aldığı çeşitli iptal kararları mevcuttur. Anayasa Mahkemesi kararlarında da değinildiği üzere, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılabilir. Ancak buna ilişkin açık, keyfiliği önleyici ve özel hayatın gizliliğine saygılı bir düzenleme yapılması zorunludur. Kişisel verilerin korunması yönünden de Anayasa’nın 20’nci maddesine aykırıdır. Bu kanun teklifiyle getirilmek istenen düzenlemeler insan haklarına aykırı olup Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 8’inci maddesine göre de aykırılık teşkil etmektedir. Bu nedenle, maddenin kanun teklifinden çıkarılması öngörülmektedir.

OTURUM BAŞKANI SERMET ATAY – Aynı mahiyetteki önermeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2’nci madde kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

İKİNCİ BÖLÜM

Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması

Hakkında güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılacaklar

MADDE 3- (1) Arşiv araştırması, statüsü veya çalıştırma şekline bağlı olmaksızın ilk defa veya yeniden memuriyete yahut kamu görevine atanacaklar hakkında yapılır.

(2) Kurum ve kuruluşlarda, yetkili olmayan kişilerin bilgi sahibi olmaları halinde devlet güvenliğinin, ulusal varlığın ve bütünlüğün, iç ve dış menfaatlerin zarar görebileceği veya tehlikeye düşebileceği bilgi ve belgelerin bulunduğu gizlilik dereceli birimler ile Milli Savunma Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, jandarma, emniyet, sahil güvenlik ve istihbarat teşkilatlarında çalıştırılacak kamu personeli ve ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde çalışacak personel, üst kademe kamu yöneticileri, özel kanunları uyarınca güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasına tabi tutulan kişiler ile milli güvenlik açısından stratejik önemi haiz birim, proje, tesis, hizmetlerde statüsü veya çalıştırma şekline bağlı olmaksızın istihdam edilenler hakkında güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması birlikte yapılır.

OTURUM BAŞKANI SERMET ATAY – Madde üzerinde söz isteyen?

Alpay Bey, buyurun.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri ve kıymetli bürokratlar, öncelikle ben bu maddeden, 3'üncü maddeden önce söylenmesi gereken bir husus var. Ben Adalet Komisyonu üyesiyim. Adalet Komisyonu bildiğim kadarıyla “Bizlik bir şey yok.” diyerek tali komisyon olarak bu teklifi görüşmeyi uygun görmemiş ama özellikle bazı maddeleri, insan haklarına dokunan maddeler var içinde veya Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'yla ilgili maddeler var ve bu nedenle bu kanunun her hâl ve şartta tali komisyon olarak Adalet Komisyonunda da görüşülmesi gerektiğini kayda geçirerek sözlerime başlamak istiyorum.

Özellikle 3'üncü madde teknik anlamda, kanun yapma tekniği anlamında iki hususu birden düzenlemiş. Hakkında güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılacaklar demiş ama aslında güvenlik soruşturması yapılacak grup ayrı, arşiv araştırması yapılacak grup ayrı olarak, ayrı ayrı maddeler hâlinde düzenlense hukuk tekniği anlamında daha anlaşılır olabilirdi diyorum. Zaten kanunun bütününe baktığımızda, evet, kanuna emek verilmiş, tabii Anayasa'ya aykırı birçok yönü var ama daha da önemlisi, kanun biraz muğlak, müphem hükümlerden oluşuyor. Yani emek veren arkadaşlarımız alınmasınlar ama başarılı bir çalışma olarak ortaya çıktığını söylemenin imkânı yok.

3'üncü maddeye dönecek olursak, bu madde metninde de bazı muğlaklıklar var, “Arşiv araştırması, statüsü veya çalıştırma şekline bağlı olmaksızın ilk defa veya yeniden memuriyete yahut kamu görevine atanacaklar hakkında yapılır.” diyor. Yani “Devlet memuriyetine kim girecekse veya yeniden alınacaksa arşiv araştırması yapılır.” deniyor ve arşiv araştırması 4'üncü maddede “Adli sicil kaydı, kolluk kuvvetleri tarafından aranıp aranmadığı -yani aranan şahıs mı- herhangi bir tahdidi olmadığı.” deniyor. 4'üncü maddede arkadaşlarımız da konuşacak ama bu hangi tahdit bunlar belli değil, müphem. Bu konuda bir anayasaya aykırılık da söz konusu olabilir ya da kanun bu anlamıyla eksik.

2'nci fıkrasına baktığımız zaman, özellikle öyle bir şekilde genişletilmiş ki yani bu madde, 3'üncü maddenin 2'nci fıkrasıyla tüm devlet memurları hakkında aynı zamanda güvenlik soruşturması hem arşiv araştırması yapılabilir anlamına gelebiliyor.

Yine, 2'nci fıkra metninde, “Kurum ve kuruluşlarda, yetkili olmayan kişilerin bilgi sahibi olmaları halinde devlet güvenliğinin-doğru- ulusal varlığın ve bütünlüğün -aslında biraz geniş bir hüküm- iç ve dış menfaatlerin zarar görebileceği veya tehlikeye düşebileceği bilgi ve belgelerin bulunduğu gizlilik dereceli birimler ile Milli Savunma Bakanlığı...” devam etmiş “ceza infaz kurumundaki görevliler” yani bütün cezaevi personeli bunun içine alınmış ama burada daha da önemli bir şey var: “Üst kademe kamu yöneticileri” Kim üst kademe kamu yöneticileri? Bu konuda bir muallaklık olduğunu düşünüyorum. Bu anlamda -demin de bahsettiğim gibi- bu kanun, kanun yapma tekniği anlamında eksik ve muğlak ifadelerde bulunuyor.

İşin esası, hem kanun yapma tekniğine hem de muğlak ifadelere sahip 3'üncü maddenin kanun teklifi metninden çıkarılması usule, hukuka ve hakkaniyete daha uygun olacaktır görüşündeyim.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI SERMET ATAY – Biz teşekkür ederiz.

Mehmet Ruştü Tiryaki Bey, buyurun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, 3'üncü madde diyor ki: “Arşiv araştırması kamu görevine atanacaklar hakkında yapılır.” Kamu görevlisi ile memur tanımı aynı şeyler değil. Kamu görevlisi tanımı, memurlardan daha geniş 657 4/A, 4/B, 4/C, kalktı ama hâlâ geçici çalışanlar var. Dolayısıyla sözleşmeli personeli de kapsayacak ayrıca 657 4/A'daki herkesi kapsayacak yani yardımcı hizmetler sınıfı da diyanet hizmetleri de idari hizmetleri de sağlık hizmetleri de eğitim öğretim hizmetleri, hukuk hizmetleri, bütün hizmet sınıfında çalışanlar. Ve sözleşmeli olarak çalışanlar. Ayrıca 4/C kalkmış olsa da hâlâ geçici olarak kamuda çalışanlar var ve mahkeme kararları var, onlar da kamu görevlisi sayılıyor. Hatta bazı yargı kararları var kamuda çalışan işçiler de kamu görevlisi sayılıyor. Dolayısıyla bir biçimde kamu kurum, kuruluşlarının kapısının önünden geçen herkes hakkında arşiv araştırması yapılacak bu yasaya göre.

Bu teklifin sahibinin Adalet ve Kalkınma Partisi olması çok talihsizdir, inanarak söylüyorum bunu. Ramazan Bey burada. Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarda olmasaydı böyle bir yasa teklifi gelseydi, her Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekili bu yasaya karşı çıkardı. Kamu kurum, kuruluşlarına girecek herkesin bir bu biçimde fişlenmesine kesinlikle en az bizim kadar karşı çıkardı ama şimdi, iktidarda olmaları bakış açılarını demek ki değiştiriyor. İktidardayken kamu kurum, kuruluşlarının önünden geçecek herkesin fişlenmesinde hiçbir beis görmüyorlar.

Şimdi, bizdeki memur sayısı Avrupa ülkelerinin tamamından daha fazla, nüfusu bizimle aynı olanlar dâhil. Şimdi bu çok şaşırtıcı bir şey, gerçek değil aslında. Sorun şu: Bizim “memur” dediklerimizle, özellikle Batı Avrupa'nın “memur” dedikleri aynı kişiler değil. Yani Batı Avrupa'da “memur” dedikleri zaman hâkimleri anlıyorlar, savcılarını anlıyorlar, askerî personeli anlıyorlar, polis memurlarını anlıyorlar, üst düzey kamu görevlilerini anlıyorlar ama Avrupa'da kamu kurum, kuruluşlarında çalışacak bir hekim, çalışacak bir doktor, çalışacak bir hemşire, çalışacak bir mühendis “memur” olarak değerlendirilmez. Bunlar memur değildir. Ama biz, daha doğrusu bu teklif sahipleri sadece üst düzey kamu görevlisi ve memur olanlar değil, bütün kamu görevlilerinin bir biçimde fişlenmesinin önünü açacak bir teklifte bulunuyor.

Mevcut durumda bir boşluk var mı? Mevcut durumda bir boşluk yok. Neden? Çünkü 3/2'de sayılan kurumların tamamında hem güvenlik soruşturması hem de arşiv araştırması yapılmasının önünde bir engel yok. Zaten 4045 sayılı Yasa'da bu var. Millî İstihbarat elemanlarının güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının yapılması, askerî personel hakkında bunun yapılması, polis memurları hakkında bunun yapılması ve üst düzey kamu görevlileri hakkında güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının yapılmasında hiçbir engel yok mevcut yasada. Dolayısıyla bu yasa, bir boşluğun giderilmesi için değil, tam tersine kamu kurum, kuruluşlarında görev alacak herkesin fişlenmesi anlamına geliyor.

Oysa doğrusu şudur: Siz, kamu kurum, kuruluşlarına bir doktor alacaksanız, bir mühendis alacaksanız, bir öğretmen alacaksanız, bir hemşire alacaksanız bunun niteliğine bakmanız gerekir, ne kadar iyi yetiştirilmiş buna bakmanız gerekir, mesleki formasyonuna bakmanız gerekir ama mevcut iktidar bunların hiçbirisiyle ilgilenmiyor. “Güvenlik kaygısı” adı altında “Ben kuruma girecek her memur hakkında güvenlik araştırması yapayım, arşiv soruşturması yürüteyim.” diyor; bu doğru değil.

Kamu hizmetlerinin niteliği her geçen gün düşüyor. Dolayısıyla iktidara tavsiyemiz, dostane tavsiyemiz bunları bıraksınlar, iyi hekim yetiştirmeye uğraşsınlar, iyi öğretmen yetiştirmeye uğraşsınlar, vatandaşı, yurttaşları tehlikeli insanlar olarak görmekten vazgeçsinler, bu uygulamadan vazgeçsinler diyorum.

Şimdi -zaten söyledim onu- 3/2 mevcut yasada da var. Dolayısıyla bir boşluk oluşacağını düşünmüyorum. Arşiv araştırmasının kendisiyle ilgili rezervlerimiz var, itirazlarımız var. Onu da 4'üncü maddede dile getireceğiz diyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI SERMET ATAY – Biz teşekkür ediyoruz.

Aynı mahiyette 2 önerge var, okutuyorum:f

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2972) esas numaralı Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Hakkında Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin kanun teklifinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hasan Özgüneş

Şırnak

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ali Öztunç	Ensar Aytekin	Yaşar Tüzün
Kahramanmaraş	Balıkesir	Bilecik
Faruk Sarıaslan	Nihat Yeşil	
Nevşehir	Ankara	

OTURUM BAŞKANI SERMET ATAY – Hasan Bey, buyurun.

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – Arkadaşları selamlıyorum.

Tabii, değerli arkadaşlar, burada, millî güvenlik açısından stratejik önem vurgusu var. Yani Millî Savunma Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, Jandarma, Emniyet, Sahil Güvenlik, İstihbarat Teşkilatı, Ceza İnfaz Kurumlarında çalışacak, tutukevlerinde çalışacak personel, üst kademe kamu yöneticileri, özel kanunları uyarınca güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasına tabi tutulacak.” deniliyor. Şimdi, millî güvenlik açısından stratejik önem. Özellikle şuraya vurgu yapmak istiyorum: Yani bizim tarihsel yaşadığımız süreç ve yaratılan toplumsal sosyoloji gerçekten içler acısı bir durumdu. Yönetime gelenler, iktidar olanlar kendilerini millî, güvenilir, stratejik, hakiki, esaslı olan olarak görür diğerlerini de güvenilmez ve her an tehlike yaratabilecek bireyler ya da topluluklar olarak görürler. Şimdi bu kanun meselesinde böylesine muğlak ifadeler olarak yansıtılması aslında zihinsel olarak bakış açımızı ifade ediyor. Şimdi AKP Hükûmeti, eskiden “Ergenekon” diye bir şey yaratıldı, ifadeler alındı; o zaman FETÖ de vardı, tabii şimdi düşman safına konuldu.

Bir ara, bir AKP milletvekiliyle bir heyet cezaevini ziyaret ediyor. Cezaevindeki arkadaşlar soruyorlar, diyorlar “Biz niye içerideyiz? Yani kim yaptı bunu?” Diyor ki: “ FETÖ yaptı.” Onlar soruyorlar -yani bizatihi bana anlatılan bir hikâyeyi anlatıyorum- “Peki, siz iktidarsınız, madem FETÖ yapmış, siz de gereğini yapın, giderin.” diyorlar.

Şimdi değerli arkadaşlar, yani Ergenekon'daki husus kumpas olarak ifade edildi ve bir uzlaşma sağlandı. Bugün MHP-AKP ortaklığı var, kendilerinin dışındaki herkesi gayrimillî ilan ediyorlar. Şimdi HDP'ye merhaba veren CHP gayrimillîdir, İYİ PARTİ kendisini biraz kurtarmaya çalışıyor “Aman aman, biz göz bile kırpmadık.” demeye çalışıyor ama bize merhaba veren herkes gayrimillî ve tehlike unsurudur. Şimdi, dolayısıyla AKP ve ortaklarıyla anlaşılan kim varsa, kiminle anlaşmışsa “Tek

adam rejimi” dediğimiz, anti demokratik Yeni Osmanlılık’a soyunma hevesleriyle aslında geçmiş darbelerden, çatışmalardan, toplumsal yarılmalardan yararlanılarak en son FETÖ de kullanılarak bu sağ anlayışın Türkiye’ye hâkimiyetini sağlama amaçlı, böylesine muğlak ifadelerle devletin bütün kurumalarını, memurlarını tek tipleştirmek istiyorlar.

Yani nedir? Biz araştıracağız, o tarihsel çatışma ve yarılmalardan, ideolojik yaklaşımlardan, şu an mevcut hükûmet karşısında kim varsa en ufak bir yürüyüşe -mesela arkadaşlar birçok örnek verdi, on binlerce verilebilir günlük hayattan- herhangi bir yürüyüşe katılmadan da suçlanabilir. Ben size bir örnek verebilirim, bu çok çarpıcı. Bir arkadaşımız, KCK’dan iki yıldan fazla içeride kaldı. Her arkadaşın buna inanmasını isterim, inanmayabilirsiniz çünkü çok ucube bir şey. Yazıhanesi var Aksaray’da, uçak biletleri satıyor, bizim partimiz de ona yirmi metre-on metre yakında. Kendisine sorulan soru ve iki sene içeride kalmasının nedeni, diyor ki: “Senin telefonun partinin yakınında çalışıyordu. Niye çalışıyordu?” “Ya, benim yazıhanem var, ben her gün gidip geliyordum, orada çalışıyorum; işte belge, işte defter.” diyor. Şimdi, dolayısıyla arkadaşlar, şimdi aslında bu getirilmek istenen Kanun Teklifi’yle Türkiye’de muazzam tek parti devleti, tek parti toplumu “Ya boyun eğeceksin benim gibi olacaksın ya da millî güvenlik açısından tehlikelisin, şuraya gidemezsin, buraya giremezsin; yakın bir akraban bir suç işlemiş bize göre...” Dolayısıyla bu madde çıkarılmalıdır, evrensel hukuka da insan haklarına da aykırı olarak görüyoruz.

OTURUM BAŞKANI SERMET ATAY – Peki, teşekkür ediyoruz.

Aynı mahiyetteki ikinci önerge hakkında Ensar Bey söz hakkı istiyor.

Buyurun Ensar Bey.

ENSAR AYTEKİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Teklif’in 3’üncü maddesinde “Hakkında güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılacaktır.” bölümü yer alıyor.

2’nci fıkrada kurumlar sayılıyor fakat burada Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı nedense yazılmamış. İyi niyetli olarak unutulduğunu düşünüyoruz.

Değerli milletvekilleri, İçişleri Bakanlığı yalnızca kolluktan ibaret değil, Göç İdaresinden başlamak kaydıyla İç Güvenlik Stratejileri gibi birçok birim Bakanlık teşkilat şemasında yer almaktadır. Aynı şekilde Adalet Bakanlığı da burada yer almıyor. Adalet Bakanlığı bünyesinde bu araştırmalara ve soruşturmalara acaba neden ihtiyaç duyulmuyor da yalnızca Ceza İnfaz Kurumu ve tutukevleriyle sınırlı bir Adalet Bakanlığı teşkilatı yer alıyor?

Yine, maddenin girişinde “iç dış menfaatlerin zarar görebileceği veya tehlikeye düşebileceği, bilgi ve belgelerin bulunduğu gizlilik dereceli birimler” ifadesi kamu, özel fark etmeksizin bütün çalışma yaşamını etkileyecek, fişleyebilecek bir nitelikte içtihat oluşturuyor.

Örneğin, TRBOR AŞ. TRBOR bir anonim şirket, görevi bor üzerine çalışma yaparak küresel standartlarda teknolojiyle yüksek katma değer üreten çalışmalar yapmak. Ortakları, Savunma Sanayi Teknolojileri, ROKETSAN, Etimaden. Bor savunma paydaşları arasında da BMC var. Şimdi, TRBOR çalışma yapmak için istihdam edeceği kişilerde iç dış menfaat gerekçe gösterip güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yaptırabilecek. Aynı durum kamu bankalarında da mevcut. Halkbank’da bir alım yapılacak ama aynı hükmü ileri sürüp banka yönetimi, güvenlik soruşturması da yaptırabilecek. Aynı maddenin son cümlesinde geçen “millî güvenlik açısından stratejik önemi haiz birim, proje, tesis, hizmetlerde statüsü veya çalışma şekline bağlı olmaksızın istihdam edilenler” hükmü de yine bir gözetim ve denetim toplumu kurulmasına sebep olacaktır.

Yerli bir araba üretimi yapacağız. Bu neticede stratejik bir önemi haiz projedir, kimse de buna itiraz edemeyecek. Örneğin arabanın farlarını üreten firmanın montaj elemanı dahi bu madde kapsamında ele alınabilecektir. Aynı maddede gizlilik dereceli birimler hükmü mevcut, bu birimlerin neler olduğuna da daha sonra hazırlanacak olan yönetmelikle karar verileceği ifade ediliyor. Böyle bir yasa yapma tekniği kabul edilemez. Bu gerekçelerle tekliften maddenin çıkarılmasını istiyoruz.

Saygılarımla.

OTURUM BAŞKANI SERMET ATAY – Teşekkür ediyoruz.

Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu Teklifi'nin 3'üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "istihbarat teşkilatlarında" ibaresinin "Milli İstihbarat Teşkilatı'nda" ibaresi ile değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Mehmet Metanet Çulhaoğlu

Ahmet Çelik

Adana

İstanbul

OTURUM BAŞKANI SERMET ATAY – Buyurun.

MEHMET METANET ÇULHAOĞLU (Adana) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması 26/10/1994 tarihli ve 4045 sayılı güvenlik soruşturması ve bazı nedenlerle görevlerine son verilen kamu personeliyle kamu görevine alınmayanların haklarının geri verilmesine ve 1402 numaralı Sıkıyönetim Kanunu'nda değişiklik yapılmasına ilişkin kanun ile düzenlenmiş, uygulaması ise 14/02/2000 tarihli güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yönetmeliğiyle belirlenmiştir. Söz konusu yönetmeliğe göre arşiv araştırması kişinin kolluk kuvvetleri tarafından hâlen aranıp aranmadığının kolluk kuvvetleri ve istihbarat ünitelerinin de ilgisiyle adli sicil kaydının ve hakkında herhangi bir tahdit olup olmadığının mevcut kayıtlardan saptanmasını ifade etmektedir. Güvenlik soruşturması kişinin kolluk kuvvetleri tarafından hâlen aranıp aranmadığının kolluk kuvvetleriyle istihbarat ünitelerinde ilişigi ve adli sicil kaydının ve hakkında herhangi bir tahdit olup olmadığının, yıkıcı ve bölücü faaliyetlerde bulunup bulunmadığının, ahlaki durumunun, yabancılarla ilgisinin ve sır saklama yeteneğinin mevcut kayıtlardan ve yerinden araştırmak suretiyle saptanması ve değerlendirmesi şeklinde tanımlanmıştır.

Tanımlardan da anlaşılabacağı gibi güvenlik soruşturması, arşiv araştırması kapsamında yapılacak araştırmaları da içermektedir. Kişinin ahlaki durumunun, sır saklama yeteneğinin, yabancılarla ilişkisinin nasıl olduğunun tespiti gibi hususlar tamamen subjektif kanaatlere dayanan tespitlerdir. Bu subjektif içeriği nedeniyle güvenlik soruşturması usulü ayrıca bir değerlendirme aşamasını içermektedir. Güvenlik soruşturması kapsamında yapılacak incelemenin mevcut kayıtlardan ve yerinde incelemeyle yapılacağı, yerinde incelemenin kişinin ikamet ettiği veya nüfusa kayıtlı olduğu yerlerde olacağı, bu incelemenin soruşturma yapan personelin kişisel kanaatine ve kişinin yaşadığı yerin ahlaki normlarına bağlı olacağı, kişinin yaşadığı çevresinden, mahallesinden, komşularından aldığı duyumların raporlaştırılması yerinden inceleme kapsamında olması durumunda böyle bir araştırmadan elde edilen bilgilerin nesnellikten uzak olmasının kaçınılmaz olacağı gerekçesiyle yerinden inceleme raporlarının güvenlik soruşturmalarının olumsuz olmasında temel gerekçe olmaması gerektiğini düşünüyoruz.

Evete, “Devletin güvenliğini, ulusal varlığını ve bütünlüğünü iç ve dış menfaatlerin zarar görebileceği veya tehlikeye düşebileceği bilgi ve belgeler ile gizlilik dereceli kamu personeliyle meslek gruplarının tespiti birim ve kısımların tanımlamalarının yapılması, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının usul ve esasları ile bunu yapacak merciler ve üst kademe yöneticilerinin kimler olduğu Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulacak yönetmelik ile düzenlenecektir.” denilmekte. Gizlilik dereceli birimlerde çalışacak personel açısından bir belirleme yok. Gizlilik derecesini belirleyip güvenlik soruşturmasını uygulamak idareye kalmaktadır. İncelemeye konu kanun teklifinde 3’üncü maddede güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasının kimlere yapılacağıyla ilgili olarak birinci fıkrasında “istihbarat teşkilatlarında” ifadesi muğlaktır. Millî Savunma Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, Jandarma, Emniyet, Sahil Güvenlik teşkilatları haricinde istihbarat faaliyetleriyle görevli ve yetkili olan kurum Millî İstihbarat Teşkilatıdır. Çoğul olarak kullanılan istihbarat teşkilatları ifadesi bir dönem hukuki dayanağı olmayarak Cumhurbaşkanlığı bünyesinde kurulduğu ileri sürülen defakto istihbarat birimlerini akla getirmektedir. Kanunun bu hususta daha açık olması faydalı olacaktır diye düşünüyoruz.

Yine Anayasa’nın 128’inci maddesine göre “Memurların veya diğer kamu görevlilerinin nitelikli atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir.” Ayrıca idareye bırakılan düzenleme yetkisinin çerçevesinin kanunla çizilmesi konuya ilişkin genel ilke ve prensiplerin kanunda belirlenmiş olması gereklidir. İdareye belirsiz yetkiler veren düzenleme “yasama yetkisinin devredilmezlik” ilkesinin ihlali niteliğindedir.

Son olarak güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması uygulamasının genel bir uygulama hâline geldiği göz önünde bulundurularak yeni ve güncel bir kanuni düzenleme ihtiyacı bulunduğunu kabul etmek gerekir. Hangi birim ve yerler için güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılacağı, kapsamı, usulü ve yetkili makamlar kamu hizmetinin niteliğine göre belirlenmelidir. Subjektif ve belirsiz uygulamalardan kaçınılarak şeffaf, kişilerin erişimine açık, hukukun genel ilkelerine hakkaniyete uygun bir soruşturma usulü belirlenmelidir. Elde edilen bilgi belgelerin saklanması hususu ayrıca önem arz etmektedir. Bu bilgilerin herhangi bir grup, cemaat vesaire paralel oluşumlara servis edilmemesi güvenlik soruşturmasının bir güvenlik servis aracına dönüşmemesine dikkat edilmesini öneriyoruz.

Saygılarımla.

OTURUM BAŞKANI SERMET ATAY – Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: 3’üncü maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3’üncü madde kabul edilmiştir.

4’üncü maddeyi okutuyorum:

Arşiv araştırması

MADDE 4 - (1) Arşiv araştırması;

a) Kişinin adli sicil kaydının,

b) Kişinin kolluk kuvvetleri tarafından halen aranıp aranmadığının,

c) Kişi hakkında herhangi bir tahdit olup olmadığının,

ç) Kişi hakkında kesinleşmiş mahkeme kararları ve 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 171inci maddesinin beşinci ve 231 inci maddesinin onüçüncü fıkraları kapsamında alınan kararlar ile kişi hakkında devam eden veya sonuçlanmış olan soruşturma ya da kovuşturmalar kapsamındaki olguların,

d) Hakkında kamu görevinden çıkarılma ya da kesinleşmiş memurluktan çıkarma cezası olup olmadığının,

mevcut kayıtlardan tespit edilmesidir.

OTURUM BAŞKANI SERMET ATAY – 4’üncü madde üzerinde söz isteyen Turan Aydoğan.

Buyurun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Efendim, teşekkür ediyorum.

Şimdi, tabii, burada teknik bir çalışma yapılıyor, yasa üzerinde konuşmamız lazım ama önce bir ayıplama yapacağım müsaade ederseniz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, gözümüz gibi korumamız gereken bir yer, kamuoyu Türkiye Büyük Millet Meclisini izlerken Covid salgını açısından müthiş bir tedirginlik duyuyor. Türkiye Büyük Millet Meclisinde personelimiz -ki inşallah Allah korusun, hiçbir zafiyet yaşamalarını da arzu etmem- ciddi sayıda personelimizin Covid salgınıyla karşı karşıya olduğu dönemde ısrarla bu kadar yasanın kapıya yığmanın ne demek olduğunu anlamakta güçlük çekiyorum. Benzeri bir şeyi de nisan ayı içerisinde yine salgının yoğun olduğu dönemde yargı paketiyle infaz paketiyle ilgili yaşadık. Adalet ve Kalkınma Partili dostlarım alınmasınlar ama şöyle bir huyları var: Bazen ağustos böceği gibiler, ya bunu yapalım, yapalım, yapalım dediğimizde bir buçuk iki sene bekliyorlar. Mesela bu infazla ilgili yasayla alakalı ta geçen sene adli tatil öncesinde bile yahu adli tatile girmeden bu işleri yapalım, insanların özgürlükleri tahdit altında, cezaevinde o kadar insan var dedik. Yattık, yattık, yattık, sonra geldik Covid salgını sırasında garip bir yasa çıkardık. Şimdi de aynı şekilde bu Komisyonun salonuna sığdırılmış vaziyetteyiz.

Ben niye buradayım, onu söyleyeyim. Ben Adalet Komisyonu üyesiyim. Az önce Alpay Antmen arkadaşımın da söylediği gibi -burada başka Adalet Komisyonu üyesi arkadaşlarımız da var- bu yasanın Adalet Komisyonundan da geçmesi gerekirdi ama Türkiye Büyük Millet Meclisi İftüzüğü son birkaç yıldır yok sayılıyor. Tali komisyon diye bir şey yok, asli komisyon diye bir şey yok, bir komisyona gönderiliyor, hiçbir şey bulunamazsa Plan ve Bütçeye gönderiliyor, insan hak ve özgürlükleriyle alakalı bir torba yapılıyor. Plan Bütçeye gönderiliyor, Plan Bütçede orada alakasız konular konuşuluyor çünkü torba kanun diye bir şey yerleşti hayatımızın içerisine. Biz istiyoruz ki Türkiye Büyük Millet Meclisi dünyanın bütün çağdaş rejimlerinin olduğu ülkelerdeki gibi bir Parlamento kimliğiyle çalışsın, yasalar olgunlaşacak olduğu zaman önce onun teknik yanları iyi tartışılsın. Onun bürokrasi parçası olsun, teknokratlar parçası olsun, hayatın içerisinde uygulamacıların parçası olsun, Parlamento onlarla beraber önce alt komisyonlarda bazı tartışmaları yapsın, yasalar olgunlaşsın, öyle önümüze gelsin. Bunu niye söylüyorum? Bu önümüze getirdiğiniz yasanın evveliyatı var, Anayasa Mahkemesi iptal etti kardeşim. Neredeyse yüzde 50’sini aşağı yukarı aynı içerikte tekrar getirdiniz. Aynı Anayasa Mahkemesi kararlı duracaksa bunun da yarısını iptal edecek. Dert nedir burada? Yani gözümüzün içine baka, baka, baka Anayasa’ya aykırı yasa yapma isteğinin temel nedeni nedir, bunu birisi açıklasa da biz de bilsek. Bakın, burada bir dünya konu, en azından bir defa Anayasa’nın 70’inci maddesine aykırı bir yasa getiriyorsunuz. Anayasa’nın 70’inci maddesi çok açık, diyor ki: Kamu hizmetine alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırıma gidilemez. Getirdiğiniz yasayla birlikte bir güvenlikçi toplum .yaratma isteğiyle beraber neredeyse tüm kamu görevine alınacakları bu yasa üstelik arşiv araştırmasına tabi tutacaksınız.

Ben size iki tane örnek vereceğim şimdi iyi algılanması için. Bizim çok sevdiğimiz bir kardeşimiz, Adana’da Yüreğir Gençlik Kolu Başkanımız -hepiniz basından takip ettiniz, bir iftiraya, alçakça bir iftiraya muhatap oldu çünkü videosu ortaya çıktı ne yaşandığının videosu ortaya çıktı- kardeşimiz,

yardım dağıtım ekibinde vefa destek grubunda görevli bir kardeşimiz, ailesiyle beraber akşam saatlerinde dağıtımla ilgili bir işlemin olduğu yerde “Bunları nereye dağıtacaksınız, ne yapıyorsunuz?” diye sorduğunda kaymakamın şoförü kendisini tehdit ediyor, silah çekiyor, video kayıtları ortada. Kardeşimiz orada, kamu görevlilerinin nüfuzunu kullandırması sonucunda gözaltına alınıyor, ifadesi alınıyor, bırakılıyor. Sayın Cumhurbaşkanı bir gün sonra, kanaatimce yanlış bilgilendirmeye, etrafındaki yağdanlık ekibinin yanlış bilgilendirmesiyle beraber bir açıklama yapıyor, diyor ki: “Cumhuriyet Halk Partisinin gençlik kolları teröre bulaştı”. Bir şeyi sorgulamak, kamu adına yapılan bir işi sorgulamak, kamu menfaatiyle ilgili adım atmak, ondan sonra da tehdit edilmeye rağmen gözaltına alınıp bırakılmak ne zamandan beri teröre bulaşmak oldu bu memlekette? Söyleniyor, böyle flu yasalarla yürüdüğümüz sürece söylenir. Ve o kardeşimiz sonra tekrar gözaltına alınıyor, tutuklanıyor, bir süre gözaltında kalıyor.

Bu çıkaracağınız arşiv araştırmasıyla alakalı, şimdi, size soruyorum: Onu silahıyla tehdit eden ve “Ben kaymakamım.” diyen, aslında uhdesinde taşımadığı bir görevi uhdesindeymiş gibi tarif eden, TCK’ye göre suç işleyen kaymakamın şoförüyle ilgili hiçbir soruşturma yok, o, kamu görevlisi olarak devam ediyor -o, bu görevi devam ettirecek çünkü sizin gözbebeğiniz, sizin adınıza o saldırıyı yapmış olacak- ama gencecik, tertemiz bir vatan evladı, orada, sadece kamuyu korudu diye tehdit edilmiş olmasına rağmen hakkında soruşturma açıldı ve o, sizin 4’üncü maddede getirdiğiniz özelliklere göre yarın öbür gün hakkında bir hüküm olmamasına rağmen, Anayasa’nın 38/4’teki masumiyet karinesine rağmen bu getirdiğiniz yasayla beraber hiçbir kamu görevini yapamayacak. Vicdanınız sızlamıyor mu kardeşim ya? Böyle bir dayatmayı nasıl sokuyorsunuz bu Meclisin içerisine? Biraz vicdan ya; insanlar yargılanır, masumlukları ortaya çıkar, ondan sonra masumiyete uygun davranılır. Burada, daha önce yargılanmış, hakkında yakalama kararı olmuş, şu olmuş, bu olmuş insanların arşiv kayıtları önlerine kamu görevine engel diye çıkacak.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Engel diye çıkmayacak.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Çıkar, Sayın Can, dur şimdi. Bunları bana öğretme, ben otuz yıl bu işleri yaptım, neyin çıktığını biliyorum. Mahalle bekçisinin profesörleri engellediği bir ülkede yaşıyoruz. Burada öyle bir şey yok, somut bir kanun değil bu kardeşim, onu anlatmaya çalışıyorum. Bunu seninle saatlerce tartışırım, benim açımdan hiç problem yok.

Şimdi, böyle bir tabloda, 18 yaşından küçüklerle ilgili doğru dürüst bir tanım yok, işledikleri suçlarla ilgili arşiv kaydı ilerde hâlâ önlerine çıkacak.

Efendim, bakınız, bu söylediklerimi lütfen dikkatle dinleyiniz. Ben burada bir vatansever olarak konuşuyorum, bunları yaşayacağız. Bu insanlar haksızlıklara uğrayacaklar, yaşamış bir insan olarak konuşuyorum ve Anayasa Mahkemesinin iptallerinin altında da bunlar var kardeşim. Daha önce uymadınız buna, bundan kaynaklı. Anayasa’nın 13’üncü maddesine, 20’nci maddesine, birçok maddesine aykırı işler yaptınız, getirdiniz bir daha dayatıyorsunuz. Niye? Pandemi dönemindeyiz, bir şekilde geçer gider. E, çıkacak, tekrar yaşayacağız bunları. Şimdi, soruyorum, bu sorunun cevabı yok sizde. Üstelik, üstüne bir tane kurul koyuyorsunuz. Mesela mahkeme kararıyla aklanmış olan insanların bile aklama kararları, bu güvenlik soruşturmasının alt birimlerinde gözükmeyeceğinden dolayı -çünkü onlar ancak adli sicilde gözükmürse gözükmür- o koyduğunuz kurul bir şekilde mahkemenin yerine geçmiş olacak, onun hakkıyla hukukuyla ilgili karar vermiş olacak. Bu kurul yani buradaki kurul, mahkemede aklanmış olan adamın arşiv kaydında böyle bir ibare var daha önce yargılandı daha önce tutuklandı, daha önce gözaltına alındı, yakalaması oldu kardeşim... Ee? Mahkemede aklanmış olsa bile bu arşiv kaydına göre bu adamın yapacağı bir şey olmayabilir.

Burada ne demek istediğimi daha net anlatayım: Bu parti devlettir, bu partizanlıktır, bunu uygulayanların objektifliğine kalacak bir şeydir. Hâlbuki uygulamanın sınırlarının yasayla belirlenmesi gerekir, uygulayıcıların eline silah gibi veremezsiniz yasaları. Verirseniz istediğini alır, istediğini almaz. Birine evet dediğine öbürüne hayır der. O da, Anayasa'nın 10'uncu maddesindeki eşitlik ilkesine aykırılık teşkil eder. Yaptığımız yasa bu açıdan Anayasa'ya topyekûn aykırılıklar taşıyor. Konuşmamıza bari tahammüllü olun ayrıca.

Çıkaracaksınız bu yasayı ben biliyorum, sizi kimse engellemeyecek. Parmakları kaldıracaksınız, takmadığınız bir Anayasa var ki bu Anayasa'yı ben de sizin kadar takmıyorum ama meri olduğu sürece, yürürlükte olduğu sürece, yine Anayasa'nın 11'inci maddesine göre bu Anayasa'nın üstünlüğünü tanımak zorundayız ve buna uygun yasalar yapmak zorundayız. E, bırakalım o zaman; Anayasa'ya ne gerek var, o zaman normlar hiyerarşisine ne gerek var. Ya, bu vatandaş zaten problemlili sevgili kardeşim. Bu vatandaşın ekonomik ve sosyal sorunlarını çözmekle uğraşmak yerine şu aşamada, şu pandemi döneminde dükkânını kapatmış esnaf... Yarın suç işleyenler daha artacak, sorumlusu olacağız burada.

Sizin koyduğunuz bu güvenlikçi yasaların bu ülkenin sorunlarını bir şekilde çözeceğini mi düşünüyorsunuz? Zaten özgürlük açısından nefes alamayan bir ülke, zaten kamu hizmetinde partizanlık had safhada. Kamu görevinde liyakat diye bir şey bırakmadınız, alakasız insanlar alakasız görevleri yapıyor; üstüne üstlük de bunun kılıfını arıyorsunuz burada. “Biz istediğimizi yapalım, yarın öbür gün kanunun ilk ilkesine aykırı olmasın. Gerekçe gösterelim, az buçuk sapmış, bize ait olmayan insanlar bu görevleri hiç yapamamışlar.” Ya, zaten yaptırmıyorsunuz ki, zaten yaptırmıyorsunuz! İçişleri Bakanlığına dönüyorsunuz, yaptırmıyorsunuz; Dışişleri Bakanlığına dönüyorsunuz, monşerleri gönderdiniz -şimdi, bir şey söyleyeceğim çok ayıp olacak- itibarsız bir dünya adamı büyükelçi yaptınız, liyakat söz konusu değil. Yargıya bakıyorsunuz, Adalet ve Kalkınma Partisinin il ve ilçe başkanlarını yerleştirdiniz. Vallahi bilmiyorum, bu soruşturmadan onlar geçer miydi? Şu güvenlik soruşturmasını bu şekilde yaptığınızda, acaba sizin o il ve ilçe başkanlarınız bugün hâkimlik yapabilecek durumda olacak mıydılar?

Şimdi arkadaşlar, yasa yaparken vicdanlı olmak lazım, yasa yaparken hayatın gelecekteki kapılarını düşünmek lazım, yasa yaparken her zaman iktidar olmayacağınızı düşünmeniz lazım. Sizin bu 2017 yılında getirdiğiniz Anayasa, bugün size öyle yetkiler verdi ki tek bir adam, istediği kadar üst düzey yöneticiyi atayabiliyor, herkesi görevden alabiliyor; bir gecede herkes görevinden oluyor. Bu yaptığınız yasalar ve Anayasa, yarın öbür gün ehil eller elinde doğruya evrilene kadar problem teşkil ediyor.

Şimdi, aynı şey burada da var ya “üst düzey görevliler”. Kimdir bunlar kardeşim, kimdir? Tek tek... Yani sınırı belli olmayan bir tanım Anayasa'da da var, maalesef Anayasa'da da yazmışsınız; Anayasa'da da Cumhurbaşkanının atayacağı kişiler arasında yazmışsınız. Ya, içinde çok hukukçu var, nerede var hukukta böyle bir tanım ya? “Üst düzey görevli” diye hukukta bir tanım mı var? İdare hukukunda var mı? Anayasa hukukunda var mı? Anayasa'ya yazdınız, dercettiniz hayatımızın içerisine. Fluluk içerisinde yüzüp gideceğiz öyle mi? Biz de müsamaha göstereceğiz.

Sevgili kardeşim, biz bu yasaya muhalifiz. Bu yasa, Anayasa'ya aykırı bir metnin tekrar burada dayatılmasıdır. Hukukçular eğer bunu bilerek getiriyorlarsa kötü niyetlidirler, hukuki anlamda kötü niyetlidirler. Bunun Anayasa'ya aykırı yönlerini tek tek sayıyor arkadaşlarımız. Gelin, fırsat varken Anayasa'ya uygun, gerçekten boşluğu dolduracak bir yasanın yapılmasına müsaade edin. Yoksa, çok uzun olmayan iktidar ömrünüzde kıyım gideceksiniz bir miktar. Bu milleti zaten yeterince kamplaştırdınız, bazı kesimler diyor ki “Benim çocuğum üniversiteyi de bitirse, beş üniversite de bitirse kamunun hiçbir görevi kendisine verilmez.”

Biliyor musunuz şu anda İstanbul Büyükşehir Belediyesinin önünde 500 bin CV var ya, ben utanıyorum İstanbul Milletvekili olarak; 500 bin CV, işsiz üniversite mezunu. İşsiz üniversite mezunu 500 bin kişi, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin kariyer bankasında görev bekliyor. Biz ne yapıyoruz? İşsizliğe çare bulmak yerine, üretimsizliğe çare bulmak yerine, bu çelişkileri ortadan kaldırmak yerine, gelir dağılımındaki adaletsizliğe, her şeye çare bulmak yerine, bir güvenlikçi politikayı daha hayata nasıl süreriz, bir nefesi daha nasıl keseriz, bir özgürlüğü daha nasıl öldürürüz? Görüyoruz işte, yargıda yaptınız. Önce ceremesini hep beraber ödedik FETÖ'cülerin karşısında, şimdi, sizin yaptığınıza yeniden cereme ödüyoruz. Biriniz bana cevap verebilecek misiniz?

Dün, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin halk iktidarını teslim aldığı gün, tören yapılıyor. İstanbul İl Başkanımız, törenden çıktıktan sonra sizin bu bağımsız ve tarafsız dediğiniz mahkemeleriniz, işte böyle liyakatle gelen mahkeme, onun kararını onadığını açıklıyor. Ben, hukukçuyum kardeşim, üç gün önce de o kararın onandığı açıklanabilirdi, beş gün sonra da açıklanabilirdi; o mahkeme kötü niyetli demek ki. Dikkat edin, yarın öbür gün kalkıp gelmeyin bu yetkileri vereceğiniz insanlarla ilgili; 7145 sayılı Yasa'yı geçirirken de, OHAL'den sonra, size söyledik. Bakın, İstanbul Valisi FETÖ'cülükten yargılandı Gezi olayları sırasında, o zaman söyledim. Bu kadar yetki, bu kadar totalist yapılar doğru değildir, bu biyonik soruşturmalarıyla yaratacağınız alanlar flu alanlar, başınıza iş olur, başımıza iş olur, gelin modern bir devlette olması gereken yasayı yapalım.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI SERMET ATAY – Biz teşekkür ediyoruz.

Sayın Tiryaki, söz talebiniz var herhâlde.

Buyurun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bu 4'üncü maddedeki en önemli konu kanımca, bu 1'inci fıkranın (ç) bendi. Arşiv araştırması sırasında adli sicil kaydının araştırılması anlaşılır. Aranıp aranmadığının somut olarak bir anlamı olmasa da anlaşılır bir şey.

(d) bendi çok anlamlı değil, zaten kamu görevinden çıkarılan bir kişi hakkındaki karar, bir daha kamu görevine alınmamak üzeredir, devlet memurluğundan çıkarma cezası o anlama gelir. Dolayısıyla bu (d) bendinin olup olmaması pratik olarak bir anlam ifade etmiyor. Fakat şu (ç) bendindeki devam eden veya sonuçlanmış olan soruşturma ya da kovuşturmalar kapsamındaki olguların ne olduğu tam olarak anlaşılamıyor. Yani bir kişi hakkında soruşturma devam ediyor, bu soruşturma dosyasına alacak. Bir kişinin hakkında soruşturma olması o kişiyi suçlu yapar mı, hakkında bir mahkûmiyet kararı yoksa? Masumiyet karinesi yok mu? Dolayısıyla, salt bir kişi hakkında soruşturma olması o kişinin kamu görevine girmesinin önünde nasıl bir engel oluşturabilir? Teklif sahipleri de tam olarak buna ikna olmamış olmalı ki sonunda, anlaşılmaz biçimde olgulardan söz ediyorlar yani soruşturmanın içerisindeki olgular. Soruşturmanın içerisindeki olgular ne demek? Yani ben hukukçuyum, ne olduğunu bilmiyorum. Ne demek soruşturma dosyasındaki olgular? Yani neyi verecek, mesela savcılıktan soruşturma dosyasını mı isteyecek, savcılığa yazı yazdığında bu soruşturma dosyasındaki olgular nedir onları mı soracak? Hakikaten bu bir hukuk metninde, bir yasa metninde olabilecek bir kavram mı? Bunu nasıl anlayacağız biz? Bir bütün olarak soruşturma dosyasının istenmesi zaten sakat ama içerisinden bir de bu olguların istenmesi...

Sanki bir kişi hakkında bir soruşturma devam ediyorsa o kişinin kamu görevine alınamayacağı sonucunu doğurur ki değerlendirme komisyonu muhtemelen böyle değerlendirecektir. En azından bu (ç) bendindeki soruşturmaya dair ifadelerin veya bu olgu kavramının –çünkü çok soyut bir kavram– çıkarılmasında yarar var diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI SERMET ATAY – Sayın Murat Emir, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Çok değerli hazırun, herkesi saygılarımla selamlıyorum.

Çok kısaca mevcut tabloyu biraz geçmişe giderek değerlendirmekte yarar görüyorum. Özellikle, 15 Temmuz darbe girişimine kadar bizim 657 sayılı Kanunu’muz ve onun 48’inci maddesi ve millî güvenlikle ilgili kurumlardaki personelin soruşturulması bakımından da 4045 sayılı Kanun, ülkemizde kamu görevine alınacak kişilerin hakkında güvenlik soruşturması konusunda bir hukuki çerçeve çiziyor. Ancak, anlaşıldı ki değerli arkadaşlar, bu hukuki çerçeve her şeye karşın, sizin o birlikte yol yürüdüğünüz, aynı menzile yürüdüğünüz ve aynı hedefe ulaşmak için kol kola verdiğiniz, iç içe geçtiğiniz, el birliği yaptığınız ve devletin diğer uzuvlarını yok etmek için birlikte ortaklaştığınız FETÖ’cülerin devlete yerleştirilmesi konusunda herhangi bir güvence sağlamamış. Dolayısıyla, 15 Temmuz darbe girişiminden sonra olağanüstü hâl sürecinde bu 48’inci maddeye bir ek yaptınız kararnameyle ve bize göre o da hukuk dışıydı, olamayacak bir şeydi ve o güvenlik soruşturmasını bütün kamudaki görevlilere, memurlara teşmil ettiniz ve dolayısıyla da onun üzerinden yüzbinlerce insanın, hatta sizin de zaman zaman itiraf ettiğiniz gibi yaşla kurunun birlikte yandığı ve hukuk dışı algılarla yönetilen ve kimin gerçekten terör örgütüne üye veya ilişkili olduğu, yardım ve yataklık ettiği veya kimin etmediği konusunda belirsizliklerin olduğu bir süreci yaşadık maalesef. Hâlâ da o konudaki mağduriyetlerin hukuk zemininde, hak zemininde giderildiğini söylemek mümkün değil.

Sonrasında bu kanuna dönüştü kararnameler ama Anayasa Mahkemesi iptal etti. Anayasa Mahkemesi iptal ettikten sonra alelacele Sayın Salih Cora’nın getirdiği bir teklif vardı, Aralık 2019’da burada görüşmüştük. Ama o zamanki komisyonumuz Plan ve Bütçe Komisyonuydu, ne gariptir yani aynı salondayız, bir İçişleri Komisyonuyla geliyor bir Plan ve Bütçe Komisyonunun bir torba yasasına eklenen maddelerle geldi. Ama o gelen hukuki metinde, sizin dahi içinize sinmeyecek belirsizlikler ve gerçekten bir kaos yaratacak unsurlar içeriyordu ve böyle bir teklif hazırladınız. Ama o sıradaki Anayasa Mahkemesinin iptal kararını o zaman da değerlendirmiştik, bir kere daha kayıtlara geçirmekte yarar görüyorum arkadaşlar. O yasanın aslında yapması gereken, olması gereken bizim, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasıyla ilgili kanundan beklentilerimizi karşılaması gerekirdi. Karşılamadığı için Anayasa Mahkemesi iptal etmesini bekler. Ölçülülük, kanunilik, öngörülebilirlik, hukuki güvenlik kavramları üzerinden Anayasa Mahkemesinin o yasayı iptal etmesini beklerken Anayasa Mahkemesi son derece pısrık, çekingen bir karar verdi. Ne dedi? “Sizin bu bilgileri, elde ettiğiniz kişisel verileri nasıl, ne şekilde koruyacağınız, ne şekilde değerlendireceğiniz ve yok edeceğiniz kanunda yok.” dedi. Aslına bakarsanız Kişisel Verilerin Korunması Kanunu yeterince açık, yeteri kadar geçerli. Dolayısıyla, ne o gün Anayasa Mahkemesinin “İptal edeyim ama zülfiyare dokunmadan, siyasi iktidarı eleştirmiş gibi olmadan iptal edeyim.” dediği gibi geçerliydi ne de bugün aslında bu kanun metnine eklediğiniz Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun aslında gerekmediği gibi.

Şunu söylemeye çalışıyorum: Biz desek de demesek de burada, bu teklifte olsa da olmasa da buradaki veriler dün de zaten Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’na göre işlenecekti ve saklanacaktı, bugün de saklanacak, yarın da saklanacak, o kanun geçerli zaten. Dolayısıyla, Anayasa Mahkemesinin dönüp sizden, bizden “Siz bu verileri nasıl saklayacaksınız, saklayacağınızı söylemediğiniz için ben

bu kanunu iptal ediyorum.” demesi son derece yanlış. Çünkü zaten bunun ilgili kanunu var. Aynen bu kanunda da kişisel verilerin korunmasına atıf yapmanızda olduğu gibi. Bunlar gereksiz arkadaşlar. Bunu niye yapıyorsunuz? Anayasa Mahkemesi bunu açıkça yazamadığı için yapıyor. Oysa o kanun öngörülebilir değildi, kanuni değildi, kanuni güvenlik ilkesini ihlal ediyordu, ölçülü değildi; keyfiydi, keyfi uygulandı. İnsanlar kendi değerlendirmelerine göre, kendi algılarına göre kamu görevinden ya alınmadılar ya da uzaklaştırıldılar. Yüzbinlerce insan mağdur edildi, edilmeye devam ediliyor. Bunu iptal edemediği için de böylesine bir yan yola girmek zorunda kaldı Anayasa Mahkemesi.

Değerli arkadaşlar, şimdi, biraz daha devam edelim. Her zaman söylediğimiz bu “iltisak” kavramı 15 Temmuzla birlikte bizim hukuk dünyamıza girmiş bir kavram. “Bu iltisak nedir?” diye sorduğumuzda, “Nereden çıktı bu kelime?” diye sorduğumuzda bunun hukuki geçmişi yok. İrtibat, iltisak, daha sonraki maddelerde de geçiyor. Ne zaman olduğu bile belli değil. Şimdi, hakkında güvenlik soruşturması yapılan kişilerin terör örgütleriyle irtibatlı, iltisaklı, ilişki içerisinde, eylem birliği içerisinde olduğuna kim karar verecek, nasıl karar verecek, neye göre değerlendirecek bunu? Aslında olması gereken yani bizim bu kanunda bulmamız gereken bu kanunun belirli olması değil mi, öngörülebilir olması değil mi arkadaşlar? Şimdi, iltisak dediğiniz kavramın ne olduğunu bilen var mı? Mesela, burada zaman şeyi de yok, diyorsunuz ki siz: “17-25’ten sonra biz FETÖ’yle bağımızı kopardık, yanılmıştık ama bundan sonra başka bir duruş içerisindeyiz.” Oysa kanun metnine baktığımız zaman sizin içinizde bile zamanında FETÖ’yle irtibatlı, iltisaklı olmayan kaç kişi var?

Dolayısıyla, bakın, bu arşiv araştırması veya güvenlik soruşturmasını kimin yaptığına göre değişecek, nereden baktığınıza göre değişecek, keyfi, son derece subjektif tanımlar üzerinden kanun yapıyoruz. Dolayısıyla, mesela ben bu soruşturmayı yapsam, Sayın Ramazan Can bu soruşturmadan geçemez. Herhâlde Ramazan Can da bu soruşturmayı yapsa beni geçirmez muhtemelen. Dolayısıyla, bizim burada yapmamız gereken bu yasaya objektif ölçütler koymak.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Seni geçirmeyeceğiz de kimi geçireceğiz.

MURAT EMİR (Ankara) – Siz üç üniversite mezunlarını bile almıyorsunuz vallahi, emin olun almıyorsunuz.

Şimdi, devam edelim hazır yeri gelmişken bu keyfilik meselesine. Şimdi, Anayasa Mahkemesi diyor ki: “Bu koyacağınız kanun öngörülebilir olacak, kriterleri olacak, nasıl ve ne şekilde yapacağınızı ortaya koyacak, keyfiliği ortadan kaldıracak.” Oysa bakın, biraz önce sizin de söylediğiniz gibi, bütün bu verilerin nasıl değerlendirileceği belli değil. Bir üst düzey yöneticilerin içerisinde atanacak üç kişilik, bir önceki teklife göre bir tek “üç kişi” ibaresi konmuş ve bütün bu şeyler yönetmeliğe bırakılmış, son derece geniş. Şimdi, bu kadar geniş yetkiyi yönetmelik üzerinden idare kullanacaksa, idareye bu kadar geniş ve sınırsız yetki vereceksek biz bu kanunu niye yapıyoruz? Şimdi burada dikkatinizi çekmek istediğim nokta şu: Verileri nereden alacağını söylemiş. Tamam, güzel, bir adım ilerlemiş. Kimlerin alacağını da söylemiş ama bu verileri kimin değerlendireceğini söylememiş. Kim değerlendirecek bu verileri bilmiyoruz. Hangi vasıfta olacaklar bilmiyoruz. Hangi ölçütlere göre değerlendirecekler, onları da bilmiyoruz. Mesela, bir kişi soruşturma aşaması... 4’üncü maddede var, işte soruşturması olup olmadığı, kovuşturması olup olmadığı bu makamlarca iletilecek bu değerlendirme komisyonuna. Peki, bu değerlendirme komisyonu bu soruşturma ve kovuşturma varlığını memuriyete giriş engeli olarak görececek mi, görmeyecek mi? Şimdi, biz, bunu bu kanunun içine koymazsak biz, burada kanun yapmış olacak mıyız? Olmayacağız. Biz, burada idareye bütün şeyleri yönetmeliğe bırakarak idareye sınırsız ve geniş yetki vermiş oluyoruz. Ve buna dönük olarak Anayasa Mahkemesinin yüzlerce kararı var, bunun olamayacağına dönük.

Devam ediyorum değerli arkadaşlar. Bakın, bir önceki o pısrık Anayasa Mahkemesi kararında bile yine bunu destekleyecek bir şey söyleyeceğim: “Kamu makamlarına hangi koşullarda ve hangi sınırlar içinde tedbirler uygulama ve özel hayatın gizliliğine yönelik müdahalelerde bulunma yetkisi verildiğini yeterince açık göstereceksin.” diyor Anayasa Mahkemesi. Dolayısıyla bu kanunmuş gibi görünen, bu alanı düzenliyormuş gibi görünen ama gerçekte idareye son derece geniş yetkiler veren bir düzenleme olarak karşımızda duruyor.

Değerli arkadaşlar, elbette ki arşiv araştırması ve güvenlik soruşturması da bir ülkenin kamu güvenliği açısından, kamu personelinin niteliği açısından, o ülkenin güvenlik politikalarının yerinde götürülmesi açısından değerlidir, önemlidir ve gereklidir. Bunda bir tereddüt yok ama özellikle kamu güvenliği açısından özel konumu olmayan personel bakımından getirilecek kanuni düzenlemenin mutlaka o bilgilerin nasıl, ne şekilde kullanılacağını, ne şekilde işleneceğini, ne şekilde değerlendireceğini, hangi kriterlere göre değerlendirileceğini açıkça ortaya koyması gerekir, yani “kanunilik” ilkesine uygun olması gerekir. Biz, bunu bekleriz bu yasadaki. Öngörülebilir olacak yani, bir kişi veya kamuoyunda yaygın bir biçimde herhangi bir suç, terör örgütleriyle ilişkisi olan veya iltisaklı –söz ne diyorsunuz ben bilmiyorum, anlayabilmiş değilim bu iltisak ama- olan bir kişinin kamu görevine girip giremediği konusunda bir kanaati olacak, öngörülebilir olacak -devam ediyoruz- belirli olacak. Şimdi, yine Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 8’inci maddesi kapsamında değerlendiriliyor bu: Demokratik toplumun gereklerine uygun olacak yani “Ben, istediğim gibi değerlendiririm, şu kriterlere uymayanı da –hani şu kriteri açık koysanız diye- kamu personeli yapmam.” diyemezsiniz. Demokratik toplum ilkelerine uygun kriterler de koymak zorundasınız.

Devam ediyoruz. Bu, bu amaca uygun, elverişli kriterleriniz olacak yani, koyduğunuz yasada bu hedeflerinize elverişli kriterleriniz olacak, orantılı kullanacaksınız, ölçülü kullanacaksınız bunu. Çünkü insanların kamu görevine girmesi temel bir haktır. Dolayısıyla değerli arkadaşlar, bakın burada aslında bu düzenlemeyi yaparken kişilerin düşünce ve ifade özgürlüğüne dönük bir müdahalede bulunuyoruz, çok hassas bir konu bu.

Devam ediyoruz. Kişilerin maddi ve manevi varlığını geliştirme hakkıyla ilgili bir düzenleme yapıyoruz. Aynı şekilde böyle bir düzenleme eşit muamele görme hakkını da içerisinde barındırmalıdır ve dolayısıyla da ayrımcılık yasağına uyan bir düzenleme olmalıdır. Ve en temeline de bütün vatandaşların Anayasa’yla tanınmış olan çalışma hakkını teminat altına almak zorundadır. Peki, bu önümüzdeki metin bunlardan hangisini gerçekleştiriyor diye baktığımızda maalesef hiçbirini gerçekleştirmediğini söyleyemeyiz. Burada yapılacak olan şudur değerli arkadaşlar: Uygulamada, 15 Temmuzdan beri geldiği gibi uygulamada göreceğimiz yine keyfi, yine yönetmelikle düzenlenen, yine kapalı devre, yine saraya bağlı, yine muhalif kim varsa onu devletin dışında tutmaya, en ilgisiz kamu görevine bile başlatmak konusunda önüne engeller çıkartmaya dönük kullanılacak bir yasa olarak görüyoruz. Dolayısıyla değerli arkadaşlar, bu yasanın dediğim gibi hem demokratik toplum ilkeleri açısından hem bizim Anayasa’mızdaki teminat altına alınmış temel hak ve özgürlükler açısından son derece tehlikeli olduğunu düşünüyoruz ve özellikle daha belirli, daha öngörülebilir, daha ayrıntılandırılmış ve özellikle bu değerlendirme komisyonunu nasıl çalışacağının kanunun içine yerleştirilmiş bir vafa getirilmesi için Komisyonumuzun daha dikkatli, daha geniş bir zamanda, daha üzerinde çalışacağı bir sürecin olması gerektiğini düşünüyoruz.

Dinlediğiniz için teşekkür ederim.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Teşekkür ediyoruz, sağ olun Sayın Emir.

Aynı mahiyette 2 önerge var. Önergeleri okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2-2972 sıra sayılı Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hasan Özgüneş

Şırnak

Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:

Ali Öztunç

Ensar Aytekin

Yaşar Tüzün

Kahramanmaraş

Balıkesir

Bilecik

Nihat Yeşil

Faruk Sariaslan

Ankara

Nevşehir

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Hasan Bey, buyurun.

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – Şimdi değerli arkadaşlar, tabii 4'üncü maddeyle 5'inci madde birbirine bağlı olan iki hususu içeriyor: İşte, birinci derecedeki yakınlarının da araştırılması.

Şimdi bir insanın memur olabilmesi için arşiv araştırması yapılacak. Örneğin, öğrencilikte devlete muhalefet eden bir mitingi katılmış, bu kaydedilmiş; işte, istihbarat raporlarında “Bu bilmem şu suç işlemiş.” diye gözüaltına alınmış, yargılanmış, yıllarca cezaevinde kalmış sonra beraat etmiş, babası başka bir suç işlemiş. Dolayısıyla o arşiv araştırmasında... Mesela, ben, 80 döneminde yaşadığım, gördüğüm size bir örneği vereyim: 17 kişiyi birkaç olaya karıştırmaktan dolayı istihbari bilgiler toplandı, bunlar suçlu gösterildi. Tam 1,5 sene boyunca 12 Eylül döneminde bunlar işkence gördüler. Sonra 2 itirafçı çıktı, dediler ki: “Bu insanların bu meselelerle hiçbir alakaları yok.” Ve tekrar bir araştırma yapıldı, hakikaten o insanların o şeyle alakası yok ama gördükleri işkenceyle ve arşivle yüz yüze kaldılar, şimdi arşivlerinde bunlar var. Yarın bunların çocukları memur olmak istediği zaman ne yapacaksınız? Şimdi işte böylesine muğlak, ne olduğu belirsiz... Şimdi arkadaşlar diyorlar ki: “İltisak” Ben 10 kez baktım, Türk Dil Kurumunun sözlüğüne baktım “bitişme” diyor, “Bitişme ve yapışma.” Yani bir insan nasıl... Bitişme ne anlama geliyor ya da yapışma ne anlama geliyor? Koymuşsunuz işte. Kim bunu anlayacak, bu bitişme nasıl bir şeydir? Değerli arkadaşlar, gerçekten şöyle bir anlayışı terk etmemiz lazım yani demokratik bir ülke, özgürlükçü bir ülke, hukuka dayalı bir ülke olmak istiyorsak bu ne olduğu belirsiz kelimelerle, tek taraflı, tek gözlükle topluma bakarak bu işin içinden çıkmamız mümkün değildir. Burada yaratılmak istenen, her maddesinde şu vardır, net görülüyor: Parti devletini kurmak, devleti parti ve kendi ittifaklarıyla bütünleştirmek, kendi kütlesini suçsuz, güzel, en iyi olarak görmek ama muhalif olanı da en suçlu görmek. Ben şunun şahidiyim: 7 asker öldüren insanın, ağa olduğu için, koruculuğundan yararlandılar, bir gün hapishanede yatmadı. Böyle bir hukuku yaşıyoruz. Ben, size nerede olduğunu da söyleyebilirim ama söylemeyeyim.

O açıdan bu madde kabul edeceğimiz bir madde değildir, zaten baştan da tümüne karşı çıktık, mantık olarak karşıyız, hukuki olarak zaten bir yere oturamıyoruz, insan hakları ölçülerini dâhilinde oturamıyoruz. Bu maddeler, bu kanun geçerse toplumsal yarılmaları çok daha büyütecektir ve bugüne kadar yaşadıklarımızın daha sancılı safhalarını bizimle yüz yüze getirebilir. Bu, sizin, bizim irademizin dışında da gelişebilir. Bu kanunlar, bu yaklaşım, bu zihniyeti yaratanlar bizim geleceğimizi karartıyorlar, gençliğimizin geleceğini karartıyorlar yani. Şimdi, diyelim ki: Babası suç işlemiş, onun çocuğuna ne yapacaksınız? Olmaz tabii. O açıdan karşıyız değerli arkadaşlar.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Peki, teşekkür ediyorum.

Buyurun Faruk Bey.

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Sayın Başkanım, değerli konuklar; bu 4’üncü madde ve 5’inci madde birbirlerini tamamlar mahiyette iki tane madde. Bu, kişinin adli sicil kaydının, kişinin kolluk kuvvetleri tarafından aranıp aranmadığı, kişi hakkında herhangi bir tehdit olup olmadığı, kişi hakkında kesinleşmiş mahkeme kararı bulunup bulunmadığı...

Şimdi, kişi hakkında adli sicil kaydı var ise bu adli sicil kaydında hangi nedenlerden dolayı adli sicil kaydı vardır, bunlar belli mi? Yani bir adamın adli sicil kaydı değişik nedenlerden dolayı olabilir, siz de hukukçusunuz ben de hukukçuyum. Şimdi, burada onun ölçüsü ne olacak, adli sicil kaydında? Mesela, hangi adli sicil kaydına göre... Örneğin hırsızlık da bir adli sicil kaydı ya da bir yaralama da adli kaydı yani bunların arasında adli sicil kaydında ölçünüz ne olacak?

Şimdi, biz son dönemlerde çıkardığımız yasalarla iki şeyi ayırt edemiyoruz: Biz hukuk devleti mi olacağız, kanun devleti mi olacağız? Bunu Bekçi Yasası’nda da gördük, orada da tartıştık. Hukuk devletinde olacaksak hukuk devletinin birinci ölçüsü adalettir. Siz adaleti sağlayamadığınız zaman hukuk devletinden uzaklaşıyorsunuz demektir. Kanun devleti olabilirsiniz; gerçekten çoğunluğunuz var, getirirsiniz burada Komisyona, aşağı Meclise indirirsiniz, Meclisten de geçirirsiniz, olur kanun ama bu hukuka uygundur mu?

Şimdi, başka bir şey, arşivle ilgili, arşiv araştırması, taraması yapacaksınız, bu arşiv araması, taraması hangi tarihe kadar gidecek? Yani 1980’lere mi, 2000’lere mi? Yani sizin arşiv kayıtlarını incelemadaki tarihiniz nedir? Bana göre o da net değil. Eğer siz adli sicil kaydını, bu kayıtları incelemeye başladığınızda, arkamda oturuyor, benim arkadaşım, ben bunun davasına da baktım, 12 Eylül döneminde yargılandı, sene kaçtı yargılandığında, 1980. 1980’de yargılandı, adli sicil kayıtlarına girdiğinizde “ İşte şu örgüte mensup.” dendi ama beraat etti, şimdi bu adli sicil kaydına göre bunun çocuğu işe alınacak mı, alınmayacak mı?

Başka bir şey daha var, bakın.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Alınmadı.

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Tabii ki alınmadı, biliyorum, onu da soralım diye söylüyorum.

Ceza hukukunun genel bir prensibi var, cezaların şahsiliği ilkesi ve kanunilik ilkesi. Şimdi siz getirdiğiniz bu yasayla 5’inci madde de hem cezaların şahsiliği ilkesini çiğniyorsunuz hem kanunilik ilkesini çiğniyorsunuz. Bakın, nasıl yapıyorsunuz? Bazı nitelikli kamu görevlilerinin gerektirdiği özelliklere etki edebilecek olması nedeniyle güvenlik soruşturmasına tabi olan kamu görevlilerinin eşiyle birinci derecede kan ve sıhri hısımlarıyla sınırlı kalmak kaydıyla araştırma yapılabilmesi de öngörülmüştür. Şimdi, cezağın şahsiliği ilkesini burada çiğnediniz, ben bir suç işlemişsem benim çocuğumun ne kabahati olabilir. Benim pırıl pırıl, zeki bir çocuğum vardır, ben de bir suç işledim -diyelim esrar çekerken yakalandım- ama zeki bir çocuk -şimdi ben ismini vermeyeceğim- benim bazı tanıdıklarım var, babaları gerçekten suç işlemişti, şimdi etkili ve yetkili yerlerdeler şimdi bu yürürlüğe girdiği zaman o tür arkadaşlarımızın çocukları etkili ve yetkili yerlerde olamayacaklar.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Hiç alakası yok.

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Efendim, alakası yok olur mu, siz yazmışsınız işte, aşağıda ben okudum, bir daha okuyayım isterseniz. İkimiz de hukukçuyuz, birbirimizi anlıyoruz. Şimdi bu kanunilik ilkesi, Anayasa’nın 38’inci maddesinin ilk fıkrasında -Anayasa Mahkemesi kararı okuyacağım size- kimse kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz. Üçüncü fıkrasında: “Ceza ve ceza yerine güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur.” denilerek suçun ve cezanın kanunilik ilkesi geliştirilmiştir. Yasak eylemleri önceden bilmeleri düşüncesine dayanarak bu ilkeyle temel hak

ve özgürlüklerin güvenceye alınması amaçlanmaktadır. Bu nedenle belirli kesinlik içinde hangi fiile, hangi hukuksal yaptırımın bağlamında bireyler tarafından bilinmesi ve eylemlerinin sonuçlarının öngörülebilmesi gerekmektedir.

Şimdi, demin, MHP’li arkadaşım bir açıklama yaptı hatta ben gene kendisine takıldım “İlk defa MHP’yle herhâlde ortak düşünüyoruz Komisyonunda.” dedim. Şimdi, benim çocuğumun kayınpederi bir suç işlemiş ya da benim kızımın evlendiği eşinin kardeşi bir suç işlemiş. Şimdi, siz burada da şu kaide, demişsiniz ya “Kan ve sıhri hısımlarla sınırlı kalmak kaydıyla” Biraz daha aşaydınız keşke. Şimdi, burada siz insanları kendisi suç işlemediği hâlde... Benim çocuğum Emniyet müdür yardımcısı sıfatında şimdiye kadar fakat benim çocuğumun da kayınpederi böyle bir suç içerisine girmiş; şimdi, benim çocuğumun Emniyet müdür yardımcılığından Emniyet müdürlüğüne geçmesinin önüne geçiyorsunuz siz bu maddeyle.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) - Geçmiyoruz.

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Nasıl geçmiyorsunuz? Yazıyor burada açık.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ya, araştırma yapılması geçmesi anlamına mı geliyor?

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Karşılıklı konuşmayalım, Faruk Bey siz konuşun.

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Ne için araştırma yapıyorsunuz? Bir saniye, tabii ben sorayım sonra siz anlatırsınız. Şimdi, araştırmayı niye yapıyorsunuz siz? Araştırmayı yapmanızdaki amaç bir üst dereceye çıkılsın mı, çıkmasın mı ya da bu göreve getirilsin mi getirilmesin mi? Yani, siz durup dururken orada benim hakkımda niye araştırma yapmıyorsunuz ya da bu işle ilgili olmayan insan hakkında niye araştırma yapmıyorsunuz? Bakın, burada subjektif kurallar koyuyorsunuz. Başka bir şey daha size söyleyeceğim: Bu araştırmalarda, siz “Çıkardığınız kanunlarda kurulacak heyeti yönetmeliklerle belirleyeceğiz.” Diyorsunuz, değil mi, yönetmeliklerle belirleyeceksiniz. Peki, o yönetmeliklerde kimlerin olacağını burada niye yazmıyorsunuz? Kimlerden oluşacak o yönetmelikteki belirleyeceğiniz kişiler? Niye söylüyorsunuz biliyor musunuz?

Bir zamanlar FETÖ terör örgütüne şurada bulunanların, sizin partidekilerin büyük bir çoğunluğu -kimseye itham etmek için suçlamıyorum, geçmişi yargılamak için de suçlamıyorum- “Fetullah Efendi” dediniz. Size ben 2006 yılından kalan bir yazı okuyacağım şimdi: Sene 2006 Cumhuriyet gazetesi, yazar İlhan Selçuk: Bakın, alıntı yapıyorum. Başlık şu: Mübarek İslamın yüz karası. Önce bilelim ki bu Fetullah ruhani lider filan değildir. Siyasette kutsal İslam dinini kullanmak saygısızlığının pırlerindendir. Yalnız siyaset mi? Ticaret, şirketler, medya, gazete ve televizyon, eğitim ve özel okullar, finans kuruluşları, tümden Nurcular, Saidiciler, Fetullahçılıkta ne isterseniz bulunur ülkenin yararından gayrı. Bu cemaatin öylesine parası var ki; gazeteci, yazar, şair, politikacı teslim almak için kesenin ağzını sonuna kadar açar.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Çok önceden görmüş.

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Tabii, onu anlatacağım işte size, ben de bunu anlatıyorum. 2006 yılında bunu görmüş İlhan Selçuk. Burada başlığı da çok önemli: “Yüce İslam dinini kullanan” diye. Birtakım insanların dinsiz diye hitap ettiği o şahıs, o saygıdeğer insan, o yazar. Varsay ki bu yasayı 2006 yılında çıkardınız bir de komisyon oluşturdunuz. 2006 yılında oluşturduğunuz komisyon da AK PARTİ’lilerden oluşuyor idi. Hepiniz Fetullahçı terör örgütüne ne diyordunuz, “Hoca efendi” diyordunuz, yüceltiyordunuz, isimlerini saymaya gerek yok.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hoca efendi...

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Bizim “Adi, iş birlikçi, CIA ajanı” dediğimiz adama. İşte, o komisyona siz taraftar kişileri getireceksiniz, şimdi de getireceksiniz, o zaman bunlar objektif kriterler koymayacaklar, kendi düşüncelerine yakın olup olmadığını düşünecekler. O zaman da liyakat dediğimiz sisteme uyulmayacak, adalet kavramından uzaklaşılacak.

Ben, size bir şey daha hatırlatayım da sözümü bitireyim. Adalet ve Kalkınma Partisi iktidara gelmeden önce ve iktidara geldiği ilk yıllardan itibaren sevgili Başkanım, en çok kullandığı “Hazreti Ömer adaleti” idi. Hep derdi ki: “Fırat’ın kenarında bir kurdu kuzu yese Hazreti Ömer bundan sorumludur.” ve doğru söylüyordunuz, iktidar her şeyden sorumludur, iktidarsa. Unuttunuz bu lafı hiç duymuyorum. Ben iki yıldır milletvekiliyim, bir gün olsun “Hazreti Ömer adaleti” demediniz. Niye demediniz biliyor musunuz? Kendi iç dünyanızda biliyorsunuz, liyakatten ayrıldınız, adaletten ayrıldınız, hukuktan ayrıldınız; kanun devleti yapmaya çalışıyorsunuz. En hafif deyişle, arkadaşlarımız da söyledi, parti devleti oluşturmaya çalışıyorsunuz. Üzülerken söylüyorum, hem partinize zarar veriyorsunuz hem ülkemize zarar veriyorsunuz. Bu kanun teklifini çekelim alt komisyonda görüşelim, Türkiye’nin yararına olabilecek düzeltmeleri yapalım diyorum.

Teşekkür ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Ben teşekkür ediyorum.

Önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

4’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4’üncü madde kabul edilmiştir.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Başkanım...

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – 5’inci maddeyi okutayım söz vereyim.

5’inci maddeyi okutuyorum:

Güvenlik soruşturması

MADDE 5- (1) Güvenlik soruşturması, arşiv araştırmasındaki hususlara ilave olarak kişinin;

a) Görevin gerektirdiği niteliklerle ilgili kolluk kuvvetleri ve istihbarat ünitelerindeki olgusal verilerinin,

b) Yabancı devlet kurumları ve yabancılarla ilişkisinin,

c) Terör örgütleri veya suç işlemek amacıyla kurulan örgütlerle eylem birliği, irtibat ve iltisak içinde olup olmadığının,

mevcut kayıtlardan ve kişinin görevine yansıtacak hususların denetime elverişli olacak yöntemlerle yerinden araştırılmak suretiyle tespit edilmesidir. Güvenlik soruşturmasına görevin gerektirdiği niteliklere etkisi yönüyle kişinin eşi ile birinci derece kan ve sıhrı hısımları da dâhil edilir.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Ramazan Bey, buyurun.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Başkanım, herhangi bir polemik yapmak istemiyorum. Biz de siyasetçiyiz, aynı zamanda hukukçuyuz. Arazide biz de vatandaşlarla bir sürü uygulamadan kaynaklanan problemleri hep beraber yaşıyoruz, vatandaşın oy istiyoruz. Sizin kaygılarınızı anlıyoruz, yalnız arşiv araştırmasıyla ilgili “Arşiv araştırması hangi tarihe kadar yapılacaktır?” dediniz.

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Evet.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Arşiv araştırması, “kişinin adli sicil kaydının” diyor. Ne zaman lazımsa yani memuriyete gireceği zaman, o zamanki sicil kaydını isteyecek. Şimdi bir de adli sicil kaydını istedi ve adli sicil kaydının içerisinde sıkıntılar var “Bu memur olmaz.” böyle bir şey yok

ki zaten bu kanun onun için geliyor. Diyor ki: “Adli sicil kaydı, kişinin kolluk kuvvetleri tarafından hâlen aranıp aranmadığı, kişi hakkında herhangi bir tahdit olup olmadığı, 5271’e addedip kapsamındaki olguların hakkında kamu görevinden çıkarılması ya da memurluktan çıkarma cezası olup olmadığının mevcut kayıtlardan tespit edilmesidir.” Bu zaten var, şimdi, buna bakılacak bunun içerisinde görevin gerektirdiği niteliklerle ilgili bir sıkıntı varsa o değerlendirilecek. Şimdi, kamu davası açılmış; hükmün açıklanması geri bırakılmış ya da hakkında, atıyorum, hırsızlıktan mahkumiyet cezası verilmiş. Hırsızlıktan mahkumiyet cezası verilmiş birinin kayıtları istenmesin mi?

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Orada zaten mahkeme var, sorun yok.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Bir şey demiyorum, aynı, bir yere gelmek istiyorum ben. Diğer taraftan sıhri hısımlık, birkaç saat önce de onu tartıştık. Burada şunlar tartışılabilir arkadaşlar, siyasetçiyiz demin de söyledim ben, güvenlik temel hak ve hürriyetler dengesinde ikinci derece sıhri hısımlık ve kan hısımlığından, biz bunu birinci dereceye çekti; Danıştayın uygulamalarında ikinci dereceye kadar cevaz veriyor, doğru mu? Doğru değil bana göre, hiç istenmesin de diyebiliriz bana göre bunu tartışırız ancak bizim buradaki amacımız şu: Bir veri olgusal veriyi kolluk gitti, bunu aldı, soruşturma açısından bahsediyorum. Bu verileri aldı diyoruz ki dedikoduya dayanma somut verilerle gel bana, somut verilerle gelmezse değerlendirme komisyonu...

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Bir soru sorabilir miyim?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – ... bunu dikkate almayacak.

Ben bitireyim.

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Bir soru, bunu da cevaplamış olursunuz.

Şimdi, ben müracaat ettim, güvenlik soruşturmam nedeniyle alınmadım; bana hangi nedenle olduğunu söyleyecek misiniz?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Tabii, tabii söylüyor.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Söylüyor.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Denetime tabi değil.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Denetime tabi.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – İsterseniz kısaca Başkanım, iki üç dakikada bitireceğim, sabrınızı zorlamak istemiyorum.

Şimdi, araziden alınan bu dedikoduya dayanmayan olgusal veriler somut müşahhas veriler geldi, değerlendirme komisyonuna gelecek. Değerlendirme komisyonu yazılı gerekçeli, nesnel atamaya yetkili üste gönderecek. Atamaya yetkili üst de burada değerlendirecek. Neye göre değerlendirecek? Arkadaşlarımız çok güzel söyledi, Anayasa 70’e göre görevin gerektirdiği niteliklere uygun mu değil mi, buna bakacak, buradan olumsuz bir şey çıkarsa o zaman yargıya gidilecek. Yargı da kardeşim bana somut verilerle gel, soyut verilerle gelme; somut veri olsun ki ben de onu yargısal denetime tabi tutayım diyor. Bütün bu merhalede yani üçlü bir sistem denetimi var, bu denetim içerisinde davranacağız. Bu tartışmaların yapılmasını ben doğru buluyorum Başkanım. Burada uygulayıcı arkadaşlar da var, bizim de maksadımız anlaşılın. Diğer taraftan “yorum içermeyen olgusal veriler” diyoruz ve denetime elverişli olacak, görevin gerektirdiği niteliklere etkisi yönüyle kişinin eşiyle birinci derece kan ve sıhri hısımları da dâhil edilir diyoruz. Bu tartışılabilir ama biz burada şunu yapmak istedik...

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Tartışalım, alt komisyona götürelim orada tartışalım; olgunlaştıralım.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Tartışıyoruz zaten. Biz diyoruz ki burada güvenlik soruşturmasında görevin gerektirdiği niteliklere etkisi varsa eşinin, birinci derecede kan hısmının ikinci derecede sıhri hısmının, birinci derecedeki sıhri ve kan hısmının etkisi varsa bunu incele diyoruz yoksa sen bunu memuriyetten men et demiyoruz ki doğru da değil demin ki verdiğiniz örnekte zaten memur olmalıdır o, olacaktır da.

Bir de şu var arkadaşlar: Şimdi, bir sürü mahkeme kararları geliyor bu arada, bu kanun yürürlüğü girmeden yani şu kanun teklifinden önce atamaya ilgili mahkemelerden dönen bir sürü kanunlar var, bir sürü yargılananlar var ve o yargılananların da çoğu atama ret işlemini iptal ediyor. Dolayısıyla biz burada bunları da göz önüne alarak öyle bir çalışma yaptık bu çalışmayı yaparken de Anayasa Mahkemesinin iptali, Danıştay uygulamaları, idare mahkemesi uygulamaları hepsinden de görüş olarak en azından fikir edinerek en azından kararlarındaki o ruhu anlayarak bir şeyler yapmaya çalıştık. Şunu desek eğer başımızda 15 Temmuz alçak FETÖ darbesi, 15 Temmuz’dan sonra Büyükelçiyi öldüren alçak olmasa deriz ki: “Kardeşim, sadece arşiv araştırması kalsın, güvenlik soruşturmasına da gerek kalmayın” denilebilir.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Ramazan Bey bu kanun olsaydı, beş yıl önce, on yıl önce, siz bugünkü FETÖ’cülerin kamu kurumlarına girmesini engeller miydiniz? Bundan daha radikal mi kalmamızı isterdiniz?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ya bu tartışılır.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Arkadaşlar, ben teşekkür ediyorum. Teşekkür ediyorum Ramazan Bey.

Şimdi söz isteyen Süleyman Bey, buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan değerli arkadaşlar, ben Adalet Komisyonu üyesiyim. Arkadaşlarımız daha öncede söyledi, bu düzenlemenin Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanun Teklifi’nin tali komisyon olarak Adalet Komisyonu gösterilmiş, İçişleri Komisyonu ana Komisyon olarak gösterilmiş. Bu kadar aceleyle getirilmesine gerek yok diye düşünüyorum. Neden bunu düşünüyorum? Şu anda pandemiden önce genç işsizlik oranı yüzde 24,4’tü, bu pandemiden sonra da şu anda işsizlik oranı yüzde 38’lere, yüzde 40’lara dayandı. Yani, üniversite mezunu genç kızlarımız, çocuklarımız şu anda işsizlik girdabında ve bunlar iş bulacak, kamu görevinde KPSS’ye girecek, sınavı kazanacak, 70’inci madde gereği hakkını yerine getirecek ondan sonra da karşısına da güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kanunu gelecek, çıkacak ve bazı keyfi olgu, tahdit -idari tahdit mi, mahkeme mi ne olduğu belli değil- gibi unsurlarla birlikte girdiği işte çalışamayacak ne olacak? Yani KPSS’de kazanacak ancak değerlendirme komisyonlarının vereceği, amirlerin vereceği kararlar ile Anayasa’dan doğan çalışma hakkı elinden alınacak yani cezalandırılacak. Kamuya beğenmedikleri kişileri almayacaklar, hangi parti iktidardaysa bu çerçevede işsiz bırakabilecekler, var olanları da işsiz bırakabilecekler.

Arkadaşlar, gerçekleri yaşayalım 12 Eylül hukuku şu anda bu getirilen kanun teklifiyle sürdürülmek isteniyor. Ben genç bir hukukçuyum, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinde okurken, okulu bitirdikten sonra herhangi bir siyasi etkileşimde bulunmadığım hâlde askere gittim, Tuzla Piyade Okulunda ilk 20’de girmiştim, bütün sınavlarda başarılı olmuştum. Birden baktık ki bir albay çıktı karşımıza “Siz vatan hainisiniz.” diye bizi suçlamaya kalktı ve sürgün kurası çekti. Neden? Sol görüşlü olduğumuz bilindiğinden dolayı. O sizin olgu dediğiniz var ya, o eskiden hâkim ve savcılara tutanak tutup da bekçilerden siyasi görüşü nedir, kimlerle beraber dolaşıyor diye not tutulur ya; o olgulardan dolayı, ben askerliğimi Keşan’da yaptım, sürgün alayında yaptım. Yani 12 Eylül hukuku aynen bununla sürdürülüyor arkadaşlar. Yapmayın, cylemeyin. Biraz önce arkadaşımız söyledi,

yani bu yakınlarıyla ilgili olgular mantık üretmiyor. Biz ne yapmamız gerekiyor? Dün güzel bir şey yaptık, 27 Mayıs darbesini hukuki anlamda yok hükmünde saydık. Doğal hâkimlik, doğal mahkeme hükmüne aykırı olduğundan dolayı, Mecliste bulunan bütün partilerin onayıyla karar aldık, güzel bir çalışmada bulunduk. Niye temizlemeyelim 12 Eylül hukukunu andıran bu tür yasal düzenlemeleri? Biraz önce milletvekili arkadaşım çok güzel bir şey söyledi: Beş yıl önce, altı yıl önce bu yasa teklifi yasalaşmış olsaydı, bu FETÖ terör örgütünü engelleyebilecek miydik memur alımlarında? Hayır, engelleyemeyecektik. Değerlendirme komisyonlarına FETÖ’cüler dolacaktı, onlar değerlendirme komisyonlarında memur aldıracaktı.

Arkadaşlar, iş kanunla olmuyor, iş uygulamayla oluyor. Bakın size bir örnek vereyim: Ben bir hukukçuyum. İstanbul Hukuktan mezun olduktan sonra, İçişleri Bakanlığında kaymakamlık sınav komisyonunda yakınım vardı, baya yakınım. “Gel, kaymakam ol.” dediler bana. Gitmedim, olmadım. “Ya, avukat olacağız. Siyasete girelim, topluma daha farklı hizmet yapalım.” dedim. Demek ki kaymakamlığa başvurmuş olsaydık, kaymakam olsaydık, kazansak dahi bu mantıkla bizi kaymakam olarak atamayacaklardı. Çoğu arkadaşımız hâkim olarak atanmadı arkadaşlar. Bir hâkim istifa ediyor, milletvekili adayı oluyor, belediye başkanı adayı oluyor. Kazanamayınca görevine dönebiliyor mu arkadaşlar? Dönemiyor ama AKP’nin belediye meclis üyeleri, AK PARTİ’nin yöneticileri istifa ediyorlar avukat olan arkadaşlar, hâkimlik sınavına giriyorlar, mülakatlardan çıkıp hâkim ve savcı olarak karşımıza geliyorlar. Şu anda yargı tarafsız mı, şu anda yargı bağımsız mı arkadaşlar? Böyle bir şey görebiliyor musunuz? Değerlendirme komisyonlarında dün FETÖ’cüler vardı, bugün hangi cemaat mensupları var? Daha geçen gün vermiş olduğum araştırma önergesinde şunu söylemiştim: 4 bin küsur hâkim, savcı tayin edildi geçen hafta, birçok sürgün tayinleri oldu. İktidar kendisine uygun kararlar vermeyen hâkimleri sürgüne tabi tuttu. Ya, arkadaşlar, gerçekler bunlar. Değerlendirme komisyonları hangi objektif kriterlere göre değerlendirme yapacak, değerlendirme komisyonları neye göre karar verecek? Olguya göre mi karar verecek, neye göre karar verecek? Onun için ne gerekiyor? Bu ülkede demokrasi gerekiyor. Ne gerekiyor? Bu ülkede tek adam rejiminin son bulması gerekiyor. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi denilen ve şu anda revize edilmeye çalışılan sistemle bu memlekette ekonomi de bitti, hukuk da bitti, yargı da bitti, eğitim de bitti arkadaşlar. Denetlemek lazım, denge sistemi kurulması lazım, kuvvetler ayrılığı sistemi gelmesi gerekiyor. AK PARTİ’nin içinden ayrılan arkadaşlar açık ve net söylüyor. Demokratik parlamenter sistem gelmediği sürece, bu memlekette hukuk, bu memlekette eğitim bir yere gelemez diyor. Onlar da doğruyu görmüşler, açık ve net söylüyorlar. Şu anda Türkiye’de yargının bağımsız olduğunu ve tarafsız olduğunu iddia edebilen kişi var mı? Yok. Biraz önce bir haber geldi: Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu’nu linç davası şu anda daha bitmedi ama Genel Başkanımıza linç davasında yapılanlara karşı “tweet” atan, paylaşımda bulunan eski ilçe başkanımıza bir yıl ceza verilmiş. O dava bitmiyor, onu eleştiren Cumhuriyet Halk Partisi eski ilçe başkanına, Bahçelievler İlçe Başkanına hapis cezası veriliyor. İşte, yargı bu, hukuk bu. Linç davasında tutuklama yok, bir tek kişi de tutuklanmadı. 5’inci maddeye bakıyorum ben, 5’inci madde 4’üncü maddeyle bağlantılı. Tam anlamıyla, demokratik ülkelerde yazılamayacak nitelemeler var. Keyfi icraatlara neden olabilecek, objektif kriterlere aykırı yazılımlar var. Neden getiriyoruz bunu? Yetmedi mi arkadaşlar? Hâkim, savcı tayinlerinde İstanbul’daki bürolarda Hakyol cemaatinin isimleri yazıldığı iddia ediliyor. Arkadaşlar, bu güvenliği politikalarla bu memleket bir yere gelmez. Bu memleketin geleceği yer demokrasi ve özgürlüklere yer açmakla olur. Bunun açılabilceği yer de bu tür kanunları getirmemekle olacak. Yazık değil mi o işsiz çocuklara, KPSS’yi kazanıp da ondan sonra gelip de “Güvenlik soruşturmasını geçemediniz, sizi almadım.” diyerek gelecek hayalleri ortadan kaldırılan insanlara yazık değil mi? Onların ailelerine yazık değil mi?

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Toparlarsanız Süleyman Bey.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Hiç başkalarına söylemediniz Başkanım, bana söylediniz.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Söylüyorum, söylüyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Neden başkalarına söylemediniz de bana söylüyorsunuz yani?

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – 8 buçuk saattir çalışıyoruz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Teknik konular bunlar. Tali komisyon Adalet Komisyonu, Sayın Başkan. Ben Adalet Komisyonu üyesiyim, bunları söylemek zorundayım.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Ya bir şey demiyorum, söz hakkınız...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ya, siz Adalet Komisyonuna gelin... Durun, daha yeni başladık.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – İçişleri Komisyonunun kıymetini bil.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Arkadaşlar, bu düzenleme Anayasa Mahkemesi tarafından verilen iptal gerekçelerine aykırı bir düzenlemedir. Bu düzenlemeyle Anayasa'nın 70'inci maddesi ihlal ediliyor; Anayasa'nın 38'inci maddesi, masumiyet ilkesi ihlal ediliyor; Anayasa'nın 2'nci maddesi, hukuk devleti maddesi ihlal ediliyor. Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kavramı ve ilişkili düzenleme keyfiliğe açık, belirsiz ve hukuki güvenlik ilkesi ihlal ediliyor. 70'inci maddeye aykırı olduğunu arkadaşlar söyledi, burada görevin gerekleri dışında bir arşiv araştırması ve güvenlik araştırması yapılması açıkça 70'e aykırı. Madde 129'da öngörülen güvenceler açısından da sorunlu bir çalışma bu. Anayasa'ya sadakat ölçüsünün ne olduğu konusunda şüpheler açık. Bu çerçevede bu maddeyle ilgili güvenlik soruşturması fişlerden hareket etme riskini her zaman barındırdığını hepimiz biliyoruz. Kolluk kuvvetleri ve istihbarat ünitelerinde olguların birçok zaman fişleme kayıtları şeklinde karşımıza çıktığı açıktır. İdare mahkemelerin bu konuda birçok kararı mevcut olup bu kayıtlarla kişinin istihdamına engel olunamayacağını belirtmiştir. İdare mahkemeleri güvenlik soruşturması neticesinde verilen göreve başlamanın kararlarına yönelik açılan davalarda kişi hakkında terör örgütü üyeliğine yönelik herhangi bir soruşturma ve kovuşturma bulunamaması ve bu hususlara ilişkin haklarında herhangi bir yargı kararı olmaması durumunda, sadece istihbari bilgi notuna dayanılmasını hukuka aykırı bulmaktadır.

Danıştayın yerleşik içtihadı da güvenlik soruşturmalarına ilişkin raporların istihbari nitelikli bilgiler içerdiği ve bu sebeple doğrudan ilgiliye yönelik başkaca somut bir veri olmadıkça bu raporlara dayanılamayacağını açıkça belirtmiştir. Kanun teklifiye bu riski taşımaya devam etmektedir. Ayrıca bilinmelidir ki kollukta ve emniyet istihbaratı içerisindeki FETÖ yapılanması bir dönem kontrolü elinde tutmaktaydı. Bu grubun kendi amacına yönelik fişlemeleri ne şekilde ayırt edilebilecektir? Zira, bu yapılmazsa FETÖ'nün gerçekleştirdiği fişlemeler kamuya alımda engel olarak yurttaşların karşısına çıkacaktır. Eş, birinci derece kan ve kayın hısımları konusu da suç ve cezaların şahsiliği ilkesine aykırıdır. Kişilerin kendilerine ilişkin görevlendirmede ailenin de güvenlik soruşturmasına dâhil makul değildir. Kaldı ki bugün görevdeki atanmışların bazılarının yönelik olarak bu şekilde bir soruşturma gerçekleştirilmiş olsaydı, yani güvenlik soruşturmasına tabi olmuş olsalardı büyükelçi, bakan dahi olamayabilirlerdi. Ya da seçilmişler için aranmayan bu kriterin bakanlar veya büyükelçiler için geçerli olmayan bu durumun bir emniyet mensubu için söz konusu olması ölçülülük ilkesine aykırıdır. Bu çerçevede, bu maddenin Anayasa'dan kaynaklanan özgürlüklere ve İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına ve Anayasa Mahkemesi kararlarına uygun olarak geri çekilmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Ben de teşekkür ediyorum.

Yarın on birde devam edelim diye bir temayül var aramızda, onu bilgilerinize sunuyorum.

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) – 6’da bitirelim Başkanım. 7’de konuşmak isteyenleri biz gönderdik, “7’ye gelmeyecek.” dedik.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Şimdi, yarın Genel Kurulda aç-kapa galiba.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Daha anlaşma sağlanmadı galiba, daha bir şey yok Genel Kurulda, belirsiz Genel Kurul henüz.

Bir karar verin de ondan sonra devam edeyim Sayın Başkan. Allah’tan Sayın Can geldi, yoksa orası da boştu.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Ali Haydar Bey, buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değeli arkadaşlar, merhaba.

Sekiz buçuk saattir çalışıyorsunuz; emeklerinize sağlık, sabrınız için de teşekkür ederim. Katkı sunan bütün arkadaşlarıma da hiçbir ayırım gözetmeksizin, emek veren arkadaşlara da teşekkür ediyorum.

Ama gerçekten, hani şurada itirazlarımızın da dikkate alınıp kısmen az önceki Sayın Can’ın konuşmalarında “Ya, yeniden değerlendirilebilir.” demesi bile bizim için umut verici oldu; güzel bir şey. Gerçekten “değerlendirilebilir” demenin de arkasında durabilmek lazım Sayın Can. Yani burada arkadaşlarımızın yaptığı itirazlar gerçekten çok ciddi.

Şimdi, özellikle bu maddede yani eşiyle birinci derecede kan ve sıhri hısımlarının dâhil edilerek araştırmaya katılması hukukun genel ve temel bir ilkesinin yani suçun şahsiliği ilkesinin ihlalidir, o kadar açık, o kadar ağır ki kabul edilebilir bir şey değil. Ülkede yargıya güvensizlik yüzde 68’lere ulaşmışken, daha geçmiş tarihimizde ciddi kirli ve operasyon niteliğinde yargılamalar yapılmışken... Bakın, neler yaşadı bu ülke; darbeler yaşadı bu ülke, darbe yargılamaları yaşadı, idamlar yaşadı, haksız hukuksuz cezalar verildi. Öyle çok mağdurumuz var ki işte FETÖ’yü gördük, Balyoz’u, Ergenekon’u gördük, kimler kimler... Şimdi, bu kadar hukukun ciddi mağduru var iken ve böyle bir sicil araştırmasına girmedeki saik gerçekten nedir, anlayamıyorum ya da anlayabiliyorum. Nasıl anlıyorum? Şöyle değerlendiriyorum: Şimdi, yakın tarihimizde çok ciddi sıkıntılar yaşadık, Meclisimize bombalar atıldı, kabul ama en çok da beraber olduğunuz, kol kola yürüdüğünüz, neredeyse devleti paylaştığınız adamlar canciğer arkadaşınızdı belki ama bir gecede terörist oldu. Bir baktık, şuradan bombalar atılıyor. Dün beraber oturuyordunuz değil mi mesela ama bugün üstümüze bombaları attı. Tabii, bunun karşılığında yaşadığınız duygusal, psikolojik rahatsızlığı, güvensizliği anlayabiliyorum, kabul. Dün arkadaşınız, belirli yerlere taşımak için de mücadele ettiniz, belki inandınız, Amerika’ya da gittiniz ziyarete ama bir baktınız ki bunlar teröristmiş, bir gecede oldu ve bunun acısıyla “Güvenlik tedbirlerini daha artıralım, daha çok soruşturalım.” kaygınızı anlayabiliyorum ama buradan sonuç alamazsınız. Şimdi neden? Bir arkadaşımız söyledi, o kadar açık ve net ki: Şu kanun, şu yasa maddesi FETÖ zamanında, FETÖ’nün iktidar olduğu zamanda, iktidar ortağı olduğu, devlette etkin olduğu zamanda şu kanun maddesi var olmuş olsaydı, engelleyebilecek miydiniz? Hayır, tam aksine, FETÖ çok daha organize kadrolaşabilirdi devletin bütün kısımlarında, çok daha güçlü olabilirdi bu kanun sayesinde. Peki, bu kanun şimdi kimi güçlü kılar? Gerçekten, kimi güçlü kılar? Nasıl sonuç alırsınız? Şimdi, bir kere, çok basit bir örnek vereyim ya, ben kendi şahsımdan örnek vereceğim: Bir yakınımızın bir bakanlık kadrosuna, bir belediye kadrosuna geçmesi için sayın bakanla görüşme yaptım –ismini de söylemeyeceğim- şaşırdı, dedi ki “Muvafakat veririm ama kadrosuyla veririm. Bir Cumhuriyet Halk Partiliyle çalışmak istemiyorum.” Oysa, Cumhuriyet Halk Partili mi, değil mi, bilmiyorum, ben refereydim mesela. Hani o İstanbul seçimlerini beklediğimiz... Şimdi, bir bakanın ağızdan iradesini sizinle paylaşıyorum, isim vermeden.

Başka bir beyanatı daha paylaşacağım. Şimdi, Sayın Naci Bostancı dedi ki: “Beraat etmiş bir kişiyle ben çalışmak istemem. Kardeşim, ben iktidarım, yargıdan beraat etmiş olsa da ben ona güvenmiyorum.” Kürsüde söyledi değil mi bunu, basında söyledi.

Şimdi, böyle bir iktidarın getirdiği şu uygulamaya biz nasıl güvenebiliriz arkadaşlar? Biz eleştiririz, deriz ki: “Devlette liyakati bitirdiniz, sadece kendinize yakınları aldınız.” Dün FETÖ bu işleri yapıyordu, bugün başka başka cemaatler yapıyor, yarın başka başka cemaatlerin devlete ortak olma arzusu ve darbe yapma iradesi ortaya koymayacağını ne bileceğiz; pratikte yaşadık, yapılıyor. Şimdi, Komisyon diyorsunuz, belirsizlikler o kadar fazla ki yakınlarını sorguluyorsunuz. Şimdi, Bank Asya’ya para yatırmış herhangi bir kişinin evladı -zorla yatırılmış çünkü yatırmak zorunda kalmış, örneğini vereceğim- hiçbir koşulda şunu getirdiğinizde bu ülkede iş bulma ihtimali yok. Yeni doğdu, bebek, o günleri görmedi; gitti, hasbelkader üniversiteyi bitirdi, geldi; bunun devlet kademesinde bir yer alma ihtimali şu yaptığınız araştırmada olmayacak muhtemelen. Kimler belirleyecek, kimler erk sahibi olacak, onları da bilmiyoruz. Şimdi, ben on beş yıl avukatlık yaptım bilfiil, hiç hâkim, savcılık sınavına girmedim, girmeyi de düşünmedim. Ama o dönem bize diyorlardı ki: “İşte, FETÖ cemaati, Fetullah Gülen cemaatinden bir tanıdık bulursan -hani stajyerlerimiz oluyordu- biz onları hâkim, savcı için referans yaparız, onun dışında hâkim, savcı olma ihtimalleri çok zayıf, hatta yok.” Mesela, bize talepler gelirdi, o dönem ben orada, HSYK’da etkin, FETÖ’nün bir mensubu, bir hâkim, savcı veya erk sahibi birini bulabilseydim belki aracılık yapacaktım ve o bana diyecekti ki: “Bank Asya’ya para yatır.” O şartla alınacaktı, oysaki benim hiç alakam yok o işlerle. Adam da hâkim, savcı olmak istiyor ya da bir devlet kademesinde işe girmek istiyor, hasbelkader, hiç alakası yok, “Ya, lanet olsun, bu ülkede ekmek sahibi olmak için beni buna mecbur kıldınız, gideyim, paramı da yatırayım.” dedi, yatırdı. Hop, yarın 15 Temmuz darbesi oldu, bu adamın, bu ailenin, bu kişinin çocuğu çocuğu, torunu torbası, hiç kimsesi, en ufak yakını bile bu devlette yer bulamayacak. İşte, “Ağaç kökünü yesinler” dediler falan, ona muhtaç edeceksiniz. Adil değil, doğru değil; gelin, lütfen şunu hele de yani bu akrabalık ilişkisini mutlaka ama mutlaka kaldırın.

Şimdi, suçun şahsiliğini veya insan hakkı ve güvenlik kaygınızı -hani o dengeyi siz de söylediniz- anlayabiliyorum. Hani, geçmişteki pratikten kaynaklı yaşadığınız hassasiyetle bugün bunu yapabiliyor olabilirsiniz, doğru bulabiliyor olabilirsiniz ama bu doğru değil. Bakın, hani derler ya: Kötü bir kanun bile iyi uygulayıcılar elinde iyiye evrilebilir. Ama zaten kötü bir kanun yapıyorsunuz, bir de bu kötü uygulayıcı eline gelirse gerçekten mahvolur, çok ciddi sıkıntılar yaşanır. Sadece burası değil, güvenlik kaygınızı anlayabiliyoruz ama bir de insan hakkı dengesini korumak zorundasınız, gözetmek zorundasınız. Madem bitireceksiniz, bugün bitireceksiniz; gelin, bitirmeden bazı hassas olan, itiraz olan konuları da bir alt komisyona gönderme konusunda bir irade koyun.

Sabrınız için ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Ben teşekkür ediyorum Ali Haydar Bey.

Buyurun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, bu arşiv araştırması ve güvenlik soruşturması meselesi en tartışmalı başlığı oluşturuyor. Bunun Anayasa’ya aykırı olduğu çok açık, Anayasa (38/4) “Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz.” Dolayısıyla arşiv araştırmasında kamu görevlisi olmak isteyen kişinin hakkında bir ceza soruşturması olup olmadığının araştırılması Anayasa (38/4)’e açıkça aykırı olacak. Bir de güvenlik soruşturmasındaki “Eşi ile birinci derece kan ve sıhrî hısımların dâhil araştırma yapılması” da Anayasa (38/7)’ye açıkça aykırı, ceza sorumluluğunun şahsî olduğu ilkesine açıkça aykırı. Ayrıca, Türk Ceza Kanunu’nun 20’nci maddesine de aykırı. Ceza sorumluluğu şahsidir, kimse başkasının

filinden dolayı sorumlu tutulamaz. Dolayısıyla, hem güvenlik soruşturmasındaki “eşi ile birinci derece kan ve sıhri hısımlarının dâhil edilmesi” ayrıca arşiv araştırmasında soruşturma hakkındaki ceza soruşturmasına dâhil edilmesinin mutlaka tekliften çıkarılması gerekir.

Şimdi, Ramazan Bey diyor ki: “Bunlar zaten var.” Bunlar zaten yok. Bu konudaki tek düzenleme Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Yönetmeliği. Orada Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması tanımları var. Bakın arşiv araştırmasında diyor ki mevcut yönetmelikte: “Kişinin kolluk kuvvetleri tarafından hâlen aranıp aranmadığının, kolluk kuvvetleri ve istihbarat ünitelerinde ilişkisiyle adli sicil kaydının ve hakkında herhangi bir tahdit olup olmadığının mevcut kayıtlardan saptanması” diyor arşiv araştırmasına. Siz bunun üzerine, hakkında bir ceza soruşturması olup olmadığını ekliyorsunuz. Dolayısıyla mevcutta olmayan bir şeyi getiriyorsunuz. Güvenlik soruşturması da, güvenlik soruşturmasının kendisi de zaten öteden beri tartışmalı bir şey çünkü herkes kendi ideolojisine, ahlaki bakışına veya her neyse ona göre bir düzenleme yapıyor.

Bakın, mevcut düzenleme şu: “Kişinin kolluk kuvvetleri tarafından halen aranıp aranmadığının, kolluk kuvvetleri ve istihbarat ünitelerinde ilişkisi ile adli sicil kaydının ve hakkında herhangi bir tahdit olup olmadığının, yıkıcı ve bölücü faaliyetlerde bulunup bulunmadığının -o zaman anahtar kelime “yıkıcı ve bölücü faaliyetler”di- ahlaki durumunun, yabancılar ile ilgisinin ve sır saklama yeteneğinin mevcut kayıtlardan ve yerinden araştırılmak suretiyle saptanması ve değerlendirilmesi” diyordu. Şimdi, siz yeni getirdiğiniz şeyde ne diyorsunuz? Bu “terör örgütleri veya suç işlemek amacıyla kurulan örgütlerle eylem birliği, irtibat ve iltisak...” Bu her üç kavram da cidden tartışmalı kavramlar; “eylem birliği” de “irtibat” da hele hele “iltisak” da hukuk tarafından kabul görmeyen kavramlar. Dolayısıyla salt, ne olduğu belli olmayan bu kavramlar üzerinden güvenlik soruşturması gerekçe gösterilerek kamu görevliliğine alınmada sınırlama getirilmesinin hukukun temel ilkelerine aykırı olduğunu düşünüyorum.

Bir de, yine Ramazan Bey biraz önce dedi ki, teklif sahibi olduğu için söylüyorum: “Bunların araştırılması tek başına kamu görevliliğine alınmaya engel olmayacak.” Sanki hobi olsun diye araştırılıyor yani bütün bunlar hobi olsun diye araştırılıyor. Eğer engel olmayacaksa niye araştırıyorsun yani? Ayrıca, daha ilginç bir şey söyleyeyim: Bakın, mevcut durumu söyleyeceğim. OHAL kanun hükmünde kararnameleriyle ihraç edilmiş, ancak daha sonra beraat etmiş, ya da hakkında hiçbir soruşturma olmadığı savcılıkça tespit edilmiş kişiler bile görevlerine iade edilmiyor. Bakın, şu anda mevcut durum bu. Hakkında bir yargılama olmuş, beraat etmiş. Bu beraat kararını Komisyona göndermiş, görevine iade edilmiyor. Hakkında bir soruşturma bile yok ve soruşturma olmadığı savcılıkça aldığı belgeyle kesin. Bunu OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonuna sunuyor, hâlâ bununla ilgili OHAL İşlemleri İnceleme Komisyonu karar vermiyor, bu kadar adaletsiz bir düzenin içerisindeyiz ve teklif sahipleri diyor ki: “Biz bunları araştırıyoruz ama bunları göz önünde bulundurmayaacağız.” Bunun inandırıcı olmadığını çok açık. Hakkında soruşturma olanı, anası babası muhalif sendika veya derneklere üye olanı, ceza almış olanı mı kamu görevlisi olarak alacaksınız? Böyle bir şey mümkün değil. Emin olun, sıhri hısımları, birinci derece kan hısımlarıyla ilgili ayrıştırma aynen bu sonuca çıkacak çünkü biz bunları gördük. Bugün başvurusu reddedilen dosyaların içerisinde var. “Babası EĞİTİM SEN üyesi diyor, muhalif bir sendikaya üye.” diyor, bu nedenle kamu görevliliğine alınmıyor. Bu kadar net. Hani, bırakın bu Anayasa’nın suçların şahsiliği ilkesini, suç olmayan bir fiil bile gerekçe gösterilerek kamu görevliliğine alınmıyor insanlar. Şimdi bize diyorlar ki: “Biz burada devletin güvenliği için bunu yapıyoruz.” Ya, bunun ismi, bildiğiniz, insanları fişleme, muhalifleri tasfiye etme, başka bir şey değil. Dolayısıyla bir daha söylüyorum, bir daha söylüyorum: İyi doktor almaya uğraşalım, iyi doktor yetiştirelim. İyi öğretmen almaya çalışalım, iyi öğretmen yetiştirelim. İyi mühendis almaya çalışalım, iyi mühendis yetiştirelim. Yoksa “Bu vatandaş tehlikeli midir, devletimiz için bir güvenlik sorunu yaratır mı, anası şöyle, babası şöyle, kaynanası şöyle, kayınbabası şöyle...” diye insanlar hakkında araştırma yapmaya

gerek yok diyorum. Mutlaka güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasına ilişkin düzenlemenin teklif sahipleri tarafından göz önünde bulundurulması gerekir. Bu eleştirileri ciddiye almak gerekir. Alt komisyon kurulması en iyi çözüm olacaktır ama eğer alt komisyon kurulmayacaksa bile Genel Kurula gelene kadar zamanımız var, umarım teklif sahipleri bunu göz önünde bulundururlar diyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Ben çok teşekkür ediyorum.

Sayın Pekgözegü, buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Çok teşekkür ederim.

Ben de bu pandeminin gerçekten Meclisi de sarmadığı bir dönemde çok uzatmak istemiyorum fakat şunu söylemekten geri duramayacağım: Bu getirilen yasa aslında 20 Temmuz OHAL sürecinin kalıcılaştırılıp yasalaştırılması çalışması yani bir olağanüstü hâlin kalıcılaştırılması ve her günkü yaşama hâkim kılınması çabası. Nedeni ise şu: AKP iktidarı aslında toplumsal meşruiyetini yitirmişti yani artık çözülen bir aşamadır, düşen bir aktördür. Dolayısıyla, tutunabilmek için böyle bir yasaya ihtiyaç duyuyor yani hem toplumdaki baskıları artırmak için bunu getiriyor hem de kurumsallaşmaya giderek, buradan hareket ederek bunu yapmaya çalışıyor.

Şimdi, bakıyoruz, gerçekten, bir cümle kuran insanın, bir “tweet” atan insanın suçlandığı ve bu güdümlü yargı sistemi içerisinde ağır cezalar aldığı bir dönemde zaten siz aslında kendi kehanetinizi gerçekleştiriyorsunuz yani önce insanları her türlü düşüncelerinden, ifadelerinden, davranışlarından, farklı bir Türkiye tahayyülü kuran herkesi suçlu ilan ediyorsunuz, cübbesi düğmeli yargı içerisinde, saraydan talimat alan yargı içerisinde onları zaten mahkûm ediyorsunuz, ondan sonra da milyonlarca insanı bu şekilde getirdikten sonra bir de bunları böyle OHAL KHK’lerinin bir benzeri olan sistem içerisine sokup bu güvenlikçi politikalarınızla da bir 15 Temmuz darbe girişimini gerekçe göstererek bunu kabul etmemizi bekliyorsunuz. Bir kere, 15 Temmuz darbe girişiminin gerçekliği konusunda, ne olup ne olmadığı konusunda hâlâ Türkiye’de insanların kafası karışık.

İşte, biraz önce söyledim, Sayın Bakan Yardımcısı beni nezaketli olmamakla, sanırım, eleştirdi. Aslında dedi ki: “Ben politikacı değilim, siyasetçi değilim, niye bana bu şekilde sataşıyorsun?” demeye çalıştı herhâlde. Ben de kişisel olarak, bir insan olarak, gerçekten bütün insanlara saygı duyan ve nezaketi önemseyen birisiyim ama burada siyaset yapıyoruz ve burada yanlışları, toplum adına yapılan yanlışları ifade etmek zorundayız.

Şimdi, 2010 yılında ÖSYM’deki çalınan sorularla ilgili yığınla kanıt ortadaydı. Pek çok şekilde soruların nasıl çalındığı, kim tarafından çalındığı ve bunların yargılanması gerektiği ifade edildi ama şimdiki Cumhurbaşkanı, AKP Genel Başkanı, o zaman Başbakanı herhâlde -tam şimdi hatırlayamıyorum- ne dedi? Dedi ki: “Ben güveniyorum bu ÖSYM Başkanına. İkna oldum.” dedi ve araştırılmasının önünde engel oldu. Yani siz FETÖ’yle yani -şimdi FETÖ deniyor da- Fetullah cemaatiyle unla kekin birbirine girmesi gibi iç içesiniz zaten. Bir tarih koydunuz, “17-25 Aralık” dediniz, ondan önce, ondan sonra... Dünyanın hiçbir yerinde böyle bir kategorizasyon olamaz. Siz eğer bir suça bulaştıysanız, bir suç varsa o zaman o suçta siz de vardır. Yoktuysa o zaman o suç yok. Demek ki aslında siz birlikte devleti ele geçirmeye çalıştınız ve geldiğiniz bir aşamada bir iktidar savaşına girdiniz. Hasan Hoca bunu çok güzel anlattı. Ondan sonra “17-25’ten önce, 17-25’ten sonra” diye Türkiye usulü bir mantık ortaya attınız ama burada Anadolu Ajansı izleyen insanlar yok, burada sorgulayan insanlar var, düşünen insanlar var ve bizler görüyoruz ki aslında siz bize elinizdeki zor aygıtlarınızla bastırıyorsunuz, demokratik siyaseti geriletyorsunuz, baskı altına alıyorsunuz, toplumda korku yaratarak kendinize biat etmesini sağlamaya çalışıyorsunuz toplumun ve bunu da sağlama

bağlamak için böyle yasalar, böyle yasa maddeleri çıkartıyorsunuz. Gerçekten “terörle irtibatlı, iltisaklı” gibi hikâyeler... Bunlar, hukuki terimler olması bir tarafa bir kere bunlar tamamen sizin uydurduğunuz ve sizin toplum içerisindeki toplumsal muhalefeti ayıklamak için uydurduğunuz bir formül. Bunu kim yaptı? İşte, bir fetömetreden bahsediliyor hatta bu fetömetrenin bir asker tarafından icat edildiğini de gazetelerden okumuştum. Yani, siz yasaları bu kişilere mi yaptırıyorsunuz Allah aşkına, bu yasaları bu şekilde mi yapıyorsunuz? Böylece hem kendi içinize sızabilecek, içinden çıktığımız bu siyasi aktörleri elimine etmek için hem de size muhalefet yürüten güçleri bertaraf etmek için bunları kullanmaya çalışıyorsunuz. Siz o kadar dar anlamda bir “darbe” tanımı yapıyorsunuz ki size göre darbeyi sadece postallı askerler yapar ama o kadar geniş bir anlamda “terör” tanımı yapıyorsunuz ki size göre Tayyip Erdoğan’ı eleştiren bir insan hemen terörist olabiliyor yani siyasi düşüncelerini ifade eden birisi hemen terörist olabiliyor. Dolayısıyla dar anlamdaki darbe anlayışınız ve geniş anlamdaki terör tanımınıza bakarak toplumu bir cendere içerisine sokuyorsunuz, bu cendere içerisinde yaşamak bu toplumun hak ettiği bir şey değil, o yüzden biz buna itiraz etmek zorundayız. Bu yasa KHK’yi ilelebet insanlara giydirme yasasıdır. OHAL kanunlarını ilelebet, bundan sonra çocuklarımıza ve bu kuşaklara giydirme çabasıdır. Bu kesinlikle reddedilmelidir ve asla kabul edilmemelidir.

Teşekkürler.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Gergerlioğlu...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi 5’inci maddede “Güvenlik soruşturmasına tabi görevlilerin, eşiyle, birinci derece yakınları ve hısımlarında irtibat ve iltisak bulursak bu kişiler işe giremez.” diyorsunuz. Yani çok açık bir şekilde Anayasa’ya aykırı bir teklif yapılıyor. Bakın, çok net söylüyorum: Anayasa 38/4’e çok açık, net bir şekilde aykırı bir teklif var karşınızda. Anayasa Mahkemesi bunu iptal etmişti daha önceki yasayı ve tekrar önümüze getiriyorsunuz; tekrar, ısrarla, ısrarla güya kabul edileceği düşünülüyor. Mümkün değil çünkü bu milyonlarca kişiyi ilgilendirecek çok büyük haksızlıklar oluşturacak bir durum.

Şimdi, irtibat ve iltisak ne demek bir kere? Gerçekten, bunları anlamak mümkün değil. Hukukçular kitaplarında böyle “iltisak” diye bir kavram öğrenmediler, böyle bir kelime yoktu kitaplarında. Bu nereden çıktı, anlamak mümkün değil. İstihbari bir terimse o ayrı bir konu ama bunun hukukla alakalı olmadığı, keyfi bir şekilde değerlendirmeye tabi tutulan bir kavram olduğu apaçık ortada. Bakın, bu keyfiliklerden biz ne zaman kurtulacağız?

Zamanında da bir kavram vardı, her tarafa çekilirdi ve bundan bizzat dindarlar çok zarar görürdü. O neydi? İrtica. Dinini yaşamaya çalışan insanlara anında irticacı denebilirdi ve bu insanlar dinini yaşayıp yaşamadığına bin pişman olurdu ve her türlü kamu görevinden engellenebilirdi. Ne olduğu da belli değildi yani herkes kendisine göre bir açıklama yapıyordu: “Yok irtica şöyle, yok kamusal alana girdi, girmedi.” En sonunda bu tartışmalar bitti bir şekilde ama boş yere tartışıldı ve milyonlarca kişinin canının yandığı Türkiye’nin bomboş tartışmalarla meşgul olduğu ve bu toplumun barışını sağlamadığı, dindar olan bir kişinin çok ağır bir şekilde cezalandırılabilirdi görüldü. Şimdi de yine aynı şekilde bir büyük mağduriyet var. “İltisak” yani ne ispatı mümkün ne bir şey, adli bir karar değil ve sonuçta her yere lastik gibi çekebileceğiniz bir kavramla insanları çok rahat bir şekilde, eşinden dolayı, birinci derece yakınından dolayı cezalandırıyorsunuz. Bakın, kendisini değil, bu inanılmaz bir durum. Bu memlekette Anayasa yok mu, bu memlekette Anayasa Mahkemesi yok mu? Çok açık net bir şekilde bunları söylemişler. Biz bunları bakın, binlerce mahkeme kararında gördük. Ben bunların hepsini getirdim, isterseniz size de gösterebilirim, burada bir sürü evrak da var bakın.

Mahkeme kararlarında çok ilginç, işte, Emniyet İstihbaratın fişleme notları... Kişi mağdur olmuş; bakanlık da cevap vermiş, Emniyet İstihbaratın fişleme notları mahkeme dosyalarına girmiş. Bakıyorsunuz orada kimisi fişlenmiş, falanca kişi “Kendisi hakkında bir şey bulunamamıştır.” diyor ama babası HDP il yönetimindedir, bakıyorsunuz, bu kişi bundan dolayı işe girememiş veyahut annesi, zamanında bir özel okulda aşçılık yapmış veyahut abisi bir özel okulda stajyerlik yapmış. Ya, stajyerlik yapmış, Allah aşkına, hem abisi yani ve bu kişi bundan dolayı mağdur edilmiş. İnanılmaz bir şekilde, gözlerinize inanamıyorsunuz ama bunlar Türkiye Cumhuriyeti devletinde bu son üç-dört yılda yapıldı yani inanılmaz bir şekilde yapıldı. Bu hatalar yapıldı bugüne geldik. Anayasa Mahkemesi de bunları iptal etti ve tekrar önümüze getiriyorsunuz, kişinin birinci derece yakınından dolayı mağdur edilmesiyle ilgili maddeler önümüzde, bunlar gerçekten kabul edilebilecek gibi değil; tamamen bir cezalandırma yöntemi, tamamen bir kadrolaşma yöntemi, başka bir şey değil.

KHK’lerin güvenlik soruşturmalarıyla devam etme yöntemi. KHK’ler zaten -eğer bir Anayasa hukukçusuysanız- net bir şekilde Anayasa aykırıdır. Bakın, yeri, süresi ve konusu itibarıyla KHK’lerin OHAL’e uygun olması gerekir ve tüm anayasa, iyi anayasa hukukçuları bilir ki KHK’ler aslında Anayasa’ya aykırıydı ama işte dönemin şartları gereğince dayatıldı ve devam ettirildi ve yasalaştırıldı. İleride ne olur bilmiyoruz ama şu anda KHK’leri güvenlik soruşturmalarıyla devam ettirmek isteyen bir gelenek var karşımızda ve milyonlarca kişinin hayatıyla oynayacak; belki, bakın, AK PARTİ’li VE MHP’li arkadaşlara tekrar bunu söylüyorum, belki güvenlik soruşturmasından olumsuz alan ve bu yüzden intihar eden insanlar olacak. Böyle de çok arkadaşımız oluyor. Yine, öğretmen olmak için üç-dört yıl uğraşmış, olamıyor bir türlü ve bir gün bir bakıyoruz, bu öğretmen genç hanım veya genç erkek arkadaşımızın bir binanın onuncu katından aşağı atladığını öğreniyoruz. Bir not bırakmış “Hakkım size haram olsun.” diyor notunda, işte “Babamdan, annemden dolayı ben işe giremedim, hakkım haram olsun.” diyor. Bunun gibi her gün böyle örneklerle rastlıyoruz arkadaşlar, bunun benzeri olacak. Bakın, kaldırılacak bir vebal değil, olacak bir vebal değil, çok çok ağır bir vebal. Bu vebale biz imza atmayalım lütfen. Gerçekten bakın, tüm arkadaşlar da bunu söylüyor, bunu tekrar değerlendirmek lazım, tekrar masaya yatırmak lazım, gerçekten çok çok büyük tepkilere yol açar, onu da söyleyelim. Geçen yasa tartışmalarında da bu iş çok büyüyecek diye o yüzden geri adım attığınızı da biliyoruz ama şimdi en azından yeni bir yanlışla imza atmayın, diyoruz

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ– Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Çelik buyurun.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkan çok teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri....

Şimdi, Sayın Başkan 6’ncı madde üzerinde de konuşabilir miyim ikisini birleştirerek?

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ – Şimdi şöyle, CHP önergesini çekti artık kapatma moduna da girdik ama söz sizin. CHP önergeyi çekti, toparlıyoruz bugünlük.

Buyurun.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – O zaman çok kısa, ikisine de değineyim.

MEHMET METANET ÇULHAOĞLU (Adana) – 6’ncı maddeyi konuşur, önergeyi biz de çekmiş oluruz.

BAŞKAN CELALETİN GÜVENÇ– Tabii konuşun, buyurun.

BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Tamam.

Efendim, şimdi bu 5'inci maddeyle ilgili bizim önergemiz var ama ondan önce Sayın Ramazan Bey'e de şunu hatırlatmak istiyorum. Mağdur haklarıyla ilgili bir hazırlık da var diyorsunuz. HMK 233'te de ifadesini bulan mağdur hakları kanunu teklifiyle ilgili, bu düzenlemenin yanında onun da hazırlanmasına dikkat edilmesi... Adalet Bakanlığı bünyesinde bir hazırlık olduğu duydum ama asıl yetkili mercinin yine İçişleri Bakanlığı olması gerekir. Çünkü mağdur haklarının, eksikliklerinin giderilmesi için bu konuda çalışma yapmaya bütünüyle İçişleri Bakanlığının yetkili olması lazım. Bakanlık yetkililerinin bu konuda çalışma yapması lazım, bunu parantez içinde özellikle hatırlatmak istiyorum.

Burada hiç bahsedilmedi ancak Anayasa'nın 20'nci maddesinden bahsedildi; içinde ikinci fıkra var, orada 5982 sayılı Kanun'un ilave yaptığı bir hüküm var. Orada, aslında, bizim kişisel verilerle ilgili konuya açıklık getiriyor. Bu, 5982 sayılı Yasa 2010 yılında Mart ayında TBMM'de ünlü hukukçu Burhan Kuzu Bey'in Başkanlığında Anayasa Komisyonunda görüşülmüştü biliyorsunuz. O zaman 27 madde hâlinde ele alınan bu hüküm içerisinde 3 madde var; 3 madde de yargının ele geçirilmesiyle ilgili. Değerli hatiplerin de bahsettiği şeyleri bu yasa kapsamında mütalaa etmekte yarar var. Böylece yargı bütünüyle ele geçirilerek mesela sadece Yargıtay'a 160 üye atandı. Kozmik odaya giren kişi Yargıtay üyesi yapıldı mesela burada. Şimdi, zannediyorum FETÖ davasından tutuklu olan bir şahıs ve son günlerde de eski Genelkurmay Başkanı Sayın Başbuğ tarafından da bu konu biraz irdelendi, basına yansıdı, daha sonra bazı nedenlerle kenara çekildi.

Şimdi, Türkiye bunları yaşadı. Yani, siz ne kadar “Benim gözümle görün, biz böyle yansıtıyoruz, buna inanacaksınız, başka türlü bunun izahı yok.” diye topluma, millete veya muhalif partilere bir dayatma söz konusu olamaz. Herkes bunu yorumlayacak, ileride de yorumlanmaya devam edilecek; Türkiye'nin yakın geçmişinin tarihi yazılırken de bu gerçeklerle herkes yüzleşecek diyorum.

Şimdi, burada, benim özellikle 5'inci maddenin (a) fıkrasıyla ilgili bahsetmek istediğim konu uygulamaya müteallik olacak. Burada, form düzenleniyor, bir form hazırlanıyor; bu form ilgili görevlilerin eline geçiyor, onlar dolduruyorlar -biliyorsunuz, güvenlik soruşturmasından bahsediyorum- sonra belki mülki idare amirine gidiyor, o imzalıyor, böylece ilgili mercie ulaştırılıyor ama burada bu formu dolduran memur kendi üzerinde yük hissettiği için ya çekingen davranabilir ya da işi ciddiyetle ele almayabilir ya da aşırı ilgi gösterebilir. Burada 3 türlü davranış var. Bunların izalesi için olgunun takdiri konusu var, burada “olgu” kelimesi geçiyor. Olguyu kim takdir edecek, nasıl bir olgu? Şimdi, oradaki formu dolduran bu görevlinin olgu takdirinde bütünüyle yetkili olması, her şeyi ona tevcih etmek doğru değil diye düşünüyorum. O gerekli hazırlığını yapsın, daha sonra bunu mahallî mülki amire sunsun, mahallî mülki amir olgu takdirini yapsın. Burada böyle bir konu var, incelik var 5'inci maddeyle ilgili.

6'ncı madde özellikle “Emniyet Genel Müdürlüğü” derken... Ben bütünü üzerinde konuşmamda da ifade etmiştim, Emniyet Genel Müdürlüğünden kasıt burada Emniyetin İstihbarat Daire Başkanlığıdır. Emniyet İstihbarat Dairesi nasıl kurulmuştur? Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu var, 2559 sayılı Kanun ek 7'nci maddesine göre bu işleri yapıyor ancak aynı görevi 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu'nda ek 5'te yine Jandarma da yapıyor. Jandarma ile polisin farkı nedir? Polis -istihbarat anlamında söylüyorum- özellikle terörle mücadelede çok büyük aşama kaydetmiştir ama onun dışında bütün kamu düzeniyle ilgili, emniyet ve asayişle ilgili her türlü istihbari faaliyette inanılmaz başarılı bir teşkilat hâline gelmiştir Emniyet teşkilatımız. Jandarma ise özellikle PKK terörü üzerinde o da inanılmaz başarılı bir komutanlıktır. Onun için burada siz Jandarma teşkilatını devreden çıkardığınız zaman “Jandarmanın arşivinden Emniyet İstihbarat yararlanır.” denilebilir ama şunu bilmek lazım istihbarat teşkilatları -MİT'te dahil buna- her zaman kıskançtır. Kurumsal kıskançlık

istihbarat örgütlerinde en önemli özelliktir. Onun için, işte, biz kardeş kuruluşlarız; Jandarma, Emniyet beraberiz, hepsini paylaşalım, öyle bir şey olmaz. Bu bir hayaldir. Jandarma vermesi gerektiği kadarını Emniyete verir, Emniyet de vermesi gerektiği kadarını verir. Onun için burada “EGM” diye yazmışsınız, Emniyet Genel Müdürlüğü. Onun yerine “İçişleri Bakanlığı” diye yazmanız daha uygun olur, bunu sizlere öneriyorum.

5’inci maddeyle ilgili “ünite” ibaresinin yerine de “ilgili kuruluşların istihbarat birimlerindeki” ibaresini eklemenizi arz ve teklif ediyoruz.

Diğer taraftan İçişleri Bakanlığını da söylemiştim. Bu saatte sözümü daha fazla uzatmak istemiyorum; sabrınız için hepimize teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Evet, ben çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, 5’inci maddeyle ilgili HDP önergesini okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2972) sıra sayılı Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanun Teklifi’nin 5’inci maddesinin Kanun Teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Hasan Özgüneş

Şırnak

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ - Söz istiyor musunuz?

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – Evet.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Peki, buyurunuz.

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – Şimdi, zaten, arkadaşlar işin hukuki boyutunu anlatılar. Konuyla ilgili çok eski tarihlerde yaşanmış bir örnek vermek istiyorum.

Babillerin meşhur Harun Reşit’i var, bir de onun yarı deli Behlül diye bir kardeşi var. Behlül hep etrafına şunu anlatır: Harun Reşit çok zalim bir insan gibi görünüyor, onun günahlarıyla yanacağım. Ama günün birinde bir kasaba gidiyormuş, o kasaptaki demirlerde bakmış ki her koyun kendi bacağından oraya asılmış. Gelmiş şakrak, oynamış, arkadaşları demiş “Nedir bu?” Ben gördüm ki her koyun kendi bacağından asılıyor. Dolayısıyla ben Harun Reşit’in günahlarından kurtuluyorum.

Şimdi, Harun Reşit tarihsel olarak milattan önce 1780 o dönemlerde yaşayan...

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Yok, o kadar değil, milattan sonra 800 falan, Abbasilerde o.

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – Öyle mi, milattan sonraydı, evet.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Abbasilerdir o.

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – Doğrudur, ben şöyle karıştırdım... Yani Harun Reşit 750’lerde, milattan önce değil, evet.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, Harun Reşit döneminde bile “her koyun kendi bacağından” mantığı varken siz bugün bile o mantığı anlamakta zorlanan bir durumdasınız. “Niye” diyeceksiniz, burada diyor ki “Güvenlik soruşturmasına tabi olan kamu görevlilerinin eşi ile birinci derece yakınları ve hısımlarını...” Şimdi, Türkiye’deki hısımlar, herkes biliyor, akraba. Şimdi bizim yetkili arkadaş diyor ki: “Şu kanunun şu maddesinde tarifi şöyle yapılır.” Ya, toplum bunu böyle bilmez ki oradaki istihbaratçı ya da oradaki devlet görevlisi bunu bilmez ki. Kim okumuş?

Şimdi “iltisak” kelimesi yeni girmiş, hukukçu arkadaşlar söylüyorlar, ben birkaç kez baktım, her tarafta “yapışma, bitişme” diye geçiyor. Şimdi, terör örgütüyle bitişme, yapışma -ne bileyim- irtibat içerisinde olma, bunun kararını kim verecek? E, Anayasa’da, kanunlarda -arkadaş anlattı- mahkemelerce

bir insanın kesin bir hükmü, suçluluğu yoksa, engelleyici bir durumu yoksa, görevi engelleyen bir husus yoksa problem yoktur. Şimdi, siz bunu istihbaratçılara devrediyorsunuz. Bir de sadece bir bireyin suçu değil, çokça insanın işlemiş olduğu, herhangi bir tarihteki bir suça istinaden o insanı suçluyorsunuz. Şimdi bu, bizim toplumsal sosyolojimizdeki kabile çatışmaları, aile çatışmaları, aşiret çatışmalarına benziyor. İşte, aileden biri birini öldürmüştür, o hâlde diğer kabileden önlere kim gelirse vurabilirler. Ya da kızlarını kaçırmışlar, o zaman önümüze kim gelirse biz de gidip bir tane kaçıralım. Şimdi, böyle, ailede biri bir suç işlemiş, o hâlde bu...

“Görev alamaz.” Bu ne demektir arkadaşlar? Bunu genişlettiğimiz zaman... Daha önce anlattığım o siyasi boyutu anlatmaya çalışıyorum. Bakın, Ergenekon nasıl ifade edildi sizler tarafından? “Kumpastı.” Ben bir “tweet”te miydi, bir yerde karşılaştım: “KCK’liler de kumpasa tabi tutuldu, FETÖ tarafından.” diyor. Şimdi, Ergenekon ile Hükümet anlaştığı için kumpas. Diyelim ki; acaba o KCK içerisine sokulan yönetici HDP’liler AKP’yle anlaşmış olsaydı kumpasa girer miydi, girmez miydi; bu bir.

İkincisi: İstanbul dosyası 205 kişiden oluşuyor, KCK dosyası. Baş hâkimi, sorgu savcısı ve yanındaki iki hâkim, dördü de şu anda içeridedirler. Dördü de FETÖ’den içeridedirler ama o dosya devam ediyor, niye devam ediyor sizce? Çünkü muhaliftirler. O açıdan, arkadaşlar; bu mantık, bu mantığın yarattığı bu kanunlar, bu hukuk anlayışının günümüzün hukuk anlayışıyla, ahlakıyla, adaletiyle, hakkaniyetiyle, dini inançların gereğiyle uyuşan hiçbir tarafı yok.

Bakunin’in çok güzel bir sözü var, diyor ki: “Bir insanın başına 24 saat iktidar tacını giydirin, zıddına döner...” ve kötü bir laf söylüyor, ben onu söylemeyeyim, söylemek durumunda değilim. Bir de Demirel’e soruyorlar gazeteciler: “Sayın Demirel, siz muhalefetteyken muhteşem demokratsınız ama iktidara geldiğinizde bir başka oluyorsunuz, hayırdır?” “Ya, bu doğrudur, siz muhalefetteyken omuzunuzda herhangi bir küfe yoktur ama devletin içine girdiniz mi sizin önünüze farklı şeyler konuyor.” diyor.

Şimdi değerli AKP’liler, biz sizi izledik hep; hep mağduriyetle, demokrasiyle, Avrupa’ya girmeye, bilmem şöyle yapıldı böyle yapıldı, bunları söyleyerek iktidar oldunuz. Son cümleyi söylüyorum: İktidar sarhoş edicidir, iktidar insanı çığırdan çıkarır, tarihsel olarak bu böyledir. Eğer demokrasiyle, hukukla, özgürlüklerle, vicdanla, dinin ahlakıyla siz bunları frenleyemezseniz... İşte, Çiller nereye gitti? Şimdi adını duyan var mı? Kenan Evren nerelere gitti?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Yanlarındalar.

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – ANAP ne oldu? Şimdi, kendi içinde de küçülüyorsunuz. Yarın öbür gün gittiğiniz zaman, beddualara tabi olmayın. Biraz demokrat olalım, biraz... Bunları geri çekelim artık.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Tamam hocam. Peki teşekkür ediyoruz.

Efendim, İYİ PARTİ önergesini okutayım mı yoksa?

HASAN ÖZGÜNEŞ (Şırnak) – Bence bitirelim.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Bitirelim mi? Peki.

O zaman önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6’ncı maddeyi okutuyorum:

Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırmasını yapacak birimler

MADDE 6- (1) Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması, Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve mahalli mülki idare amirlikleri tarafından yapılır.

(2) Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapmakla görevli birimler, kendilerine iletilen taleple sınırlı olarak güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması kapsamında bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşları arşivlerinden ve elektronik bilgi işlem merkezlerinden gerekli bilgi ve belgeler ile bu Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendi kapsamındaki karar ve kayıtları almaya yetkilidir.

(3) Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapmakla görevli birimlerde yetkilendirilmiş personel, hukuka aykırı olarak elektronik ortamda veya bilgisayar loglarında kişisel verilerle ilgili sorgulama yapamaz, log kayıtlarını değiştiremez veya silemez, bu şekilde elde edilen bilgileri paylaşamaz veya yayın yoluyla duyuramaz. Görevi gereği öğrendiği veya edindiği kişisel bilgi veya belgeleri yetkisiz kişilerle paylaşamaz ya da basın ve yayın kuruluşlarına veya diğer iletişim kanallarına veremez. Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapmakla görevli birimler tarafından bu hususlara ilişkin gerekli tedbirler alınır.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Efendim, maddeyi oylarınıza...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Sayın Başkan, 4'üncü maddenin ikinci fıkrasının (ç) bendi diye bir şey yok.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – 4'üncü maddeyi redaksiyonla çözecekler, şu anda 6'dayız.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – 4'üncü maddenin ikinci fıkrası yok, onu söyleyeyim.

BAŞKAN CELALETTİN GÜVENÇ – Tamam, kayıtlara girdi, onu düzeltceğiz.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edildi.

Arkadaşlar bu yoğun çalışma günü için hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Yarın 11.00'de görüşmek üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 20.26

